

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 1

2010 YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUNU TASARISI İLE 2008 YILI MERKEZİ YÖNETİM KESİN HESAP KANUNU TASARISI PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU GÖRÜŞME TUTANAKLARI

BAŞKAN: Mehmet Mustafa AÇIKALIN (Sivas)

BAŞKANVEKİLİ: Recai BERBER (Manisa)

SÖZCÜ : Hasan Fehmi KINAY(Kütahya)

KÂTİP : Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

-----O-----

17.11.2009

İ Ç İ N D E K İ L E R

-ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

-Mesleki Yeterlilik Kurumu

-DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI

S Ö Z A L A N L A R

BİRİNCİ OTURUM.....	3
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul)	3
MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon)	10
MUSTAFA KALAYCI (Konya).....	12
HASİP KAPLAN (Şırnak).....	13
ESFENDER KORKMAZ (İstanbul).....	15
HARUN ÖZTÜRK (İzmir)	16
MEHMET GÜNAL (Antalya)	18
OSMAN KAPTAN (Antalya).....	20
M. CEVDET SELVİ (Kocaeli)	20
EMİN HALUK AYHAN (Denizli).....	22
FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ)	23
İKİNCİ OTURUM	25
GÜROL ERGİN (Muğla).....	25
ERKAN AKÇAY (Manisa).....	26
OSMAN DEMİR (Tokat)	27
BAYRAM ALİ MERAL (İstanbul).....	29
SACİD YILDIZ (İstanbul)	30
OSMAN DURMUŞ (Kırıkkale)	31
SORULAR VE CEVAPLAR	32
NECDET ÜNÜVAR (Adana).....	32
TUĞRUL YEMİŞÇİ (İzmir).....	33
ALAATTİN BÜYÜKKAYA (İstanbul)	33
ERKAN AKÇAY (Manisa).....	33
HASİP KAPLAN (Şırnak).....	34
HARUN ÖZTÜRK (İzmir)	34
KADİR TINGİROĞLU (Sinop)	35
MEHMET GÜNAL (Antalya)	35
SACİD YILDIZ (İstanbul)	35
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul)	35

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 2

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya)	39
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul)	39
MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon)	39
ÜÇÜNCÜ OTURUM	40
DIŞİŞLERİ BAKANI AHMET DAVUTOĞLU	40
ONUR ÖYMEN (Bursa)	48
AHMET DENİZ BÖLÜKBAŞI (Ankara)	49
OSMAN ÖZÇELİK (Siirt)	50
HÜSEYİN PAZARCI (Balıkesir)	52
ŞÜKRÜ MUSTAFA ELEKDAĞ (İstanbul)	53
MEHMET GÜNAL (Antalya)	56
DÖRDÜNCÜ OTURUM	58
HASİP KAPLAN (Şırnak)	58
SADIK BADAĞ (Antalya)	60
MÜNİR KUTLUATA (Sakarya)	60
EYÜP AYAR (Kocaeli)	62
ERKAN AKÇAY (Manisa)	62
OSMAN KAPTAN (Antalya)	63
OSMAN DEMİR (Tokat)	63
EMİN HALUK AYHAN (Denizli)	65
SORULAR VE CEVAPLAR	66
DIŞİŞLERİ BAKANI AHMET DAVUTOĞLU	66
HÜSEYİN PAZARCI (Balıkesir)	73
MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon)	73
MÜNİR KUTLUATA (Sakarya)	73
HALİL AYDOĞAN (Afyonkarahisar)	74
ŞÜKRÜ MUSTAFA ELEKDAĞ (İstanbul)	74
DIŞİŞLERİ BAKANI AHMET DAVUTOĞLU	74
Kapanma Saati: 22.37	75

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 3

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.21

BAŞKAN: Mehmet Mustafa AÇIKALIN (Sivas)

BAŞKAN VEKİLİ: Recai BERBER (Manisa)

SÖZCÜ: Hasan Fehmi KINAY (Kütahya)

KÂTİP: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

-----0-----

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, Değerli Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımız, kamu kurum ve kuruluşlarının değerli bürokratları, basınımızın ve televizyonlarımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

14'üncü Birleşimin Birinci Oturumunu açıyorum.

Bugünkü gündemimizde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Mesleki Yeterlilik Kurumu bütçeleri yer almaktadır.

Şimdi, sunumlarını, konuşmalarını yapmak üzere Sayın Bakanımıza söz veriyorum.

Buyurun Sayın Bakanım.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, bugün Bakanlığımızın bütçesini, çalışmalarını, faaliyetlerini ve ülkemizdeki sosyal sorunları sizlerle paylaşmak üzere huzurunuzda bulunuyorum. Bu vesileyle sözlerime başlamadan önce hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bakanlığımızın bütçesini sizlere arz ederken öncelikle istihdam ve sosyal güvenlik alanındaki gerçek bir fotoğrafı ortaya koymak istiyorum. Hem küresel anlamda hem de ulusal anlamda karşı karşıya kaldığımız durumun bir tasvirini yapmaya çalışacağım. Bu tasviri yaparken çok analitik davranacağım, özellikle sorunların tespitinde ve teşhisinde bir bilim adamı gibi analizler yaparak, bu analizlerden sonra da ortaya çıkacak sorunlara yönelik ne tür politikalar izlemek gerektiğine dair düşüncelerimi sizlerle paylaşacağım.

Bugün bu analizi yaparken veya bu konuşmayı yaparken daha önceki yıllarda olduğu gibi Bakanlığın kurumsal yapısına bakarak, Bakanlık, Sosyal Güvenlik Kurumu, İŞKUR gibi kurumsal bir yaklaşımdan daha çok ülkemizin sosyal sorunlarına odaklanan ve bu sorunlara dayalı olarak analizler yapan bir üslup tercih ediyorum. Bu açıdan bakıldığında sorun odaklı ve bunlara yönelik çözümler üzerinde yoğunlaşan bir üslup kullanmaya çalışacağım.

Bu süreç içerisinde sizlerin de yine ülkemizde karşı karşıya kaldığımız sorunların çözümüne ilgili yapacağınız katkılar, dile getireceğiniz eleştiriler bizim bundan sonraki politikaları belirlememizde de önemli bir katkı sağlayacak kanaatindeyim.

Öncelikle, tüm dünyadaki ekonomik kriz ve bu krizin istihdam üzerindeki etkilerine, sosyal yaşam üzerindeki etkilerine dair birkaç söz söylemek istiyorum. Sizler de biliyorsunuz 2007 yılından itibaren Amerika Birleşik Devletlerinde başlayan ekonomik ve mali kriz giderek tüm dünyaya yayıldı ama sadece ekonomik ve mali bir alanda kalmadı, tüm toplumlarda sosyal bir mahiyet de arz etmeye başladı. Bu gelişmeler, özellikle istihdam sorunları üzerinde ve işsizlikle ilgili çok olumsuz bir yansımayla sahip oldu.

Yine bu süreçte, aslında geldiğimiz son günlere bakıldığında tüm dünyada ekonomik anlamda bazı olumlu gelişmeler var, birtakım emareler görüyoruz ki özellikle 2010 yılında iktisadi sorunları aşmaya başlayacağız. Fakat bizim görebildiğimiz kadarıyla, sosyal etkileri daha uzun sürecek ve sosyal alandaki, istihdam alanındaki çözümler çok daha zaman alıcı olacak. Bu açıdan bakıldığında sosyal krizden çok çabuk çıkamayacağız gibi görünüyor tüm dünya olarak. Böyle bakıldığı için küresel ekonomik kriz tüm dünya ülkelerini etkiledi ve biz, istihdamla ilgili sonuçlarını çok daha ağır bir şekilde yaşamaya devam edeceğiz. Bunu işsizlik oranlarına bakarak da belki görmemiz mümkün.

Tüm dünyada 2007-2008 ve 2009 yılının üçüncü çeyreğindeki istihdamla ilgili oranlardan örnekler getirdik size. Buraya bakıldığında çok büyük oranda ve hızla işsizliğin arttığını görüyoruz. Bizim ülkemizde de benzer bir süreci yaşadık.

Giderek özellikle reel sektördeki ekonomik daralma bunu da tetikledi. Aldığımız bazı tedbirler krizin etkilerini hafifletmiş olmakla birlikte, 2010 yılında büyümeyi sağlamış olsak bile, işsizlik sorunlarıyla boğuşmaya devam ettiğimizi görüyoruz.

Şimdi, size işsizlik oranlarımızla ilgili gelişme hakkında çok kısa bilgi vermek istiyorum. Tablodan da göreceğiniz gibi, işsizlik oranlarımız giderek artmaya devam ediyor. Orta vadeli programda da ifade ettiğimiz gibi, 2009 yılında biz ortalama 14,5 ila 15 arasında -tahmini olarak- belki 14,8 civarında bir işsizlik oranıyla karşı karşıya kalacağız. Sizin de bildiğiniz gibi, dün açıklanan rakamlarda işsizlik oranımız ağustos ayında 13,14'e ulaşmış oldu. Hâlbuki aynı dönemde, 2008 yılında yüzde 10 civarında idi. Bu sorunlarla ilgili şöyle bir...

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – 13,4...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖMER DİNÇER (Devamla) – 13,4, evet.

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – “14” dediniz de...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖMER DİNÇER (Devamla) – Genel ortalama, 2009'u 14,8 civarında...

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – 13,14 dediniz de...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖMER DİNÇER (Devamla) – Affedersiniz, yanlış ifade etmiş olabilirim.

Şimdi, işsizlikle ilgili şöyle bir yorumu yapmamız mümkün: Bizim ülkemizdeki işsizliğin iki ana boyutu var. Bir, yapısal boyutu var, müzminleşmiş bir sorunla karşı karşıyayız. Bir de küresel krizden etkilenen boyutu var. Belki çok daha

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 4

geniş bir perspektiften baktığımızda, yapısal sorunlarla alakalı olarak bizim ülkemizde yüzde 9 ila yüzde 12, yüzde 12,5 arasında bir bant sürekli olarak işsizlik için var olagelmış görünüyor, uzun yıllarla ilgili bir perspektiften baktığımızda. Bu bandın aşağısında ve yukarısındaki durumlar, çoğu kere konjonktürel olarak karşımıza çıkmış. Bugün yine yüzde 12,5'un üzerinde bir oranla karşı karşıyayız. O oranın küresel krizle alakalı olduğunu düşünüyoruz.

Tabii, küresel krizin sosyal etkilerini azaltmak ve istihdam üzerindeki sonuçlarını daha da düşürmek için birçok tedbir aldık. Bu tedbirlerle ilgili olarak iki paket yayınlanmıştı hatırlarsanız. Bu paketlerden bir tanesinde ve öncesi olarak 2008 yılının hemen sonlarında primler, sosyal güvenlik primleri 5 puan düşürülmüş, engelliler, kadınlar ve gençlerin istihdamıyla ilgili teşvikler yapılmıştı. Yine hatırlayacaksınız, buna göre on dokuz ila yirmi dokuz yaşındaki gençlerimizin – biliyorsunuz, gençler arasındaki işsizlik oranı oldukça yüksek- istihdamını teşvik etmek maksadıyla beş yıl süreyle sosyal güvenlik primlerini ödeyen bir teşvik sistemi geliştirilmişti. Aynı şekilde hangi yaşta olursa olsun kadınlarımızın da istihdamını teşvik eden bir sistem öngörülmüştü. Buna göre kadınlarımızın da mevcut istihdama ilave olarak alındığı iş ortamlarında sosyal güvenlik primlerini beş yıl süreyle ve azalan oranlarda ödüyorduk. İstihdamın üzerindeki yükleri azaltmaya çalıştık, işsizlik ödeneği artırıldı, il istihdam ve mesleki eğitim kurullarının daha etkin çalışmasını sağlayacak tedbirler alındı ve aktif istihdam programlarına ayrılan kaynaklarımız artırıldı.

İkinci pakette ise daha çok kısa çalışma ödeneğinin süresi ve miktarıyla ilgili düzenlemeler yapılmıştı ve teşviklerin süresi uzatılmıştı. Kısa çalışma ödeneği özellikle 2010 yılında işsizliğin azaltılması konusunda oldukça etkin bir rol oynadı. Bugüne kadar bize müracaat eden işletmeler arasından yaklaşık 170 bin civarında işçimize kısa çalışma ödeneğinden kaynak ödedik ve bu şu anlama geldi: İşsiz kalmak üzere olan 170 bin civarındaki elemanımız, işçimiz iş ortamlarında kaldı ve çalışmaya devam ettiler. Ama onların çalışmadıkları süreyle ilgili ücretlerini biz ödemiş olduk. Daha sonra bunu biliyorsunuz altı aylık süreyle tekrar uzattık. Önümüzdeki dönemde eğer mevcut talepler ve sıkıntılar devam edecek olursa tekrar uzatmak da düşünülebilir.

Daha sonraki dönemde yine ilave -istihdamla ilgili- tedbirler alındı. Özellikle Nisan ayı sonundan itibaren işsiz kalan işçilerimizin tekrar işlerine dönmeleriyle alakalı olarak eğer işveren bir çabayı ortaya koyarsa, onlar teşvik edildiler ve altı aylık süreyle işine dönen işçilerin sosyal güvenlik primlerini ödemeyi yine Hükümetimiz üstlendi. Bu açıdan bakıldığında, son dönemlerde yine özellikle ÖTV indirimlerinden de hareketle baktığımızda, yoğun sanayi bölgelerimizde işsizlik oranlarındaki azalmanın önemli etkilerinden birisi olarak bunu ifade etmemiz mümkün olabilir. ÖTV indirimleri, kısa çalışma ödenekleri ve işini kaybetmiş kişilerin tekrar işe dönmeleri hâlinde sosyal güvenlik primlerinin Hükümetimiz tarafından ödenmesiyle ilgili tedbirler oldukça etkili oldu denilebilir.

Bunun dışında, yine toplum yararına çalışma programlarıyla önemli oranda geçici süreli istihdam sağlayacak düzenlemeler yapmak da mümkün oldu. Biliyorsunuz, şehirlerimizde özellikle birikmiş sorunların çözümüyle alakalı geliştirilecek projelerde kısa süreli çalışma imkânı sağladı. Elimizdeki son rakamlara göre yaklaşık olarak toplum yararına çalışma programında bugüne kadar 44 bin kişinin işbaşı yaptığını söylememiz mümkün. Bu açıdan bakıldığında önümüzdeki yıl da bu programın devam edeceğini düşünürsek hedefimiz yaklaşık 120 bin kişiye bu alanda geçici süreli de olsa istihdam sağlamak ve o insanlarımızın evlerine ekmek götürebilmelerine izin vermek.

Bunun dışında özellikle aktif istihdam programlarıyla alakalı olarak da çok önemli tedbirler aldık. Yine, biliyorsunuz, bizim yapısal işsizlik sorunumuzun temelinde önemli oranda mesleksizlik de yatmakta. Bu açıdan bakıldığında, bizim ülkemizdeki iş gücünün vasıflarını, niteliğini artırmak ve çalışan insanların her birisinin meslek sahibi olmalarını sağlamak üzere pek çok aktif iş gücü programları tertip ediyoruz. Önemli oranda eğitim programları yaparak bunların belirli bir mesleği kazanmalarını sağlayacak düzenlemeler yapmaya çalışıyoruz. Normal şartlarda eğitim programları için biz krizi bir fırsat gördük. Kriz dönemlerinde işsiz kalan insanların kendi mesleki alanlarında geliştirilmelerini sağlamak veya meslek değiştirmek isteyenlere yeni kabiliyetler kazandırmak veya belirli bir mesleği olmayan kişilere belirli alanlarda uzmanlık kazandırmak üzere yaptığımız bu eğitim programlarında bugüne kadar yaklaşık olarak 140 bin insanımızı eğittik. Yıl başında yaptığımız planlamada aslında 100 bin civarında insanı eğitmeyi düşünmüştük ama kaynakların artırılması ve programların etkin bir sonuç vermesi sebebiyle bu programlarda ciddi oranlarda bir gelişme sağlama imkânımız oldu. Önümüzdeki yıl ise 200 binin fazla insanı eğitmeyi planlıyoruz.

Bu programlarımızda daha çok bilişim temelli programlar, tekstil, güvenlik hizmetleri, bakım hizmetleri -hasta bakımları, yaşlı ve çocuk bakımları veya engelli bakımları gibi- turizm hizmetleri, kaynakçılık, kişisel bakım ve kuaförlük, inşaat işleri, sekreterlik ve diğer büro hizmetleri, satış ve pazarlama, mobilya ve ağaç işleri, tornacılık, presçilik, doğal gaz, sıhhi tesisat ve iklimlendirme, iş makinesi operatörlüğü, lojistik ve ulaştırma gibi alanlarda çok yoğun eğitim programları düzenlendi. Sadece bu programlara katılan insan sayısı açısından bakıldığında zaman 107 bin, 108 bin civarında insanımızın programa katıldığını söylemek mümkün.

Ayrıca yine aktif iş gücü programları çerçevesinde stajların desteklenmesiyle alakalı da bir düzenlememiz olmuştu. Bu düzenlemeye göre, herhangi bir meslek lisesi veya lise mezunu öğrenci herhangi bir işletmede eğer staj yapacak olursa altı aylık süreyle onun hem sosyal güvenlik primleri hem de çalışma süresince alacağı ücreti biz kurum olarak ödedik. Bu açıdan bakıldığında, staj yapmayı ve iş yerinde de kendini geliştirmeyi mümkün olan bir teşvik sistemi uygulamış olduk.

Bu açıdan bakıldığında, son dönemlerde aldığımız tedbirlerle krize rağmen olumlu birtakım adımların atıldığını iddia etmemiz mümkün. Özellikle istihdamla ilgili yapısal sorunlarımızı göz önünde bulundurduğumuzda krizi ve krizin etkilerini ülkemizde önemli oranda azaltan veya dengeleyen bir tedbir aldığımızı söylemek mümkün görünüyor. Ama maalesef işsizlikle ilgili yapısal sorunları çok kolay aşamayacağımızı da burada ifade etmek istiyorum. Çünkü yine sizlerin bileceği gibi geçtiğimiz yıllarda ekonomik büyümeyle istihdam arasındaki ilişkiler doğrusal olmaktan çıkmış görünüyor. Tüm dünyada işsizlik sorununa baktığımızda, bu işsizlik sorununun daha çok dünyadaki istihdam yaratma kapasitesinin düşmeye başladığı bir süreci yaşadığımızı ifade edebiliriz. Dünyada yatırımlar ve üretim miktarı artıyor, ekonomik gelişme

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 5

sağlanıyorken maalesef istihdam aynı oranda artmıyor. Bu, ekonomik gelişmelerin, teknolojik değişikliklerin belki etkisiyle veya gelişen sektörlerin farklılaşmasıyla alakalı olabilir. Benzer bir süreci biz de yaşıyoruz. Bizim ülkemizde de son beş yıllık sürece baktığımızda her yıl ekonomik büyümeyi ortalama 6,5; 7 civarında sağlamış olmamıza rağmen, istihdamda aynı oranda artışın olmadığını görüyoruz. Yine rakamlara dönüştürecek olursak her yıl yaklaşık 450 ila 500 bin kişi arasında kişiye istihdam yaratmış olmamıza rağmen, piyasaya, iş gücü piyasasına çok daha fazla insan girmekte ve dolayısıyla işsizlik sorununuz kalıcı olmaktadır. Yine, hatırlayacağınız gibi dün açıklanan rakamlarda maalesef iş gücü piyasasına 873 bin kişi katıldı. Son yıllarda özellikle tarım sektöründeki çözümleri de bu sürece ilave ettiğimizde bu sorununuzu çözmek üzere ulusal düzeyde bir konsensüs oluşturmak ve ortak projeler geliştirmekte ben yarar görüyorum.

Yine yapısal sorununuzla alakalı olarak az önce ifade ettiğim mesleksizlikle ilgili sorunu çözme konusunda çok ciddi bir adım daha attık. Bu adım Mesleki Yeterlilik Kurumu vasıtasıyla meslek standartlarımızın oluşturulması olarak ifade edilebilir. Biliyorsunuz Mesleki Yeterlilik Kurumu bundan üç yıl kadar önce kurulmuştu ve Türkiye'de bugüne kadar mesleki yeterlilikle alakalı tedbir, mesleki standartlarla alakalı herhangi bir tedbir alınmamıştı. Son yıllarda yapılan bu çalışmalar yavaş yavaş meyvesini vermeye başladı ve mesleki yeterlilik alanında da standartlarımızı oluşturmaya başladık. 2009 yılında toplam kırk civarında mesleki standart oluşturma hedeflenmişken, benim göreve gelmemden sonra da özellikle sivil toplum örgütleriyle aktif iş birliği yaparak bu süreci daha da hızlandırdık. Bugüne kadar yaklaşık yirmi sekiz tane meslek standardını hazırlayıp ilan ettik. Yine yaptığımız çalışmalar ve hazırlıkları göz önünde bulundurarak yıl sonuna kadar yaklaşık yüz civarında meslek standardını kamuoyuyla paylaşma imkânımız olacak.

Meslek standardını belirlemiş olmanın bize sağlayacağı faydaları şu şekilde özetleyebilirim: Bir kere her şeyden önce bizim ülkemizde özellikle üniversite eğitimi ve mesleki eğitimle alakalı yapılan eleştirilerden bir tanesi toplumun ihtiyaçlarına ve iş piyasasının ihtiyaçlarına uygun olmayan eğitim programlarına sahip olmamızdır. Yani başka bir ifadeyle, eğitim programlarımız toplumun ihtiyaçlarına duyarsız kalmaktadır. İşte bu eleştirilerin önünü kesmek üzere meslek standartlarıyla birlikte oluşturacağımız çalışmalar eğitim programlarının da piyasanın ihtiyaçlarına göre düzenlenmesini sağlayacak. Bu maksatla yine Bakanlığımızın koordinasyonunda Millî Eğitim Bakanlığı, YÖK, Sanayi Bakanlığı olmak üzere hep birlikte bir koordinasyon yürütmeye başladık ve bu koordinasyon çerçevesinde müfredatların, eğitim programlarının iş piyasasının ihtiyacına göre düzenlenmesi konusunda hazırlıklarımızı yürütüyoruz. Böylece bizim ülkemizde de giderek daha sağlam bir zeminde hem mesleki eğitimi yapmayı hem işsizlik sorunlarını daha kalıcı çözecek adımlar atmaya öngörüyoruz.

Pasif istihdam politikaları açısından baktığımızda da yine işsizlik sigortası ödemeleri, az önce ifade ettiğim kısa çalışma ödeneği, ücret garanti fonu ve iş kaybı tazminatı gibi tazminat çalışmalarıyla da işsizliği önleyecek tedbirleri veya işsizliğin etkilerini azaltacak tedbirleri öngörüyoruz.

Şimdi size işsizlik sigortası, kısa çalışma ödeneği ve ücret garanti fonuyla ilgili topyekün bir bilgi arz etmek istiyorum. İşsizlik ödemeleriyle ilgili olarak bugüne kadar toplam 1 milyon 704 bin 256 kişiye ödeme yaptık. 2009 yılında 407.474 kişiye ulaştı. Tabii burada bu tabloların daha iyi anlaşılabilmesi için şunu ifade edeyim: Aynı anda 407 bin kişiye ücret ödemedik. Çünkü bir ay belirli oranda kişi veya belirli sayıda kişi işsizlik ödeneği alıyorken öbür ay onlardan belki süresi bittiği için bir kısmı alamadı, yeni almaya çalışanlar oldu. Böylece tek tek saydığımızda 407 bin kişi ama 2009 yılında aynı anda en fazla 313 bin kişiye işsizlik ödeneği verme durumu söz konusu oldu. Buradan da göreceğiniz gibi aslında işsizlik ödeneğiyle alakalı uygulamalarımız giderek yerleşiyor, daha sağlam bir zemine oturuyor ve bu konuda insanlarımız bu fondan daha fazla yararlanmaya başlıyorlar. Ödeme miktarıyla alakalı olarak da toplam bugüne kadar 2 milyar 793 milyon TL ödeme yapıldı. Kısa çalışma ödeneğiyle ilgili olarak -az önce ifade ettim- yaklaşık 170 bin kişi demiştim, tam olarak 168.781 kişiye ödeme yapıldı. Bu ödemelerin miktarı 138 milyon TL oldu. Ücret garanti fonundan ise ödeme yapılan kişi sayısı 16.485 kişi. Ödeme miktarı da 30 milyon 200 bin TL oldu. Burada daha ayrıntısı var işsizlik sigortası fonuna ödeme yapılan kişilerle alakalı olarak.

Size yine işsizlik sigortası fonuyla ilgili gelir-giderimiz hakkında da bilgi arz etmek istiyorum. Bu açıdan bakıldığında, gelirlerimiz 2007 yılında 7 milyar 434 milyon, 2008'de 9 milyar 687 milyon, 2009 yılında ise yıl sonu tahmini 9 milyar 382 milyon. 2010 yılında ise 9 milyar 54 milyon olacağını tahmin ediyoruz. Giderlerimiz ise 2007 yılında 436 milyon, 2008'de 1 milyar 940 milyon, 2009 yılında 6 milyar 289 milyon lira. 2010 yılında 5 milyar 11 milyon lira olacağını varsayıyoruz. Her dönemde fazla vermiş görünüyor. Bu yıl 3 milyar 93 milyon, gelecek yıl da 4 milyar 43 milyon fazla vermeyi düşünüyoruz. Bizim fon varlığımız ise şu anda 41 milyar 451 milyon TL civarındadır.

İkinci olarak ülkemizdeki sosyal güvenlik sorunları ve sosyal güvenlikle ilgili yaptığımız çalışmaları size anlatacağım. Bunlardan belki ilk önce ifade etmemiz gereken husus: Biliyorsunuz geçmiş dönemlerde çok kapsamlı bir sosyal güvenlik reformu gerçekleştirilmişti. Bu sosyal güvenlik reformu çerçevesinde tüm nüfusumuz kapsama alındı ve hem sağlıktaki hem de sosyal güvenlikle çok önemli mesafeler katedildi. Bu reform sebebiyle son dönemlerde oldukça olumlu gelişmeler söz konusu. Belki gelişmiş ülkelerle kıyaslandığında henüz katedilmesi gereken mesafe görünüyor olmakla birlikte geçmişe yönelik sorunlarımızın çözümünde de ciddi mesafeler katettiğimizi ifade edebilirim.

Hemen öncelikle Sosyal Güvenlik Kurumunun gelir ve giderleriyle alakalı bilgileri size sunacağım. 2008 yılında toplam gelirimiz Sosyal Güvenlik Kurumunda 67 milyar 257 milyon lira oldu. Prim gelirlerimiz burada 54 milyar 546 milyon TL. 2009 yılında toplam gelirlerimiz bütçede 84 milyar 355 milyon hesaplanmıştı ve bunun primden karşılanması beklenen kısmı 59 milyar 555 milyon TL idi. Ama yıl sonunda bu rakamlarda düşmeler olacağını görüyoruz. 75 milyar 173 milyon TL bir gelirimiz olacak toplam. Bundan da 52 milyar 278 milyon TL'lik prim gelirini bekliyoruz. 2010 yılında ise 86 milyar toplam gelir hesaplarken bunun 60 milyar 432 milyon lirasının prim gelirlerimizden olacağını hesap ediyoruz. Giderlerimiz ise 2009 yılında yıl sonu itibarıyla 106 milyar 129 milyon lira olacak ve böylece yaklaşık 30 milyar 955 milyon TL açık vermeyi hesap ediyoruz. Bu durum 2010 yılında 118 milyar 653 milyon giderimiz olduğunu hesapladığımızda yaklaşık yine 31 milyar 776 milyon TL'lik bir açıkla kapanacak anlamına geliyor. Tabii burada şunu ifade etmeliyim: Bu bizim sadece

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 6

Sosyal Güvenlik Kurumunun açıklarıdır. Ulusal düzeyde toplam sosyal hizmet ve yardımlarla alakalı açığı ifade etmiyor, Sosyal Güvenlik Kurumunun gelir ve gideri arasındaki dengeyi ifade ediyor.

Sosyal Güvenlik Kurumundaki bazı oranları da yine sizinle paylaşmak istiyorum. Emeklilik prim gelirlerinin emekli aylık giderlerini karşılama oranı 2008'de yüzde 60,1 idi. 2009'da biz bunun yüzde 56'sını karşılayabileceğimizi hesaplıyorduk ama 2009 yılı sonu tahminî olarak yüzde 51, yüzde 52'sini ancak karşılayabileceğimizi hesap ediyoruz. 2010 yılında da yüzde 50,5 oranında karşılayabileceğimize dair tahminlerimiz var. Sağlık prim gelirlerinin sağlık giderlerini karşılama oranı ise 2008 yılında yüzde 61 olmuştu, 2009 yılı bütçesinde yüzde 64,9'du, yüzde 65 yaklaşık hesap edilmişti. Ama maalesef sağlık harcamalarımızın fazla artması sebebiyle yıl sonu tahminlerimiz yüzde 51,7 olarak gerçekleşecek. 2010 yılı bütçesinde ise aldığımız tedbirlerin sonuç vermesini bekliyoruz. Yaklaşık olarak yine yüzde 60,5 civarında bir oranla karşılaşacağız diye tahmin ediyoruz. Toplam prim gelirleri, emekli aylığı ve sağlık giderlerini hep beraber ele aldığımızda bunun yine 2010 yılı sonunda yüzde 55,8 olarak gerçekleşeceğini tahmin ediyoruz.

Sigorta sayılarımız hakkında da son durumu sizlerle paylaşmak istiyorum. Aktif sigortalı sayımız: Hizmet akdiyle çalışanlar 2008 yılında 9 milyon 533 binden 2009 yılında 9 milyon 578 bine çıktı, cüzi bir artış oldu. Kendi nam ve hesabına çalışanlar 2008 yılında 3 milyon 260 binden 2009 yılında 3 milyon 139 bine düştü, az bir düşüş var. Kamu görevlilerinde yine 2008 yılında 2 milyon 464 binden 2 milyon 262 bine düştü. Sosyal Güvenlik Kurumunda toplam kayıtlı olan aktif sigortalı sayısı 2008 yılında 15 milyon 258 bin iken 14 milyon 980 bine düştü. Pasif sigortalı sayıları ise yani bizden emeklilik maaşı alanlara baktığımızda -ben sadece kişi olarak söyleyeceğim- hizmet akdiyle çalışanlar 5 milyon 24 binden 5 milyon 193 bine çıktı. Kendi nam ve hesabına çalışanlar 1 milyon 965 binden 2 milyon 68 bine çıktı. Kamu görevlilerinde ise 1 milyon 756 binden 1 milyon 791 bine çıktı. Toplamda 8 milyon 746 bin kişiden 9 milyon 53 bin kişiye yükseldik. Bu şu demek tabloyu özetleyecek olursak: Aslında 2009 yılında aktif sigortalı olarak bize prim ödeyenlerde sayısal olarak düşme olurken emekli maaşı olarak bizden maaş alan insan sayısında artış oldu ve böylece yine aynı durumu oranlarda da görmek mümkün. Toplam sosyal güvenlik primlerinde aktif-pasif oranı 1,9'dan 1,78'e geriledi. Bu şu anlama geliyor: Bizim ülkemizde 1 kişi çalışıyor, buna karşılık olarak da 1,78 kişi emeklilik maaşı alıyor demektir.

Emekli aylıklarıyla ilgili bilgileri de sizinle paylaşmak istiyorum. Emekli aylıkları 2002 yılından bu yana reel olarak artış sağladı. Düşük emekli aylıkları daha fazla bundan pay aldı. Bunlar hakkında da isterseniz size ayrıntılı biraz daha bilgi vereyim. Hizmet akdiyle çalışanlar 2002 yılı Aralık ayında 257 lira alıyorlardı, 2009 yılı Aralık ayında 633 lira alıyorlar ve böylece yüzde 146 değişim sağladık. Bunun karşılığı olarak yüzde 27,6 oranında reel artış sağlandı. Kendi nam ve hesabına çalışanlarda 2002 Aralık ayında 149 lira alıyorlardı, 2009 Aralık ayında 494 lira alıyorlar, yüzde 231 artış oldu ve bunun karşılığı olarak enflasyon düştükten sonra yüzde 71,7 oranında reel artış sağlandı. Kendi nam ve hesabına çalışanlarda -yine bu tarımla alakalı- 2002 yılı Aralık ayında 66 lira alıyorlardı, 2009 yılı Aralık ayında 333 lira alıyorlar, yüzde 404 artış oldu, reel olarak yüzde 161'e ulaştı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Ek süre veriyorum Sayın Bakanım.

Buyurun.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖMER DİNÇER (Devamla) - Kamu görevlilerinde ise 2002 yılı Aralık ayında 377 lira alıyorlardı, 2009 yılı Aralık ayında 843 lira alıyorlar ve böylece yüzde 15,8 reel artış sağlandı.

Tabii gönlümüz daha fazla artış sağlamayı istiyor. Biz emeklilerimizin şu anda içinde bulunduğu sorunları görüyor ve geçim sıkıntılarını doğrusu içimizde hissediyoruz. Kaynaklarımız elverdiği ölçüde bu alanda yeni artışlar yapma konusunda çalışmalar da yürütüyoruz. Ama ülkemizin içinde bulunduğu sorunları ve şartları göz önüne aldığımızda mümkün olduğu oranda yapılabilecek husus ne ise onu yapmaya çalışacağız.

Aynı şeyi -ben vaktinizi almak istemiyorum- tablolarda verdim. Ortalama aylık gelirlerdeki artış tablosunu da görmek mümkün. Doğrusunu söylemek gerekirse fazla vaktinizi almamak için onları hızlıca geçmek istiyorum.

Genel sağlık sigortasıyla alakalı da birkaç şeyi sizlerle paylaşmak isterim. Bir kere her şeyden önce genel sağlık sigortasında yapılan reform çalışmalarıyla birlikte üç şey sağlanmış oldu. Bir kere erişim çok kolaylaştı. Sağlık hizmetlerine şu anda Avrupa Birliği ülkeleri içerisinde en kolay erişimin bizim ülkemizde olduğunu söylemek çok abartmak olmaz. İkincisi, sağlık sigortası kapsamı çok genişledi. Yine şu anda Avrupa ülkeleri içerisinde sağlık hizmetlerinin kapsamı en geniş olan ülkelere birisi biziz. Üçüncüsü ise bu konuda her türlü ayırım ve farklılık ortadan kaldırıldı ve herkese aynı kalitede hizmet vermeyi esas alan bir yaklaşım sunuldu. Bu açıdan bakıldığında belki hâlâ eleştirilecek boyutları olabilir. Sağlık hizmetlerinin niteliğini geliştirmeye yönelik yapılması gereken çok şeyimiz henüz var. Ama yapılan çalışmalara baktığımızda, bunların önümüzdeki yıllarda süratli olarak çözülebileceğini söylemek ve bununla ilgili daha çok çaba ortaya koymamız gerektiğini ifade etmek mümkün.

Hastanelere müracaat sayılarını baktığımızda aslında erişimin nasıl kolaylaştığını görmek mümkün olabilir. Birinci basamakla ilgili rakamları vermiyorum çünkü o Sağlık Bakanlığı bütçesinde burada tartışmış olunmalı diye düşünüyorum. Bu açıdan bakıldığında sadece bizim kurumumuzla alakalı kısımları size ifade edeceğim. Sağlık Bakanlığının bize de verdiği bilgilere göre birinci basamakta yaklaşık 170 milyon tedavinin yapıldığını söylemek mümkün. Toplam ülke düzeyindeki tedavileri ve ilaçları hesap ederken buradaki rakamların üzerine o rakamı ilave etmekte yarar var. Bizim elimizdeki rakamlara göre ikinci basamak devlet hastanelerinde 2008 yılında 116 milyon 289 bin, üçüncü basamak eğitim ve araştırma hastanelerinde 29 milyon 312 bin, ikinci basamak özel hastanelerde 56 milyon 985 bin, üniversite hastanelerinde ise 14 milyon 344 bin, toplam 216 milyon 930 bin tedavi yapıldı. Mukayese olsun diye burada rakamları ilk sekiz aylık olarak size sunacağım. 2008 yılının ilk sekiz ayında bu rakam 145 milyon 782 bin oldu. 2009 yılının ilk sekiz ayında ise bu rakam 166 milyon 698 bin oldu ve yüzde 14,35 oranında bir artış gerçekleşti.

Topyekûn kamu sağlık harcamalarıyla beraber baktığımızda özellikle buradaki yapılan harcama tutarlarına baktığımızda da sağlık hizmetlerinin kapsamı hakkında bir fikir edinmemiz mümkün olabilir. Bu açıdan bakıldığında, bizim

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 7

Sosyal Güvenlik Kurumu olarak 2007 yılında 20 milyar 45 milyon, 2008 yılında 25 milyar 404 milyon, 2009 yılında ise yıl sonu itibarıyla tahmini 28 milyar 990 milyon liralık bir harcamamız oldu. 2010 yılında ise 32 milyar 842 milyon bir harcamaya yapacağımızı tahmin ediyoruz.

Toplam kamu olarak bakıldığında, Sosyal Güvenlik Kurumu üzerine yeşil kart ve diğer devlet memurlarıyla ilgili hizmetleri de ilave ettiğimizde görülen rakamsa şu: 2007 yılında toplam harcamalarımız 26 milyar 655 milyon, 2008 yılında 32 milyar 633 milyon, 2009 yılında 37 milyar 216 milyon, 2010 yılında ise 39 milyar 676 milyon olarak gerçekleşecek. Ayrıca burada belki küçük bir ayrıntıyı ilave etmem lazım. Bütçemizdeki 2010 yılıyla ilgili rakamların artışlarında devlet memurlarına yönelik sağlık hizmetlerinin de kurumumuza geçecek olmasını da göz önünde bulundurmak gerekir.

Konuşmamın bu bölümünde de yine size kayıt dışı istihdamla ilgili yaptığımız çalışmalar hakkında kısa bilgi sunacağım. Bazı tabloları atlıyorum beni affedin, çünkü sizin zamanınızı çok fazla almak istemiyorum. Size sunduk, arz ettik.

Kayıt dışı istihdamla ilgili olarak bir kere her şeyden önce rehberlik anlayışımızı değiştirmeye başladık, denetim anlayışımızı. Denetim anlayışında iki tür yöntem geliştiriyoruz. İstiyoruz ki müfettişlerimiz herhangi bir işletmeyi incelemeye gittiğinde oradaki insanların, işverenlerimizin, iş adamlarımızın, esnafımızın "Müfettiş geldi." korkusunu yaşamaması, "Acaba -yine geldi- hangi tür sorunla karşılaşacağım?" diye bir kaygı taşımaması, daha hoşgörülü bir yaklaşım, daha rehberlik yapan bir anlayışla insanlara danışmanlık yapan birisinin geldiği fikrini verecek bir yaklaşım sunmaya çalışıyoruz. Bu açıdan bakıldığında teftiş kurullarındaki arkadaşlarımızla yoğun bir çalışma ve çaba içine girdik. Her gittikleri yerde insanlarımızı yol gösteren, onlara öğreten, cezalandırmayı ikinci plana koyan ama bu arada da hakikaten sorumluluklarını yerine getirmiş insanları teşvik eden bir anlayışı yerleştirmek için çaba sarf ediyoruz.

Yine ayrıca denetimle ilgili yaklaşımlarımızda farklı bir anlayış getireceğiz. Bizim maalesef müfettiş sayılarımız oldukça az. O müfettiş sayılarıyla alakalı rakamların tam olarak size tablolarını verdim. Bizim yaklaşık olarak 570 civarında iş güvenliği müfettişimiz, yine ona yakın bir rakamda -530 civarında- Sosyal Güvenlik Kurumunda müfettişlerimiz var. Bu müfettişlerle bizim ülkemizdeki binlerce, milyonlarca işletmeyi tek tek incelememiz...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Kaç milyon işletme var Sayın Bakanım. Kaç milyon işletme, 500 müfettiş...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANİ ÖMER DİNÇER (Devamlı) – Evet.

Milyonlarca işletmeyi denetlememiz ve bunların tek tek sorunlarını görerek yönlendirmemiz de teorik olarak bile mümkün görünmüyor. Çünkü bu müfettiş sayısı ile gelişmiş ülkelerin müfettişlerine baktığımızda, arada en az 10 katı bir fark olduğunu görüyoruz. Ama buna rağmen biz müfettiş sayılarımızın 10 katı artırılması hâlinde bile yine bu sorunları tek tek çözmekte zorlanacağımız kanaatini taşıyorum. Bu açıdan şöyle bir analiz yapmaya başladık: Risk gruplarını analiz ediyoruz ve artık tek tek işletmelere gitmek sorumluluğu yanına ek olarak –ondan vazgeçmiyoruz- risk gruplarını analiz ettikten sonra iş kazalarının en çok nerede olduğu, iş sağlığı ve güvenliği sorunlarının en çok hangi alanda olduğu iş alanlarını, sektörleri tespit ediyor, o sektördeki sosyal örgütlerle, sivil toplum örgütleriyle karşılıklı bir araya geliyor, sektörün temsilcilerini de yanımıza alarak o sektörde genel eğitimler yapmaya ve ne tür iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri alınacaksa onları önlemeye dair birtakım düzenlemeleri öngörmeye başlıyoruz. Bu açıdan bakıldığında, bir taraftıyla kayıt dışı istihdamı önlemeye, öbür taraftıyla iş güvenliği ve sağlığıyla ilgili tedbirleri almaya yönelik çok farklı bir denetim fikri oluşturduk. Biraz sonra belki onu yine size ayrıntısıyla anlatacağım. Ama kayıt dışı istihdamla ilgili olarak denetimi doğrusu tek tek yapıyor ve bize ulaşan ihbarları da göz önüne alarak binlerce işletmeyle ilgili denetimimizi yapıyoruz. Bununla ilgili birkaç tane size bilgi sunmak istiyorum.

Bakınız, denetlenen iş yeri sayısı 1.854, tespit edilen kaçak prim matrahı 86 milyon 695 bin, önerilen idari para cezası 50 milyon 345 bin, denetlenen sigortalı sayısı 37.547, tescil edilen sigortalı sayısı 23.690. Tabii sadece bu, asgari işçilik incelemesiyle yaptığımız düzenlemeydi. Bunun dışında, ayrıca bize gelen ihbarlara baktığımızda, oldukça önemli oranda kayıt dışı işçinin kayıt altına alınması sağlanmış görünüyor. Bunların tek tek, size rakamlarını vermek istemiyorum ama metin içerisinde var. Bu ihbarlardan 13.371 ihbar değerlendirildi bugüne kadar ve bunlardan 7.117'si sonuçlandırıldı ve aşağı yukarı da 14 bine yakın insanı istihdam kaydı olarak alma imkânımız oldu.

Komisyonunun çok değerli üyeleri, aslında bizim önemli sorunlarımızdan bir tanesi de maalesef çalışma hayatımızın kalitesiyle alakalı bir şey, bir husus. Çalışma hayatımızın kalitesinin artırılmasıyla ilgili de çok ciddi tedbirler ve çalışmalar yapmak durumundayız. Bu açıdan bakıldığında, bu başlıkları dört ana bölüm hâlinde ifade etmek mümkün. Bir kere, her şeyden önce çalışma hayatının sorunlarını çözebilmek için sosyal diyalog ve iş birliğine çok önem veriyoruz.

Sizin de bildiğiniz gibi İş Kanunu'nda üçlü danışma kurulu oluşturulmuştu. Üçlü danışma kurulunun bu Kanun'a göre yılda 3 kez toplanması gerekiyordu. Hâlbuki biz üçlü danışma kurulu olarak, işçi ve işveren konfederasyonlarımızla her ay toplanıyor ve çalışma hayatımızın sorunlarını, sendikacılık meselelerini birlikte değerlendiriyor, çözümler üretmeye çalışıyoruz. Bu çalışmalarımızı yaparken Avrupa Birliği ve ILO normlarını da göz önünde bulunduyoruz, onlara uygun düzenlemeler yapmak için de çaba sarf ediyoruz. Bu açıdan bakıldığında, özellikle Sendika Kanunu'nda ve Toplu Sözleşme, İş Kanunu'nda biliyorsunuz yapılması gereken birçok düzenleme söz konusu. Ve yine sizin bildiğiniz gibi, daha önceki dönemde hazırlanmış olan ve Meclisimizin gündeminde bulunan bir Sendikalar Kanunu var. Biz bu Sendikalar Kanunu'nda Avrupa Birliği ve ILO standartlarına uygun düzenlemeleri destekliyor ve çıkması konusunda sizlerden yardım talep ediyoruz.

Ama daha da önemlisi, çalışma hayatımızla ilgili sorunların çözümünde belki çok daha kapsamlı bir reform çalışma yapılması gerektiği kanaatini de ben şahsen taşıyorum. Bu açıdan bakıldığında, sendikal özgürlüklerin artırılması, hem iş yerinde sendikacılığın geliştirilmesi hem toplu iş sözleşmelerindeki barajların yeniden gözden geçirilmesiyle ilgili düzenlemeleri yapmak ve Avrupa Birliğiyle ilgili bu konudaki uyumu şimdiden sağlayarak toplumumuzu ve örgütlü bir toplum oluşturma çabalarımızı destekleyecek, rahatlığı sağlayacak bir düzenleme için de hazırlık yapıyoruz. Bununla ilgili bir taslak hazırladık ve bu taslağımızı şimdilik sendikalarımızla paylaşıyoruz. Eğer onlar bu konuda bizimle belirli bir

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 8

uzlaşma sağlama imkânı bulurlarsa veya beraber bulursak, onu sizlerle de paylaşmayı, daha sonra da kamuoyuna duyurmayı arzu ediyoruz. Ama şayet mevcut hazırlığımız üzerinde bir çalışma, bir uyum söz konusu veya uzlaşma söz konusu olamazsa, Meclisteki kanunu, dediğim gibi sizlerin desteğiyle çıkartmayı umuyoruz.

Bizim ülkemizde maalesef sendikalaşma oranı ve toplu sözleşme oranı hakkında çok iyi şeyler söylemek zor. Gelişmiş Avrupa ülkeleriyle veya Avrupa Birliği ülkeleriyle mukayese ettiğimizde, bu oranlarda oldukça düşük rakamların olduğunu ifade etmek mümkün.

Toplu iş sözleşmelerimiz 2004 yılından 2009 yılına kadar sayı itibarıyla ve iş yeri itibarıyla tabloda size sunuluyor. Bu tabloya baktığımızda, Avrupa Birliği ülkeleri ile ülkemizdeki toplu iş sözleşmelerinin oranına bakıldığında, maalesef bu oranın çok düşük olduğunu görüyoruz. Toplu iş sözleşmesi kapsamındaki çalışan sayısı oranımız yüzde 26,2. Bu açıdan bakıldığında, maalesef Avrupa Birliğinin ilk 15 ülkesiyle baktığımızda ki onların oranı yüzde 68,8; 27 ülkesine baktığımız zaman yüzde 62,9 oranıyla mukayese edildiğinde oldukça düşük kalmakta.

Asgari ücretle ilgili olarak size bilgi sunmak istiyorum. Biliyorsunuz, asgari ücretle ilgili olarak 2002 yılından 2009 yılına kadar değişiklikler oran itibarıyla bakıldığında kümülatif artış oranı yüzde 196 olarak gerçekleşti. Net asgari ücret 2002 yılında 184,3 lira iken 2009 yılında 546,5 lira oldu ve bu reel olarak yüzde 40'lık bir artış sağladı. Brüt asgari ücrette ise bu reel artış yüzde 31 civarında. İşverenin maliyetlerinde ise düşüş sağladık. İşveren maliyetlerinin... Asgari ücret üzerindeki işveren maliyeti oran itibarıyla bakıldığında yüzde 20 civarında kaldı. Bu şu demek: Aslında asgari ücreti artırıyor olmakla birlikte reel olarak, işveren maliyetlerinde de düşme sağlandı ve böylece onların toplam maliyetlerine yönelik olarak rekabet gücünü engelleyecek bir katkı sağlanmadı, aksine olumlu bir gelişme sağlandı.

Tabii burada yine aynı şeyi söylemek istiyorum: Bu asgari ücret, özellikle 546 liraya baktığımızda, işçilerimiz için oldukça düşük olduğu ifade edilebilir. Türkiye'nin şartlarına bakıldığında, geçim şartlarını oldukça ağırlaştıran bir durum ama ülke kaynaklarına baktığımızda ve rasyonel olarak sürdürülebilir bir ekonomi oluşturmaya çalıştığımızda, bu kaynakla alakalı bir sorun olarak görülmeli ve kaynaklar artıkça yine bu oranları veya miktarları da elimizden geldiğince artırmaya çaba sarf edeceğimizi size ifade etmek istiyorum.

İş sağlığı ve güvenliği meselesi üzerinde çok kısa bir şey söyleyeceğim: Az önce iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili yapacağımız tedbirler hakkında denetimi anlatırken ifade ettim. Bizim maalesef son yıllarda azalıyor olmakla beraber iş kazası sayımızda Avrupa ülkelerine göre mukayese edildiğinde oldukça yüksek bir oran var. Ama bu oran itibarıyla özellikle ölümlü iş kazalarına baktığımızda oldukça kötü durumda olduğumuzu ifade etmek lazım. Gerçekten de ölümlü kazalar bizde oldukça yüksek görünüyor ve bu kazaların daha da vahim tarafı, aslında küçük ve basit tedbirlerle çözülebileceğini söylemek. Tüm ülke düzeyinde biz bu konuyla ilgili çok yoğun bir çaba sarf etmeye başladık. Ölümlü kazaların tamamının önüne geçmek üzere çaba sarf ediyoruz. Son yıllarda çok azaldı. Buradaki rakamlardan, tablodaki rakamlardan baktığınızda hemen onu fark edeceksiniz. Ölümlü kazalar özellikle 2006 yılından itibaren şiddetle düşüyor ama maalesef 1 kişinin bile ölmesinin çok önemli bir sorun olduğunu hep beraber kabul etmeli ve bunu sıfırlamaya çalışmalıyız. Daha da önemlisi, aslında, alacağımız tedbirlerle, çok cüzi maliyetlerle bunu önlememiz mümkün. 2009 yılında bizim yaptığımız bir hesaplama göre -tahmini bir hesaplama- yaklaşık olarak 4 milyar lira civarında iş sağlığı ve güvenliği sebebiyle gerekli tedbirleri almadığımız için bir maliyetle karşı karşıya kaldık. Bu maliyetlerin aslında yüzde 2'sinin önlenemez olduğunu ama yüzde 98'inin önlenebilir olduğunu ifade edersem, sorunun büyüklüğünü belki ifade etmiş olurum. Bu açıdan bakıldığında, biz normal şartlarda yüzde 98'lik bölümünü çok cüzi bir masrafla kapatabilir, yine yaklaşık olarak ulusal düzeyde 4 milyar lira tasarruf sağlama imkânına sahip olabiliriz.

Burada şunu söylemek istiyorum: Aslında bu sadece Bakanlığın kendi kurumsal olarak tedbir almasıyla çözülecek bir sorun değil. Buna ulus düzeyinde topyekûn herkesin bir bilinç sahibi olmasıyla çözülebilecek bir sorun olarak görmek gerektiğini düşünüyorum. Bu açıdan bakıldığında, sivil toplum örgütleri, işverenler, işçiler, Çalışma Bakanlığı, konuyla ilgili komisyonlarımızın çalışmaları, hep birlikte belki de bu sorunun üzerine odaklanmalı ve Türkiye'yi bu önemli sorundan kurtarmak için çaba sarf etmeliyiz.

Bu arada belki şunu da ifade etmem lazım: 2011 yılında Türkiye'de "Dünya İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi" tertip edilecek. Bununla ilgili olarak da hazırlık yapıyoruz. ILO'yla işbirliği hâlinde yapacağımız bu kongre, ülkemizde de bu konuda belirli bir bilinç yaratma konusunda etkili olacağı düşüncesindeyim.

Yine iş sağlığı ve güvenliğiyle alakalı tedbirleri artırmak ve bu alanda bilinç oluşturmak üzere Bakanlığımız bünyesindeki ÇASGEM'i yani Çalışma Bakanlığı Sosyal Güvenlik Araştırma ve Eğitim Merkezini çok etkin hâle getirmeyi tasarladık. Bununla ilgili bir danışma kurulu oluşturduk. Türkiye'de bu konuda çaba sarf etmiş, düşünce üretmiş, uzmanlaşmış insanları ve bilim adamlarını bir araya getirdik. Geniş bir konsültasyon çalışması yaptık. Şimdi bu kurumun daha etkin çalışmasıyla ilgili 2010 yılı için projeler hazırladık. Bu projeleri gerçekleştirmeye çalışacağız.

Konuşmamın bu bölümünde, çok değerli üyeler, bürokrasiyle ilgili mücadeleler hakkında da çok kısa bilgi vermek istiyorum. Biliyorsunuz, yine Bakanlık olarak bir tarafıyla çalışma hayatının kalitesinin artırılması, öbür taraftan da vatandaşlara olan hizmetimizin etkinliğinin sağlanması açısından bürokrasiyle de çok yoğun bir şekilde mücadele etmeye başladık. Bu mücadele sebebiyle yine hatırlayacaksınız, özellikle bürokratik süreçlerin kısaltılması ve formalitenin azaltılmasıyla ilgili geniş kapsamlı bir programı uygulamaya koyduk ve orada, özellikle formaliteleri azaltan çok ciddi tedbirler aldık.

Buna ilaveten, vatandaş odaklı yönetimi gerçekleştirebilmek için vatandaşa hizmeti esas alan bir anlayışı yerleştirmeye çalışıyoruz. Bunun sadece hukuki düzenlemelerle olamayacağının farkındayız. Bu açıdan bakıldığında, biz bir tarafıyla çalışanlarımızda vatandaşa hizmetin esas olduğu fikrini yerleştirmek için çaba sarf ediyoruz. Bu açıdan bir hazırlık sürecine girdik ve herkese, kuruma gelmiş insanların sorunlarını çözme konusunda yardım etme fikrini yerleştirmek için eğitim programları yürütmeye başladık. Bu şu demek: Aslında karşısına gelen hizmeti almak üzere karşısına gelen insanlarımızın her birisinin bizim bir akrabamız olduğuna, annemiz, babamız, kardeşimiz, ağabeyimiz,

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 9

çocuğumuz olduğunu, normalde bizim karşımıza gelen bir insanın hizmet almak için çaba sarf ettiği, aynı anda aslında bizim bir akrabamızın bir başka yerde, bir başka memurdan hizmet almak için belki de bulunduğu fikrini ve şuurunu yerleştirmek ve bir misyon olarak insanı önemseyen bir yaklaşımı yerleştirmek ana hizmet itibarıyla.

Eşit ve adaletli bir hizmet sunmayı ve hizmetin etkinliğini artırmak üzere yetki devrini sağlamayı, sorunlara mutlaka doyurucu bir şekilde cevap üretmeyi, çözüm üretmeyi ve sorunu ortada bırakmamayı, iyi hizmetle ilgili çabalarımızı geliştirmeyi öngörüyoruz.

Ayrıca, yine bizim temel sorunlarımızdan birisi olan yabancıların çalışma izni ile ilgili konularda da bürokrasiyi azaltan bir hazırlık yaptık, yılbaşında uygulamaya koyacağız. Hazırlıklarımız bitti sayılır aşağı yukarı.

İzin işlemleri bugüne kadar, şayet bir başka yerde denklik almak gerekmiyorsa -denklik almak gerekmiyorsa şartını koyuyorum- ortalama seksen üç günde gerçekleştirilebiliyor. Eğer bir başka kurumdan, mesela YÖK'ten denklik almak gerekiyorsa veya meslek odalarından izin almak gerekiyorsa bu sürecin bazen sekiz aya kadar uzadığını ifade etmek mümkün. Şimdi, bu süreçleri kısaltmak üzere, biz otuz güne indirmek üzere bir hazırlık yaptık. En fazla otuz günde bu hizmetleri verebilecek bir mekanizma üretiyoruz ve bu mekanizmada da bütünüyle dijital ortamda hizmetlerin sunulacağı bir zemin hazırlamaya çalışıyoruz. Vatandaşımız bu konuda izin almaya geldiğinde, eğer izin alma hakkına sahipse en fazla otuz günde izin alabilecek. Eğer izin alamayacaksa yine en fazla otuz günde izin alamayacağını kendisine bildireceğiz, bunu bilgi işlem ortamında yapacağız. Bize bir müracaat eden olduğundan, müracaatı bize gelir gelmez veya kendisi dijital ortamda müracaat ettiğinde, işleminin hangi safhada olduğunu da yine dijital ortamda takip edebilecek ve böylece süreç kontrolünü de sağlamayı umuyoruz.

Şimdiye kadar verilen izinlerle ilgili de size bir bilgi arz etmek istiyorum. 2008 yılında 10.705 kişi yabancı olarak ülkemizde çalışmak üzere izin almış. 2009 yılında, Ekime kadar 10.434 kişi. 2003 yılından 2009 yılına kadarsa bizim ülkemizde toplam 58.267 kişi izin almış görünüyor.

Bir başka, yine bürokrasiyle ilgili söyleyeceğim husus, işletme belgelerinin verilmesiyle ilgili çalışmalar -çok uzatmak istemiyorum- yılda 240 milyon TL'ye mal oluyor işletme belgelerinin alımı ve ortalama elli sekiz günde bu belge verilebiliyor. Biz bunu bir güne indireceğiz, yani bununla ilgili hazırlıklarımızı yaptık. Bir işveren bizim Bakanlığımıza geldiğinde, işletme belgesini alabilmek için bize beyanını esas kabul edeceğiz ve beyan ettiği zaman işletme belgesini aynı gün kendisine vereceğiz ve daha sonra işletmesini denetleyeceğiz. Şayet beyanında bir eksik veya hatalı ifade varsa onları düzeltmek üzere kendilerine süre tanıyacağız. O sürede de eğer yerine getirilemiyorsa cezalandıracağız veya işyerini kapatacağız.

İşçi şikâyetleriyle ilgili çok önemli bir yine bürokrasiyle alakalı çözüm geliştirdik. Herhangi bir işçimiz işinden ayrılırsa ve ayrılmasıyla alakalı birtakım şikâyetleri varsa, haksız yere işten çıkarılmışsa, kıdem tazminatı ödenmemişse, maaşı eksik ödenmişse ve benzeri sorunları varsa, biliyorsunuz bize müracaat ediyorlar ve on beş günlük süre içerisinde şayet kendilerine cevap üretmezsek veya üretir de cevap vererek mahkemeye gitme imkânı doğuyor. Hâlbuki işler bu konuda çok yoğun olması sebebiyle uzuyor, bazen sekiz aya kadar çıkabiliyordu. Bununla ilgili bir tedbir aldık. Sadece teftiş kurullarının yapacağı inceleme olmaktan çıkardık. Çalışma Bakanlığının diğer birimlerine ve özellikle de Çalışma Bölge Müdürlüklerine yetki devri yaptık. Bununla ilgili süreyi kesin olarak on beş günden daha kısa bir zamanda gerçekleştirmeyi umuyoruz. İşçilerimizin sorunlarına daha yakın ve daha çabuk sahip çıkacağız ve sorunlarını çözmek için elimizden gelen her şeyi yapacağız.

Bu bahsettiğim, hem yabancıların çalışma izin süreleriyle ilgili hem işletme belgesiyle ilgili hem de işçilerimizin sorunlarının çözümünüyle ilgili süreçleri proje olarak tamamladık, ne yapacağımızı belirledik. Şu anda hukuki düzenlemelerini yapıyoruz. Yıl sonundan itibaren de uygulamaya başlayacağız. Büyük ihtimalle de yavaş yavaş, şimdi deneme, pilot uygulamalarla da uygulamaya başladık.

Bilgi işlem hizmetlerimizi çok geliştiriyor, artırıyoruz. Bütün hizmetlerimizi elektronik ortamda yapmak üzere hazırlık yürütüyoruz. İki ayrı konsültasyon ekibi oluşturduk konuyla ilgili uzmanlardan ve bürokrasidedeki bu konuda tecrübeli olan arkadaşlardan oluşan bir süreç oluşturduk. Teşhis çalışmaları tamamlandı. Yapılması gereken hazırlıklarla ilgili projeler bitti. Önümüzdeki yıl itibarıyla bunların finansmanlarını bütçemize koyduk, gerçekleştirmeyi düşünüyoruz.

Şu anda mevcut olan şikâyet adreslerimize ve sitemize ortalama 15 milyon ziyaretçi geliyor ve bunların bazılarının şikâyetlerini anında cevaplandırır hâle geliyoruz. e-bildirge biliyorsunuz uygulamasına geçildi ve böylece işe giriş ve çıkışlarla ilgili tek bildirge yapılıyor. Özel ve kamu iş yerleri e-bildirge kapsamına girmiş vaziyettedir.

Son olarak size bütçe büyüklüklerimiz hakkında kısa bilgi vermek istiyorum. Bu da Bakanlığın merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatı olarak 115 milyon 524 bin TL. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim Merkezi, ÇASGEM'in 2 milyon 322 bin 900, Mesleki Yeterlilik Kurumunun 6 milyon 883 bin, Sosyal Güvenlik Kurumunun 118 milyar 653 milyon, Türkiye İş Kurumunun -İşsizlik Sigortası Fonu dahil- 42 milyar 102 milyon, Amele Birliğinin de 111 milyon 457 bin olmak üzere toplam bizim önümüzdeki yıl kullanacağımız kaynak ve toplam giderlerimiz 160 milyar 992 milyon 164 bin 850 lira olacak. Bunu belki bir mukayese olsun diye size ifade ediyorum. 2010 yılı tahmini millî gelirimizin yüzde 15,6'sına tekabül ettiğini ifade etmem lazım.

Yine belki bir şeyi daha ifade etmem lazım: Sosyal Güvenlik Kurumunun bütçesiyle alakalı burada gözükken 118 milyon 683 bin TL bütünüyle bütçeden sizlerin bize uygun göreceği rakamları ifade etmiyor, aynı zamanda kendi gelirlerimizi de kapsıyor.

Bakanlığın, son olarak, belki bütçe rakamları olarak sizden talep ettiğimiz miktar Bakanlığımızın 2010 yılı bütçesi 36 milyar 141 milyon 679 bin TL. Bunlar, az önce ayrıntılarını verdim. Mesleki Yeterlilik Kurumu olarak da ayrıca 6 milyon 883 bin TL olmak üzere belirtilecek rakamlardır. Bu açıdan bakıldığında, Bakanlığımızın ve tüm ilgili ve bağlı kuruluşların bütçeleri için sizlerin onayını arz ediyoruz. Ülkemize ve milletimize hayırlı olması dileğiyle saygılarımı sunuyorum, teşekkürlerimi sunuyorum.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 10

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Mesai arkadaşlarınız Komisyona kendilerini bir takdim ederlerse...

(Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bürokratları kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Müzakerelere başlıyoruz.

İlk söz Sayın Akif Hamzaçebi, buyurun efendim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, bürokrasinin değerli mensupları; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçesini görüşürken, doğal olarak sosyal güvenlik sistemi nedeniyle Hükûmetin sosyal devlete bakışını, sosyal devlet kapsamındaki politikalarını da değerlendirmiş olacağız.

Sosyal devlet, ulus devletin vardığı en büyük aşamadır. Ulus devletin tarihini yaklaşık üç yüz elli yıl olarak değerlendirebiliriz ki, 1648'deki Vestfalya Anlaşması'yla bugünkü Avrupa'daki devletlerin sınırları çizilmiştir. Bu ulus devletlerin 20'nci Yüzyılda geldiği aşama sosyal devlet olmuştur. Yani ulus devlet 20'nci Yüzyılda sosyal devleti keşfetmiştir, onu bulmuştur. 19'uncu Yüzyılda da belki ilk uygulamalarını görürüz ama kurumlaşması 20'nci Yüzyıldır.

Sosyal devlet ile ulus devlet daima karşılıklı bir etkileşim içerisinde olmuştur. 20'nci Yüzyılda iki dünya savaşının yarattığı dayanışma duygusu sosyal devleti beslemiş, yine sosyal devletin kendi içindeki dayanışma arzusu, duygusu, prensibi ulus devleti beslemiştir. Gerçekten sosyal devlet, insanlığın bugün risklere karşı korunması, risklere karşı daha güvenceli bir yaşam sürmesi konusunda çok büyük bir görev ifa etmektedir.

Yine 1929-1930'daki dünya ekonomik buhranında henüz ortada olmayan sosyal devlet, bugünkü küresel krizde krizin çok daha fazla derinleşmesinde, derinleşmesinin engellenmesinde önemli bir görev üstlenmiştir. Sosyal devletin yapmış olduğu harcamalar, sosyal devlete sahip ülkelerde krize karşı önemli bir reçete oluşturmıştır.

Şimdi, sosyal devletin giderek kapsamının genişlemesi, buna yönelik olarak harcamalarının artması, sosyal devlet uygulamalarını toplum nezdinde tartışılır hâle getirmiştir. Ancak bu tartışmaya rağmen ülkelerde sosyal devletin kapsamına, harcamalarına baktığımızda bunlarda ciddi bir azalma olduğunu görmüyoruz. Sosyal güvenlik primlerinin gayrisafi yurt içi hasılaya oranlarına baktığımızda bütün ülkelerde bu oranların azalmadığını, arttığını görüyoruz. OECD rakamları bunu göstermektedir. Örnek vermek istiyorum: 60'larda OECD ortalaması yüzde 4,6 iken, bu oran 80'lerde yüzde 7'lerin üzerine çıkmış, 90'larda 9'ların üzerine çıkmış, hâlen 9'ların üzerinde seyretmektedir. Bakın, 2000 yılında sosyal güvenlik primlerinin gayrisafi yurt içi hasılaya oranı OECD'de ortalaması yüzde 9 iken, 2005'te 9,1; 2006'da da 9,1 olmuştur. Avrupa Birliğinde bu oran 11'lerin üzerindedir. 60'larda yüzde 6'larda başlayan oran bugün 11'lerin üzerindedir. Yani, hiçbir ülke sosyal devletten vazgeçmiyor, sosyal devletin olanaklarını daha genişletiyor. Belki birtakım rötuşlar yapılabilir ama risk karşısında verilen güvenceyi hiç kimse sınırlamıyor.

Ancak, sosyal devletin de problemleri vardır. Bugün risk kavramı yerini güçsüzlüğe bırakıyor çünkü risk dediğimiz zaman, özellikle Türkiye'deki sosyal devlet, risk karşısında vatandaşı, sigortalıyı sadece kısa süreli risklere karşı güvence altına alıyor. Sosyal güvenlik sistemi kısa süreli -veya işsizlik sigortasıyla birlikte bunu değerlendirsek- işsizliği, hastalığı, sakatlığı bu tip hâlleri sigortalıyor. Uzun işsizliği sigortalayan bir sosyal devlet anlayışı bugün Türkiye'de yok veya güçsüz vatandaşı koruma altına alan bir sosyal devlet anlayışı, kurumlaşmış bir sosyal devlet anlayışı yok.

Kitlesel uzun süreli işsizliklere karşı bugün bizim işsizlik sigortamız, sosyal güvenlik sistemimiz sadece seyircidir, herhangi bir işleve sahip değildir. Sayın Bakanın İşsizlik Fonu'na ilişkin olarak yapmış olduğu açıklamalar aslında gerçekten üzerinde durulması, düşünülmesi gereken açıklamalardır. Sayın Bakanın burada sunmuş olduğu tablo, İşsizlik Sigortası Fonu'nun nasıl amacı dışında kullanıldığını göstermektedir. 2007 yılında toplam nema gelirinin, faiz gelirinin sadece yüzde 8'ini işsizlik ödeneğine aktarmış fonumuz. Kalanı kamu finansmanı dengesinde, finansmanı iyileştirmekte kullanılmış, bunu tablolarda görüyoruz. Bu rakam, işsizlik ödeneği çok ağır bir işsizlik sorunu yaşıyor olmamıza rağmen 2009 yılında yine aşağı yukarı onda 1'ler düzeyinde, yüzde 8 değil de belki yüzde 10... Düzeltiyorum, yüzde 10 değil, 2009'da bu rakam aşağı yukarı yüzde 20'leri aşmış durumda. 2010 yılında yüzde 19'a iniyor tekrar, işsizlik ödeneği fonun toplam faiz gelirinin, nema gelirinin yüzde 19'una iniyor.

İşsizlik Fonu'nun varlığı artıyor, toplam fon varlığı GAP'a yapılan aktarımlara rağmen 2005 yılında 45 milyar TL'ye ulaşıyor. Bu rakam 2007'de 30 milyar TL, yani 2007'den 2010'a yüzde 50 düzeyinde fonun varlığı artıyor. Fon amacı dışında kullanılıyor, Türkiye tarihinin en ağır işsizliklerinden birisini yaşıyor ama buna rağmen Hükûmetimiz, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımız buna seyircidir. Buradaki aslan payının yatırımlara aktarılmasına seyircidir. Hükûmet bu kaynakları borç olarak aldığını söylüyor ama bu borcun geriye ödenip ödenmeyeceğini de bilemiyoruz.

Sayın Bakan rakamlarını sundu, bilimsel bir analiz yapacağını söyledi ancak ben Sayın Bakanın yaptığı bilimsel analizde bazı verilerin hiç kullanılmadığını ve bazı durumların da, ekonomiye ilişkin bazı verilerin de bir kader gibi alındığını gördüm. Yani "İşsizlik bir kaderdir." diyor Sayın Bakan. "İşsizlik Türkiye tarihinde, Türkiye ekonomisinin tarihinde hep yüzde 9-12 aralığında seyretmiştir..." Evet, 9-12 aralığında hep AKP Hükûmetleri döneminde işsizlik seyretti, 2000 yılında işsizlik oranı yüzde 6,5; 2001-2002 gibi ağır bir krizin ertesinde yüzde 10,3. Hükûmet 10,3'le devraldı işsizliği, 2012'de orta vadeli programla Türkiye'ye vaat ettiği işsizlik oranı hedefi 13,3'tür. Yani, 2012 için bile Hükûmet topluma umut vaat eden bir tablo sunamıyor.

Şimdi, Sayın Bakanın sunduğu çeşitli ülkelerdeki işsizlik oranları tablosu gerçeklerden uzak. Şöyle uzak: Yani, o tabloyu değerlendirmek için bir veri daha gerekiyor. Sayın Bakan, mademki bilimsel açıklama, analiz yapmaya çalışıyorsunuz, o tabloya lütfen o ülkelerdeki iş gücüne katılma oranlarını da ekleyin. Türkiye'deki bu oranın yüzde 47-48'lerde olduğunu; o ülkelerde, Avrupa Birliği ülkelerinde o oranın yüzde 60'ların, 65'lerin üzerinde olduğunu bilelim ki, bizim işsizlik rakamının yüzde 14,8'lik bu yıllık oranın bile gerçeği yansıtmadığını, Avrupa ülkeleriyle kıyaslanabilir bir rakam olmadığını bilelim.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 11

Şimdi, tablo budur değerli arkadaşlarım. Hükümet, sosyal güvenlik sisteminin gelir yanındaki problemi görmüyor, bu problemi görmediği için de harcamaları kısma çalışıyor. Bize sürekli burada sunulan tablo, işte grafikler, eğriler, harcamalar olağanüstü artıyor, bunun sonu felaket, o hâlde harcamaları kısılam... Siz hiç bugüne kadar sosyal güvenlik sisteminin gelir durumu nedir, projeksiyon nedir, Hükümet neyi öngörüyor, bunun burada sunulduğunu gördünüz mü? Ben görmedim. Bugün de görmedim, daha önce de görmedim.

Çok kısaca söyleyeyim, sosyal güvenlik sisteminin gelirleri nedir? Sosyal güvenlik sisteminin gelirleri, gayrisafi yurt içi hasılaya oran olarak söylersek -yine uluslararası rakamları söyleyeceğim ben size- Türkiye’de bu oran şu anda yüzde 6’lar düzeyindedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi, ilave süre veriyorum.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Yüzde 6’lar düzeyinde 2008 yılı 5,9’dur. OECD’de nedir? Türkiye’nin de üyesi olduğu, Türkiye’yle birlikte otuz ülkenin üye olduğu OECD ortalaması 9,1’dir. Avrupa Birliği ortalamaları 11,5’tir. Yani, biz Avrupa Birliğinin yarısı kadar bir prim geliri topluyoruz. Bu yarısı kadar gelirle çarkı çevirmeye çalışıyoruz, yetmiyor, bütçeden transfer yapıyoruz. E, ne yapalım çok fazla, artık kısılam, emeklinin maaşına fazla zam yapmayalım - sanki emekli refaha ermiş de- enflasyonu veri alıp, enflasyon neyse o kadar veriyoruz veya işte işsiz kalmış, yeter, sen ne kadar işsiz kaldın, sana kısa süreli şu kadar üç ay, altı ay, neyse bir işsizlik ödeneği, fazla vermeyelim... Şimdi, tablo bu.

Gelir yanını iyileştirmeden sosyal güvenlik bu işin çözümü yok. Çözümü yok, devlet mutlaka yine bir transfer yapacak tabii ki. Sosyal devletse, sosyal güvenlik açığını, bir makul açığı her zaman için sosyal devlet finanse edecektir. Sosyal devlet, sosyal güvenlik, çalışanlarla çalışmayanlar arasındaki dayanışma sözleşmesinin üzerine oturur. Bu sözleşmenin nasıl olacağına toplum karar verir; toplum, onun temsilcileri, parlamento... Toplumda tartışılır, parlamento bunun kararını verir.

Bu dengeyi nerede kuracağız? Şimdi, bu dengeyi Hükümet gelir durumunu veri alarak bunu sabit kabul edip harcamaları kısma çalışmak suretiyle kurmaya çalışıyor. Bu yaklaşımın yanlış olduğunu ifade edeyim. İşte “Kore gazisi evinde aklıktan öldü.” Gazete haberini hep beraber okuduk.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, ilave süre veriyorum, konuşun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

Kore gazisi evinde aklıktan öldü veya Alzheimer hastası yaşlılarımız bugün emekli maaşıyla geçinmiyor, niye? Çünkü, bir başkasına bağımlı. Alzheimer hastamız bir başkasına bağımlı olan hastadır, başkasının yardımı olmadan yaşayamaz, oysa bizim sosyal güvenlik sistemimiz emekliye işte yaşamını idame ettirecek bir geliri vermeye çalışıyor. Alzheimer hastası olanla olmayan arasında bir ayrım yapıyor mu sistem? Yapmıyor. Oysa yapmak gerekir, Alzheimer hastası başkasına bağımlı. Yaş ilerledikçe insanın başkasına bağımlılığı artıyor, bugünkü sosyal güvenlik sistemimiz bu bağımlılığı güvence altına alan, onu sigortalayan bir anlayışa sahip değil veya toplum bireyi dışlamış, bu dışlanmayı çözmedi, bunu sigortalamıyor. Bu riski güvence altına almıyor.

“Risk” kavramının içerisine, yanına daha doğrusu, güvensizlik, güvencesizlik, dışlanma, güçsüzlük gibi kavramları da ilave etmek gerekir. Bu kavramın Hükümetin gündeminde olmadığını ifade etmeliyim.

Son cümlelerim şunlar: Sayın Bakan liyakat, kariyer gibi ilkelerden söz etti. Bu ilkeleri ortadan kaldıran 2002 seçimlerinden sonraki Adalet ve Kalkınma Partisi hükümetleridir. Kamu yönetiminde liyakat ve kariyer ilkesini yok eden anlayış AKP hükümetleri döneminde ortaya çıkmıştır. İşte 657 sayılı Kanun’un sözleşmeli personelin istisnai istihdam biçimine yönelik düzenlemesi ortadan kaldırılmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Sözleşmeli istihdam biçimi bugün asli istihdam biçimine dönüşmüştür, bu örneklerden bir tanesi. Kadrolaşma, vesaire bütün bunları saymıyorum, yasal düzenlemeyi söylüyorum, yasaların verdiği olanakları Hükümetin nasıl kullandığı konularını, subjektif uygulamalarına ayrıca girmiyorum.

Şimdi, böyle bir tabloda Sayın Bakan diyor ki: “Memurun yüzde 36’sı vasıfsız, bu domuz gribinden daha tehlikeli.” Şimdi, bu olmadı. Bir yandan siz kariyer ve liyakat ilkelerini ayaklar altına alacaksınız, bir yandan da memuru suçlayacaksınız. Yüzde 36’sı vasıfsız, domuz gribinden daha tehlikeli... Ne ilgisi var şimdi domuz gribiyle unvansız memurun çalışma anlayışının? Yani, domuz gribi daha ehvenişer, bu efendim insanı öldüren virüs daha ehvenişer, işte vatandaşa eziyet eden bir bürokrasi anlayışı var anlıyorum, Bakanın kafasında bu memur tehlikeli...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi, toplayın lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Bu memur tehlikeli, evet bu memur tehlikeli... Bu memurlarımız, bürokrasideki memurlarımız işini yapıyor. Bunda aksamalar olabilir, hükümetlerin görevi bu aksamayı düzeltmektir.

O “memur” unvanı size vasıfsız gibi gelebilir, bunlar hizmet içi eğitimden geçerler. Yani, her kurum hizmet içi eğitim yapar. Yani gidin bugün Maliyeye unvanı memurdur ama defalarca hizmet içi eğitim almıştır, o işini en iyi şekilde yapar. Nitekim Maliye Bakanlığı uzmanlık sınavları açıyor, giriyor memurlar kazanıyor, oraya uzman oluyorlar. Yani o fırsatları memurun önüne koydunuz da mı memurlar bu uzmanlık tercihinin yapmadılar, o sınavlara girmediler. Keşke objektif sınavları koyabilseydiniz de memurlar bu sınavlara girme olanağına sahip olsaydı, iktidarın “Bana yakın memur.” diye atama tercihi dışında kalan memurlar da yükselme imkânı bulabilseydi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Sayın Bakana bir soru sorarak konuşmamı tamamlıyorum.

Sayın Bakan, siz bürokrasi döneminizde, Başbakanlık Müsteşarlığı döneminizde çok ciddi bir şekilde eleştirildiniz. Ben çok iyi hatırlıyorum, bu sıralarda Plan ve Bütçe Komisyonu sıralarında sizin eski dönemde yazmış

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 12

olduğunuz bir makale nedeniyle birçok arkadaşımız çok ciddi eleştiriler yöneltti. Yani bu eleştirileri ben de yönelttim ama siz bunlara hiç birisine cevap vermediniz. Eleştiriler de şu kelimeyi, şu suçlayıcı kelimeyi kullanan arkadaşlarımız oldu, tutanaklar da vardı, sizi o makalenizdeki cümleler nedeniyle cumhuriyet düşman ilan etti ama siz buna yönelik herhangi bir açıklama yapmadınız, dava yoluna da gitmediniz, acaba neden? Yani, normal olarak "Cumhuriyet düşmanı" suçlaması çok ağır bir suçlama, sizin yargıya gidip böyle olmadığınızı iddia etmenizi ben beklerdim, o arkadaş hakkında tazminat davası veya hakaret davası açmanızı beklerdim, acaba neden bu yola gitmediniz, merak ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Kalaycı, buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli komisyon üyeleri, kıymetli bürokratlar, sayın basın mensupları; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Türk ekonomisinde son yedi yılda ortalama yüzde 6'ya yakın büyüme gerçekleşirken, büyümeyle orantılı bir istihdam artışı sağlanamamış, dolayısıyla işsizlik ülkemizin en önemli sosyal meselesi olması hâli artarak devam etmiştir.

Sayın Bakanım, her ne kadar TÜİK tarafından iki sefer revizyon yapılmış olmakla birlikte 2002 yılıyla geldiğimiz duruma bakarsak, tablolar, rakamlar çok net ifade etmektedir. İstihdam 2002 yılında 21 milyon 354 bin kişi, 2008 yılında 21 milyon 194 bin kişi. Tabii bu revizyonların etkisiyle belki mukayesede tam doğru tespit yapılamayabilir ama oran olarak bakarsak istihdam oranı 2002 yılında yüzde 44,4; 2008 yılında yüzde 41,7. İşsiz oranı hakeza yüzde 10,3 iken 2008'de yüzde 11'e gelmiştir. Son yaşadığımız krizin etkisiyle bu oranların daha da bozulduğu -siz de ifade ettiniz- rakamlarla ortadadır.

Dün açıklanan ağustos dönemi sonuçlarına bakarsak hane halkı iş gücü araştırmasının, istihdamda sadece 40 bin kişilik bir artış sağlanabildiği bir yıllık süreçte, işsiz sayısının 927 bin kişi arttığı -yani yüzde 37'nin üzerinde bir artış var işsiz sayısında- yine işsizlik oranında 10,2'den 13,4'e yükseldiği, yine yüzde 31'in üzerinde bir artış olduğu açık bir şekilde görülmekte. Tabii, tarım dışı işsizlik oranı, özellikle de genç nüfustaki işsizlik oranı gerçekten çok yüksek oranlara yükselmiş durumda.

Resmî olarak ilan edilen rakamlar işsizliğin ürkütücü boyutlarını ortaya koyarken, gerçekte işsizlik daha yüksek ve kaygı verici bir noktadadır. TÜİK'in hesaplamalarında işsiz sayısına dâhil edilmeyen ancak iş aramayıp çalışmaya hazır olanların işsiz sayısına ilave edilmesiyle birlikte, ağustos, yani son verilere göre işsiz sayısı 5,3 milyona ulaşmaktadır. Bu sayıya yine işsizler arasında gösterilmeyen eksik ve yetersiz istihdam ile mevsimlik işçiler dâhil edildiğinde ise işsiz sayısı 6 milyonu aşmakta, oran da yüzde 24'lere kadar yükselmektedir. Yine bir diğer kurumumuz İŞKUR'un istatistiklerine de baktığımızda kayıtlı işsiz sayısının ekim itibarıyla, son bir yılda yüzde 87,7 oranında arttığı görülmektedir. Bu çarpıcı ve ürkütücü oranlar dahilinde sokakta çalışabilir durumdaki her 4 vatandaşımızdan 1'inin herhangi bir işi olmadığını söylemek abartılı olmayacaktır.

AKP istihdamı artırmaya dönük düzenlemeler getirmişti geçen yıl. Bu istihdamı artırmaya dönük hükümlerin yer aldığı 5763 sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun 15 Mayıs 2008 tarihinde TBMM'de kabul edilmiştir. Ancak, bu Kanun ile Hükümetin İşsizlik Sigortası Fonu'nda birikmiş olan işçilere ait kaynağa göz diktiği anlaşılmıştır. Kanuna göre İşsizlik Fonu'ndan ve özelleştirme gelirlerinden 2008-2012 yılları için ayrılması öngörülen kaynaklar, GAP kapsamındaki yatırımlara öncelik vermek kaydıyla, münhasıran ekonomik kalkınma ve sosyal gelişmeye yönelik yatırımlarda kullanılmak üzere ilgili idare bütçelerine aktarılması öngörülmüştür. Daha sonra bu rakamlarda artışa gidildi. 5921 sayılı Kanun'la yeniden bir düzenleme yapıldı, ancak, Sayın Bakan, sizin de açıklamalarınız var, bu 5 puanlık indirim olsun, diğer teşvik edici önlemlerin bir olumlu sonucunu alamadık. Yani, bu istihdam verilerine, işsizlik rakamlarının olumlu bir neticesi olmadı. Belki, tabii krizin etkisini burada göz ardı etmemek lazım, mutlaka işverenlerimizin rekabet gücünü artıracak düzenlemelerdi, bizim de desteklediğimiz düzenlemelerdi, daha sonra dönemlerde bunun mutlaka olumlu sonucu görülmeye başlanılır ama biz tabii o dönemde de itiraz ettik, İşsizlik Sigortası Kanunu'nda yapılan düzenlemeler kanunun amacına uygun olmayan düzenlemelerdi.

İşsizlik Sigortası Kanunu'nun amacı, işsiz kalan sigortalı işçilerin korunmasıdır. İşsiz kalmış sigortalı işçilerin İşsizlik Sigortası Fonu'ndan yararlanma koşullarının kolaylaştırılması, işsizlik ödeneğinin süresinin uzatılması, miktarının yükseltilmesi ve aktif iş gücü piyasası politikalarına ağırlık verilmesi gerekirken İşsizlik Sigortası Fonu işverenlere aktarılmıştır.

Değerli arkadaşlarım, sosyal güvenlikle ilgili birkaç hususa değineceğim. Anayasa'mızın 60'ncı maddesi ile güvence altına alınan sosyal güvenlik hakkı ve bu güvenliğin sağlanmasına yönelik tedbirler konusundaki uygulamalar yıllar itibarıyla irdelendiğinde eşitlik ve adalet ilkesinin gerektiği şekilde yerine getirilmediği, sosyal güvenlik sisteminin karşı karşıya kaldığı sorunların ve açmazların giderek büyüdüğü gözlenmektedir.

AKP hükümetleri, 57'nci Hükümet döneminde başlatılan reform sürecini devam ettirmekte gecikmiş, kayıt dışılığı önleyememiş, sigorta kapsamını yeterince genişletememiş, sağlık harcamalarındaki savurganlığı önleyememiş, sistemin daha da kötüleşmesine yol açmıştır.

5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu ile SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı kapatılarak Sosyal Güvenlik Kurumu kurulmuştur.

Tek çatı gerekçesiyle çıkarılan Teşkilat Kanunu ile mevcut üç kurum kapatılarak yerine bir başkanlık ile dört genel müdürlük ve birçok yeni birim kurulmuştur. Bu daha ziyade kadrolaşma yönünde bir imkân vermiştir. Özellikle birçok liyakatli personel yeni atamalarda bir kenara itilmiştir.

Yine, biraz önce dediğim gibi, gecikmeli olarak getirilen, 2006 yılında çıkarılan ve sosyal güvenlik sistemini yeniden düzenleyen Kanun'un bazı maddeleri Anayasa Mahkemesince iptal edilmesi üzerine, iptale konu olan hükümlerin yine zamanında yenilenememesi sebebiyle Kanun bir türlü uygulamaya konulamamış, en nihayet Sosyal Sigortalar ve

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 13

Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 17 Nisan 2008 tarihinde yasalaşmış ve olarak 1/10/2008'den itibaren genel olarak yürürlüğe girmesi öngörülmüştür.

Yalnız, Kanun'un en önemli gerekçelerinden birisi olan sigortalılar arasında norm ve standart birliğinin sağlanması konusunda başarılı olunamamış, birçok konuda norm ve standart birliği mevcut Kanun'da da artırılarak getirilmiş, farklılıkların sayısı daha da artmıştır.

Sigortalı sayılarına bakarsak 2008 yılı eylül ayında 15,6 milyon olan aktif sigortalı sayısı 2009 eylül ayı itibarıyla 14,9'a düşerek yüzde 4 oranında azalmıştır.

Tabii, Sosyal Güvenlik Kurumunun aktif sigortalı sayısının pasif sigortalı sayısına oranı da giderek düşmekte olup 2002 yılında 2,08 iken 2008 yılında 1,90'a, 2009 yılının eylül ayı itibarıyla da 1,78'e gerilemiştir. Bu durumda 1,78 aktif sigortalının ödediği primle bir emeklinin aylığı ödenmekte olup, sistemin sürdürülebilirliği giderek imkânsızlaşmaktadır.

Sosyal Güvenlik Kurumunun prim gelirleri ödenen emekli aylıklarını dahi karşılamaya yetmemektedir. Ülkemizde işsizliğin artması, kayıt dışı istihdamın yaygın bir seyir izlemesi, doğal olarak Sosyal Güvenlik Kurumunun çok ciddi gelir kaybını beraberinde getirmiştir.

Sosyal güvenlik sisteminin prim alacaklarının süresinde tahsil edilememesi bir başka önemli sorununu teşkil etmektedir.4/a kapsamındaki sigortalılarla ilgili olarak işverenlerden sigorta prim alacağı ağustos 2009 tarihi itibarıyla 16,2 milyar TL'si özel, 4,8 milyar TL'si resmî olmak üzere 21 milyar Türk lirasına ulaşmıştır.

Yine 4/b kapsamındaki sigortalıların prim borçlarına bakarsak 18,8 milyar lirası esnaf BAĞ-KUR'luların, 4,7 milyar lirası da tarımda çalışanların olmak üzere 23,5 milyar liraya yükseldiği görülmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA KALAYCI (Devamla) – Prim alacaklarında sık sık yeniden yapılandırma ve taksitlendirme uygulamalarına gidilmesi, soruna bir çözüm getirmediği gibi sürekli bir af beklentisine girilmesine, düzenli prim borcu ödeme alışkanlığının oluşturulmamasına, dolayısıyla tahsilatlarda aksamalara yol açmaktadır.

Son yıllarda Sosyal Güvenlik Kurumu bütçesini en fazla ağırlaştıran unsurların birisi de sağlık harcamalarıdır. 2002 yılında 7,6 milyar lira olan sağlık harcamaları 2008 yılında 25, 3 milyar liraya ulaşmıştır.

Sosyal güvenlik sistemimizin açıkları da artarak devam etmektedir. Sosyal Güvenlik Kurumuna bütçeden yapılan transferlerin millî gelire oranı 2002 yılında yüzde 2,76 iken 2008 yılında 3,69'a kadar yükselmiştir.

Son olarak, Sayın Bakanım, bu bir iki konuyla ilgili sizin de demeçleriniz oldu uygulamanızla ilgili, bu konuları gündeme getirip sözlerimi tamamlayacağım.

Birincisi, Sayın Başbakanımızın ve sizlerin sürekli söylediği bir konu vardı "Sigortalı olsun olmasın on sekiz yaş altındaki çocukların sağlık giderini devlet karşılayacak." diye ama gelinen durum itibarıyla son yaptığınız düzenlemelerle bundan vazgeçtiğiniz anlaşıyor. On sekiz yaş altı çocukları aileleriyle eşleştirme ve bu eşleştirmede açığa çıkanların da sağlık sigortası yönünden sorgulanması yapılar hâle gelmiştir. dolayısıyla bu söz havada kalmıştır "sigortalı olsun olmasın on sekiz yaş altı uygulaması" havada kalmıştır.

Bir diğer husus, her ne kadar Sayın Başbakan "Bütçe açık verirse versin, sağlık harcamalarında bir tasarruf olmaz."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kalaycı, toplayın efendim, buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Devamla) - ... demişse de Sayın Başbakanın bu sözlerinden daha on beş gün geçmeden çıkardığınız tebliğ ile tedavi ücretlerinde katılım payı uygulamasını getirdiniz ve özel hastanelerde özellikle yüzde 700'e varan artış var ve sağlık ocaklarına, aile hekimliğinde ilk defa tedavi yardımına katılım payı ödemesi, muayene ücretlerine katılım payı ödemesi uygulamasını getirdiniz. Yani burada diyeceğim şu: Aslında bunu kanun çıkarken de çok tartıştık – uzun söylemeyeceğim- güya sigortalıya tedavi faturasını kontrol ettirme amaçlı getirildiği söylendi kanun çalışmaları esnasında. Bu görüşe kesinlikle katılmıyorum çünkü hiçbir sigortalının, bizler dâhil, tedavi faturalarında, reçetelerde yazan bilgileri bilmemiz mümkün değil, yani bırakın kontrol etmeyi, yapılan şeyleri bilmemiz mümkün değil. Dolayısıyla bu çok açık bir şekilde bütçe açığını kapatmak üzere getirilen düzenlemelerdir. Krizin faturasının maalesef dar gelirli, orta gelirli vatandaşlarımıza çıkarılmasının bir uygulamasıdır diyorum, bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Kaplan, buyurun efendim.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Bakanlığın değerli temsilcileri; evet, Avrupa Birliği İlerleme Raporu karnesinde cinsler arası ayrımcılık iş alanına da yansıyor. Yine bürokraside de sayısal olarak 1 tane hanımefendi görüyorum ve ben bir tek Millî Savunma Bakanlığı hariç hiçbir bakanlıkta bunu normal karşılamıyorum. Ha Millî Savunma Bakanlığında kadınlar askere gider, orada da sayı tartışması yaparız ama bu işsizliğe de öyle yansıyor ki Avrupa Birliği İlerleme Raporu da en büyük işsizlik oranının yine kadınlarda olduğunu gösteriyor.

Şimdi birkaç kaleme iş gücü piyasasına erişim, EURES yani Avrupa İstihdam Hizmetleri Ağına katılmaya hazır olmayışımız, İŞKUR alanındaki bu başarısızlık, sosyal güvenlik sisteminin eş güdümü alanındaki ilerlemenin azlığı, iş kurma konusunda, iş kurma hakkı konusunda gelişme olmaması, bunun içinde özellikle cinsiyet olayına tekrar dikkat çekiyor, sınır ötesi hizmet sunumu serbestisi konusunda çaba olmayışı, posta hizmetleri konusunda, bunlar iş bakanlığı ile ilgili eksi notlar olarak İlerleme Raporu'na bu sene girmiş.

Şimdi tabii, ben buradan şuna girmek istiyorum: Aslında, Sayın Bakan dedi ki: "İşsizlik Türkiye'de bir, yapısal; iki, krizsel." Şimdi ben öyle bakmıyorum 7'nci yıl iktidar, 8'inci bütçeyi tartışıyoruz. Bence size daha iyi bir formül bulabilirim Sayın Bakanım. "İşsizlik kaderdir." diyeceksiniz Hükûmet ancak buna sığınabilir. Neden? Türkiye gibi bir ülke,

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 14

Uzak Doğu Asya'nın, Japonya'nın nüfus oranına, toprak yapısına bakın, yer altı, yer üstü zenginliklere bakın, 70 milyonu değil, Türkiye Cumhuriyeti devleti 700 milyon insanı refah koşullarında besleyebilir, çalıştırabilir, geliştirebilir potansiyele sahiptir. Onun için, "İşsizlik kaderdir." 8'inci bütçe görüşmesinde bunu okuduktan sonra dün işsizlik oranları açıklandı, arkadaşlarımız detaya girdiler ben girmeyeceğim;13,4'e yükselmesini Sayın Bakan sizler de söylediniz. Ama beni şaşırtan Sayın Başbakanın açıklaması, diyor ki: "İşsizliğin en az arttığı ülke Türkiye." Doğru, son rakamların oranına bakarsak yani sıfırdan alırsak, Avrupa Birliği, ABD'deki işsizlik bizden çok ama mevcut işsizlik oranımızın üzerinden artış koyarsak öyle değil gerçek. Bakın, sizlerin sunuşu, Avrupa Birliği, ABD ülkelerinin yüzde 8,8; rakamlar burada. Sayın Başbakanı kim bilgilendiriyor? Yanlış bilgilendiriyor. Yarı yarıya da hata yapılmaz ki. Yani burada çok ciddi bir hata oranı var.

Sayayım Avrupa ülkelerini İsveç 8; Polonya 7,8; Almanya 7,5; İzlanda 6; Danimarka 6. Biraz uzağa gidelim Japonya 5,4; Brezilya'ya gidelim 7,9. Ben şeyi de söylemiyorum hani tarım dışı işsizlik oranı yüzde 17, gayri resmî ne kadar ona girmiyorum. Şimdi burada felsefe anlayışında bir terslik var. Yani iki yıldır bu Bütçe Komisyonunda sürekli krize karşı önlem alınıyor. Bütün krize karşı önlemler finans kurumlarını kurtarmak, KOSGEB, KOBİ... Evet, tabii ki onları kurtaracağız. Vergi reformları işveren priminin yüzde 5'i; indirimi vergilerin azaltılmış. Ama kimin? İşverenlerin. Şimdi burada müthiş bir adaletsizlik var. 21'inci yüzyılın felsefik değer olarak yükselen trendi sosyal adalet kavramıdır.

Bakın, şimdi işverenler bir yıl kazanıyor, bir yıl sonra vergi ödüyor. Buradaki bütün çalışanların her ay stopaj olarak vergisi kesiliyor. Bir kere başından adaletsizlik başlıyor. Şimdi, işçiler her ay vergi ödüyor, işverenler bir sene sonra ödüyor, onu da takıyor, buradan af yasaları çıkıyor. Şimdi olmadı bu. Yani işçinin, memurun ücretinde, maaşında sen stopajlı kesintiyi yap, ondan sonra da vergiye gelince işveren payı sene içinde yüzde 20'den 15'e düşüyor, vergi ödeme rakamı, oranı düşüyor. Tamam istihdam sağlamak için destek veren...

Madalyonun bir tarafına bakalım, emekçi kesim, çalışan kesim, işçi, memur yüzde 25'den yüzde 27'ye yükseliyor. Bu sosyal adaletsizliktir. Adı "Adalet" olan bir partinin buna çok dikkat etmesi lazım Sayın Bakan çünkü çok büyük, milyonlarca insanın sosyal güvenliğini, bütün Türkiye'nin sağlığını size emanet ettik, işini emanet ettik.

Şimdi, kayıt dışına baktım, evet 557 müfettişiniz var. Ne kadar iş yeriniz var? 1 milyon 177 bin 746. Rakamlar sizden, ben söylemiyorum Sayın Bakanım, 30 bin kişiye 1 müfettiş düşüyor. Avrupa Birliğinde 10 bin kişiye 1 müfettiş düşüyor. Siz bununla nasıl kayıt dışını kayıt altına alıp, gelirinizi, paranızı, bu bütçenin, bu Bakanlığın parasını kayıt dışılıktan kurtarırsınız? Hem işçinin güvenliğini sağlarsınız hem verginizi alırsınız hem priminizi alırsınız hem o vatandaşa da doğru dürüst sağlık verirsiniz. Aslında Türkiye'nin kara deliği bu, kayıt dışı. Şimdi, ben yüzde 5 prim indiriminden gelen 5 milyarlık bütçe eksilmesi –geçen sene- saydım.

Şimdi GAP'a... GAP benim yaşadığım bir bölge, evet canlandırılması lazım. İşsizlik Fonu'nun parasını GAP'a yatıracamıza... Yani Hasankeyfi sular altında bırakan barajlara Dünya Bankasından, şuradan, buradan, bilmem nereden nasıl para bulunuyorsa GAP'a da o paralar oralardan bulunsun da İşsizlik Fonu'ndaki parayı işçiye harcasak olmaz mı? Bu da sosyal adaletin gereği değil mi? Bu felsefe yanlış. Burada benim söylediğim konular sosyal adalet açısından felsefe yanlışdır.

Şimdi, özel istihdam büroları esasını tartıştık burada. ILO'nun 181 sayılı kararı var, 188 no.lu tavsiye kararı var. Bunu da elbette ki dikkate almak lazım uluslararası sözleşmeler olarak.

Sayın Bakanım, burada "Sendikal örgütlenmeyi önemsiyoruz." diyorsunuz ama öyle değil gerçek. KESK üyeleri 19'unda İzmir'de yargılanacaklar. Sağlıksın... Birçok sendikaya jandarma, polis mıntkasına girerek baskınlar düzenleyip... Eline sağlık mensubu ne alabilir ki? Aşı olur, iğne olur, ilaç olur. Bunların hepsini göz altına aldılar, tutukladılar, KESK üyesi oldukları için de yargıya çıkacaklar. Yani biz bıktık, usandık bu ülkede her askerî darbeye her örfi idarede her olağanüstü hâlde her sıkıyönetimde illegal bir örgütün, illegal yöneticisi... KESK gibi 1 milyona yakın üyesi olan -250 binin üstünde üyesi olan- bir konfederasyonun merkez yönetimine meşru organlarda seçilmiş üyelerini illegal örgüt üyesi olarak içeri alıp, tikiyoruz. Illegal örgüt üyesi içeri tikiyip, atılacak, ekonomi teröristlerini bu ülke hizaya çekmediği sürece, bunların yakasına yapışıp çaldıklarının hesabını sormadığınız sürece, vergisini, kazancını devletin kasasına yatırmadığı sürece bu ülkenin adaleti adalet olmaz, sosyal adalet de sağlanmaz. Bu ülkenin asıl ekonomi teröristleriyle ciddi bir mücadeleli Sayın Bakanlığınızın merkez altına alması lazım, yeni bir felsefe geliştirmesi lazım.

15/8/2009 sağlık alanındaki yönetmeliğinin. Şimdi bu sağlık konusundaki yönetmeliğe vaktim yetmiyor ama burada benim elimdeki verilere göre baktığım zaman çok ciddi eleştiriler var, sendikal örgütlerden, meslek örgütlerinden, KESK'ten, DİSK'ten, Türk Tabipler Birliğinden, TÜRKİŞ'ten, hepsini ayırım gözetmeden yanıma aldım. On dakikada bunların hepsini anlatamam ama yani biraz meslek örgütlerini, emek örgütlerini dinlemek gerekmiyor mu diye soruyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kaplan, ilave süre veriyorum.

Buyurun.

HASİP KAPLAN (Devamla) – Ve ben burada şunu sormak istiyorum: Yani hakikaten adalet, sosyal adalet kavramıyla krize karşı önlem alıyorlar. Evet iki tür önlem var. Bir, Hindistan, Endonezya, Çin ve Avrupa'da bir-iki ülke, marka ülkeleri ve Brezilya, krize önlem alıyor. İşçinin, memurun ücretini, maaşını artırıyor, onlar öyle önlem alıyor. Biz ne yapıyoruz? Kriz karşısında payı düşen, alım gücü düşen işçilerimize fazla mesai yüklüyoruz, ücretini artırmıyoruz. O ülkelerin aldığı bir önlem daha var iş gününü, saatini azaltıyorlar ki işsizlik artmasın ama bizde tersini yapıyorlar. Özel sektörde vicdan diye bir şey yok, on beş saat, yirmi saat çalıştırılan işçiler var. Yani bunu normale çektiğimiz zaman sosyal adaleti de sağlarız. Çalışma saatlerinin bir ayarlanmasıyla işsizlik oranında ciddi düşüş sağlarız.

Yine, asgari ücretle ilgili rakamlar gerçekten Türkiye'de bilimsel olarak emek, meslek örgütleri yapıyor bunu. Bu asgari ücretle ülkenin bir işsizi senede kaç defa tatile gidebilir soruyorum. Uzmanlarınız burada lütfen bu asgari ücretle bir işçi ve 3 çocuklu –Başbakanın istediği rakam 3 çocuk- ana baba 5 eder, 5 kişinin ekmeğini, çayını, şekerini, sütünü dahi hesaplayacaksınız ve vicdanen doğru bir cevap veriyorum bugün. Bir işçi bir senede kaç gün tatil yapabilir? Kaç defa

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 15

tiyatroya gidebilir? Kaç defa müzik dinleyebilir? Kaç tane kitap alabilir? Ve ben insanımızın bu ülkenin değerine, geleceğine, bu ülkenin insanına –ki milyonlardır bunlar- sahip çıkmak, adaleti... Bunun cevabını alırsak biz de doğru yönlendirmiş oluruz muhalefeti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kaplan...

HASİP KAPLAN (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sağ olun, teşekkür ediyorum.

Sayın Korkmaz, buyurun efendim.

ESFENDER KORKMAZ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, bürokrat ve basın mensubu arkadaşlar; saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

Değerli arkadaşlar, ekonomi tarihi içinde bugün çalışanlar en zor çağını yaşıyor. Bu nedenle ben konuşmamı yalnızca çalışanlar ve çalışanlardan işsiz kalanlarla ilgili neler yapabiliriz, ne gibi çözümler getirebiliriz bunun üzerine ayırmak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, birinci sorun, küreselleşme sürecinin çalışanları dışlamasıdır. İkinci sorun, bu dışlama ve neticede küresel sürecin yanlış çalışması neticesinde ortaya çıkan küresel krizdir. Çalışanlar açısından üçüncü sorun, bizim gibi bazı ülkelerin istihdamda ulusal politikaları unutmuş olmalarıdır. Bu anlamda çözüm için küreselleşmede yalnızca spekülâtif sermayenin, kısa vadeli sermayenin dolaştığını ve mal hareketlerinin ve emeğin serbest dolaşımının da gerçekleşmediğini görmek gerekir. Ayrıca, küresel krizin tüm maliyeti de bugün çalışanların sırtında kaldı. Tüm dünyada finans sektörü desteklendi, reel sektöre imkânlar getirildi ancak işsizlere gerekli destekler sağlanmadı, tersine işletmeler dünyada ve Türkiye’de maliyetlerini düşürmek için şunları yaptılar:

1) Üretimi kısıtlar, işçileri izne çıkardılar.

2) İşçi tensikasına, işçi azaltılmasına gittiler.

3) İşçiyi çıkarma tehdidiyle ücretleri düşürdüler. Bu İstanbul’da da, Türkiye’de de şahit olduğumuz olaydır, işçiyi çıkarma tehdidiyle ücretlerini yüzde 25, yüzde 30 düşürmek şeklinde uygulama.

4) Emek yoğun teknoloji yerine sermaye yoğun teknolojiyi tercih ettiler.

Şimdi, çalışanlar açısından Türkiye, küresel krizi en ağır yaşayan ülkelerden biri oldu. Bundan sonra resesyondan çıkış ve işsizliğin çözümü Türkiye’nin en önemli gündem maddesi olmalıdır.

Çözüm için ne yapmalıyız?

Bir defa, bir hastalığın çözümü için önce doğru teşhisi yapmak gerekir. İşsizliğin boyutu içinde, çözümü için de önce doğru tespit yapmalıyız. Bu anlamda Türkiye’de gerçek işsiz sayısı nedir? İşsizlik oranı nedir? İşçi sayısı ve işsizlik oranı ne kadar arttı? Bu tespitleri doğru yapmak lazım.

Sayın Başbakan önceki gün “İşsizliğin en az arttığı ülkemiz. İşsizlik oranında bizde 2,6-2,8 gibi artışlar var. Bizim dışımızdaki ülkelerde bu oran yüzde 3; 4; 5; 6’lara varıyor.”

Şimdi değerli arkadaşlar, biliyorsunuz matematiksel olarak yani aldığınız baza göre bu oranları birbiriyle kıyaslayamazsınız, bir.

İkincisi, yeni yaşadık, Türkiye’de geçen yıla göre ağustos ayında işsizlik oranı 3,2 puan arttı, Yunanistan’da 2,6; Rusya’da 2,3; Fransa’da 2,1 puan arttı. Demek ki gerçekleri sağlamamakla, gerçekleri gizlemekle işsizlik sorununa bir çözüm getiremeyiz. Temel prensip gerçekleri saklamadan tartışmak ve onların üzerinden çözüm getirmektir.

TÜİK, işsiz sayısını ve işsizlik oranını hesaplamak için Avrupa Birliği standartlarını kullanıyor. Doğrudur ancak Türkiye’ye özgü bir standart değil bu. Neden? Bu anlamda ağustos ayında örneğin işsiz sayısı 3,5 milyondur oysaki TÜİK’in iş aramayıp çalışmaya hazır olanlar dediğiniz sayısı da 1,9 milyondur. Şimdi 1,9 milyonu biz işsiz değil diye kabul ediyoruz, bu mümkün değil. Eğer bir çözüm bulacaksak hem bu 3,5 milyon insana iş bulacağız hem de 1,9 milyon insana iş bulacağız. Avrupa Birliğinde işsiz kalan mutlaka bir kuruma başvuruyor. İş aramaktan umudu kaybolanların sayısı da Avrupa Birliğinde çok az. Bizde ise iş aramayan işsizlerin sayısı, dar anlamda TÜİK’in açıkladığı işsiz sayısının da yarısından fazladır.

Yapılması gereken geniş anlamda işsizlik kavramını getirerek Türkiye’de gerçek işsiz sayısı ve işsizlik oranını açıklamaktır. Bu anlamda Türkiye’de işsiz sayısı 5,6 milyondur. İşsizlik oranı da ağustos ayında yüzde 20,4 olmuştur. Çözüm için gerçek işsiz sayısını bilmemiz gerekir, ne kadar istihdam yaratma ihtiyacını da ölçebilmemiz ve tespit edebilmemiz için.

İkincisi, üretim ve istihdamı artırıcı politikalar uygulamalıyız. İktisat politikaları bir bütün olarak ve koordineli bir şekilde uygulanırsa ancak sonuç alınır. Yoksa marjinal önlemler sabun köpüğü gibi uçar. Örneğin teşvikler, meslek edindirme, eğitim gibi önlemlerin işsiz sayısını azaltması için önce yatırım yapmak, üretim yapmak ve istihdam yaratmak gerekir. Bu anlamda Türkiye’nin özgün ulusal bir politikası yoktur. Örneğin sıcak para ve spekülâtif sermayeye kur baskısı yaratarak ithalatı cazip kılıyor, iç üretim ve istihdamı frenliyor. Örneğin Türkiye’de iç tasarrufları artırıcı politikalar uygulanmıyor.

İki tane örnek vermek istiyorum birbirine bağlı olduğu için, 2003 yılıyla 2009 yılı sonuna kadar Romanya, Mısır, Bulgaristan gibi ülkelere yatırım yapmak için 10 milyar dolara yakın sermaye gitti. Neden gitti? Çünkü reel sektörün güveni yok. Bu sermaye ile Türkiye’de yatırım yapılsaydı işsizlik sorunu önemli ölçüde azalırdı.

İki, 6,7 milyar dolara sattığımız Telekom’un 2008 yılı kârı 2,3 milyar lira, bakın 2008 yılı kârı; 2009 yılı kârı ise - dokuz aylık hesaplardan yola çıkarak yapıyorum- 1,9 milyar lira. Yani Telekom iki yılda getirdiği paranın yarısına yakın, 3 milyar dolara yakın kâr elde etti ve bunu dışarı transfer ediyor. Şimdi arkadaşlar, bu bizde olsaydı bu 3 milyar dolarla

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 16

tasarruf yaratmış olacaktık ve dolayısıyla yatırım yapıp, istihdamı azaltmış olacaktık. Şimdi, bunlar bize gösteriyor ki Türkiye'de ulusal iktisat politikaları uygulanmıyor. Uygulanmadığı sürece de istihdam sorunu olacak, işsizlik sorunu olacak.

Üç, kayıt dışı istihdamı çözmemiz gerekiyor. Kayıt dışı istihdam ihbarla, denetimle çözülmez. Zira, minareyi çalan kılıfını da hazırlar. Bin lira brüt ücretten ödenen prim ve vergiler 399 liradır. Yüzde 40 istihdam yükü kayıt dışılığı teşvik etmiştir. İşverenlerden bir kısmı bu oranı risk almaya değer görmektedir. Bu nedenle 10,1 milyon insan kayıt dışı çalışıyor ağustos ayı verilerine göre. Bir milyon insan yabancı, kaçak çalışıyor. Yani Türkiye'ye gelip kaçak çalışan bir milyon yabancı işçi var. 12 milyon kayıtlı istihdamın en az 6 milyonu gerçek ücretlerinin altında gösterilmektedir. Kayıt dışı istihdam piyasada haksız rekabet yaratarak piyasa düzenini de bozmuştur. Yapılması gereken, istihdam yükünü yüzde 25'e düşürmektir. İstihdam yükü düşerse 10,1 milyon kayıt dışı istihdamın en az yarısı kayıt altına alınır, tahsil edilen prim gelirleri artar.

Değerli arkadaşlar, sendikalaşmayı Türkiye'de mutlaka çözmek lazım, işçi hakkını istemekte zayıf kalıyor. Bunun nedeni sendikalaşmanın siyasileşmiş olmasıdır. Türkiye'de üç tane konfederasyon var. Bu üç konfederasyon da maalesef çeşitli görüşler doğrultusunda siyasi partilerin âdeti güdümüne giriyor. Siyasi istismar aracı hâline getiriliyor konfederasyonlar ve sendikalar. Türkiye'de bunun önlenmesi ve dolayısıyla Türkiye'de...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ESFENDER KORKMAZ (Devamla) - ...işçinin gücünün birleştirilmesi gerekiyor, tek bir konfederasyon hâline dönüştürmek gerekiyor. Kamuda çalışanların toplu iş sözleşmeleri konusunda, efendim, grev konusundaki imkânlarını artırmak gerekiyor. Böyle olmadığı içindir ki sendikası sayısı yalnız 3,2 milyonda kalıyor. Ayrıca sendikalaşma artarsa, işçinin gücü artarsa, sendikal gücü artarsa kayıt dışılık da azalır çünkü kayıt dışılıkla sizin yerinize sendikalar mücadele eder.

Şimdi, değerli arkadaşlar, biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak işsizliğin yanında çok önemli projeler geliştirdik, arkadaşlarımız çok önemli açıklamalar yaptı ama birisi var ki bunu size arz etmek istiyorum. Biz krizin getirdiği bu ortamda işini kaybedenlerin emeklilerine hak sağlamak için tabi oldukları sosyal güvenlik kurumuna göre emekli olabilmek yaşını doldurduğu hâlde mücbir sebeplerle bunu tamamlayamayanlar –ki bunun başında kriz var- eksik süreleri olduğu için emekli olamıyorlar. Bunların borçlanarak emekli olmalarını sağlamak için biz bir kanun teklifi verdik, 7/5/2009 tarihinde bir kanun teklifi verdik. Bu kanun teklifinin geçirilerek hiç olmazsa krizden dolayı işsiz kalanların emeklilik haklarının da kaybolmaması için devlet bir imkân sağlamalıdır. Bunun için de bu fonu sağa sola kullandığımız, car cur ettiğimiz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ESFENDER KORKMAZ (Devamla) – Özür... Bir dakika daha rica ediyorum.

...işte bir yerde Hazineye borç olarak verdiğimiz, bir yerde nemalarının dörtte 3'ünü bütçeye aktardığımız, bir yerde efendim, işçinin malı olduğu hâlde devletin parası saydığımız işsizlik Sigorta Fon'u kullanılabilir.

Bu kanun tasarısı emekli olmayı hak etmiş ama yaşı dolmamış insanlar için de önemlidir, krizden işini kaybedenler için de önemlidir.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum, bütçenin başarılı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Korkmaz.

Sayın Öztürk, buyurun.

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, komisyonumuzun değerli üyeleri, bürokrasimizin ve basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama, bakanlığa kanunla verilen görevleri ne ölçüde yerine getirebildiğine genel olarak değinerek başlamak istiyorum.

Sendikalar kanunu ile grev ve toplu iş sözleşmesi hakkındaki kanunda, sendikal özgürlüğü engelleyen ve grev hakkını kısıtlayan hükümlerin değiştirilmesi konusunda olumlu bir adım atılmamıştır. Bakanlığın bu konularda konfederasyonlarla yeni bir taslak üzerinde mutabakat sağlamaya çalıştığını da biliyoruz. Bu konularda kısmi düzenlemeler içeren bir kanun tasarısı genel kurul gündeminde bekletilmektedir. Her zaman olduğu gibi Hükümetten bu konuda ILO genel kurulunun yapılacağı haziran ayına doğru göstermelik bir hareket dışında, olumlu bir tavır değişikliği beklemediğimi belirtmek istiyorum.

Kamu görevlilerine grevli toplu sözleşme haklarını vereceğinize ilişkin orta vadeli programda da bir hedefin yer almadığını görüyoruz. Bu durum, kamu görevlilerinin uluslararası sözleşmelerden doğan haklarının verilmesinin tarafınızdan 2012 yılından sonraya atıldığı anlamına gelmektedir.

Bakanlığın işçi ve işveren taraflarına karşı tam bir bağımsızlık içinde olması gerekirken bu tarafsızlığını koruyamadığını görüyoruz. Hatta, bir tercih yapmak zorunda kalınması halinde, zayıf konumda olan işçinin yanında yer almak, iş hukukunun genel ilkelerinden biri olmasına rağmen, bakanlığın zaman zaman işveren tarafında yer almakta olması kabul edilemez. Örneğin, Hükümet geçtiğimiz tTemmuz ayında TBMM tatile girmezden önce, işçilerin bir meta gibi alınıp satılmasına yol açabilecek bir kanun teklifini yasalaştırmaya çalışmıştır. Bu teklif iş kanununda geçici iş ilişkisine ilişkin bir düzenleme olmasına rağmen özel istihdam bürolarına sınırsız bir şekilde geçici mesleki iş ilişkisi kurma imkânı vermekteydi. Sayın Cumhurbaşkanının askerlerin sivil mahkemede yargılanmalarına dair düzenlemeyi onaylarken tarafsız görünme izlenimini vermek için bu teklifi veto etmişti. Şimdilik rafa kaldırılan bu düzenlemenin uygun bir zamanda yeniden gündeme getirileceğinden benim en küçük şüphem yoktur. O nedenle işçileri ve işçi örgütlerini bu konuda uyanık olmaya çağırıyorum.

Hükümetin işçilerin asla vazgeçmeyecekleri kıdem tazminatı haklarını aşındırmak üzere uygun bir zaman beklediğini de bu arada dikkatlerinize sunmak istiyorum. Bakanlık bu alanda yapılacak düzenlemenin çalışma barışını kökten zedeleyeceğini unutmamalıdır.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 17

Bakanlık işçinin ve işverenin ödemeleriyle oluşan işsizlik sigortası fonuna sahip çıkamamıştır. Fon kaynakları, Hazine tarafından piyasadan yapılan borçlanmaya ödenen faizin altında bir faiz ödenerek zaten kullanılıyordu. Bu borçlanma işleminde vadeler uzatılarak GAP'a ve diğer ödemelere imkân yaratabilecek durumda iken, fonun faizlerine el konulmasına izin verilmesi kabul edilemez. Bakanlığın ağırlıklı yönetimi kendisine bırakılan işçilerin fonuna yasal düzenleme yapılarak el konulmasına izin vermesi emanete sahip çıkamaması anlamına gelmektedir.

Bakanlık, iş kanununda esnek iş ilişkisine ilişkin 2003 yılında gerekli düzenlemeler yapılmış olmasına rağmen bu ilişkiyi daha da esnek hale getirme niyetini saklamamaktadır.

İş sağlığı ve güvenliği konusunda son aylarda kamuoyuna yansıyan önemli bir olayın meydana gelmemesini, bu alanda tarafınızdan alınmış tedbirlere mi bağlamalıyız, yoksa Allaha mı şükretmeliyiz? Varsa aldığınız tedbirler konusunda bilgi vererseniz seviniriz.

Kayıt dışı istihdam 2002 yılına göre bir miktar azalmasına rağmen, krizle birlikte son aylarda yeniden artış eğilimine girmiştir.

Primsiz ödemelerle ilgili toplu bir düzenleme yapılamamıştır.

Bütün bu yapılan açıklamalar, bakanlığın işçilerden yana değil işverenlerden yana tavır koyduğunu göstermektedir.

Değerli milletvekilleri, şimdi de işsizlik ve sosyal güvenlik uygulamaları üzerinde biraz daha detaylı durmak istiyorum. Bu bölümde Ağustos 2009 itibariyle istihdam ve işsizlik verileri 2008 yılının aynı dönemi, ve 2002 yılı üçüncü çeyreği verileri ile karşılaştırılacaktır. 2002 yılı üçüncü çeyreği ile karşılaştırma ihtiyacı Ağustos 2009 verilerinin aynı zamanda 2009 yılı üçüncü çeyreğine karşılık gelmesinden ve iktidar döneminin bu açıdan değerlendirmesine imkan vermesindendir.

Değerli milletvekilleri, 2008-2009 yılında son bir yıl içinde on beş yaş ve üstü aktif nüfusumuz her yıl her yıl ortalama 850-900 bin kişi artmaktadır. İstisnai durumlar bir yana bırakılırsa, bu nüfustan her yıl iş gücüne dahil edilmeyenlerden öğrenci, emekli, çalışamaz hâlde bulunanlar ve ev işleriyle meşgul olanlar düşüldüğünde kalan aktif nüfusa hükümetlerin istihdam yaratma görevi vardır. Bu da ortalama 600 bin civarındadır. Son bir yıl içinde işgücünün aktif nüfustan daha çok artması, kriz nedeniyle ailede işini kaybeden aile reisinin yanı sıra ailenin diğer fertlerinin de "Hangimiz bulursak" düşüncesiyle iş aramaya başlamış olmaları etkili olmuştur.

Hükümetlerin her yıl yaklaşık 600 bin kişiye istihdam yaratabilmesi için 2009 yılına ait bir kişiye istihdam yaratabilmek için gerekli yatırım tutarı olan 269 bin TL dikkate alınarak bir hesap yaptığımızda, yaklaşık kamu ve özel sektörün yapması gereken yatırım tutarı 161 milyar TL olmaktadır. 2009 yılı yatırımlarının gerçekleşme tahmini de 160,2 milyar TL'dir. Buna göre 2009 yılında yapılan yatırımla 600 bin kişiye istihdam yaratabilmiş olmamız gerekirdi. Ancak, 2009 yılında 600 bin kişiye yeni istihdam yaratmak bir yana son bir yıl içinde 927 bin kişi işini kaybetmiştir.

Bu hesaplamalara göre 2010 yılı için programlanan 181,3 milyar TL tutarındaki toplam yatırımla yaklaşık 675 bin kişiye yeni istihdam yaratılabilmesi gerekiyor. Ancak son yıllarda uygulanan büyüme modelinin istihdam yaratmadığı da artık açıkça ortaya çıkmış durumdadır. Bu nedenle, büyüme modelinin bu açıdan gözden geçirilmesine ihtiyaç vardır.

Değerli Milletvekilleri, son bir yıl içinde 927 bin kişinin işini kaybettiğini söyledim. Buna göre işsiz sayısı 2 milyon 502 binden 3 milyon 429 bine çıkmıştır. İş bulma umudunu kesenler ve mevsimlik işsizler bu sayıya eklendiğinde işsiz sayısının 5 milyon 322 bine çıktığı görülecektir. Bu sonuncu saydıklarımızı işsiz sayısına eklemeyen 2002 yılı üçüncü çeyreğinde geçerli olan işgücüne katılma oranını dikkate alarak işsiz sayısını hesapladığımızda toplam işsiz sayısının 5 milyon 29 bine, işsizlik oranının da yüzde 18,5'e çıktığını görürüz. AB ortalaması olan yüzde 71 işgücüne katılma oranı dikkate alınarak bir hesap yaptığımızda ise işsiz sayısının 14 milyon 662 bine çıktığı görülecektir.

Yukarıda yaptığımız varsayımları bir kenara bırakıp TÜİK verilerine döndüğümüzde, son bir yıl içinde; genel işsizlik oranının 10,2'den 13,4'e; kadınların işsizlik oranının 11,4'den 14,5'e, gençler arasında işsizlik oranının 19,7'den 23,5'e; kentlerde genç işsizlerin oranının 22,7'den 27,8'e; kentlerde genç kadınlarımız arasında işsizlik oranının 27,9'dan 32,6'ya çıktığını; istihdam oranının 43,3'den 42,7'ye gerilediğini görüyoruz. Görüldüğü gibi, bu alanda düşen bir şey yok yani olumlu bir gelişme yok.

Son bir yıl içinde sanayi sektörünün toplam istihdam içindeki payı 20,5'den 18,8'e gerilemiştir. Bu tablo şunu ifade etmektedir: Son bir yıl içinde sanayi sektöründe 369 bin kişi işini kaybetmiştir Bu yeni oran 2002 yılının üçüncü çeyreğindeki yüzde 18,5'lik orana yakın bir orandır. Yani sanayi sektörünün istihdamdaki ağırlığı 2002 yılının aynı dönemi düzeyine gerilemiştir.

Tablonun bize gösterdiği önemli bir sonuç da, altı aydan daha uzun süredir işsiz olduklarını bildirenlerin sayısının son bir yıl içinde 1 milyon 10 binden 1 milyon 564 bin kişiye çıkmış olmasıdır. Bu tablo, işsizliğin kronik bir hâl almakta olduğunu göstermektedir. İşsizliğin uzun süre devam edeceğini Hükümet de kabul ettiğine göre, bu dönemde işini kaybeden neslin yeniden iş bulması giderek güçleşecektir. Bu durum ne yazık ki, bir neslin feda edileceği anlamına gelmektedir.

Yedi yıllık AKP dönemine baktığımızda, 2002 üçüncü çeyreğine göre işsiz sayısının 1 milyon 15 bin kişi arttığını görüyoruz. Bu dönemde, genel işsizlik oranı 3,8, kadın işsizlik oranı 5,6, genç işsizlik oranı 5,2 puan artarken genel istihdam oranı 4,7, kadın istihdam oranı 4,9 puan azalmıştır. AKP döneminde tarım sektöründe istihdam edilenlerin sayısı 2 milyon 855 bin kişi azalmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Öztürk, ek süre veriyorum.

HARUN ÖZTÜRK (Devamla) – Değerli Milletvekilleri, Sayın Bakanın sosyal güvenlikle ilgili olarak sunduğu gelir-gider tablosunda çok kısa süre önce DPT tarafından yayınlanan 2010 yılı programında yer alan tabloyla gelir ve giderde farklılıklar olduğu gözlenmektedir. Bu farklılıkların nedenlerini yani çok kısa süre içerisinde böyle bir farklı tahmin

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 18

yapılmasını biz ciddi bir hükümet etme anlayışıyla bağdaştıramıyoruz. Bu farklılıkların nedeni konusunda komisyonumuz da bilgilendirilirse iyi olur diyor, bütçelerin hayırlı olması dileğiyle yüce heyetinizi tekrar saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Öztürk.

Sayın Günal, buyurun.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, size ve hem Kurum Başkanı hem Müsteşarımıza öncelikle hayırlı olsun diyorum. Onların yeni görevlerinde ilk bütçeleri. Size de hoş geldiniz diyelim.

Yükünüz ağır -uzun bir sunum yaptınız- çünkü sosyal devlet olmanın gereğine ilişkin işlevlerin tamamı neredeyse sizin omzunuzda yani bir taraftan istihdam, işsizlikle ilgili kısmı, emekliler, işçilerin ödemeleri, sağlıkla ilgili kısımlar. Gerçekten büyük bir sorumluluk altındasınız. Tabii ki, devletin sorumluluğu olduğu için bizler de yapıcı şekilde tespitlerinize katılıp uyarılarımızı yapıcı muhalefet anlayışımız çerçevesinde yapacağız. Gördüğümüz aksaklıkları sizlere ileteceğiz, yaptığınız çalışmalardan dolayı teşekkür edip eksikleri de hep beraber tamamlamaya çalışacağız.

Bu kapsamda, gerçekten de sosyal güvenlik sistemi hem sosyal açıdan hem de ekonomik açıdan Türkiye'nin en önemli sorunu olarak önümüzde duruyor. Şu andaki yaşadığımız diğer kısır gündem çatışmalarının hiçbirisi bunun üzerinde değil. Her ne kadar çok fazla tartışılıyorsa da sosyal güvenlik açıklarının bütçedeki önemini arkadaşlarımızın ikisi de DPT kökenli olduğu için zaten biliyorlar. Ayrıca söylememize gerek yok ama burada bir çözüm için öncelikle bir anlayış ortaya koymak gerekiyor Sayın Bakanım. Yani siyaseten bir kararlılık ortaya koymadan bunu çözme şansımız yok.

Ben çok ayrıntıya girmeyeceğim. Diğer bütçelerde de onu yapıyorum çünkü genel olarak zaten her gün çatışma, gerilim, gündelik birtakım ayrıntılarla uğraşıyoruz. Ona baktığımız zaman sadece on dakikamızı değil bir saatimizi şimdi ilaç yolsuzluklarına harcasak çözemeyiz. Yani siz de zaten biliyorsunuz. Kendiniz de soruşturma yaptırıyorsunuz. Sonuçlarını da müfettiş arkadaşlarımızın çalışmaları var, hepsi geliyor.

Ama temel sorun -az önce söylediniz- işsizlik rakamları düşmüyor. Şimdi, neden? Siz de itiraf ettiniz geçen gün. Daha geçtiğimiz hafta içerisinde Sanayi Odasının toplantısında da galiba. Sayın Başbakan da söyledi. Bizim tek başımıza bunu sadece Hükümet olarak çözmemiz zor görünüyor; birtakım unsurların girmesi gerekir diye. Bizim de söylediğimiz şey aslında bundan farklı değildi. Bütün sektörleri içine alacak bir yaklaşımla çözmemiz gerekir diye söylemiştik ama yani Ekonomik ve Sosyal Konseyi bile düzgün bir şekilde işletemiyoruz maalesef. Yani gündelik birtakım şeyler geliyor, öncelikler değişiyor. Sadece, çalışanlarımız toplu görüşme, toplu sözleşme zamanlarında sizlerle oturup bir araya geliyorlar. Her ne kadar siz "Bir diyalog başlattık." deseniz de biz etkisini göremeyince buradan maalesef bazı şeylerde geciktiğimizi görüyoruz. Tespitlerin doğru olması önemli ama önlem alırken de bir an önce üzerine gitmemiz gerekiyor. Öncelikle bu sorunun temelinde yatan şey bizim üretim yapımızdaki yapısal önlemleri alamamamız, o sorunları gideremememiz Sayın Bakanım. Yani istihdama katılım oranı nüfusumuzun artışından dolayı sürekli katılanlar olacaktır, o normal ama bu kadar büyüme rakamlarında artış varken istihdama bunun neden yansımadağını doğru analiz etmemiz gerekiyor.

Şimdi, üretim anlayışımızda istihdam yaratmayan ve refah artışı sağlamayan bir büyüme anlayışı hâkim olursa ekonomi politikamızda, siz sadece bunun etkilerini gidermek üzere, şimdi söylediğiniz gibi, pasif programlarla ancak onlara işsizlik yardımı, tazmin gibi birtakım şeyleri sağlayabilirsiniz. Aktif iş gücü programlarında da "yaptık" kısmı var ama çok cüzi bir şey ayrıldı. O da daha bir iki yıldır yeni yeni işsizlik Sigortası Fonu'nu bizim çok fazla burada gündeme getirmemizden dolayı duruyor. Ona biraz sonra değineceğim ama.

Şimdi, birincisi, bu üretim yapımızın bir kere dikkate alınması gerek Hükümet olarak, sadece sizin sorunuz olarak görmüyoruz ama sizin de tespitiniz olduğu için hem de geçen hafta olduğu için söylüyorum. Sayın Başbakanımız da buna değindi. Öncelikle bunun bizim rekabetçi olmayan kur politikamızdan yani ithalata dayalı üretim yapımızdan, ihracatımızın da üretimimizin de ithalata dayalı olmasından kaynaklandığını bir tespit etmemiz lazım. O zaman ne oluyor? Başkasının katma değerini biz transfer ediyoruz, kendimiz yaratamıyoruz. Çin'den kumaş veya dışarıdan pamuk aldığımız zaman bizim tarımda çalışan işçimizin de iş alanı daralıyor, tekstil sektöründe çalışan ara elemanlarımızın da iş alanı daralıyor. Doğal olarak yeni istihdam alanı yaratmak zorundayız. Krizle beraber firmaların biraz daha içe kapandığını -her ne kadar biz ona teknik olarak verimlilik artışı desek de- daha teknoloji yoğun alanlara doğru kaydıklarını, aynı zamanda bu verimlilik artışı olsa bile, verimlilikteki bu yüzde 30'ları geçen bir artışın reel gelirlere baktığımız zaman yüzde 2-3'lerde kaldığını görüyoruz. Yani o artışın o zaman işçi ücretlerine de gelir olarak bir şekilde -reel olarak- yansımaları lazım, maalesef yansımıyor.

Bu yapısal sorunları tespit etmeden, bunların reel ücretlere yansımaları sağlayıp iç talebi de harekete geçirmeden maalesef bunu sağlama şansımız yok. Öncelikle bunu tespit etmemiz gerekiyor. Hemen de üretimi artıracak refaha yönelik yani sadece rakam üzerinde bize büyüme rakamının büyümesi bir şey ifade ediyor. Dışarıdan yaptığımız ithalatı alıp çok az bir katma değerle ihraç ederek onun üzerinden rakamlara yansımaları maalesef bu ortamda hâlâ -yeni açıklanan rakamı siz de söylediniz dün- yüzde 13'ün üzerinde, sizin konuşmanızda da var, yüzde 14-15'lerde kapatacağımızı geçen haftaki konuşmanızda siz de söylemişsiniz. O zaman, bunu kökten çözmemiz lazım. Hele ayırımına baktığımız zaman, kentlilere doğru bakıyoruz. Hani kırsalda tarımın katılımıyla beraber biraz düşük görünüyordu ama genç nüfustaki işsizlik oranı yüzde 27,8'e çıkıyor Sayın Bakanım. Şimdi, kentte zaten eğitilmiş nüfusun çoğunluğu. Bu yapıyı bir an önce çözmemiz gerekiyor. Sadece sizin göreviniz olmadığını biliyoruz ama asıl olarak bununla beraber bu temel sorunuzuz.

İstihdam edilebilirlik de, az önce söylediniz, birçok kurstan bahsettiniz, burada birtakım çalışmalardan bahsettiniz ama onun bir kısmı toplum yararına çalışma, geçici olarak yani bazıları dört aylık, bazıları altı aylık olanlar,

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 19

onlar geçici olarak bu krizde bir etkiyi azaltalım diye ortaya koymuş olduğumuz programlar. Onlar kalıcı değil -siz de biliyorsunuz- belli bir kaynak ayrıldı. Bizim daha çok özellikle bu "çok kısmi olarak yaptık" dediğimiz 41,5 milyara ulaşan İşsizlik Sigortası Fonu'nu -Her türlü düzenleme geliyor. Aktif iş gücü programlarına kanuni yetki de aldınız. Belli şekillerde yeniden gerekirse düzenleme yapılabilir- kullanmak gerekiyor. Şu anda bu İşsizlik Sigortası Fonu'nu bizim ekonomiden sorumlu bakanlarımız net kamu borcunu düşürmekte rakam olarak kullanıyorlar, onun dışında aktif olarak bir işimize yaramıyor. Size söylemiyorum. Onlar onu koyuyor, altına da kamunun varlığınıymış gibi yapıp, net borç rakamını düşürüp gayrisafi millî hasılaya oranlıyorlar. Bir o işimize yarıyor yani çok yükselmesinin tek faydası bu. Eğer kullanamıyorsak o zaman biraz azaltalım, almayalım efendim katkısı bir süre. Kriz var, insanlar zaten ödeyemiyor. Böyle bir sıkıntımız var.

Şimdi, prim ödemelerine bakıyorum. Açıkta yani geçtiğimiz yıl ortaya koyduğumuz sizin gelir ve gider tablosunda emeklilik prim giderlerinde bir düşüş var. Belki o işsizlikteki artıştan veya prim azalışı olabilir ama sağlıktakini çok, genel sağlık sigortası prim gelirleri 17,9 tasarlanmış, 15 gerçekleşecek deniyor. Sağlıktaki şeyi bir açabilirseniz neden böyle bir prim gelirlerinin düştüyünü? Onu anlayamadım. Diğer normal çünkü çalışan olmazsa, prim ödemeleri azalırsa, biraz da krizden dolayı ödeyemiyorlarsa buna bakmak lazım. O miktar biraz fazla geldi yani gerçekleşme tahmini açısından. Bilemiyorum, belki ben yakalayamamışımdır, siz söylemiş olabilirsiniz.

Burada, bir de Sayın Bakanım deminki süreçle ilgili -yine sizin sadece yapmanızla olmaz dedim- Bakanlığın tespiti var, onu da sizlerle paylaşmak istiyorum. Arkadaşlarımız rapor hazırlamışlar ilaç yolsuzluğuyla ilgili. Bir şey dikkatimi çekti o haberi okurken. Yani yine kurumun müfettişleri buna ortaya çıkarmış. Diyorlar ki: İlaç firmalarının ve aradaki aracılardan, doktorların neyse hepsinin sorumluluğundan bahsettikten sonra, birtakım şeylerde hekimlere kongre adı altında böyle şeyler, kolay reçete yazdırma falan diyor. Sonrasında da işte, nakit olarak birtakım ödemeler verilmesi, en önemlisi muvazaalı eczanelerin açılması diyor bu süreçte. Burada da yetkinin hem Sağlık Bakanlığında hem diğerlerinde olduğunu arkadaşlarımız söylemişler. Engellemek için getirilen tüm prosedürlerin amacına ulaşmadığı belirtildi. Son yasal değişikliklerle eczane odalarının eczane ruhsatı verme aşamasındaki belirleyici yetkisi kaldırıldığı için muvazaalı eczane açılışının arttığı belirtildi.

Şimdi, bu rakamlara dikkatinizi çekmek istiyorum: 2005 yılında İstanbul'da 507'nin 29'u, İzmir'de 115'in 17'si, Adana'da... Böyle gidiyor. Şimdi, bunların hepsine muvazaalı bir ruhsat verildiğinin tespit edildiği yani muvazaa raporu verilmiş arkadaşlarımız...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Günal, ek süre veriyorum.

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkanım, lütfen.

Ama bunların bir kısmına il sağlık müdürlüklerince ruhsat verildi. Bu düzensizliğin ortadan kaldırılması gerek. O zaman demin söylemiş olduğum yapısal önlemlerle ilgili koordinasyon eksikliği burada da var. Yani eğer müfettiş raporu varsa, arkadaşlarımız il sağlık müdürlüğü ya da bir değerlendirme... Bunu dikkate almıyorsa o zaman sıkıntı olur. Bu rakamları bizim azaltmamız, az önce söylediğimiz sağlık giderlerimizi azaltmamız zorlaşır. Çalışmaların başladığını biliyorum ama takibi açısından... Bu çok dikkatimi çekti çünkü hem tespit edilmiş, uyarılmış ama ona rağmen, eğer ruhsat veriliyorsa sistemde başka sıkıntılar var demektir diye düşünüyorum.

Kısaca -söyleyeceğim çok şey var ama Sayın Başkanım arada zamanımızı uzatmakla beraber- bir de arada rastladığımız şeyler var Sayın Bakanım. Sendikal konular sizi çok ilgilendiriyor. Dün de Çevre ve Orman Bakanımız buradaydı. Somut örnekler verdik. Maalesef demin söylediğim toplu görüşme, toplu sözleşme dönemleri dışarısında, gündelik şeyin içerisinde onlar da kaynaklar. Bir, özellikle memur sendikacılığı anlamında her iki sendikadan da Kamu-Sen'den ve KESK'ten MEMUR-SEN lehine bazı yerlerde aşırı baskı olduğu... Sizin bir koordinatör bakan olarak en azından bu konularda biraz daha adaleti temin edici bir yaklaşım sergilemenizi temenni ediyoruz.

Sizin söylemiş olduğunuz şeyde de küçük bir hatırlatma yapmak istiyorum: "Bürokrasiyle mücadele ediyoruz." dediniz. Biz, biraz daha bürokrasiyle değil de aşırı kırtasiyeyle herhâlde diye söylesek çünkü bürokrasideki çaba, aşırı bürokrasi evet, doğrudur ama burada yapacağımız şey daha çok bence işin yapısal tikanıklıklarını aşmak yolunda olmalı. Arkadaşlarımız da o konuda gayretleri olduğunu biliyoruz ama koordinasyonun sağlanmadığını nasıl ki ekonomi yönetimindeki koordinasyonsuzluk nedeniyle bazı şeyler gecikiyorsa...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet.

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Bitiriyorum.

Burada da bir toparlanma yapmamız gerektiğini düşünüyoruz. Onun için özellikle sizden bu yapısal sorunların çözümünde istihdam edilebilirliği artıracak hem de üretim yapımıza katkıda bulunacak aktif iş gücü programlarını daha aktif bir şekilde kullanarak işsizlik sigortasını da diğer kaynakları da eğitim programlarıyla beraber İş Kurumu Genel Müdürlüğümüz biliyoruz yapıyor, kafa sallıyor ama bunların yetersiz olduğunu kendisi de biliyor. İnşallah böyle başka yerlere değil, bütçe açığını kapatmaya değil de gerçekten işsizlerin derdine çare olacak şekilde bu kaynakları daha etkin kullanmaya yarar diye düşünüyorum. Bu konuda getireceğiniz önerileri Milliyetçi Hareket Partisi olarak yapıcı muhalefet anlayışımız çerçevesinde, daha önce sosyal güvenlikte olduğu gibi, her zaman destekleyeceğimizi zaten siz her ne kadar "Üç kurumun birleştirilmesini biz başardık." demişsiniz ama zaten önceki dönemde de önemli ölçüde emeklilikle ilgili düzenlemeleri zaten başlattığımızı yine bu çerçevede yapıcı olarak destek olacağımızı bildiriyoruz.

İnşallah bu en önemli sorunumuzun çözümünde sizlerin katkısı olur. Aksi takdirde bizler yine önümüzdeki sene bütçeye geldiğiniz zaman size bunları hatırlatacağız. Fikrî takip açısından konuşma metinlerimizi alıp bakacağız. İnşallah aynı şeyleri değil başka şeyleri tartışıyor oluruz diyorum ve saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Günal.

Sayın Kaptan, buyurun.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 20

OSMAN KAPTAN (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlarım, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; ben zaman kaybetmeden hemen Sayın Bakana bir soruyla başlayacağım.

Sayın Bakan, belki bakanlık tarihinde ilk kez üç gündür bir Genel Müdürlük personeli maaşını alamıyor. Yani Dış İlişkiler Genel Müdürlüğünüz personeli niye maaş alamıyor? Bu, Genel Müdür imza atmadığı için mi alamıyor? Devlet memurları malum gününde maaşlarını alırlar. Bu maaş konusuyla sözüme başlamak istiyorum.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; hepimizin bildiği gibi, Türkiye’de işsizlik önemli bir sorun. Bu konuda değişik rakamlar ortaya konuyor. Ayı, günü, yorumlar ve yorumlayan ilgili kurumlar da farklı. Örneğin ben OECD’nin Haziran 2009 tarihli Ekonomik Görünüm yayınında Türkiye’nin işsizlik oranının -2009’da- ortalama yüzde 15,2 olacağını, bu oranın 2010 yılında daha da yükselerek 16,4’e ulaşacağı tahmin edilmektedir. Geçen yıl nisan ayına göre 2009 Nisan ayında SSK sigortalıların sayısı 1 milyon 594 bin azalmıştır. Yine, Haziran 2008’e göre, 2009 Haziranında işsiz insanlarımızın sayısı 972 bin artmıştır. TİSK ve TÜİK’in Haziran 2009 verilerini değerlendirek yaptığı çalışmalarda, ILO verilerine dayanarak yaptığı çalışmada Türkiye’de işsizlik oranının artış hızını dünya ortalamasının 5 katı olduğu ileri sürülmektedir.

Sayın Bakan, hâl böyleyken, Sayın Başbakan da Odalar Birliğinin genel kurulunda geçmişte iş dünyasına “1 milyon 300 bin üyeniz var. Her biriniz bir işçi işe alsa işsizlik sorunu çözülür.” demişti. Yani olmayacak bir şey de Başbakan öyle demişti. Şimdi, ben size soruyorum: Siz özel sektöre soruyorsunuz da peki, devlet kendisi kadrosunda olan yani özörlüler için 48 bin 500 kadro var. Bunun 10.357’si dolu, 38.192 özörlü kadrosu boş. Devlet kendi kadrosunu boş tutuyor. Bir defa özörlüsünü devlet kendisi işe almıyor ama işte, Başbakan diyor ki: “Siz niye işe almıyorsunuz?” Yani şimdi, ben bunu geçenlerde sordum burada. Sayın Hayati Yazıcı dedi ki: “Devlet için bir yaptırım yok.” Yani özel sektör özörlü almazsa yaptırım var, devlet için bir yaptırım yok. Devletin kadrosu var ama devlet bu kadroyu özörlüler için boş tutuyor. Sayın Bakan, bu konuda net doyurucu bilgi alınması gerekiyor. Devleti yönetenler için de acaba bir yaptırım mı uygulanması gerekiyor? Bunu tabii demokrasilerde halk... Ama özörlülerde işsiz kalıyor bu arada.

Şimdi, Sayın Bakan, yine konuşmanızda “Özörlülerin istihdamını primlerinin Hazinece üstlenilmesi yoluyla teşvik ettik.” dediniz ama öbür tarafta da işte, kadrolarda 38.192 açık kadro boş tutuluyor. Yine konuşmanızda bu “Özel sektör iş yerlerinde terör mağduru çalıştırma zorunluluğunu kaldırdık.” dediniz. Doğru değil mi Sayın Bakan? Peki, Sayın Bakan, bu özel sektörde, iş yerlerinde terör mağduru çalıştırılmayacak. Peki, bu terör mağdurları ne olacak? Yani zaten terörden mağdur olmuşlar, bir de Hükümet mağduru mu olacak bunlar? Zaten öyle olma durumundalar. Yani bu insanlar nasıl iş bulacak?

Bir de Sayın Bakan, Bakanlığınızda -bazısı basına da yansıdı- 20 bin kişinin üzerindeki şikâyet başvurusuna yanıt bekleniliyor. Yani şikâyetler çok ama şikâyet başvurusunu yapanlara da “şikâyet başvurusu yapmayın, yargıya gidin” gibi cevaplar veriliyormuş. Bu doğru mu? Ve ben sözlerimi, size böyle bir şikâyet mektubundan okuyarak konuşmamı bitirmek istiyorum:

“Oğlum Denizhan Mertoğulları, 1/7/2009 tarihinde bir otelde işbaşı yapıyor -otelin ismini söylemiyorum- otelde sonradan 16/12/2009’da işinden ayrılıyor, ayırıyorlar. 600 lira para ödeniyor. Üç aydır maaş alamıyor. Evimiz kira. Üç çocuğum okuyor. Üniversitede, lisede, ortaokulda okuyan -babası yazıyor mektubu- bizler zor durumdayız. Asgari ücretle çalışıyoruz.” 22/10/2009 tarihli 40.877 sayılı müracaatımla Antalya Çalışma Bölge Müdürlüğüne müracaat ediyor. Sekiz veya dokuz ay sonra cevap verilebileceği söyleniyor. Nedeni, bu kadar uzun zamanda cevap verilmemesinin nedeni Antalya bölgesinde 18 müfettişin olduğunu ve şikâyetlerin yoğunluğundan dolayı yetişemediklerinden söz ediliyor. “Bölge Müdürü sıkıntının gereken Bakana arz edildiğini söyledi. Çalışma Bakanımız da bu işçilerin hakkını tanınması, araması gerekiyor.” diyor. O ismi, otelin ismini gene söylemiyorum ama “O otelde Sayın Bakan da ağırlanıyormuş. Hükümetin açılımlarından da bıktık usandık. Bizlere Türkiye’de yer yok mu?” diyor ve çocuğunun özürlünün askerde olduğunu, “Askerde İş-Kur vasıtasıyla özörlü olarak bu otele girmişti. Çocuğum askerde özörlendi. Özörlülük derecesi de yüzde 42’dir.” diye şikâyet mektubu var.

Bilgilerinize sunuyorum. Babasının adı da Adil Mertoğulları. 0533 211 82 63 telefonu da. Belki ilgilenirsiniz diye...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Bir daha tekrar edebilir misiniz?

OSMAN KAPTAN (Devamla) – Adil Mertoğulları, 0 533 211 82 63. Biraz önce telefon ettim. Kendisini tanımlıyorum ama telefonu da okuyabilirsiniz, ismi görebilirsiniz.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, tutanaklara da geçtiği için, tutanaklarda var.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Mektubun fotokopisini bize verebilirseniz memnun olurum.

OSMAN KAPTAN (Devamla) – Mektubun, tabii.

BAŞKAN – Bir fotokopisini daha sonra iletirsiniz.

OSMAN KAPTAN (Devamla) – Peki, oldu teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Evet, şimdi Sayın Selvi.

Süreniz beş dakika, biliyorsunuz Komisyon dışında.

Buyurun.

M. CEVDET SELVİ (Kocaeli) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, Çalışma Bakanlığının değerli bürokratları, saygıdeğer üyeler; Türkiye’nin en önemli bakanlığı, en geniş, en aktif, ürünü, üretimi, huzuru, çalışmayı, toplum barışını, çalışma barışını ilgilendiren; ekonomideki adaletsizliği, uygulamadaki hukukun, yargının ve demokratik gelişmenin ne olduğunu somut olarak ortaya koyan bir konu üzerinde çalışıyoruz.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 21

Şimdi, beş dakikaya sığması için, bugüne kadar, genelde olduğu gibi, Çalışma Bakanlığının rakamlarına da inanarak, güvenerek herhangi bir konuya açıklık getirmek, net çözüm ortaya koymak mümkün değildir çünkü el yordamıyla gidilmiştir. AKP iktidara geldiği yıl ilk yaptığı iş, 1475 sayılı İş Yasası'nı son derece büyük tepkilere rağmen, değiştirmiş ama bunun mütemmimi sayılabilecek ve bütünlük içinde ele alınacak 2821 ve 2822 sayılı yasalara el atmamıştır. Başlangıç budur. Çalışma hayatında ciddi bir kaos, belirsizlik yıllardır devam etmektedir.

Ekonomik yönden baktığınızda açlık sınırının ortalaması 756 lira, yoksulluk sınırının da 2.464 lira olduğu bir ortamda asgari ücret 546 liradır. Gerekçesi ne olursa olsun, izahı hangi şekilde anlatılırsa anlatılsın bu tamamen yanlış, tamamen yetersizliği, tamamen adaletsizliği ve ekonomide çalışanların nasıl çöküntü ve bunalım içinde olduğunu açıkça gösterir. Bunun izahı yoktur.

İkinci bir olay ise Hükümetimizi ilgilendiren, asgari ücret bir pazarlığa vabeste ücret değildir. TÜİK'de bu görevi yerine yapar, yerine getirir. Bilimsel olarak bir insanın, bir ailenin hangi oranda gıdası, yiyeceği, içeceği ve en asgarisini TÜİK üniversitelerden de yararlanarak belirli rakamlar koyar. 2002 yılından bu yana TÜİK'in verdiği asgari ücrete rakamlar hep daha aşağıya, daha geriye gitmiştir. En son baktığımızda 2009'da TÜİK 720 lira demiştir ama ne yazık ki 527, 546 lira verilmiştir. Kim vermiştir? İşveren ve Hükümet. Yani burada hangi rakamı, ne söylerseniz söyleyin dikkat ederseniz yukarıda da Ocak 2003'te, TÜİK, "326 lira 60 kuruş" demiş ve Ocak 2004'te "397 lira" demiş ve ne yazık ki 303 lira. 2004 Ocağında TÜİK "397 lira" demiş olmasına rağmen, Asgari Ücret Komisyonu net olarak 303 lira vermiş, 93 lira da orada kaybı olmuştur, yani bunun hiçbir şekilde izahı mümkün değildir.

Emeklilerin sorununa gelince, emekliler otuz yıl en yüksek vergiyi, dünyada veyahut Avrupa ülkeleri arasında en yüksek primi vermiş olmasına rağmen, açıklıkla mücadele etmektedir. İşten atılan çocuğuna ve iş bulamayan torununa o asgari ücret düzeyindeki parayla geçimini sağlama sıkıntısı içerisinde, ama bugüne kadar TÜFE'den doğan ve yasaların da tespit ettiği haklar verilmemiştir. Yıllardan beri dengesizliği artık defalarca söylenmiş, hatta sözler verilmiş olmasına rağmen, intibaklarını sağlayacak yasal düzenleme çıkmamıştır ve katılım payıyla, özellikle refah payından da hiçbir katkı alamayacakları söylenerek, emeklilere yapılan en büyük baskı ve haksızlıktır.

Şimdi, bütün bunlar söylenirken, hemen süremi bitireyim diye, Sayın Bakan müfettiş sayısının yetmeyeceğini, yetmediğini ve hiçbir zaman yetmeyeceğini söyledi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Selvi, ek süre veriyorum.

M. CEVDET SELVİ (Devamla) – Hemen bitiriyorum.

Ve iş kazaları ve meslek hastalıklarından, 2006 verilerine göre, önlenabilir kazalar önlenemediği için 20 milyar dolar veya 20 milyar lira kaybetmiştir. Sayın Bakan da bunu teyit eder gibi, ciddi bir düzenleme yapılmadan 2009 yılında 4 milyar tasarruf ettiğini söylemiştir.

Şimdi, bütün bunlara bakınca söylenecek şudur: Sendikal hak ve özgürlüklerden bahsetmek mümkün değildir. Baskılar artmıştır. Tek Gıda-İş Sendikası, altmış yıldır, bu baskılar nedeniyle güç durumda bırakılmış, oradaki işçileri de attırılmıştır. Orman-İş meselesi bellidir. 2009 yılında Aplikasyon Komitesi Türkiye'yi kara listeye almıştır. 2008 yılında, 2822 alelacele çıksın diye Partimizin ve sözcülerinin de katkısıyla olumlu bir noktaya gelmiş olmasına rağmen, çıkarılmamıştır.

Şimdi, bu kaos, bu belirsizlik içerisinde, Sayın Bakan da açıkça şunları söyledi: "İşsizlik konusunda ciddi başarı sağlayamadık." 2004 yılında işsizlikle mücadele kampanyası açılmış olmasına rağmen, 2010, 2011, 2012 yıllarında da, orta vadeli planda da belirtildiği gibi, o eksik hesaplamalara, yanlış hesaplamalara rağmen, ortalama yüzde 15 işsizlik olacaktır. Demek ki artık Hükümetimiz bir çare bulamadığı gibi, işsizliğe çare bulma konusunda da "Başka ülkelerden iyiyiz." diye geçirirerek havlu atmıştır.

Örgütlenme konusunda ise, örgütlenme oranının çok düşük olduğunu söylemiştir, kesinlikle doğrudur ve iş kazaları ve meslek hastalıkları konusunda da "Ölümlü iş kazaları çok yüksektir." demiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Selvi, tamamlar mısınız.

M. CEVDET SELVİ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bunları söylerken, 58'inci, 59'uncu ve 60'ıncı Hükümetin sekizinci yılına girdiği bir ortamda tekrarlamak bile doğru değildir.

Baskılar artmıştır. Sivil toplum örgütlerinde örgütlenme, hele hele sendikalarda, kamu sendikalarında baskı rakamlardan da bellidir. 2002 yılında 41 bin küsur olan bir konfederasyonun üyeleri, bu altı yedi yıl içerisinde 376 bin olarak artarken, diğerleri aşağı düşmüştür. Sendikalarda da aynı düzey vardır, rakamlara göre.

Yalnız, ben, son olarak, uzatmamak için, bu taraflı, bu kaos topluma yansımaktadır. Memurlar yüzde 2,5; ortalama iki yılda 3,8 dolayındaki zamlara karşı çıkmakta. Emekliler bunalmıştır. Türkiye'de artık sabrın tükendiği açıkça bellidir, eylemler başlamıştır. Sosyal diyalogda ise örneğini, daha dün, Sayın Başbakan, Özürlüler Konfederasyonuna korumalarına nasıl muamele ettirdiğiyle, Özürlüler Şûrası'nda herkese örnek vermiştir.

Bir tek Bakana sorum var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Selvi, lütfen tamamlar mısınız.

Evet, buyurun.

M. CEVDET SELVİ (Devamla) – Bitiriyorum.

Tüm genelde olduğu gibi özellikle Çalışma Bakanlığının da karşılıklı güvene büyük ihtiyacı vardır, ancak bugüne kadar uygulamalar, yaşananlar hiç güven vermemiş, çifte standart uygulama devam etmiştir.

Yalnız Sayın Bakana şunu sormak istiyorum: Elimde ıslak imzalı Resmî Gazete fotokopileri var. 29 Nisan 2009 tarihinde Yüksek Hakem Kuruluna da sorularak, 2822 sayılı Yasa'nın 11'inci maddesi gereğince bir teşmil uygulaması

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 22

yapılmıştır, yani 29 Nisanda bütün prosedür yerine getirilmiş, Çalışma Bakanlığının yazıları, hazırlıkları, arkasından Yüksek Hakem Kurulu da onay vermiştir.

Sayın Cumhurbaşkanının, Başbakanın imzaları olmasına rağmen...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

M. CEVDET SELVİ (Devamla) – ...ve burada amacın, bu teşmil kararının amacı “İş yerlerinde düzenli ve verimli çalışmayı sağlamak, üretimi artırmak, işverenlerin hak ve menfaatini dengelemek, karşılıklı iyi niyet ve güvenle iş barışını sağlamaktır.” demektedir.

29 Nisanda Cumhurbaşkanı, Başbakanın ve tüm bakanların... Ancak aradan iki ay gibi, altmış gün gibi bir süre geçmiş, 3 Temmuz 2009 tarihinde aynı Bakanlık, aynı yasal haklılığı olmasına rağmen, Sayın Gül’ün, Sayın Cumhurbaşkanının, Başbakanın ve bakanların imzaladığı bu teşmili ortadan kaldırmıştır, Yüksek Hakem Kuruluna da sormadan, taraflarla bile, sadece işveren tarafıyla konuşmuş olabilecektir, bunu ortadan kaldırmıştır.

Bu ve benzeri olaylar, böylesine Bakanlığın imza verdiği, iki ayda yanlış yaptığını, hata ettiğini ortaya koyarsa kim güvenir?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Selvi...

M. CEVDET SELVİ (Devamla) – Hangi işçi, hangi sendika, hangi düzgün, sorumlu insanlar veya kurumlar güvenebilir? Bu son derece sorundur, ama burada yapılan, başta söylediğim amacın vaz mı geçilmiştir? İş yerinde huzurdan vaz mı geçilmiştir? İş yerleri arası haksız rekabetin ortadan kalkması mı gerekmektedir?

İki, bu bankalar, Fortis Bank, Finans Bank ve Denizbank’ın baskısıyla alelacele değiştirilen, ortada bırakılan, hakların ortadan kaldırıldığı bir ortamda sorunların çözümünün zor olacağı açıktır. Bu güven sağlanmalıdır, bu haksızlık giderilmelidir.

Teşekkür ediyorum.

Hayırlı olsun bütçemiz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Selvi. Sağ olun.

Evet, Sayın Ayhan, buyurun.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, komisyonun değerli üyeleri, bürokrasinin ve basının kıymetli mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmamda, Türkiye’de hâlihazırda işsizlik verileriyle, sosyal güvenlik sisteminin finansman açıklarının ekonomiye yaptığı tahribat, İntibak Yasası ve sağlıkta yapılan katkı payına değineceğim.

Büyümede kaydedildiği söylenen olumlu performansa rağmen, aynı döneme ilişkin iş gücü ve istihdam göstergelerinde gözlenen gelişmeler işlerin hiç de iyi gitmediğini işaret etmektedir. Ülke ekonomisi büyürken iş gücünde artış olmamış, işsizlik artmıştır, hatta 2009 Şubat ayında rekor kırarak yüzde 16,1 seviyesine çıkmıştır. 2001 krizinde bile işsizlik yüzde 8,4’tür. Görülmektedir ki kaydedilen sözde büyümeler, bir gecede yüzde 30 fiktif artırılan gayrisafi yurt içi hasılanın istihdam yaratmadığı görülmüştür. Başka bir şekilde, düşük kura dayalı, ithalata bağımlı ihracatta büyüme modeli istihdam yaratmamakta, aksine işsizliği artırmaktadır. Söz konusu işsizlik olgusunu, kapasite kullanım oranlarının yükselmesi, verimlilik artışı ve yüksek teknoloji kullanımıyla izah etmek doğru olmadığı gibi mazeret de değildir. Dolayısıyla, Hükümetin istihdam yaratan, istihdam dostu bir büyüme modeline geçmesi gerekmektedir. Vatandaş işsiz, vatandaş aç olduktan sonra ekonominin büyüyor olması neyi ifade edecek?

İşsizlik olgusu gerçekten ülkemizin en büyük sorunu olmayı sürdürmektedir. İşsizlik kitleleri içerisinde en yüksek payı genç ve eğitimli işsizler teşkil etmektedir. Bu durum üzerinde ciddiyetle durulmayı ve çözüm üretilemeyi hak etmektedir. Bu sorunun çözümü için sadece uygulamakta olduğumuz ekonomik büyüme modelinin yetmediği anlaşılmaktadır, hatta menfi etki yaptığı da söylenebilir.

Büyümenin yeterli istihdam yaratmadığının yanında, belki bundan daha da önemli olmak üzere, eğitimin genç insanlarımızı bir meslek sahibi yapamadığı görülmektedir. Meslek lisesi çıkışlı olmasına rağmen, bu insanların içinde de ciddi sayıda işsiz kitlesinin bulunması, bunu teyit eder, doğrular niteliktedir ve yine bir üniversite bitirmiş olmasına rağmen iş bulamayan insanlarımızın payının yüzde 10’un üzerinde olması da eğitim ve iş arayanda bir kopukluğa işaret etmektedir.

Ülkemizde çalışma hayatının önemli bir sorunu da kayıt dışı istihdamdır. Türkiye ekonomisinde ciddi oranda bir kayıt dışılığın var olduğu, hem gözlemlerle hem de rakamlarla ortaya çıkmıştır. Acaba işverenler neden yanlarında çalıştırdıkları kişileri sigortalatmıyorlar? Sigortalatmıyorlar mı, yoksa sigortalattıramıyorlar mı? Kayıt dışı istihdam da göstermektedir ki ülkemizde işler hiç iyi gitmemektedir.

Türk çalışma hayatı bir düzensizlik içinde devam etmektedir. AKP iktidarı, ülkenin birçok sorununda olduğu gibi burada da bir çözüm üretememiştir. İşsizlik çığ gibi artmıştır. Vatandaşlarımız zor şartlarda yeterli kazancı elde edemeden çalışmaktadır.

Her fırsatta “nereden nereye” diyerek ülkemizin hızla geliştiğini söyleyen sizlere soruyorum: İktidar boyunca kaç fabrika açtınız? Ne kadar bilgisayar üretiyorsunuz? Hangi teknolojik gelişmeleri sağladınız? Siz geldiğinizde kaç fabrika vardı, şimdi ne durumda? Sanayide kalkınmayı mı sağladınız? Siz geldiğinizde sanayi üretimi ne kadardı, şimdi bakmak lazım. İstihdamda nereye geldiniz? İktidara ilk geldiğinizde kaç tane gencimiz işsizdi, şimdi ne kadar gencimiz işsiz?

AKP iktidarı Sosyal Güvenlik Kurumundaki bozuk olan gelir-gider dengesini maalesef daha da bozmuştur. Kurum açıkları her yıl artarak büyümektedir. Sosyal Sigortalar Kurumundaki açıkların oluşmasında erken emeklilik kadar, kayıt dışı istihdamın ve basiretsiz yönetimin rolünün olduğunun unutulmaması gerekir. Hatta özellikle söyleyebiliriz, prim gelirlerinin hedeflenenin şimdiden yüzde 20 gerisinde tahmin edildiği ortaya çıkmaktadır.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 23

2008 yılı Ekim ayında işsiz vatandaşlarımızın sayısı 913 bin 664 iken, 2009 yılı Ekim ayında 117 bin 860'ya yükselmiştir, bir yılda yüzde 25, yüzde 26 civarında artmıştır. İşsizlikteki bu artış bir bakanlığın başarısını makro verilerle gösterir mi? Bu konuda başka söze hacet var mıdır, değerlendirmenize bırakmak istiyorum.

Sosyal güvenlik sistemi açıklarının bütçeden karşılanması, bütçe açıklarının, dolayısıyla Hazinesin borçlanması alıp başını gitmesine de yol açmıştır. Eğer böyle bir zorunluluk olmasaydı, 2005-2008 yılları arasında merkezî yönetim bütçesi fazla da verebilirdi. Ondan önceki yıllarda ise daha az açıkla sonuçlanacaktı. Devletin bütçesi açık verdiği için, sosyal güvenlik sistemine yapılan aktarmalar Hazine tarafından borçlanılarak karşılandı, bu gelişme de Hazinesin iç ve dış borç stoklarının büyük bir hızla büyümesine yol açtı.

Erken emeklilik, kayıt dışı çalışma oranının yüksekliği, bazı işverenlerin sigorta ve vergi yükünü azaltmak için çalışanların gerçek kazançlarının bir bölümünü gizlemeleri ve diğer birçok yapısal sorun nedeniyle gelirleri giderlerini karşılamaya yetmeyen sosyal güvenlik sisteminin, Türkiye ekonomisine olan güncellenmiş maliyeti çok yükseklerle ulaştı. Bizzat işveren kurumlarınca bunlar ifade edilmeye başlandı.

Sistem gerçekten giderek zorlanmaktadır. Sosyal güvenlik sisteminin bütçe üzerindeki yükü bu yıl ve gelecek yıllarda daha da artacaktır. Bu yıl, başlangıçta 46,6 milyar lira olarak öngördüğünüz sosyal güvenlik sistemine bütçeden aktarılacak tutarın 54 milyar lirayı bulması, sizlerin hedeflerinizde ve tahminlerinizde ne kadar gerçekçi davrandığının da bir göstergesidir. Bunun kriz nedeniyle düştüğü söylenirse de o zaman krizi öngöremediğiniz ortaya çıkar.

Yaşanan ekonomik durgunluk sisteminin prim tahsilatını olumsuz etkileyip alacakları artırırken, sigortalı sayısında yaşanan azalma da prim gelirlerini olumsuz etkilemiştir. Küresel krizin Türkiye ekonomisini doğrudan etkilemeye başladığı Ekim 2008'den Şubat 2009'a kadar olan beş aylık dönemde SSK'ya kayıtlı sigortalıların sayısında ne kadar azalma yaşanmıştır?

Şimdi, burada ifade etmek istediğim birkaç husus daha var. Bu emekli maaşlarındaki adaletsizliğin giderilmesi amacıyla hazırlanan İntibak Yasası. Sayın Bakan soruyorum, basında açıklama yaptınız, 3 milyon emekliyi umuda bağladınız, ne zaman çıkartacaksınız bu yasayı?

Sayın Bakan ve saygıdeğer üyeler; sağlıktaki katkı payı artışı dikkat çekicidir. Enflasyon tek haneli, zamlar çift haneli. Memura yapılan zam ortalama 37,5 lira iken, yapılan bu zam kaşıklı verip kepçeyle almaktan başka bir şey değildir.

"Sağlık hizmetlerinde zamdan kaçınılmamalıdır, maliyetler düşürülerek hizmet daha ucuza getirilmelidir." deniliyor. Kapsama dâhil kişilerin sağlık kurum ve kuruluşlarındaki ayakta tedavilerine ilişkin, hekim ve diş hekimi muayenelerinden, birinci basamak sağlık kuruluşları ve aile hekimliği muayenelerinde 2 lira, ikinci ve üçüncü basamak resmî sağlık kurumlarında 8 lira, özel sağlık kurumlarında 15 lira katılım payı alınacak olması yanlıştır. Bugün bir asgari ücretliden ayda 86 lira kesinti yapılmaktadır. Bunlara memurlar, BAĞ-KUR'lular ve yüksek ücret alan işçilerin ödedikleri yüksek orandaki katkı payı dâhil değildir.

Bugün özel sağlık sigortası bir kişiden yıllık 500 lira alıyor, özel hastanede en iyi şekilde muayene ettiriyor. Oysa sadece asgari ücretliden yıllık 1.039 lira 56 kuruş alınıyor. İlaç için, çalışandan yüzde 20, emekliden yüzde 10 kesiliyor. Bu yaklaşım sosyal devlet anlayışına terstir. Sağlık herkese lazım. Onun için bu zam acilen geri alınmalıdır, çünkü sağlığın pazarlığı olmaz. Eğer özel sağlık sigortalı bu işi daha iyi bir fiyatla yapıyorsa, devlet bu iş için 1.039 lira 56 kuruş, yani 2 katından fazla alıp insanları hâlen memnun edemiyorsa, Sosyal Güvenlik Kurumunun mekanizmasını ve ilaç maliyetini tartışmamız gerekecektir.

Sosyal güvenlik kurumları gerçekten yıllardır Hükûmetin popülist politikalarına kurban olmuştur. Hükûmet sosyal güvenlik kurumlarını tek çatı altında topladı, bunu takdirle karşılıyorum, ancak Sosyal Güvenlik Kurumu Hükûmetin maşası olmaktan kurtulamamıştır.

Niçin Sosyal Güvenlik Kurumu kendi bütçesini kendi yöneten bir kurum şeklinde örgütlenemiyor? Niçin isteyen bakan istediği kişiyi kurumun başına getirebiliyor? Atanan başkanlar, zaten anlaşılması zor olan sosyal güvenliği ve kurumu tanımayla başladığında yeni bir bakanla değişiyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, Sayın Ayhan, ek süre veriyorum.

Buyurun.

EMİN HALUK AYHAN (Devamlı) – Bir dakika daha Sayın Başkanım.

Teşekkür ederim.

...ve kurum politikaları sıfır noktasına tekrar iniyor. Niçin bu zamana kadar kurum kendi içerisinde hâlâ devamlı bir başkan çıkartamadı? Lütfen, bu kurum Türkiye'nindir, bu kuruma sahip çıkalım.

Bunun ötesinde ifade etmek istediğim gerçekten bir husus daha var. Şimdi bu İşsizlik Fonu'ndan kestiğimiz paralarda, gerçekten hangi işçilerin paralarını kesip kimlere yatırılıyorsunuz, bu çok önemli. Burada resmen işçilerin paraları gasp edilmektedir, el konulmaktadır. Bu diğer bir husustur.

Bir diğer hadise de sendikal örgütlenmede gerçekten ikna odaları kurulmuştur, devlet dairelerinde ikna odaları kurulmuştur. Bunları daha önce de ifade ettim. Burada, bu kadar insanın, bir senede, memnun olduğu hâlde bir sendikasını değiştirmesi mümkün değildir.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz Sayın Ayhan.

Sayın Öztrak, buyurun.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; konuşmama başlarken hepinizi saygıyla selamlıyorum.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 24

Sayın Bakanın sunuş konuşması, gerçekten teknisyen arkadaşlar tarafından oldukça önemli bilgileri ihtiva ediyor, zaten bu bilgileri kullanarak da gerekli eleştirileri yapmak mümkün gibi gözüküyor. Yalnız bir iki eksik var, onlar üzerinde durmak istiyorum önce konuşmama başlarken.

Şimdi, bu emekli maaşlarıyla ilgili olarak 2002-2009 döneminde reel artışlar verilmiş. Doğru, BAĞ-KUR'da bir düzeltme var, zaten BAĞ-KUR çok düşüktü, hâlâ da çok düşük, BAĞ-KUR emeklileriyle ilgili husus, ancak işçi emeklileri ve kamu görevlilerindeki reel artışlara baktığımız zaman, ortalama yüzde 29,3; sırasıyla ve yüzde 19,6. Aynı dönemde büyüme hızı yüzde 32,6. Yani dolayısıyla, emeklilerimize büyüme oranı kadar refah payı verilmediği açıkça ortada, hele hele kamu emeklilerinin ciddi şekilde bu dönemde mağdur edildiği çok net bir şekilde buradaki rakamlardan görülmekte diye düşünüyorum.

Yine kayıt dışı istihdamla ilgili birtakım hususlar söylendi. Bir de neticeye bakmak lazım. TÜİK'in rakamlarına göre, tarım dışı kesimde kayıt dışı istihdam, 2008 yılında kayıt dışı çalışanlar 5 milyon 36 bin kişi, 2009 yılında da 5 milyon 14 bin kişi, ama istihdam düştüğü için, oran olarak baktığımızda, 2008 yılında tarım dışında çalışanların yüzde 30,6'sı kayıt dışı olarak çalışırken, 2009 yılında bu oran yüzde 30,8'e yükselmiş, yani kayıt dışılıkla bir düşme, gerileme yok, kayıt dışılıkla artış var.

Şimdi, Sayın Başkan, özellikle konuşmanın başlangıç kısmında yer alan, işsizlikle ilgili Sayın Bakanın değerlendirmeleri üzerinde durmak istiyorum.

Biliyorsunuz, işsizlik, işsizliği azaltma, ekonomi politikalarının başarılı olup olmadığının tek göstergesidir. İşsizlik verileri 1988 yılından itibaren yayınlanmaya başladı. 1988-2000 arasında, Türkiye'de yıllar itibarıyla ortalama işsizlik yüzde 8'di. 2003-2007 yılları, yani kriz olmadan önce, kriz gelmeden önce yüzde 10,2. 2009-2012, orta vadeli programda öngörülen ortalama işsizlik oranı ise yüzde 14,2.

Şimdi, burada baktığımız zaman şunu görüyoruz:

Bir, Hükümet işsizliği azaltmakta başarılı olamamıştır. Neye rağmen? Küresel dalgayı arkasına almasına rağmen. Muthiş bir küresel iklim, son derece elverişli bir küresel iklim, önemli baktığınız zaman kendi içinde yüksek büyüme hızları, ama azaltılamayan işsizlik. Dolayısıyla, bu bir başarı değildir. Yani ekonomi politikalarının başarısı, sonuç itibarıyla hesabı kitabı yaptığınız zaman işsizlik oranıdır ve nerede kalmıştır? Yüzde 10,9'da kalmıştır işsizlik oranı, yüzde 10,9'a yükselmiştir. AKP iktidarı döneminde işsizlik oranı yüzde 10,9; küresel krizden sonra da yüzde 14,2; bunu izleyecek üç yıl içinde.

Oysa Türkiye'ye dönüp baktığımız zaman, işsizlik demek sadece sosyal bir sorunu ifade etmemektedir, aynı zamanda çok ciddi ölçüde kaynak israfı anlamına da gelmektedir, çünkü Türkiye, çalışabilir nüfusun toplam nüfusa oranının sürekli arttığı, genç nüfusun olduğu ve bu genç nüfusu seferber edebilirsiniz, o cari açık olmadan, dış açık vermeden büyüme ortamına geçebileceğiniz, bu imkânı size veren bir ekonomidir, ama yıllardan beri bu yapılmamaktadır.

Peki, bunun arkasında Sayın Bakanın dediği gibi küresel kriz mi vardır? Hayır. Rakamları verdim, büyüme rakamlarını da daha önce bu Komisyonda vermiştim. Görüyoruz ki biz, bize benzeyen ekonomilerin büyüme bakımından altına, krizin olmadığı dönemde de düşmüşüz. Hatırlayacaksınız, 149 tane bize benzeyen, dünyada, aynı kategori içinde yer aldığımız ekonomide, ekonomi içinde, bu Hükümet iktidara geldiğinde, büyüme bakımından 29'uncu sırada olan, en baştan 29'uncu sırada olan bir ekonomi devralmıştı. 2007 yılına geldiğimizde ekonomi 100'üncü sıraya düşürüldü büyüme bakımından, şimdi de 136'ncı sırada krizden sonra.

Dolayısıyla:

1) Krizden dolayı olmadı, çünkü baktığımız zaman, kriz öncesinde de ekonomide ciddi bir nefes kesilmesi olayıyla karşı karşıya kaldığımızı görüyoruz.

2) Söylemek istediğim, yine rakamlara dönüp baktığımızda -ben kitapçıktaki rakamları alıyorum, kendim birtakım rakamlar hazırlamıştım ama, kitapçıktaki rakamlara dönüp baktığımız zaman- Sayın Bakan 2008 ortalamasını almış, yine 2009 üçüncü çeyrek, ne kadar işsizlik artmış, onlarla karşılaştırmış.

Ben, şimdi, bize benzeyen ekonomileri o liste içinden aldım: Macaristan'da 1,7 puan artmış bu dönemde işsizlik. AB, 27'de, 1,8 puan artmış. Rusya'da -ki bizden daha fazla daralacağı söyleniyor- 1,4 puan artmış. Polonya da bize benzeyen bir ekonomidir, 0,8 artmış. Brezilya sosyal demokrat bir iktidar tarafından yönetilmektedir, artış sıfırdır.

Dolayısıyla, Türkiye'deki işsizlik meselesinin arkasındaki sorunların başında bir paradigma yapısı gelmektedir, bir ideolojik yaklaşım gelmektedir. Mevcut Hükümet iktidara gelmesiyle birlikte neo liberal paradigmalara son derece uyumlu bir Hükümet etme yapısı göstermiştir. Bu bir tercihtir, yani ayıp değildir, daha iyi olabileceğini düşünmüş olabilir, ama bu büyüme stratejisinin Türkiye için uygun olmadığı, çok kısa bir sürede, büyüyen cari açıklarla, artan işsizlikle ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla, Türkiye'nin artık yepyeni bir büyüme stratejisine ihtiyacı vardır. Bu orta vadeli işsizlik sorununun kronik olduğunu, yapısal sorunlardan kaynaklandığını söylediğimizde, evet, işsizliğin içinde yapısal unsurlar vardır, ama Türkiye'nin yaşadığı işsizliğin arkasında yanlış büyüme stratejisi vardır en öncesinde. Tekstil sektörü bağıyor, diyorsunuz ki: "Yapı değiştiriyoruz, tekstil sektörü gidecek." Bakkallar bağıyor, diyorsunuz ki: "Yapı değiştiriyoruz, süpermarketler gelecek şey gidecek." Ama dönüp arkaya baktığınız zaman, bu ekonomide çalışan, kendi öz kaynaklarını, bu ülkenin öz kaynakları içinde var olan hiçbir unsur kazanamıyor, ama yabancılar dolarla yüzde 50 faiz elde ediyor. Burada bir yanlışlık var. Buradaki yanlışlık da açıkçası biraz önce söylediğim gibi mevcut Hükümet tarafından benimsenen büyüme stratejisidir.

Nedir bu strateji? Ben bir tek göstergesini söyleyeyim. Bakın, 2002 sonunda... Konumuz Çalışma Bakanlığı olduğu için söylüyorum. Ücreti alın. Hiç artmadığını düşünün, 2007 sonundaki ücretle karşılaştırın, sıfır Türk lirası cinsinden artış. Ya dolar cinsinden artış? Yüzde 36. Bununla siz başka hiçbir ülkeyle rekabet edemezsiniz, işgücünüzü de seferber edemezsiniz.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 25

O zaman ne olacak? Sanayiciniz önce ithal girdi kullanmaya başlayacak, artan ölçüde ara malı, artan ölçüde makineleşecek, teknoloji eğrisinin gerektirdiğinin çok ötesinde makine yoğun üretim süreçlerine geçecek, dış borçlanacak, ama öyle bir nokta gelecek ki sürdürülemezlik ortaya çıktığında bu dış borçları da ödeyemez hâle gelecek ve çok ciddi ekonomi durgunluk içine girecek.

Şimdi, Sayın Başkan, rakamlar peki, ne diyor diye baktığımız zaman, TÜİK'in rakamları bunlar: 2009 yılının Ağustos ayında sanayi istihdamı 4 milyon 163 bin kişi olmuş. 2008 yılında bu rakam 4 milyon 532 bin kişi. 369 bin iş son bir yılda yitirilmiş.

Peki, bu 4 milyon 163 bin ne ifade ediyor, onu da ortaya koymak bakımından, serinin en geriye gittiği durum bu. 2007 yılında sanayide istihdam 4 milyon 342 bin kişiymiş. Yani sanayide çalışan sayısı itibarıyla 2007'nin dahi gerisine düşmüşüz. İşsiz sayısı 1 milyon artmış, 927 bin artmış. Genç işsiz sayısı 233 bin artmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Öztrak, ek süre veriyorum.

Buyurun.

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – Teşekkür ederim.

İşsizlik oranı 3,2 puan artmış. Genç işsizlerdeki işsizlik oranı 2,9 puan artıp, yüzde 20'ye, yani beşte 1'i gençlerin işsiz, iş arayan gençlerin, tarım dışındaki işsizlik oranı da 4,1 puan artarak yüzde 17'ye çıkmış. Ağustos rakamları Temmuz ayına göre işsizlikte yeniden bir artış trendinin başladığını gösteriyor.

Bilmiyorum dikkatinizi çekti mi sayın üyeler ama, işsizliği azaltan iki tane sektör var: Bunlardan bir tanesi tarım, - Sayın Bakan dedi ki: "Köye geri dönüş başladı."- ikincisi de bankacılık, mali hizmetler. Son bir yılda 160 bin tane kişiye istihdam sağladığı gözüküyor orada. Yani bu son derece garip bir tablodur.

Tekrarlıyorum, büyüme stratejisi yanlıştır. Kriz öncesinde, dünyanın krize gittiğinin görülmesine rağmen o dönemde izlenen, özellikle seçim dönemlerinde maliye politikasının gevşetilmesi yanlış olmuş, krizde işsizlikle mücadele bakımından atılacak barutumuz kalmamıştır.

Ve son olarak, kriz sürecinde "Teğet geçti." yaklaşımı da yanlıştır, o nedenle biraz önce vermiş olduğum dünyayla karşılaştırmalı işsizlik rakamları, yani kriz döneminde bizde diğerlerine göre çok daha fazla artmıştır, bize benzeyen ekonomilere göre çok daha fazla artmıştır.

Burada söylemek istediğim şey şu: Bu Hükûmet, baktığımız zaman, sonuç itibarıyla karnesi işsizlikse, her bakımdan, yani bunu küresel krizle izah etmek mümkün değil, ama istihdam olayı olarak baktığımızda, şu dönemde son derece başarısız olmuştur ekonomi politikaları bakımından.

Evet, mal fiyatlarındaki yükselişler, arazi fiyatlarındaki yükselişler, bunların hepsi bir ölçüde bizi aldatmıştır, ama sonuçta geldiğimiz nokta, dünyada kendi benzerleri arasında en hızlı daralan ekonomilerden biri olmuştur, işsizliği en fazla artan ekonomilerden biri olmuştur.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz Sayın Öztrak.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, saat 13.30, saat 14.30'da toplanmak üzere toplantımıza ara veriyorum.

Teşekkür ederim.

Kapanma Saati: 13.32

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.34

BAŞKAN : Mehmet Mustafa AÇIKALIN (Sivas)

BAŞKAN VEKİLİ : Recai BERBER (Manisa)

SÖZCÜ : Hasan Fehmi KİNAY (Kütahya)

KÂTİP : Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

0

BAŞKAN – Değerli üyeler, 14'üncü Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

İlk söz Sayın Ergin'in.

Buyurun.

GÜROL ERGİN (Muğla) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, sayın milletvekilleri, değerli bürokratlar, sevgili basın mensubu arkadaşlarım, hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Konuşmamı yaptıktan sonra aşağıda bir başka konuşmam olduğu için Genel Kurula gideceğimden, hemen ayrılmak zorunda olduğum için de özür diliyorum. Ancak daha sonra, sanıyorum Sayın Bakanın yanıt kısmındaki konuşmasına yetiştirebileceğimi de tahmin ediyorum.

Şimdi Sayın Bakan, siz benim gibi akademisyen kökenlisiniz ve YÖK Disiplin Kurulu, sizin "İşletme Yönetimi" kitabında intihal yaptığınız gerekçesiyle, üniversite öğretim üyeliğinden çıkarma cezasıyla sizi cezalandırdı. Ancak Danıştayın YÖK Disiplin Yönetmeliği'nde yaptığı değişiklik nedeniyle de profesör unvanını korudunuz.

Bununla birlikte, Ocak 2008'de Ankara İdare Mahkemesi, açılan bir davada sizin intihal suçunu, yani bir başkasının eserinden aşırma yaptığınız suçunu işlediğinize hükmetti. Bu karar temyiz yolu açık olan bir karardı.

Şimdi öğrenmek istediğim şudur: Temyize gittiniz mi? Gittiyseniz hangi sonucu aldınız?

Söyleyeceğim ikinci konu, sizin Mayıs 95'te Sivas'ta yapılan "21'inci Yüzyıla Girerken Dünya ve Türkiye Gündeminde İslam" konulu sempozyumda yaptığınız konuşma.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 26

Orada çok özetle şöyle söylüyorsunuz: “Türkiye Cumhuriyetinin başlangıçta ortaya koyduğu laiklik, cumhuriyet ve milliyetçilik gibi birçok temel ilkenin yerini daha çok katılımcı, daha ademimerkezi, daha Müslüman bir yapıya devretmesi zorunluluğu ve artık bunun zamanı geldiği düşüncesini taşıyorum.”

Bu düşüncenizin ortaya çıkmasından sonra, daha doğrusu basında yer almasından sonra, sizin Başbakanlık Müsteşarlığından istifa etmeniz istendi. Ancak siz istifa etmediğiniz gibi “Bu görüşlerimin arkasındayım.” dediniz.

Şimdi, ben bu görüşlerinizin arkasında olup olmadığınızı sizin ağzınızdan bu Komisyonla ifade etmenizi istiyorum. Bunu da şunun için yapıyorum: Beş yıl süresince Müsteşarlık döneminizde hiçbir zaman bu Komisyona gelmediniz. Size gerek bu Komisyonla gerekse Genel Kurulda Cumhuriyet düşmanı olduğunuz suçlaması yapıldı. Bunu yapan arkadaşımız da sizden kendisini mahkemeye vermeniz ricasında bulundu. Sizden çıt bile çıkmadı.

Şimdi, siz bu “Cumhuriyet düşmanı” ifadesini kabul etmiyor iseniz, niçin o arkadaşımızı mahkemeye vermediniz? Eğer aynen burada yaptığınız konuşmada -ki, o konuşmanın metni bende var- olduğu gibi cumhuriyet, laiklik ve milliyetçilik gibi temel ilkelerin artık ortadan kaldırılmasını düşünüyorsanız, siz, bu düşünce yapınızla, nasıl oluyor da Cumhuriyet Hükûmetinde Bakanlık makamında oturuyorsunuz?

Ben sözlerimi şöyle tamamlayacağım: Siz bir kısım memurlar için ki, bunların önemli bir kısmını liyakate bakmadan kendi Hükûmetiniz atamıştır. Bu memurlar için “Onların domuz gribinden daha tehlikeli olduğunu” söylüyorsunuz.

Ben de cumhuriyet karşıtlığının, laiklik karşıtlığının ve milliyetçilik karşıtlığının değil domuz gribinden, en kötü kanserden bile tehlikeli olduğunu söylüyorum.

Özür dilerim, bir şey daha ekleyeceğim. Bu düşüncelerinizden ötürü de Bakanlığınızla ilgili herhangi bir eleştiri yapmaya asla gerek duymuyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Akçay.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, Çalışma Bakanlığının değerli mensupları, muhterem heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Türk-İş’in ekim ayında yaptığı dört kişilik bir ailenin açlık ve yoksulluk sınırı araştırması sonuçlarına göre, dört kişilik bir ailenin açlık sınırını 757 Türk lirası ve yoksulluk sınırı ise 2.465 Türk lirası olarak tespit ettiğini ifade ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Yine Ankara Ticaret Odasının 2008 yılında yaptırdığı bir araştırmaya göre de Türkiye’de yaşayan her 4 kişiden 3’ü, yani tam 52 milyonu yoksulluk sınırının altında geçinmeye çalışırken, her 7 kişiden 1’inin yani 11 milyon kişinin de açlık sınırının altında yaşama mücadelesi verdiğini hatırlatmak istiyorum ve bu rakamların da bir yıl sonra daha da artacağını söylemek kehanet olmayacaktır. Yaklaşık 13 milyon aile yoksulluk, 3 milyon aile ise açlıkla karşı karşıyadır.

Yine TÜİK verilerine göre, işsizlik oranı 2008 yılı Ağustos ayında yüzde 10,2 iken, 2009 yılı Ağustos ayında yüzde 13,4’e çıkmıştır ve işsiz sayısı da 2 milyon 502 binden 927 bin kişi artarak 3 milyon 429 bine çıkmıştır.

Kentlerdeki işsizlik oranı ise 2008 yılı Ağustos ayında yüzde 12,2 iken 2009 yılı Ağustos ayında yüzde 16,5’a çıkmıştır.

Genç nüfusta işsizlik oranı ise yüzde 19,7’den 23,5’e çıkmıştır. Kent merkezlerinde bu oran yüzde 27,8’dir.

TÜİK, aralarında iş bulma umudu olmayanların da yer aldığı işsizlik oranına, iş aramayıp çalışmaya hazır olanlar ile mevsimlik çalıştığı için işsiz durumda bulunanları dâhil etmeksizin işsizlik oranını belirlemektedir. Bu hesaplara TÜİK, Ağustos döneminde işsizlik oranını yüzde 13,4, işsiz sayısını da 3 milyon 429 bin kişi olarak açıklamıştır. Anılan iki grup dâhil edilerek yapılan hesap ise gerçek işsizliğin resmî sayının çok üzerine çıktığını bizlere göstermektedir.

Buna göre, iş aramayıp çalışmaya hazır olanlar ile mevsimlik çalıştığı için halen işsiz durumda bulunanlar eklenerek hesaplanan gerçek işsiz sayısı yüzde 13,4 değil yüzde 20’lerde gerçekleşmektedir.

Türkiye’nin 1988 yılından AKP’nin iktidara geldiği 2002 Kasım seçimlerine kadar geçen on beş yıllık sürede ortalama işsizlik oranı yüzde 7,74 olarak gerçekleşmiştir. Orta ve kısa vadeli programdaki işsizlik oranı rakamları gerçekleştiği takdirde, AKP iktidarının 2003-2012 yılları arasındaki on yıllık iktidarında -erken seçim olmaz ise ve iktidarda kalmaya devam ederler ise- gerçekleşecek işsizlik oranı ortalama yüzde 12,14’tür. Yani AKP ile geçen on yıl AKP’den önceki on beş yılın ortalama işsizliğinden yüzde 50 daha fazladır.

Tablo budur. Artık, sâi devletinizde her evde en az bir işsiz, her evde bir emekli ve milyonlarca yoksulluk ve açlık sınırı altında yaşama mücadelesi veren aileler.

Emeklilere gelmek istiyorum; son yıllarda emekliliğe ayrılanlarla daha önceden emekli olanlar arasındaki farkın yüzde 100 olduğu ve bu nedenle, maaşı geride kalanlar lehine bu farkın kapatılacağı söylentileri kamuoyuna yayılmasıyla birlikte, bu konu, maaşı az olanlara yüzde 100 zam yapılacağı şeklinde anlaşıldı ve bu şekilde ifade edilmeye başladı ve “Emeklilere müjde. Yüzde 100 zam geliyor.” şeklinde kamuoyunda spekülasyonlar yapıldı. Daha sonra, yüzde 100 zam emekliye 500 lira zam şekline dönüştü. Sonra da bu balon söndü gitti. Seçimlerden önce de her emekliye 100’er lira zam verilecek haberleri ve şayiaları yayılmaya başlamıştı. Zamanın Maliye Bakanı da “Paramız olursa veririz. Niye vermeyelim?” demişti.

“İşçi ve memurları enflasyona ezdirmedik.” diyen Sayın Başbakan emeklileri anmıyor bile. Emekliye verilen değer o ülkenin gelişmişlik seviyesini de gösterir. Emekli, AKP Hükûmeti tarafından unutulmuş ve kaderine terk edilmiştir. Emekli, mağdur durumdadır ve üvey evlat muamelesi görmektedir.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 27

İşçi ve BAĞ-KUR emeklileri için yapılan zam emekliler için can suyu dahi olamamıştır. 2009 yılı başında yüzde 3,84, Temmuz ayında yüzde 1,83 olmak üzere toplam yüzde 5,74'lük zam ki, 11 lira yapmaktadır. Bu zamlar enflasyonun çok altında kalmaktadır. Âdeti sadaka niteliğindedir.

Sayın Bakan bir konuşmasında "Emeklileri enflasyona ezdirmedik." demişti. Daha nasıl ezdireceksiniz? Milyonlarca emekli açlık sınırının altında maaş alıyor. Ekonomik krizden en fazla etkilenen kesimin birinci sırasında işsizler, ikinci kesim de emeklilerdir.

Sayın Bakanın "Haksız yere gerçekleşmeyecek beklentilerle insanlarımıza umut vermek doğru değil." sözü gerçekten doğrudur. Ancak, bu doğru sözlerin emekliler umutlandırılmadan önce söylenmesi daha yerinde olurdu.

Sayın Başbakan geçtiğimiz haftalarda altmış beş yaş ve üzerindeki vatandaşların devlet vasıtalarında ücretsiz seyahat etmeleri için çalışmaların sürdüğünü ifade etmişti. Emekli, açlık sınırının altında maaş alıyor. Bu maaşla seyahat edilmez, olsa olsa emeklenir. Zaten çoğu emeklinin sağlık durumu seyahate müsait değil. Emeklilerin çoğu hastanelerde muayene kuyruğunda bekliyor. Hükûmet, emeklilere bedava seyahatten önce, emeklileri bedava muayene ve tedavi etmeyi sağlamalıdır.

Değerli milletvekilleri, Danıştay tarafından iptal edilen Katkı Payları Genelgesi, 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kanunu'na ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na göre bu konuda tek yetkili kurum Sosyal Güvenlik Kurumu olduğu hâlde, 18 Eylül 2009 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanan Maliye Bakanlığının Tedavi Katılım Payının Uygulanması Hakkındaki Tebliğ ile tedavi katılım payları katlanarak artırılmıştır.

Birinci basamak resmî sağlık kuruluşları ve aile hekimliği muayenelerinde 2 Türk lirası, ikinci ve üçüncü basamak resmî sağlık kurumlarında 8 Türk lirası, özel sağlık kurumlarında ise 15 Türk lirası, ayrıca vücut dışı protez ve ortez kullanımları tedavilerinde katılım payı alınması öngörülmektedir.

Bu uygulama geriye doğru işletilerek, toplu kesintiler uygulanarak emekli mağdur edilmektedir.

Değerli milletvekilleri, emeklilerimiz büyük bir geçim ve mağduriyet içindedir. Hükûmet, bir an önce emeklilerin durumunu iyileştirici tedbirler almalıdır ve emekliler de, milyonlarca emekli böyle bir beklenti içindedir.

Sözlerime burada son veriyor, soru bahsinde de Sayın Bakanımıza soruları tevdi etmek üzere hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Demir, buyurun.

OSMAN DEMİR (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmamı kısaca Türkiye'deki işsizliğin niteliği, küresel kriz ile işsizlik arasındaki ilişki ve yapılması gerekenler üzerinde durarak sürdüreceğim.

Değerli arkadaşlar, Türkiye'deki işsizlik yapısal işsizliktir. Cumhuriyetin başından beri var olan da bir işsizliktir. Sadece, işsizliğin görünürlüğü değişir. Cumhuriyetin başında, hatırlayacak olursak kırsal nüfus yüzde 75, tarımsal istihdam yüzde 65, tarımsal üretimin gayrisafi millî hasıladaki payı yüzde 55. Yüzde 65'i istihdamın kırdaki gözüktüyor.

Şimdi, bu kadar insan burada aktif olarak, verimli olarak çalışıyor mu çalışmıyor mu? Hepimiz biliyoruz ki, çalışmıyor. Yani neyi söylemek istiyorum: Kırsal alanda yoğun bir gizli işsizlik var. Cumhuriyetin başından günümüze kadar sürekli kırdan kente göç etmekle beraber gizli işsizlik sürekli azalıyor. Yapısal bir değişime uğruyor Türkiye. Yani bunu elde var artı bir diye bakmıyoruz. Burada bir hata yapıyoruz. Ama kırdan gelen insan kentteki iş alanlarına bire bir uygun olmadığı için, nitelik sorunu var arada. Uygun olmadığı için anında iş bulamıyor. Ayrıca, kentteki iş alanları da yeterince açık değil. İş bulamıyor ve açık işsizliğe dönüşüyor. Ama oradaki gizli işsizlikle bire bir açık işsizliğe dönüşme diye bir problem yok.

Aslında biz, gizli işsizlik, artı açık işsizlik toplamı olarak işsizliğe bakarsak, Türkiye Cumhuriyeti, işsizliği sürekli azaltıyor. Bunu kabul etmemiz lazım. Bu ciddi bir problem. Yani işsizlik sadece bugünün ortaya çıkardığı bir problem değil. Cumhuriyetin başından beri var olan bir problem ama nitelik değiştiriyor. Gizli işsizlik kısmen önleniyor, kısmen de açık işsizliğe dönüşüyor. Olay bu.

Şimdi değerli arkadaşlarım, burada bazı arkadaşlar "Küresel krizden önce de işsizlik vardı. Dolayısıyla küresel krizle işsizlik arasında bir bağlantı yok" gibi ifadeler kullandı. Bu, doğru değil. Küresel krizden önce de Türkiye'de işsizlik olduğu doğru. Ama biliyoruz ki, yüzde 10 civarında, 9-10 arasında bir işsizlik vardı. Nereye çıkmış? 13,4. Nereden geldi? Küresel krizden geldi bu işsizlik. Küresel krizle işsizlik arasında irtibat yok demek, ihracatta hiçbir değişme yok demekle eşdeğerdir. Yani Türkiye'nin ihracatı 35-40 milyar dolar gibi azalacak ama küresel kriz işsizliğe yol açmayacak. Bu, kabul edilebilir bir durum değil.

Dolayısıyla, işsizlikteki, son zamanlardaki, yani 2009'daki artış tamamen küresel krizden kaynaklanmış bir artıştır değerli arkadaşlarım.

Ayrıca, diğer taraftan baktığımızda, işte gerçekten ekonometrik araştırmalar büyüme ile işsizlik arasındaki irtibatın kopuk olduğunu gösteriyor. Ama burada da bir yanıltıcı durum olduğunu düşünüyorum. Şöyle ki, büyüme, üretim artışı anlamına geliyor. Bu üretimi kim gerçekleştirecek? İşçi, sermaye, işveren. Büyüme ile beraber istihdamın artması lazım ama işsizlik azalmıyor.

Değerli arkadaşlar, iş gücü havuzuna kırdan kente göçen iş arayanlar dâhil oluyor. Birincisi budur. Bu, çok önemlidir.

İkincisi, üreticiler gün geçtikçe artık sermaye yoğun üretimi tercih etmeye başlıyorlar. Yani, firmaların ölçeği büyüsün, büyüsün diyoruz. Doğru. Neticede oraya çok da müdahale edemeyiz. Özel sektör üreticileri neyi kârlı görüyorsa, neyin istihdamını kendi lehine görüyorsa onu istihdam edecektir. Yani gün geçtikçe artık üretim, emek yoğunundan sermaye yoğununa doğru kayıyor. Hayatın gerçeği bu.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 28

Bir taraftan diyoruz ki “Arkadaş, biz dünyada rekabet gücümüzü artırmak istiyorsak yeni teknolojilere yönelmemiz lazım. Yenilikleri takip etmemiz lazım.” diyoruz. Öbür taraftan “Emek yoğun üretimin yollarını aramamız lazım.” diyoruz. Onun kararını verecek olan piyasadır, üreticidir. Üretici orada hangisini daha avantajlı görüyorsa, emek istihdamını mı, sermaye istihdamını mı ona göre istihdamda bulunacaktır ve öyle oluyor.

Yapısal bir sorun dedim kırdan kente göç ve teknolojiye adaptasyonda sorunların yaşanması. Yani işçimizin niteliği yeni teknolojileri kullanmaya uygun değil. Burada nitelik sorunu var.

Bir diğer problem de, yine bu da yapısalıdır. Kadınların iş gücüne katılımı.

Değerli arkadaşlar, gün geçtikçe artık ev hanımları da, yani bir evde bir kişinin çalışması bazen aileyi geçindirmeye yetmiyor. Ne oluyor? Ev hanımları da artık iş hayatına katılmaya çalışıyorlar doğal olarak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, ilave süre veriyorum Sayın Demir, tamamlayınız.

OSMAN DEMİR (Devamla) – Ayrıca, sadece eğitim düzeyi, erkek nüfusun eğitim düzeyi artmıyor. Kadın nüfusunun da eğitim düzeyi artıyor. Dolayısıyla eğitim, kadınlarımızın eğitim düzeyi de arttıkça onlar da iş hayatına katılmak istiyorlar.

Şimdi, bu gerçeklerden hareketle değerli arkadaşlarım, bakıyoruz bir taraftan, tarım dışı işsizlik oranı tarımsal işsizlik oranından daha yüksek. Bu da işte tarımdaki gizli işsizliğin açık bir işaretidir.

Diğer taraftan bakıyoruz, genç nüfusun işsizlik oranı çok yüksek.

Değerli arkadaşlar, ben de düşünüyorum, bu genç nüfusun işsizlik oranı niçin bu kadar yüksek? Benim vardığım kanaat şudur: Açıkça sizinle de paylaşıyorum. Benim vardığım kanaat: Türkiye’deki mesleki eğitim hatalıdır. Yani ortaöğretim öğrencilerinin mesleki eğitimle mesleki olmayan eğitim arasındaki, yani düz lise ile meslek liseleri arasındaki dağılımı hatalıdır. Gelişmiş ülkelere baktığımızda mesleki eğitimde öğrencilerin yüzde 65’i, yüzde 35’i düz liselerde. Ama Türkiye’de bu tersine dönmüş. Yani bakıyorsunuz Türkiye’de, düz liselerde yüzde 65’i, mesleki liselerde yüzde 35’i. Tam tersine dönmüş. Olmaz. Yani gideceğiniz yer belli. Örnek gidenler var, oraya nasıl gittiklerini gösteriyorlar, görüyoruz ama diyoruz ki: “Yok, biz bu yoldan gitmeyeceğiz.” Olmaz arkadaşlar. Gidilen yol belli. O yoldan gideceksiniz. Dolayısıyla Türkiye’de mesleki eğitime önem vermek zorundayız.

Diğer taraftan, bakın bir istatistiği daha sizinle paylaşmak istiyorum. İnsani Gelişme Raporu Türkiye 2008, OECD raporu arkadaşlar, üniversite mezunlarının iş gücüne katılma oranı yüzde 78,5, lise ve meslek lisesi mezunlarının katılma oranı yüzde 57, lise altı okulların katılma oranı yüzde 46,9.

Neyi gösteriyor? Eğitim düzeyi arttıkça iş gücüne katılma oranı artıyor. Yeni açılan üniversiteler, uzun vadede işsizliğin azalmasında Türkiye için kalıcı çözümler ortaya koyacaktır. Bu raporun söylediği odur.

Şimdi bakıyoruz, Bakanlığınız küresel krizin işsizliği artırmaya dönük etkilerini hafifletmek amacıyla, Parlamentodan bir kısmını yasalarla yaptık, hep beraber yaptık.

Neler yapmışız değerli arkadaşlar? İş veren prim paylarını azaltmışız. Sosyal güvenlik primlerinin işverene düşen bir kısmını da devlet üstlenmiş ayrıca. İşsizlik sigortası ödeneklerini artırmışız. Kısa çalışma ödeneğini getirmişiz. Kayıt dışı istihdamla mücadeleyi sürdürüyoruz. Ücret Garanti Fonu uygulamasına geçmişiz. İşletme belgesi alma koşullarını kolaylaştırmışız. Meslek edinme kurslarını yaygınlaştırıyoruz.

Şimdi, bunların ötesinde değerli arkadaşlar, bizim yapmamız gereken...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Demir, toparlayalım.

OSMAN DEMİR (Devamla) – Bizim yapmamız gereken ve yaparken de dikkat etmemiz gereken bir konu, burada çok vurgu yapıldı. Nedir o? Efendim, işte “İşsizlik Fonu’nda, İşsizlik Ödeneği Fonu’nda birikmiş paramız var. Bu, işçinin payı. Siz bunu başka alanlarda kullanıyorsunuz.” diye defalarca söylenildi.

Arkadaşlar, ne yapacaktık? Burada birikmiş fonların tamamını işsizlere bol kepçe dağıtacak mıydık?

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Para yok orada. Hazine kullanıyor zaten.

OSMAN DEMİR (Devamla) – Bunların hepsi bir ölçü dâhilinde olmak zorundadır.

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Sayın Vekilim, kullanıyoruz o paraları. Hazine borç olarak kullanıyor.

OSMAN DEMİR (Devamla) – Bakın, BAĞ-KUR’un kurulduğu yılları çok iyi hatırlıyorum. BAĞ-KUR kurulduğunda BAĞ-KUR’da bir sermaye birikimi oldu. Diğer sosyal güvenlik kurumlarının gözü, hepsi BAĞ-KUR’a yöneldi. Ya bu BAĞ-KUR’da bu kadar para var, öbür sosyal güvenlik kurumları, işte Emekli Sandığı ve SSK kendini çeviremiyor. Bunları birleştirelim veya oradaki parayı burada kullanalım.

Değerli arkadaşlar, bu, işin doğası gereğidir. Siz BAĞ-KUR’u yeni kurmuşsunuz. Primler ödenmeye devam ediyor ama emekli olan yok. Emekli olan yok başlangıçta. Mecburen orada bir birikim olacak.

Şimdi de, İşsizlik Sigortası Fonu’nu kurmuşsunuz. İşveren payı, devletin payı, ödemeler devam ediyor. Dolayısıyla orada bir birikim olması doğal. İnanın, gelecekte ben endişe ediyorum, eğer buradaki kaynağı biz akıllıca kullanmazsak, tıpkı BAĞ-KUR’un uzun vadede düştüğü sıkıntı gibi İşsizlik Fonu’nda da benzer bir sıkıntıya düşebiliriz. Bu sefer “Biz ne yaptık?” diye dert yanabiliriz. Bu fona dikkat etmemiz gerekiyor.

Ha buradaki paralar atıl dursun anlamına gelmiyor. Tabii ki, kullanacağımız verimli alanlarda. Verimli alanlarda kullanacağız. Verimli alanlarda kullanmak aynı zamanda iş alanlarının oluşması anlamına gelir. Ama bu paralar mutlaka geri dönecek şekilde, fona geri dönecek şekilde kullanılmalıdır diyorum.

Tabii ki, konuşmamdan aynı zamanda, uzun dönemde işsizlikle mücadelede mesleki eğitime önem verilmesi ve üniversite eğitime önem verilmesi, kayıt dışı çalışmayla daha ciddi mücadele edilmesi, eğitimin de sadece okulda eğitim olarak görülmemesi.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 29

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Demir, son bir dakika. Lütfen, toparlayınız.

OSMAN DEMİR (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

Nedir? Hizmet içi eğitim ve yaşam boyu eğitim. Yani hayatın her alanında, bu, okulda eğitim olabilir, iş görürken eğitim olabilir. İŞKUR'un zaten oluyor bunlar ama bunları mutlaka sürdürmemiz lazım. İŞKUR'un düzenlediği, işverenlerle ortaklaşa düzenlediği kurslar ve meslek edinme kurslarının son derece faydalı olduğunu düşünüyorum. Bunlara devam etmemiz gerekiyor diyorum.

Değerli Başkanım, soru hakkımı da, sürem otuz altı saniye görülüyor. Değerli Bakanım, vatandaşın gelen bir talep olduğu için aktarmak istiyorum. İşte, BAĞ-KUR'a kayıt olma meselesi. "Ben işyerimi açtım ama BAĞ-KUR'a kayıtlı olmadım. Maliye kaydım var. Acaba geriye dönük prim ödeyebilir miyim? Böyle bir imkân tanınabilir mi?" diye vatandaşın gelen talep var. Size bunu iletmış oldum.

Değerli Başkanım, teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum, sağ olun.

Sayın Meral, Komisyon dışı üyelerimizin süresi beş dakika, hatırlatıyorum.

Buyurun.

BAYRAM ALİ MERAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri, Bakanlığımızın değerli elemanları, muhterem arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, bir iki saattir saygıdeğer arkadaşlarımı izledim, dinledim. Genelde başta işsizlik, ekonomik kriz, buna benzer konular dile getirildi. Ben bu krizin veya işsizliğin boyutunu biraz daha farklı düşünüyorum. Küresel kriz hakikaten işsizliği artırmıştır ama işsizliği artıran önemli unsurlardan birisi de dışa bağımlı ekonomidir. IMF'nin koyduğu standart yapıları sonuna kadar uygulamaktır. Ne zaman bir kriz olmuşa değerli arkadaşlarım, bunun bedeli çalışanlar, başta işçiler ödemiştir. Bugün de yapılan odur. Cumhuriyet tarihinde, cumhuriyet döneminde -burada geçmiş dönemin sayın bakanı, milletvekilleri de var- hiçbir zaman işçilere yüzde 2-2,5'luk bir zam verilmemiştir, hiçbir zaman emekliye, BAĞ-KUR emeklisine günde 18 kuruş, diğer emeklilere de günde 38 kuruşluk bir zam verilmemiştir, bu görülmemiştir.

Ayrıca bir konuyu yine bilginize özellikle sunmak istiyorum, Sayın Bakanım bunun üzerinde durursa memnun olurum: 2006 yılında yapılan vergi yasasında bir değişiklik ile işverenlerin vergi dilimleri aşağı çekilmiştir, çalışanların vergi dilimleri yukarı çekilmiştir. Son alınan toplu sözleşme zamları da böylece tarihe karışmıştır.

Değerli arkadaşlarım, Sayın Bakanım özellikle şunu önermek istiyorum: 2011 yılında sendikaların genel kurulları olacaktır. Eğer Sendikalar Yasası'nı çıkarıyorsanız bunun bir an önce çıkarılmasında fayda vardır ki sendikalar düzenlemelerini ona göre yapsınlar.

Değerli arkadaşlarım, sendikal hareket son derece duraklama dönemine geçmiştir. Bakınız, Avrupa Birliğine katılmak için inansak da inanmasak da 8 kelimenin 6'sı bununla geçmektedir. Avrupa Birliği ülkelerinde polislerin bile sendikası vardır, İskandinav ülkelerinde genelkurmay başkanları hariç, subayların bile sendikası vardır. Bizim bugün sendikalar maalesef ortadan kaldırılması için, güçsüz bırakılması için ne gerekiyorsa o yapılıyor.

Şu anda ülkemizde iki önemli müessese oluştu. Bunlardan birisi temizlik şirketleridir, birisi de güvenlik görevlileridir. Burada kayıt dışı çok sayıda insanın çalıştığından ciddi şüphelerim var. Sayın müfettişlerimiz bunları kısmen gözden geçirirse memnun olurum. Burada sendikalaşma gibi bir konu yoktur, sendikalar burada herhangi bir icraatta bulunamaz.

İkinci bir konu: Sendikaları biz bitiriyoruz. 657 sayılıya bir 4/C maddesi ekledik. Buradaki çalışan işçilerin sendikalı olma hakkı yok, kıdem tazminatı hakkı yok, ikramiye hakkı yok vesaire yok da yok. Şimdi, bunu yapan bir Hükûmetin, ondan sonra kalkıyor, "Sendikalara bu hakkı vereceğim, bu hakları vereceğim." demeye ne derece hakkı vardır bilmiyorum.

Değerli arkadaşlar, burada, yakın bir tarihte Tekelin bütün iş yerlerini kapatıyorsanız iki iş yeri dışında. Bakınız, demin işsizlikten, işsizliğin artmasından bahsediyorsunuz. Bir şeker fabrikaları, şekerde çalışan, pancar eken bir işçi düşünün. Pancarı eker, orada bir emek vardır. Pancarı söker, orada bir emek vardır. Pancarı taşır, onu getiren traktörün bir emeği vardır. Orada pancarı işleyen işçinin bir emeği vardır. Orada çıkan pancardan küspe çıkar, hayvancılıkta faydası vardır, tıpta faydası vardır. Şimdi, bunların hepsini ortadan kaldırdığınız zaman bu işleri yapan insanların hepsi göç edecektir, işsizlik aza inmeyecek daha da çoğalacaktır. Tütün de buna benzer bir konudur değerli arkadaşlarım. Şimdi, kapatıyorsunuz. Şu anda Tekelde 10-12 bine yakın işçinin bir bölümünü dışarı bırakacaksınız, bir bölümünü 4/C-D'ye göre belki bir yerlere dağıtacaksınız.

Şimdi, hangi şeyden bahsediyoruz yani bütün ekonomiyi dışa bağlamışsınız, sizin bir uzmanınızın dediği gibi ekonominin yüzde 70'i dışa bağlı, üretim yok, istihdam artırıcı bir yatırım yok; ne ile işsizliği aza indireceksiniz saygıdeğer milletvekilleri, Sayın Bakanım? Yani yatırımın olmadığı bir ülkede istihdamın artması, işsizliğin aza inmesi mümkün müdür? Daha doğrusu, üretimden pay alamayan, bir işi yoksa, bunun piyasaya dönmesi mümkün müdür? Nasıl krizi ortadan kaldıracaksınız? Vatandaş çalışacak, cebine para koyacak, gidecek esnaftan alışveriş yapacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Meral, süreniz doldu. İki dakika ilave süre veriyorum, lütfen tamamlayın.

Buyurun.

BAYRAM ALİ MERAL (Devamla) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım. Misafirlere hep böyle bizim Anadolu'da gelenektir, biraz iltimas geçilir de. Siz de onu yaptınız, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, muhterem arkadaşlarım, bakınız, AK PARTİ iktidar olduğu zaman şunu söylüyordu: "Ben gelirsem IMF'nin bütün anlaşmalarını yırtıp atacağım." Neydi IMF'nin anlaşması? Diyor ki: "Yatırımları durduracaksınız." Bugün onu

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 30

yapıyorsunuz. "Tarıma, hayvancılığa verdiğiniz desteği durduracaksınız." Onu yapıyorsunuz. "Emekliliği güçleştireceksiniz, zorlaştıracaksınız. Çalışanların ücretlerini donduracaksınız." Bir şey daha yapıyorsunuz...

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (İstanbul) – Bir buçuk senedir IMF ile anlaşma yapmadık.

BAYRAM ALİ MERAL (Devamla) – Senin nasıl olsa işin yerinde anasını satayım! Sen devam et şeye, sigortaya, ne edeceksin öteyi beriye, senin tükürün yerinde. (AK PARTİ sıralarından gülmeler)

Diğer bir tarafta özelleştirmeyi bütün hızıyla yapacaksınız. Bugün, bunu yapıyorsunuz. Türkiye durmuş. Gülme, gülme, ağlaman lazım, gülünecek değil, ağlanacak hâlimiz var. İki üniversiteyi bitiren bir genç eğer 500 bin lirayla iş arıyorsa, onu bulamıyorsa üzülmemiz gerekir, biz birer babayız, bunun neresine gülüyorsunuz ben anlayamıyorum değerli arkadaşlarım. Biz burada gerçek bazı konuları konuşuyoruz. Diyoruz ki: Ülkenin ciddi sorunları var. Bırakalım iç çekişmeyi. Bu sorunları ortadan kaldıramazsak nasıl aza indiririz; bunun yollarını arayalım, bunun yollarını bulalım. Buna bugün ülkenin ihtiyacı var. Ben bunları anlatmaya çalışıyorum, değerli arkadaşlarım, oradan farklı bir konu ortaya koyuyor.

Umuyorum, Sayın Başkanım, ikinci uyarıya mahal vermeyim. Değerli arkadaşlarım, bütçenin başarılı geçmesini ben diliyorum. Bu ciddi sorunlara hep birlikte parmak basmak zorundayız. Aksi takdirde değerli arkadaşlarım, her gittiğiniz yerde geçmişteki güler yüzlü insanları bulamazsınız ve sonunda boyunuzun ölçüsünü alırsınız.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Meral.

Sayın Yıldız, buyurun efendim.

SACİD YILDIZ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli Komisyon üyeleri, bürokratlar ve sevgili basın mensupları; sabahleyin Sayın Bakanın bütçe açıklamasını tamamen dinledim. Tabii bu arada başka programların olduğu için diğer konuşmalara katılamadım, onun için, neler konuşuldu tam bilemeyeceğim. Fakat ben şuradan girmek istiyorum, Bakan Bey'in bütçe açıklamasında yirmi yedinci sayfada şöyle bir cümle var, "Sağlık harcamalarındaki artışın kontrol altına alınabilmesi amacıyla Ekim 2009 tarihinde ilaç fiyatlarının düşürülmesi, iskonto oranlarıyla muayene katılım paylarının artırılması kararları alınmıştır." diyor. Şimdi, aynen bu, cümle. Yani değerli arkadaşlar, Sayın Bakan; Başbakan da söyledi, sağlıkta bir tasarruf olmaz ama burada belli ki bu bir devlet politikası veya Bakanlığın politikası olarak ilaç fiyatlarında düşürülmüş veya bu vatandaşın sırtına yüklenmiş şeklinde oluyor.

Bunun da örneklerini vereyim mesela temmuz ayında kolesterolle ilgili bir tebliğ yayınlandı. Ailevi ve primer kolesterol hastası iseniz katkı payı vermeyeceksiniz, değilse vereceksiniz. Neyse ki sonra bundan vazgeçti Bakanlık çünkü sanki kolesterolün ailevi ve primer olanı zararlı da öbürü zararsız gibi. Bu, sosyal devlet ilkesiyle de bağdaşmıyordu çünkü kolesterol yüksekliğine bağlı komplikasyonlar olursa eğer, devletin daha fazla gideri olacak. Bu, koruyucu hekimlikle de ilgili bağdaşmıyor. Bunu, vazgeçti, iptal etti ama ekim ayında gene benzer bir tebliğ çıkardı Sosyal Güvenlik Bakanlığı. Bunları da söyleyeyim, her nedense, bildiğim kadarıyla Sağlık Bakanlığıyla koordineli değil sanıyorum, çünkü Sağlık Bakanlığıyla bir eş güdüm hâlinde olsa bu tebliğlerin çıkarması gerekir diye düşünüyorum. Çünkü halkın sağlığıyla ve sosyal devletle bağdaşmayan birtakım tebliğler bunlar. Onda da şöyle diyordu: "Eş değer ilaç tanımını değiştirdiği, farmasotik değil de tanıya göre, eğer bir kimse hipertansiyonsa ona herhangi bir hipertansiyon ilacını verebileceksiniz." gibi. Oysaki her hipertansiyon hastasına her farmasotik ilaç verilmez değerli arkadaşlar. Bunu bizim Sağlık Komisyonu Başkanımız da kardiyolog, gayet iyi bilir ve burada ikinci bir şey vardı bu tebliğde, hipertansiyon ilaçlarını yazabilmek için endokrinolog, kardiyolog ve nefrolog olma gereği getirilmişti ve bunların raporlarına dayanarak gene bu hekimler yazacaktı. Değerli arkadaşlar, Türkiye'de 10 milyonun üstünde hipertansiyon hastası var, tam rakamını bilenler bilir, 10 milyonun üstünde. Bunlara bu ilaçları yazdıracak nefrolog, kardiyolog ve endokrinolog nerede var, hangi şehirlerde var? Bazı illerde olmadığını biliyorum. Bizim komisyon üyelerimizden bir arkadaşımız "Benim ilimde yok." dedi mesela, o sırada bu konuşulduğunda. Bu, koruyucu hekimlikle de bağdaşmıyor. Bir insan tansiyon ilacını alamazsa, hipertansiyon ilacını alamazsa buna bağlı bir beyin kanaması geçirirse, kalp rahatsızlığı geçirirse bu, devlete daha fazla maliyete yol açacaktır. Neyse, "Bundan vazgeçilmedi ama bundan ertelendi." diyor Bakanlık. Yani bu erteleme tekrar gelecek mi bilemiyorum. Çok çok sakıncalı görüyordum ben bir hekim olarak. Bu ilaçların... Çünkü daha evvelki uygulamada raporları olan kimse gidiyordu birinci basamak hekimlerine yazdırabiliyordu. Yani bunlarda...

Gene birinci basamakta –oraya geldik, başka arkadaşlarımız da söyledi- ücret getirildi. Birinci basamak nedir değerli arkadaşlar? Koruyucu hekimlik basamağıdır, sağlık ocağı, aile hekimliği, koruyucu hekimlik basamağıdır. Daha önceki yıllarda birinci basamakta bir katkı payı yoktu ama ilk kez birinci basamakta 2 lira katkı payı getirildi. Sağlık Bakanlığımız dedi ki: "Reçete yazılmazsa bu katkı payını vermiyor." Ama yani, vatandaş bunu reçete yazdıracağım, yazdırmayacağım diye gitmez ki. Birinci basamağa, herkesin, kendini rahatsız hisseden herkesin kolayca gitmesi lazım birinci basamağa. Birinci basamağa ulaşamıyor, birinci basamak koruyucu hekimlik. Belki, orada, daha evvel de söyledim, bir iki yerde, boğaz ağrısıyla gidiyor vatandaş. Boğaz ağrısı sonucunda kendisinde beta hemolitik streptokok saptanacak, tedavi olacak. Eğer tedavi olmazsa ne olacak bu? Böbreğe, kalbe, eklemlere vurup daha fazla maliyete yol açacak. Yani birinci basamağın, koruyucu hekimliğin ücretli olması hiçbir zaman sosyal devletle ve bizim politikamızla bağdaşmaz değerli arkadaşlarımız. Yani bunlardan da görülüyor ki bu uygulamalar sonucunda şimdi bütçesini konuştuğumuz Sosyal Güvenlik Bakanlığının uygulamaları sonucunda vatandaşın ilaca erişimi zorlaştırılmıştır, vatandaşın hekime ulaşımı zorlaştırılmıştır. Yani birinci basamak paralı hâle getirilmiştir, vatandaş ilaç almak için belli kimseleri, endokrinolog, kardiyolog bulacak. Bu ertelendi. Bu şekilde ve diğer ikinci basamak ve diğer basamak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yıldız, ilave süre veriyorum efendim.

SACİD YILDIZ (Devamla) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 31

İkinci basamak ücretleri de yükseltilmiştir değerli arkadaşlar. 8 lira olmuştur ikinci basamağın muayene ücreti. Özel hastanelerde ise 15 liradır. Bu şekilde de gene hekime ulaşım güçleşmiştir.

Gene Sosyal Güvenlik Bakanlığının birtakım şeyinde, "On sekiz yaş altı herkes güvence altında." deniyor. Bu da böyle değil. On sekiz yaşını bitirip evlenmemiş kız çocuklarının sağlık durumları ne olacak, bu da belli değil değerli arkadaşlar.

Bir diğer şey, Sayın Bakan hemodiyaliz durumlarını sormuştu, tam o zaman araştıramamıştık, bir sabah toplantımızda. Bu hemodiyaliz merkezleriyle ben konuştum, 2005 yılından beri zam alamamışlar, hepsi kan ağlıyorlar. Tabii, Sayın Bakan "Onlar para kazanmasalar niye promosyon uyguluyorlar." dedi. Bunlar hastalarından yoksun kalmamak için kendileriyle yarış hâlinde. Birisi yapmasa diğeri yapacak. Bu şekilde ifade ettiler ve 2005 yılından beri bütün girdilerimiz arttığı hâlde, işte elektrik, su, diğer şeyler, zam alamadıklarından bahsettiler değerli arkadaşlar.

Bir diğer şey, zaten Maliye Bakanlığının da temmuz ayında bir uygulamasıyla eş değer ilaçlardaki birtakım şey, yüzde 22'den yüzde 15'e indirilmişti. Yani devlet yüzde 22'ye kadar verebiliyordu fazlasını eş değerde, bu yüzde 15'e indirildi. Burada da vatandaşın bir kaybı var.

Diğer yakınlardan bir diğeri, üniversite hastanelerinde Sosyal Güvenlik Bakanlığından ödeme alamadıkları için buralara malzeme satan kimseler paylarını iki yıldır alamıyorlarmış, bunu ilettiler, ki "Çeviremiyoruz bu ekonomik krizde." dediler, bu da önemli, Bakan Bey bunun için ne düşünecek bilmiyorum.

Gene bir tebliğde eczacı kamu iskonto payları yüzde 11'den 24'e çıkarıldı. Bu, yüzde 11'den 24'e çıkarılması sonucunda eczacıların yaklaşık yüzde 3,5 gibi bir kayıpları var kârlarından.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun tamamlayın lütfen.

SACİD YILDIZ (Devamla) – Az kaldı Başkanım, teşekkür ederim.

Yani eczacı devamlı kayıp içinde. Bir de bu eğer 24 olduğu zaman yüzde 3,5 gibi toplam... Bunun hesaplamaları benim elimde var. O şekilde de kayıpları var. Zaten eczacılar bir tahsildar durumunda olmak istemiyorlar. İkinci basamak ve üniversite hastanelerindeki katılım paylarının 3'er lirasını bu eczacılar tahsil ediyorlar ve bunun için de vatandaşla arada tartışma da çıkıyor, fatura da veremiyorlar, tahsildarlık durumunu yapıyorlar. O sırada ilaçların yan etkilerini, etkilerini anlatacakları durumda, onlar da anlatamamış oluyorlar.

Bir son şey söyleyeyim, daha söyleyecek çok şey var ama son şey söyleyeyim Başkanım: Bu katkı payları bütün ilaçlarda veya başka şeylerde yüzde 10 ila 20 katkı payı genellikle; işte emeklilere yüzde 10, diğerlerine yüzde 20 gibi. Oysaki "tüp bebek" dediğimiz IVF yardımcı ürün ve tekniklerindeki bu katkı payları yüzde 25 ila 30 yani vatandaş bunu yaptıracaksa birincide sanıyorum 30, ikincide 25 -veya tersi de olabilir- katkı payı verecek. Niye bu diğerlerinde yüzde 10 ila 20 iken burada yüzde 25-30 katkı payı veriliyor? Yani bu, çok çocukla, Başbakanın "çok çocuk" söylemiyle de bağdaşmıyor. Bir taraftan "En az 3 çocuk yapalım." deniyor, bir taraftan çocuğu olmayan kimse bunun için yardımcı yollara başvuruyor, yardımcı üreme tekniklerine, bunun da katkı payı diğerlerinden çok yüksek, bunu da dikkatlerinize sunarım.

Teşekkür ederim beni dinlediğiniz için.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yıldız.

Sayın Şevket Köse? Yok.

Sayın Hulusi Güvel? Yok.

Sayın Tekin Bingöl? Yok.

Sayın Osman Durmuş? Buradalar.

Buyurun efendim.

OSMAN DURMUŞ (Kırıkkale) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; Türkiye'de kayıt dışılığın yüzde 60'ları geçtiği hepimizin malumu. Patron ağa olursa işçisi maraba oluyor, şeyh olursa mürit oluyor, baron olursa kurye oluyor. Dolayısıyla ne baronun kuryesini ne ağanın marabasını ne de şeyhin müridini sendikali hayata adapte etmek mümkün değildir. Türkiye'de iktidarlar zenginler yaratabilir, paranın belli ellerde toplanmasıyla yatırım potansiyeli üretken birilerinin eline verilebilir ama bu para barona, ağaya ve şeyhe veriliyorsa siz kayıt içi işçi bulamazsınız, sendikal hayatı yaşatamazsınız. Modern devletin hak dağılımı bölgeler, etnik yapılar, şeyhler, baronlar ve ağalar marifetiyle olmaz, sendikal hayatla olur.

İşçi sendikaları 1980 darbesiyle belki onlar da biraz ağalığa yönelmişler ama ciddi darbeler yediler. Şu anda emekli işçiler perişan hâlde, açlıkla karşı karşıyalar. Sendikali işçilere 12 lira zam yapıyorsunuz, İETT'ye yüzde 35 zam yapıyorsunuz. Onun için ben diyorum ki: Türkiye'de eğer siz bir açılım yapacaksanız gelin İstanbul açılımı yapalım, İstanbul'da yaşayan memur, İstanbul'da yaşayan işçiye nakliye parasına özel bir indirim devlet karşılansın, yoksa yol parası onların geçimini perişan ediyor diye düşünüyorum. Dolayısıyla, sosyal devlet, modern devlet olabilmemizin yolu memur sendikacılığı ve işçi sendikacılığına ciddi destek vermekten geçer. Bu kayıtlı sistem aynı zamanda herkesin kayıt altına alınmasını da temin edecektir diye düşünüyorum.

Şimdi, Bakanlığın verdiği sağlık harcamaları listesinde bir konuya dikkati çekmek istiyorum Sayın Bakanım. 2009 yılında 15 milyar 536 milyon TL'lik ilaç harcaması, 2010 yılında 14 milyar 600 milyona yani 1 milyar TL'ye yakın bir indirim öngörülüyor. Bunun yolu var ama bunun yolu sağlık harcamalarında 3 milyar dolarlık kısıntı yapmaktan geçmez. Jenerik ilaç üretmememiz için küresel güçler elinden geleni yapıyor ama bizim iktidarımız da onlara destek veriyor. Bizim zamanımızda kısmen yanlışlar olmadı mı? Oldu. Bugün ithal ilacın ilaç içindeki payı yüzde 60; 14 milyarlık bir ilaç potansiyeli içinde siz 8,4 milyar ithal ilaç kullanıyorsunuz. Jenerik ilacın da yani yerli üretimin de ham maddesi zaten dışarıdan geliyor. Dolayısıyla niçin bizim sosyal güvenlik kaynakları küresel ilaç fabrikalarını finanse ediyor da kendi yerli ilaç sanayimizin gelişmesine destek vermiyor. Ve batıyoruz, ben açıkça söylüyorum, resmen batıyoruz. Siz "Yerli kullanın, alternatif kullanın." diyerek de doktora kullandıramazsınız. Bunun çok ciddi propagandasının yapılması lazım. Tıp

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 32

fakültelerimiz dâhil ilaç yazma dersleri anlatılması lazım. Bizim doktorumuzu eğiten küresel ilaç firmalarının temsilatlarıdır ve onlara ilaç yazma alışkanlığını bunlar öğretiyor. Gelin -siz yerli ilaca yüzde 70 fiyat verirken ithal ilaca yüzde 96 fiyat veriyorsunuz- ithal ilaçla yerli ilaç arasındaki bu açmazı düzeltelim. "İngiliz, dolabının içine İngiliz malı kullan." diyor, biz bütçemizde "Yabancı ilacı kullanın ey doktorlar." demeye getiriyoruz. Bunu düzeltmemiz lazım hem yerli sanayimizi desteklemek hem paranın Türkiye'de kalması bakımından. İthalat biraz da bizim yerliler destek veriyor çünkü kârı fazla, üreteceğine ithal etmeyi daha kârlı buluyor. Bizim sanayimizin gelişmesi bakımından buna çok ciddi özen göstermemiz lazım.

Buradan, Sağlık Bakanlığıyla Maliye Bakanlığıyla bir araya gelmenizi istiyorum. Özellikle Türkiye'de akıllı ilaç kullanımı ya da bu aile hekimliği sistemine geçildi. Bir Düzce'yi hep örnek veriyorum, bilerek veriyorum. 340 bin nüfuslu Düzce'de yedi yüz altmış bin reçete çıkıyorsa ve sizin tablonuzu da takip ettiğimiz zaman ilaç harcamalarının ne kadar yükseğe çıktığını hep birlikte görürüz. 2002'de 5,153 milyar dolarlık ilaç paketi iken şimdi 14 milyar 600 veya 15 milyar ilaç paketi konuşuluyor. Para nereye gidiyor? Dışarı gidiyor. Çok ilaç yazmak çok iyi sağlık hizmeti vermek anlamına gelmez, ilaç israfı anlamına gelir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Durmuş, ilave süre veriyorum, tamamlayın lütfen.

OSMAN DURMUŞ (Devamla) – Hemen bitiriyorum Başkanım, teşekkür ederim.

Dolayısıyla biz halkın sağlık bilincini geliştirmek için, şu son aşım kampanyasında dolaylı olarak yaptığımız gibi, ilaç kullanımı, sağlıklı insanlar... Düzce'de yılda 2 defa gidiliyor değil. On beş-otuz beş yaş grubu, kırk yaşı düşünürseniz, onlar, hayatı boyunca yirmi sene, otuz sene hiç doktora gitmeyen var olduğunu düşünürseniz niçin doktora bu kadar bağımlılık? Ya birinci seansta doğru teşhis, doğru tedavi yapılmıyor ya da bu bir rant aracı ya da mesaiden kaçış aracı olarak kullanılıyor. Bunu ekonomistlerimiz de sosyal güvenlik elemanlarımız da maliyecilerimiz de sağlıkçılarımız da el birliğiyle Türkiye'de ilaç israfını, sağlık malzemelerinin israfını ve sağlık paketinin hazırlanış biçimini özel hastanelere 5 milyar, üniversiteye 3 milyar şeklinde değil, kişi başına paket hâline dönüştürmemiz lazım. Kronik hastalığı olan heyet raporuyla belirlir, ona düşüneceğiniz ilaç farklıdır ama standart, hasta olmaması gereken insan için harcanan paraları gözlemlediğinizde müthiş israflar, müthiş istismarlar var. Onlara dikkatinizi çekmek istiyorum.

Bu bir iktidar-muhalefet tartışması değildir. Bu, ekonominin kimler marifetiyle paranın kime yönlendirileceği, kayıt için nasıl olacağı ve hasta hakları bakımından da hekimini seçme önündeki engelleri kaldırmaya yönelik bir tekliftir benimki. Mesela özel hastaneye gidince 15 milyon şahıs cebinden veriyor, zaten 22 milyon, 8 milyonu sosyal güvenlik veriyor; devlet hastanesine gidince 7 milyonunu veriyor, devlet hastanesine gidince 8 milyon cebinden veriyor. Böyle bir Sosyal Güvenlik Kurumu anlayışı olamaz. Aile hekimliği sistemine Almanya geçtiğinde sadece yüzde 2'lik bir katılım payı ile bu istismarları önlemeye çalıştı. İstismar önlenecesse özel hastanelerin hasta başına harcamaları...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Durmuş, tamamlayın lütfen.

OSMAN DURMUŞ (Devamla) – Hemen bitiriyorum.

Hangi hastanede istismar var? Siz güneydoğuya veya doğuya destek verecekseniz hastanenin reçete istismarıyla değil, halkın gerçek sosyal ihtiyacına göre onlara para vermeniz lazım.

Onun için, inanın yeşil kartta ilaca katılım payı, biraz insanı incitıyor, rencide ediyor. Ona niçin yeşil kart verdik? Muhtaç olduğu için. Nasıl katılacak? Dolayısıyla "Yeşil kartı gerçek sahiplerine vererek ve katılım payını ortadan kaldırarak sağlık harcamalarını ihtiyaç olanlara göre de dizayn ederek genel sağlık sigortasını gerçekte tüm nüfusu kaplayan ve sosyal adaleti sağlayan bir sigorta hâline getirelim." diyorum ve sosyal güvenlik harcamalarında da her zaman bilgi vermeye hazırım. Bu indirimleri yapabilirsiniz. Bütçeyi resen 3 milyar dolara indirerek değil, gerçek kalemlerden kısarak yapabiliriz diyor, hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Durmuş.

Müzakereler sona ermiştir.

Değerli arkadaşlar, sualler bölümüne geçiyorum.

İlk söz, Sayın Ünüvar'ın.

Buyurun efendim.

Toplam Komisyonun süre on dakikadır efendim.

SORULAR VE CEVAPLAR

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım ve Plan ve Bütçe Komisyonunun üyesi değerli arkadaşlarıma saygılar sunarak üç tane soru soruyorum. Tabii, son yedi yıllık dönemde, özellikle sosyal güvenlik alanında pek çok yenilikler oldu. Bilhassa kayıt dışılıkla mücadele anlamında çok ciddi şeyler yapıldı. Şüphesiz, eksik olan şeyler vardır ama yapılanlarla ilgili, ben bir iki tane, belki konuyu da izah anlamında bilgiler verebilir diye Sayın Bakanım, iki tanesi sağlıkla, bir tanesi de istihdamla ilgili soru sormak istiyorum.

Birincisi şu: MEDULA Sistemimiz var. Gerçekten çok önemli bir, MEDULA kurulduktan sonra Sosyal Güvenlik Kurumu sağlık açısından çok önemli bir bilgi kaynağına erişti. Dolayısıyla MEDULA'daki verilere göre biz birtakım şeyleri, sistemdeki arızaları veya çıktıları takip etme imkânına sahibiz ama şu anda, özellikle, Sayın Bakanım, karneler de kalktıktan sonra geçmişe yönelik yapılan işlemleri takipte birtakım sıkıntılar var. Acaba MEDULA'daki verilerle hastalara geçmişte yapılan işlemleri, ilaç tedavisini veya girişimsel işlemleri görme, gösterme imkânı olabilir mi? Belki bu

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 33

MEDULA'daki birtakım verilerin hekimlere açılması neticesine getirir ama en azından hem takip açısından hem de işin muhasebe kayıtlarının takibi açısından çok önemli bir nokta olabileceğini düşünüyorum.

İkincisi: Sağlık hizmeti sunucuları var, yine hastane, eczane, hekim ve bunlar MEDULA Sistemi verileri üzerinden benzerlerine kıyasla beklenenin sayıca çok üzerinde olmasına rağmen sayısal metotlarla izlenmiyor bildiğim kadarıyla. Acaba bunlar için bir sayısal metot izleme yöntemi geliştirilebilir mi ve limitlerin dışına çıkanların da yine elektronik ortamdan takibi faydalı olabilir. En azından birtakım usulsüzlüklerin de ortaya konması ve onlara müeyyide uygulanması açısından da faydalı olabilir diye düşünüyorum.

Son sualim de Başkanım, İŞKUR Genel Müdürlüğü gerçekten önemli işler yapıyor. Eskiden sadece iş arayanların ve işçi arayanların bulunduğu bir noktadaydı ama İŞKUR giderek geliyor. Ama bir nokta var ki hepimiz siyasetçi olarak kendi bölgelerimizde veya başka yerlere gittiğimiz zaman zorlanıyoruz. Bize eğitimi düşük kişilerin iş talebi geldiği zaman onlarda da biraz zorlanıyoruz ama onlara sonuçta bir geçici işçilik veya taşeron işçiliği vesaire filan şeklinde bir yöntemle iş bulma imkânımız oluyor ama eğitim seviyesi artmış işsizleri yönlendirme noktasında ciddi sıkıntılarımız oluyor. Şu anda zannediyorum "İŞGEM" adı altında bir inkübatör sistemi var yani özellikle eğitilmiş kişilere inkübatör üzerinden iş bulma imkânı olabiliyor.

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Sayın Başkan, diğer üyelere de soru sorma hakkı kalacak değil mi?

BAŞKAN – Kalacak evet.

NECDET ÜNÜVAR (Devamla) – Konuşmadık Sayın Öztürk.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Ama bizim soru süremizi alıyorsunuz.

NECDET ÜNÜVAR (Devamla) – Sayın Başkanım çok toleranslıdır, size verecektir.

Özellikle eğitim düzeyi yüksek işsizler için, bilhassa vakıf eseri veyahut da kullanılmayan tarihî mekânların dizayn edilerek onlara özellikle işini kuruncaya kadar bir yıllık dönem içerisinde belli sektörlerde, bilişim sektörü vesaire filan olabilir, onları birazcık daha aktif hâle getirmek mümkün olabilir mi? Belki bu mümkün olursa onları da bizim yönlendireceğimiz daha farklı alanlar olabilir diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Yemişçi, buyurun efendim.

TUĞRUL YEMİŞÇİ (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, bir bilgilendirme ve arkasından bir sualim var.

Bilgilendirme şöyle: Son yıllarda teknolojinin gelişmesiyle tarımda bol makine kullanımı tabii ki istihdamda değişikliğe neden olduğunu örnekleyeceğim. Şöyle ki: 500 tane pamuk toplama işçisinin yaptığını bir tane dört sıralı pamuk toplama makinesinin yaptığını burada açıklıkla bilgi olarak vereyim. Yani, tarımda istihdamı bir makinenin ne kadar önlediğini göz önüne alalım.

Bir de sualim şu: Eski yıllarda ülkemizde yüzde 60 nüfusun kırsalda barındığını biliyoruz, yüzde 25'lere şu anda geldiği de tespit edildi. Bu kırsaldaki nüfus yüzde 60'lardayken ülkemizdeki istihdam açığının yüzde 6 ve yüzde 7'lerde olduğunu hep okuyoruz istatistiklerden. Acaba, şehrin varoşlarına yığılan insanlara iş bulunamaması, şimdi yaşadığımız dönemde -kriz olsun olmasın- yüzde 13'lere, yüzde 12'lere işsizlik oranının çıkmasına etken midir? Onu soruyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Büyükkaya, buyurun.

ALAATTİN BÜYÜKKAYA (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aracılığınızla Sayın Bakanıma bir iki soru sormak istiyorum.

Birincisi: Sayın Bakanım, kayıt dışılığın en önemli sebeplerinden biri asgari ücretin Türkiye'de tek tip olması. Bölgesel asgari ücrete geçmeyi düşünüyor musunuz? Çünkü, İstanbul'daki asgari ücretle örneğin Tokat'ta rahatlıkla geçinebilirsiniz ama İstanbul'da geçinemiyorsunuz. Dolayısıyla bu, sanayinin farklı bölgelere yayılmasına sebep olacak bir uygulama. Bölgesel asgari ücrete geçmeyi düşünüyor musunuz? Birinci sorum bu.

İkincisi: Sosyal güvenlik açıklarındaki en önemli problemlerden biri tabii, kayıt dışı prim tahsilatının yetersizliği ve kamu görevlilerine emekli maaşı farklılıkları. Çünkü, burada baktığınız zaman diğer kurumlar arasında sosyal sigortalı, işte kendi adına ve BAĞ-KUR'lu ve bunlar arasında emekli maaşlarında çok büyük farklılıklar var. Bu farklılığı düzeltmek istedik ama her seferinde Anayasa Mahkemesinden kamu görevlileri lehine bozuluyor. Bu konuda ne yapmayı düşünüyorsunuz?

Diğer bir soru da: Primlerdeki tahsilat oranınız nedir? Şu anda tahakkuk eden prim ve tahsil edilen prim nedir, yıllık olarak?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Akçay...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Benim, aracılığınızla Sayın Bakana yöneltmek istediğim soruların birincisini daha önce de başka bakanlarımıza iletmiştim, İçişleri Bakanımıza ve Millî Savunma Bakanımıza fakat bir türlü cevap alamadık. Şimdi, Milas-Bodrum kara yolu üzerinde terk edilmiş restoran ve tek gözlü odada yaşayan Kore gazisi Muharrem Topçu'dan –ki, seksen yaşındadır- uzun süre haber alamayan Gaziler Derneği yöneticileri, kapıyı açtıklarında Topçu'nun cesediyle karşılaştılar ve yetkililere haber verdiler ve sağlık görevlileri Kore gazisinin cesedinin, soğuk ve besin yetersizliği nedeniyle ölme nedeni olmuş olabileceğini ifade ettiler. Bu konu bilginiz dâhilinde midir, araştırdınız mı ve bu haberler doğru mudur? Öncelikle onu ifade etmek istiyorum.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 34

Diğer sorum: Sosyal güvenlik kurumuna yapılan bütçe transferleri ikiye ayrılmaktadır. Bunlardan ilki kurumun gelir-gider açığını karşılamak amacıyla yapılan bütçe transferleri, diğeri ise kurumun yasal olarak yaptığı ve sonrasında Maliye Bakanlığından talep ettiği transfer kalemleridir. 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra bu bütçe transferi kalemlerine, kurumun tahsil ettiği prim gelirlerinin dörtte 1'ine tekabül eden ve her ay Maliye Bakanlığınca kuruma ödenen devlet katkısı kalemi de eklenmiştir. Bu "devlet katkısı" dediğiniz kalem kurumun gelirleri içerisinde önemli bir yer tutmaktadır. 2010 yılı için öngörülen rakam da yaklaşık 13,1 milyar Türk lirasıdır. Bu nedenle, aslında kurumun gerçek açığı, bütçede yer aldığı gibi 31,8 milyar Türk lirası değil, 44,9 milyar Türk lirasıdır. Kurumun 2006 yılından itibaren, devlet katkısı hariç, gelir-gider açığındaki artış oranı ne kadardır? Ayrıca, 2010 yılında muayene katılım paylarından ne kadar gelir etmeyi tahmin ediyorsunuz?

Diğer bir sorum: Bilindiği üzere, 2006 yılında ve 2008 yılında prim yapılandırma düzenlemeleri yapılmıştır. 2008 yılında yapılan prim affı düzenlemelerinde belirli bir süre sonra taksitlerini ödeyemeyen vatandaşlarımız bu kapsamdan çıkarılmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun efendim.

ERKAN AKÇAY (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

Ekonomik kriz döneminde bu kapsamda taksitlerini ödeyemeyip kapsamdan çıkan kaç kişi vardır ve bu kişilere yönelik bir ayrıca çalışmanız var mıdır?

Kurumun sağlık harcamaları yıllar itibarıyla giderek artmaktadır. Özellikle ilaç harcamaları son dönemde tedaviye nazaran daha da artmıştır. Söz konusu artışa yönelik olarak ilaç sektöründe bazı tasarruf düşündüğünüzü ve bazı düzenlemeler olduğunu duyuyoruz. Bu düzenlemeler nelerdir ve getireceği öngörülen tasarrufu ne kadar tahmin ediyorsunuz?

Son olarak, istihdama yönelik getirilen teşviklerden on sekiz ve yirmi dokuz yaş arası genç ve kadın istihdamında teşvik kapsamında yararlanan kişi sayısı ne kadardır? Sorularım bundan ibarettir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kaplan, buyurun.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, özellikle bu silikoz hastalarıyla ilgili bir sorum var. Sağlık Bakanlığı yasakladı ama deniliyor ki: "Bu kot taşıma atölyelerinin Anadolu illerine, Doğu'ya, bir de Pakistan, Afganistan'a doğru kaydığı, bu yasaklamadan sonra." Kaç hasta var? Bunların emeklilik ve sağlık durumlarıyla ilgili bir veri var mı elinizde?

Bir de Tuzla'da ölümler çok yaygındı biliyorsunuz ve genellikle de 50'nin altında işçi çalıştıran iş yerlerinde, taşeronlarda bu ölümler oluyordu. Ancak, en son bir yönetmelik çıkarıldı, 15 Ağustos 2009, işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda. Burada bir iki rakam belirtmek istiyorum: Türkiye'de iş yerleri arasında 50 ve daha fazla işçi çalıştıran iş sayısı 21.127,50. 50'nin üzerinde iş yeri 21.127,50. 50'nin altında çalıştıranlar ise 1 milyon 95 bin 421 yani beşte 1'i bile değil 50'nin üzerinde çalıştıran. Şimdi, 80.602 iş kazası oluyor. Bunun 49.549'u yani yüzde 60'ı, 50'nin altında işçi çalıştıran iş yerlerinde meydana geliyor. Şimdi bu yönetmelik 50'nin altında işçi çalıştıran iş yerlerini kapsamıyor. Kapsamayınca da 50'nin altında işçi çalıştıran iş yerlerinde iş güvenliği mühendisliği ve iş yeri hekimliği hizmetlerinden yararlanamama gibi bir durum doğuyor. Yani, iş güvenliği mühendisliğinden ve iş yeri hekimliği hizmetlerinden yararlanamıyor; iş kazası ve meslek hastalıkları engellenemiyor ve işçilerin hayatlarını kaybetmeye devamı anlamına geliyor. Bu durumda, şunu sormak istiyorum: Yani, gerçekten bu durum çok vahim ve kayıt dışılığı özendiriyor mu? Sigortasız işçi çalıştırmayı özendiriyor mu? Yani, böyle bir rakam gerçekliği varken ortada, 50'nin üzerinde ise, çalışma yerlere hekim gidiyor, güzel. Bakıyoruz, yönetmeliğe göre, 999 işçiye kadar işçi çalıştıran iş yerlerine ortak sağlık birimleri hizmet alabilmekte. Orada yönetmelikte diyor ki: "10 işçiye otuz dakika." diye bir rakam var. 30'u 10'a böldük mü üç dakika eder. Bir hekim üç dakika bir işçinin sağlığını nasıl sağlar? Süper doktorlarımız mı var? Merak ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Öztürk...

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Prim ödenen bir sigortacılık sisteminde hastalık riskiyle karşılaşılacak sigortalılardan muayene ve tedavilerinde ayrıca katkı payı istenmesi doğru mudur? Doğru bulmuyorsanız, katılım paylarını düşürmeyi ya da kaldırmayı düşünüyor musunuz?

Hükümet 5010 sayılı Kanun görüşülürken bu düzenlemenin emekli aylıkları arasında adaleti sağlayacağını ileri sürmüştü. Bunu da yeni sistemde "Ne kadar prim o kadar maaş." anlayışının hâkim olacağına bağlamıştı. Ancak, primleri işverenlerden ve kendilerinden çıkan 4/A ve 4/B kapsamındakiler yeni sistemde de yüksek prim ödeme imkânı bulamayacakları için 4/C kapsamındakilerden daha az emekli maaşı almaya devam edeceklerdir. Emeklilerin maaşları arasındaki eşitsizlikleri giderdiğiniz konusunda ısrar ediyor musunuz?

Sosyal Güvenlik Kurumu prim gelirleri tahsilatında yaşanan güçlükler bilinmektedir. Kurumun birikmiş alacaklarının tahsili için zaman zaman borçların yeniden yapılandırılmasına ilişkin yasal düzenlemeler yapılmaktadır. Son olarak yapılan yeniden yapılandırmalarda yapılandırma koşullarına hangi oranda uyulmaktadır? Bu düzenlemeden sonra vadesinde ödenmeyen prim alacağı hangi tutara ulaşmıştır? Takipteki alacakların oranında yeniden yapılandırma düzenlemesinden önceki orana göre bir düzelme var mıdır? Yoksa, prim alacaklarının vadesinde tahsili konusunda ne tür tedbirler geliştirmeyi düşünüyorsunuz?

Teşekkür ediyorum.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 35

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Tıngıroğlu...

KADİR TINGIROĞLU (Sinop) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, malum, kamuoyunda “Fazladan evde ilaç bulunsun; işte, belki bir gün lazım olur.” mantığına dayalı biraz da ilaç israfını teşvik edici bir mantık var. Bu noktada ilaç israfını önleyici, kamuoyunun bu noktada bilinçlenmesine yönelik bir programınız var mı? Bu konuda bir çalışma düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Günal...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Birinci sorum, doğrudan İŞKUR Genel Müdürlüğüyle ilgili, adresini bulsun diye söylüyorum. Toplum yararına çalışma programında acaba bu yıl için yani 2010 için bütçede -geldiği için konuşuyorum- toplam ne kadarlık bir ödenek tahsis edildi? Bir de bunların illere dağılımını hangi standartlara göre yapıyoruz Sayın Genel Müdürüm? Ayrıca kriterler varsa bazen arkadaşlarımız çok sık bir süreç içerisinde, kısa sürede ihaleye çıkıldığını söylüyorlar. Daha şeffaf olursa herhâlde bu şeylerden de kurtulmuş oluruz diye düşünüyorum.

İkinci sorum: Daha doğrusu soruyla beraber Sayın Bakan, “O konuda bir şey var mı?” diye soracağım çünkü Mesleki Yeterlilik Kurumunda çok güzel standartlar geliştirildiğinden bahsetti, şimdi, az önce Sayın Öztürk’ün söylediği konuyla ilgili. Sayın Bakanım, ben turizm sektöründe şöyle bir şey görüyorum. Başaşçı ile maitre d'hotel, mutfaktaki işçiyle aynı asgari ücretten veya belli bir ücretten prim ödüyor. Yani, bu meslek standartlarına paralel olarak asgari ücrette de bir kademeli bir şey, meslek standartlarına göre yapılabilir mi? Örneğin, aklıma geleni söylüyorum yani gördüğüm şeyi söylüyorum. O zaman herkes aynı yılda, ilk sene başlayan da, beş sene sonra çalışan da, kıdemli işçi de hâlâ asgari ücretten prim ödemeye devam ediyor. Bu standart çalışmasını yaparken belki mesleklere göre de farklı bir şey getirebilir misiniz, kaynak açığını kapatmak açısından diye? Böyle bir çalışma var mı bilmiyorum ama yoksa da düşünülebilir mi diye soruyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Yıldız, buyurun efendim.

SACİD YILDIZ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Birkaç tane sorum olacak.

Bir tanesi intibak yasaları -mutlaka çok söylendi- kısaca, bunu ne zaman çıkarmayı düşünüyorsunuz? Çünkü bütün emekliler açlık sınırının altında, ısrarla bunları bekliyorlar.

Diğer bir şey, yeşil kartlarda ilaç katkı payı yüzde 20 alıyorsunuz. Bu yeşil kartlı zaten parasız kimse, muhtaç kimse. Bunu daha sembolik bir düzeye, yüzde 5 gibi, getirmeyi düşünüyor musunuz? Aynı zamanda, yeşil kartlılar da hastane katkı payı veriyorlar. Sağlık ocaklarında, işte, olursa 2 lira, devlet hastanelerinde 8 lira. Bunlar gene muhtaç olduğu için bu katkı paylarını almayı düşünüyor musunuz? Bunları ne zaman almayacaksınız?

Mayıs ayında bir gazete haberinde sadece Ankara’da on dört hastanede 4,1 milyon TL’lik yolsuzluk tespit edildiği Ankara’daki on dört hastanede 4,1 milyon. Bunu Türkiye’ye eğer yayarsak muazzam bir şey. Siz, “Bu konuda bazı yöntemler getiriyoruz, kaçakları önleyeceğiz.” dediniz ama bunun için daha acil tedbirleriniz var mı? Çok muazzam bir kaçak bu.

Diğer bir şey, ortez ve protezlerde katılım payları gene bu yüksek oranda devam edecek mi?

Son bir soru: SGK’lı hastalarda, tamamlayıcı özel sigorta sistemi için ne düşünüyorsunuz, var mı? SGK’lı hasta bir özel hastaneye gittiğinde, işte SGK vereceği kadar verip üstünü, kendi sigortalıysa tamamlayacak mı? Bu konudaki görüşleriniz nedir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli üyeler, Komisyonumuzun müzakere ve sualler bölümü de böylece sona ermiştir.

Sayın Bakanımıza, bu suallere, dilediklerine yazılı da cevap verme hakkı bulunduğunu hatırlatmak suretiyle yirmi dakika süre veriyorum.

Buyurun Sayın Bakanım.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, sevgili arkadaşlar; sözlerime başlamadan önce hepinizi tekrar saygıyla selamlıyorum ve bugün bütçemiz vesilesiyle Bakanlığımın faaliyet alanlarına giren konularda, özellikle istihdam, sosyal güvenlik, sağlık hizmetleri gibi konularda yaptığınız değerlendirmelerden ve katkılardan dolayı da teşekkür ediyorum, sağ olun.

Genel anlamıyla eğer bir ifadede bulunmak gerekirse, burada özellikle yapılan teklifler, tavsiyeler varsa, bütün dikkatimle onları not ettim. Yeri geldiğinde nazarı dikkate alacağım ve kararlarımda onları kullanacağım.

Onun ötesinde bazı sorular ve değerlendirmelerle ilgili, genel anlamda önce kanaatlerimi paylaşmak istiyorum. Bu kanaatlerimi de paylaşırken şunu da ifade etmeliyim: Doğrusu kendimi savunmak, savunma mekanizmalarımı işletmek gibi bir çaba içerisinde olmayacağım. Biz, bu ülkenin istihdam meselelerini konuşuyoruz, sosyal güvenlik meselelerini konuşuyoruz. Birbirimizden farklı yorumlar yapabiliriz ama hepimizin üzerinde durduğu temel veriler, analizler, aşağı yukarı aynı veriler ve analizler. Birbirimizden farklı değerler ve oranlar üzerinde çalışmıyoruz. Belki yorumlarımız farklı ama bu yorumlardan her birimizin farklı sonuçlar çıkartması veya birbirimizden yararlanması mümkün. Bu açıdan bakıldığında ben söylenen her sözü bir katkı gibi görüyör ve nazarı dikkate alacağımı ifade ediyorum.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 36

Şimdi, önce, şöyle bir düşüncemi sizinle paylaşmak isterim: Bu, özellikle ekonomik büyümeyle, işsizlik arasındaki sorunlar tartışılırken sanayi toplumu ve bilgi toplumu ayrışımını iyi yapmakta yarar olduğu kanaatindeyim. 1980 yılında, tüm dünyada istihdamla genel ekonomik ilişki birbirinden koptu. Geleneksel sanayi toplumu ilişkisinde şöyle bir temel varsayım vardı: Üretim arttıkça istihdam artar. Ekonomi büyüdükçe veya yatırım arttıkça istihdam artar. Yine, üretim arttıkça ham madde tüketimi artar. Bu, genellikle sanayi toplumu ekonomisinin temel varsayımlarındandır ama 1980 yılında tüm dünyada bu doğrusal ilişki kopmuştur. Yani, üretim arttıkça ham madde tüketimi artış fikri, bağı kopmuştur. Üretim arttıkça istihdamın arttığı fikri, varsayımı geçersiz hâle gelmiştir. Bu süreci Türkiye 2000'li yıllarda yaşamaya başladı. Lütfen, açıp bakın. O verileri, ben gerekirse sizlere ulaştırabilirim. 2000 yılından itibaren Türkiye'de de yatırım ve üretim arttığı hâlde istihdam aynı oranda artmamaktadır. Bu, ekonominin gelişmişlik seviyesiyle veya toplumsal yapının nitelikleriyle alakalı bir husustur ve sadece bizim sorunumuz değildir, küresel ekonominin bir sorunudur. Bu açıdan bakıldığında, bizim ülkemize de buna benzer bir yorumu yapmak, bir tespiti yapmak aslında mevcut duruma teslim olmak anlamına gelmez.

Ben konuşmamın başında Türkiye'deki işsizlik sorununun yapısal boyutlarını ifade ederken aslında bir tespitte bulundum. Bu tespitleri yaptıktan sonra, bu mevcut duruma teslim olduğumuz fikrine kapılırsak yanlış olur. Biz hep beraber, bu ülkede bu sorunu aşmakla mükellef olan insanlarız ve bunun sorumluluklarını üzerimizde de ağır bir şekilde hissediyoruz. Öyleyse bizim başka metotlar, yöntemler geliştirmek, hep beraber tartışmak gibi bir sorumluluğumuz var. Burada da zaten yaptığımız şey o.

Şimdi, bu açıdan, şayet bunu biz mevcut duruma teslim olmak olarak görür, hatta bir kader olarak değerlendirecek olursak benim size bu konuda ifade edeceğim şey şudur: Daha iyi çözümler bulur, daha iyi noktaya gideriz. Daha iyi tespit ettiğimiz daha iyi nokta da bizim yeni kaderimiz olur. O açıdan, asla, perspektif olarak değişik bir yapıda olmadığımızı ifade etmeliyim size.

Şimdi, bakın, işsizlik oranlarından bahsediyoruz. Bazı başka ülkelerde işsizlik oranlarının, işte, yüzde 1, yüzde 2 gibi arttığını varsayıyoruz ama bu yorumları yaparken aslında sadece bir tek rakamdan hareketle yorum yapıyor olmanın çok yeterli olmayacağını ifade etmek lazım. Birçok ülkede ekonomik gelişmişlik seviyesi ve istihdam oranlarını mevcut bir veri olarak aldığımızda küresel krizin etkilerine bakarsanız o zaman işsizlik oranlarındaki artışları değerlendirmek farklı bir boyuta götürebilir bizi.

Bakınız, küresel dönemdeki işsizlik oranlarının artış hızlarını ben size veri olarak sunuyorum: İzlanda'da yüzde 208 arttı. Estonya'da yüzde 171 arttı. Litvanya'da yüzde 142 arttı. İrlanda'da yüzde 119 arttı. Letonya'da yüzde 113 arttı. İspanya'da yüzde 81 arttı. ABD'de yüzde 66 arttı. Danimarka'da yüzde 57 arttı. İngiltere'de yüzde 37 arttı. Rusya'da yüzde 36 arttı. Türkiye'de yüzde 35 arttı. Yani, işsizlik oranlarımızın yüksek olduğu bir gerçektir ama küresel krizin etkileriyle alakalı baktığımızda, Bakanlığımızın aldığı tedbirlerin etkili olduğunu da ifade etmemiz gerekecektir.

Üzerinde duracağım bir başka husus, prim gelirleriyle alakalı analizler üzerine olacak. Ben prim gelirleriyle ilgili olarak yorum yapan arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. Bir konunun başka bir boyutuna dikkat çektiler. Onları, özellikle sosyal güvenlikle ilgili sorunları tartışırken, tabii ki iki boyutu olduğu görmekte ben de yarar görüyorum. O da bir tarafla harcamaların kısılması, öbür tarafla gelirlerin artırılması boyutudur. Sadece harcamaları kısma temayülünün veya yaklaşımının yeterli olmayacağını kabul ediyorum. Aynı zamanda gelirlerin artırılmasıyla alakalı da çabayı yoğun bir şekilde sarf etmeliyiz, sarf ediyoruz.

Bunlardan neleri yaptığımızı dair bir şeyi ifade etmem de yarar var, o da şu: Her şeyden önce, her şeye rağmen, yine de ekonomik büyümeyi sağlamak, Türkiye'de yatırımları artırmak üzere Hükümetin çok kapsamlı bir teşvik paketi getirdiğini hep beraber biliyoruz. Bu teşvik paketinde, biz, gerçekte içinde bulunduğumuz durumdan ve mevcut, şimdiye kadarki bütün anlayışlarımızdan farklı bir ekonomik anlayışla teşvik sistemini getirdik. Bu teşvik sisteminin mahiyetinde daha çok sektörel ve bölgesel bazlı gelişmeleri öne alan bir yaklaşım sunuldu. Ekonomik gelişmenin artması, makroekonomik dengelerin iyileşmesi, mutlaka, belirli oranda istihdamı artıracak ama biz, prim gelirlerimizi arttırmak için de çok yoğun çaba sarf ediyoruz.

Kayıt dışılıkla ilgili mücadele de yine prim gelirlerinin artırılmasında çok önemli bir safhayı oluşturuyor. Ben konuşmamda sizin çok fazla vaktinizi almamak için, kayıt dışılıkla ilgili, sadece bize gelen ihbarlara dair bilgileri sunmuştum ama normal şartlarda, kayıt dışılıkla ilgili daha sistemik bir mücadelemizin olduğunu, bu sistemik mücadeleden sonra yapılan katkılarının çok daha büyük boyutlarda olduğunu ifade etmek ve konuşma metnimde yazdığım bir şeyi burada tekrar size hatırlatmak istiyorum, orada atlamıştım.

Bir kere her şeyden önce, kamu kurum ve kuruluşlarıyla çok sıkı bir iş birliği içerisinde girerek kamu kurum ve kuruluşlarının mevcut kayıtları ile Bakanlığımızın kayıtları arasında ilişki ve iletişim kurduk ve dolayısıyla, herhangi bir bakanlığın kaydında veya kamu kurumunun kaydında var olan ama bize kayıt yaptırmayan her işletmeye ulaşma imkânına sahip olduk. Bu açıdan bakıldığında, bir kere tüm bankaların kayıtlarını paylaşıyoruz, verilerini paylaşıyoruz. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Millî Eğitim Bakanlığı, Tarım ve Köyüşleri Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı ve Karayolları Genel Müdürlüğü, Çevre Orman Bakanlığı ve bakanlığa bağlı birimler, PTT Genel Müdürlüğü, Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği, özerk spor federasyonları, TTNET Anonim Şirketi, Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi, Türk Telekom, Vodafone, Turkcell AŞ, Avea gibi, noterler, Türkiye'deki bütün noterler. Biz bunların kayıtlarıyla iletişimli çalışıyor ve bunlarda meydana gelen herhangi bir kaydı alıp incelemeye tabi tutabiliyoruz. Bunun ötesinde, TC kimlik numaralarından tabii belki hareketle bunu yapıyoruz. Bunun ötesinde, ayrıca biliyorsunuz, maaşların bankadan ödenmesiyle ilgili yapılan düzenleme de bize bu oranda ciddi kayıt ve katkı sağladı ve bütün bunlardan sonra sadece 2009 yılı içerisinde, bu alınan sistemik tedbirlerle beraber 396.791 kişiyi kayıt altına aldık.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 37

Bu açıdan bakıldığında 2009 yılında gerçekten de çok önemli bir mücadeleyi gerçekleştirmiş olduk. Bu maksatla, Sosyal Güvenlik Kurumu bünyesinde kayıt dışılıkla ilgili mücadele eden bir birim oluşturuldu. Ayrıca her ilde, il müdürlüklerine bağlı olarak kayıt dışılıkla mücadele eden birimler kuruldu ve yoğun bir şekilde bu birimlerin üzerine gidiyoruz. Bu sene bunu bir kademe daha ileriye götüreceğiz. Bakanlıklar arası koordinasyonu da sağlayacak bir şekilde yeni bir yapılanma oluşturuyoruz. Önümüzdeki yıl için yani 2010 yılı için kayıt dışılıkla ilgili mücadelenin çok daha etkin hâle getirileceğini ifade edebilirim.

Üzerinde durduğunuz konuların önemlilerinden bir tanesi de katkı payı meselesiydi. Katkı payıyla ilgili olarak yaptığınız değerlendirmeler için şöyle bir açıklama yapmaya ihtiyaç duyuyorum. Hakikaten, katkı payını gerekli görebiliriz veya görmeyebiliriz ama bunu sadece eğer geliri artırmak niyetiyle yapmış olsaydık bu eleştirilerinizin pek çoğunu hak etmiş olacağımızı düşünüyorum fakat o maksatla yapmadık. Yani, katkı payı, gerçekte, bizim Türkiye'deki sağlık harcamalarıyla ilgili taleplerin kendi içinde dengelenmesi için düşündüğümüz bir program oldu. Başka bir şekilde ifade edeyim: Hakikaten, Türkiye'deki mevcut yapıya baktığımızda, sağlık harcamalarıyla ilgili, hem miktar olarak hem de tutar olarak tahminlerin çok ötesinde bir harcamayla karşı karşıyayız. Mesela, ilaç sektöründe 2002 yılında yaklaşık 4 milyar dolar olan ilaç sektörünün hacmi 2009 yılında 15,7 milyara yükseldi. Sağlık harcamalarındaki artışa, aşağı yukarı benzer şekilde, çok yoğun bir oranda arttı; neredeyse 28 milyar liraya yaklaştı, 28 diye hatırlıyorum son rakamı, 2008 yılıyla ilgili.

OSMAN DURMUŞ (Kırıkkale) – Aile hekimliği ve özel sektör bunda etkili.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖMER DİNÇER (Devamla) – Evet... Özel sektördeki harcamalarımız da en azından 3'e katlandı, onu da biliyorum.

Şimdi, tabii burada, doğrusunu söylemek gerekirse olayın iki boyutu var. Bir tanesi, bize sağlık hizmeti sunan birimlerin tavır ve davranışlarının ve özellikle de istismalarının kontrol altına alınması. İkincisi ise, sağlık hizmeti talep eden vatandaşlarımızın davranışlarının ve taleplerinin kendi içinde regüle edilmesi.

Biz, bunun ikisini bir bütün olarak göz önünde bulundurduk. Onlardan bir tanesi, özellikle sağlık hizmeti sunucularının davranışlarının kontrol altına alınması ve suistimallerin önlenmesiyle ilgili olarak global bütçe fikrini getirdik ve bununla ilgili uzun uzun görüşmeler yaptık hatırlayacak olursanız. Özel sektörde, üniversite hastanelerinde ve Sağlık Bakanlığı hastanelerinde global bütçe uygulamasına geçtik, geçiyoruz ama ilaç sektörüyle ilgili olarak biz global bütçe fikrini birlikte kabul edemedik, bir uzlaşma sağlayamadık. Bu açıdan, görüşmeler belki devam ediyor ama daha radikal sayılabilecek tedbirler almak zorunda kaldık çünkü bu alandaki harcamaları kontrol etmek gerekiyordu, bu tedbirleri aldık.

Vatandaşlarımızın taleplerinin kendi içinde dengelenmesiyle alakalı olarak da katkı payını koymak zorunda kaldık çünkü hakikaten, mesela, özellikle ilaç sektörüyle ilgili, gerek akılcı ilaç kullanımıyla ilgili yetersizlikler sebebiyle gerekse doktorlarımızın şimdiye kadarki ilaç yazma alışkanlıklarının değiştirilememesi sebebiyle, vatandaşlarımızın ilaç tüketimiyle ilgili sahip olduğu kültürel eğilimler sebebiyle birçok sorunun var. Bu sorunlarla alakalı olarak şöyle bir tespitte bulunduk: Yani, rasyonel veya objektif karar vermesi gereken her yönetici benzer bir davranış ortaya koyabilirdi. Bizim 2007 yılında, 2008 yılında reçete başına ödediğimiz para 44 lira ama 2009 yılında reçete başına ödediğimiz para ortalama 50-51 lira. Bu artışın önüne bir şekilde geçmeyecek olursak bunun devlete yapacağı maliyetler oldukça yüksekti. Bu açıdan bakıldığında, biz, reçetelere belirli bir katkı payını da koyamıyorduk çünkü o konuda bir yargı kararı vardı. Şunu yapmak durumunda kaldık: Hem hastanede tedavi hizmetlerini daha çok aile hekimliğine ve birinci kademeyle kaydırmak hem de özellikle daha ağır hastalıklar ve daha yoğun teşhis ve tedavi gerektiren durumların dışındaki alanları ikinci kademedeki hastanelerde biriktirmek niyetiyle, özel sektör, devlet hastaneleri ve birinci basamakla alakalı alanda farklı bir katkı payı sistemi kurarak ve reçete alınmamasını da teşvik etmek amacıyla, reçete alınmaması hâlinde de belirli indirim yapmak suretiyle bir denge kurmayı ümit ettik. Bu bir karar.

OSMAN DURMUŞ (Kırıkkale) – Lizbon Protokolü'ne aykırı, eşitlik ilkesine de aykırı. İnsanlar arasında ayırım yapmak...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖMER DİNÇER (Devamla) – Ben, o konuda size hak veriyorum şey olarak. Osman Bey, o konuda sizin yaptığınız, özellikle biraz önceki değerlendirmelere teşekkür ediyorum çünkü benim için bir katkı oldu onlar. Onları ben bir teklif olarak alıyorum. Yani konuya cevap vermek niyetinden çok teklif olarak notlarımı aldım.

Şimdi, bu açıdan bakıldığında bizim bu alanda yapmış olacağımız çalışmalar mutlaka operasyon alanında ileride uygulamaya koyduğumuz zaman bazı hataları beraberinde getirebilir yani yapılan her şey beklediğimiz sonucu vermeyebilir. Çünkü bir adım attığınızda bazen beklediğiniz sonuçları alıyorsunuz, bazen de ona paralel olarak beklemediğiniz sonuçlar da çıkabiliyor. Bu açıdan bakıldığında zaman içinde durumu gözden geçirip giderek daha rasyonelleşen, giderek daha etkin hâle gelen bir süreç başlattığımızı ifade etmek zannediyorum yararlı olur.

Katkı paylarıyla ilgili yine bir başka şey... On sekiz yaş altıyla ilgili bir soru vardı, onu buraya not etmişim, mademki burada beraberce cevap vereyim. O on sekiz yaş altıyla ilgili "Ailesiyle eşleştiriyorsunuz." denilmişti yani normal şartlarda zaten uygulamamız başlangıçtan beri öyleydi ve çok normal bir durum o. Ya ben soruyu yanlış anladım orada...

Yine üzerinde durulan bir başka husus, daha çok özürlü kadrolarının niçin boş olduğu, bu eleştiriye çok hak veriyorum. Bakan olduğumuz zaman benim de doğrusu ilk müdahil olduğum konulardan birisi oydu. Bir bakanlık olarak özel sektöre gideceksiniz ve niçin özürlü çalıştırmadığını soracaksınız ama kamu kurumları çalıştırmıyorsa buna göz yumacaksınız, bu benim açımdan yapamayacağım bir şeydi. Bakanlık olarak ilk yaptığımız faaliyetlerden birisi bu oldu. Nitekim sizin elinize ulaşan o rakamlar tam doğru olmasa da normalde bizim bu müdahalemizden sonra ortaya çıkan ve konuşulan rakamlar hâline geldi. Kamu kurumlarının özörlülerimizin istihdamıyla ilgili boş kadroların doldurulması gerektiğini düşünüyorum, ben onu takip ediyorum. Bakanlık olarak da biz 2009 yılında bize verilen kadrolardan uygun olarak ayırabileceğimiz miktarını ayırdık, ilanını yaptık, yakında da zannediyorum sınavlarını yapacağız ve alabileceğimiz kadar arkadaşımızı kurumumuza almaya çalışacağız, diğer bakanlıklarda da ben bu işi takip ediyorum. Doğrusunu

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 38

söylemek gerekirse, belki burada yeri gelmişken şunu da söylemek lazım: Hatırlayacak olursanız özürlerle ilgili çıkarılan kanun, 2005 yılı sonunda, aynı zamanda tüm kamu kurumlarına aslında özürlerin rahatça girip çıkmalarını sağlayacak ve çalışma ortamlarını kolaylaştıracak her türlü proje tadilatını öngörmüştü. Yine özürli vatandaşlarımızın hizmet almalarını daha etkin kılacak proje değişikliklerine zorluyordu, bu süreci de sizin vesilenizle kamuoyuna da duyurarak paylaşmak istiyorum. 2012 yılı sonunda bu süre bitecek, tüm kamu kurumlarımızın bu tedbiri alması gerekiyor.

Terörle ilgili mağdurlar meselesi vardı. Bir arkadaşımızın da örneği verildi. Onunla ilgili şimdi yeri geldikçe bilgi vereceğim. Ama o konuda terörle ilgili mağdurlarımıza yönelik olarak, Kore gazilerimize yönelik olarak ve terör şehitlerimize yönelik olarak biz hiçbir zaman ihmalde bulunmadık, bunu ifade etmek istiyorum. Yani bizden önceki hükümetler de ihmalde bulunmadı, biz de bulunmadık ve aksine tam da bizim dönemimizde bu konuda çok reel birtakım gelişmeler de sağlandı.

OSMAN KAPTAN (Antalya) – Konuşmanızda var Sayın Bakan bu husus.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖMER DİNÇER (Devamla) – Var, evet, orada da belirttim, burada da belirtiyorum, şimdi biraz daha ayrıntılı bilgi vereceğim, orada ifade etmemiştim.

Şimdi, bakınız, harp malulü gazilerimize ister Kore gazisi olsun ister Kıbrıs gazimiz olsun isterse değişik vesilelerle gazi unvanını, sıfatını kazanmış olanlar olsun bugüne kadar hepsine belirli oranlarda ücret ve maaş ödüyoruz. Şimdi, genel anlamda terörle ilgili olarak terör eylemlerinden dolayı yaralanan, sakat kalan ve ölümleri durumunda da onların dul ve yetimlerine 664 lira maaş ödüyoruz. Bu şekilde maaş ödediğimiz insan sayısı 10.514 kişi. Bu rakam 2002 yılında 165 liraydı arkadaşlar ve bu dönemden sonra aşağı yukarı 3 katından fazla bir artış sağladık. Yine şehitlerimizle ilgili olarak terör eylemlerinden dolayı ölen şehitlerimizin yakınlarına verdiğimiz ücret, o şayet yaşasaydı eğer kamu görevinde çalışıyorsa kamu görevinde o görevi yaparken alacağı para ne ise onu ücret olarak ödüyoruz. Bu emsalden bugün ödediğimiz asgari en az verdiğimiz ücret 1.255 lira, maaş olarak veriyoruz ve bu şekilde 5.928 kişiye maaş ödüyoruz. Ayrıca yine şehit olanların ailesinden mutlaka onların bize teklif ettiği bir aile ferdini, ister kardeşi ister evladı olsun birisini kamu görevine alıyoruz ve nihayet terörden dolayı zarar görenlere mesela köyü boşaltılmış olursa veya onların dul ve yetimlerine, ki bunlar 9.125 kişi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakanım, ilave süre veriyorum.

Buyurun.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖMER DİNÇER (Devamla) – 9.125 kişiye 549 lira ödeme yapıyoruz. Bütün bunları üst üste koyduğumuzda 25.567 kişiye biz ücret ödüyoruz ve 2009 yılında ödediğimiz para 233 milyon lira. Toplam yedi yılda ödediğimiz para ise 1 milyar 633 milyon lira oldu.

Az önce ifade edilen Kore gazisiyle ilgili olarak da şunu söylemeliyim: Biz hakikaten böyle bir durum için üzülürüz. Ama onun ölümüyle ilgili olarak bizimle itibatlandırılmasının hiç doğru olmadığını ve çok büyük bir haksızlık olduğunu ifade etmek lazım. Çünkü biz o Kore gazimize de düzenli olarak belirli miktarda maaş ödüyor idik. Muhtemelen belki ileride adli kurumun raporları çıktığında gerçek ölüm sebebi anlaşılacak ama bizim Bakanlığımıza ve onun maaş alamamasına bağlandırılmasının bir haksızlık olduğunu ve bir yanlış bilgi olduğunu düşünüyorum.

İntibak yasalarıyla ilgili çokça dile getirilen hususlardan birisi oydu. Doğrusunu söylemek gerekirse intibak yasalarıyla ilgili olarak ben bir çalışma başlatıldığını kamuoyuyla paylaştım ve bu çalışmayı da yapmaya devam ediyoruz biz. Ama konunun içine girdikçe bizim gördüğümüzü size de ifade etmek istiyorum. Sadece işçi emeklilerinin intibaklarıyla ilgili ve geçmiş dönemlerdeki sistemle ilgili en az beş ayrı sistemin olduğunu belirtmem lazım. Yani 1980 öncesi ayrı bir sistem, 1988 öncesi ayrı bir sistem, 1990 öncesi, 1998 öncesi ayrı bir sistem, 2000 öncesi ayrı bir sistem ve nihayet 2008 öncesi ayrı bir sistem var. Bir de süper emeklilikle ilgili uygulamaları da buna ilave edecek olursak takriben beş altı ayrı sistem, her birisinin prim ödeme sistemi ve yaklaşımı farklı. Her birisinin emeklilik maaşı ödemeye ilgili sistemi farklı ve her birisi kanunla düzenlenmiş. Bu kadar ayrıntılı bir düzenlemelerin gözden geçirilmesi ve bunların en azından orta bir yolda, orta bir seviyede birbirleriyle uyumlaştırılması meselesinin çok daha ağır bir çalışmayı gerektirdiğini ve bunun maliyetlerinin çok iyi hesaplanması gerektiğini ifade etmem, zannediyorum sorunun karmaşıklığı için bir boyutunu ifade eder. Ama sorun burada da bitmiyor. Çünkü işçi emeklileriyle BAĞ-KUR emeklileri arasında da ciddi farklılıklar görünüyor. Yine BAĞ-KUR emeklilerinde prim ödeme sistemlerinin ve emekli maaşlarıyla ilgili sistemlerin birbirinden çok farklı olduğunu ifade etmem lazım. BAĞKUR içinde, kendi içinde esnafla tarım BAĞ-KUR'lular arasında da ciddi farklılıklar ve adaletsizlikler veya en azından ücret farklılıkları var. Emekli Sandığını da buna ilave ettiğiniz zaman öylesine karmaşık bir sistemle karşı karşıyayız ki bu çalışmayı başlattık ama kısa zamanda sonuçlandırmak gibi bir beklenti içerisinde olmak belki sizi yanıltabilir. Mümkün olduğu kadar kısa zamanda bu çalışmayı tamamlayacağız ve neyi yapabileceğimizi görme imkânına kavuşacağız, çalışmaya devam ediyoruz.

Şimdi, Sayın Başkan, normal şartlarda çok soru var, şimdi bu soruların hepsini doğrusu tek tek kaydettim ama bu soruların hepsine tek tek cevap vermek benim için zaman açısından mümkün olmayacak. Eğer arkadaşlarım da beni uygun görürlerse ben bu sorulara yazılı olarak cevap vereyim. Ama bir hususu belirterek konuşmama son vermek istiyorum, o da şu: Benim Sivas konuşmamla alakalı olarak ve YÖK'ün bana yaptığı iftira ve yönlendirilmiş kararıyla alakalı olarak arkadaşlarım soru sordular. Ben bu soruların cevabını müsteşarlık dönemimde verdim ve kapattım ve bu soruları tek sefer vermedim. Bunu televizyonlara çıktım çok açık bir alımla, göğsümü gere gere olayların nedenini, içeriğini, arka planını anlattım. O dönemde basın bildirileri yayınladım. Sizlere ulaşmamışsa şayet "Gidip onlara lütfen bakın." demek gibi bir saygısızlık yapmayacağım veya en azından bunun zor olduğunu bilerek susacağım. Ama bu soruya da burada cevap vermeyeceğim. Çünkü bu sorunun arkası, amacı, yapılan faaliyetlerin nedeni çok açıkça belli, siyasi bir projenin neticesidir. Şimdi, bunun tartışmasına da burada girmeyi istemem. Bu soruyu soran arkadaşlarıma söyleyeceğim tek şey

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 39

şu: Hakikaten iyi niyetliyseler ve burada verilecek cevap onların kafasını, kanaatini değiştirecekse web sitemde bütün ayrıntısıyla her türlü sorunuza cevap var, lütfen bakın.

Hepinize çok teşekkür ediyorum ve saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Bakan.

Sayın Kutluata, söz mü istediniz? Çok kısa olmak üzere.

Buyurun.

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya) – Sayın Bakan, bizim böyle bir son söz âdetimiz var burada, onun için...

Sayın Bakan, şimdi hiç temas etmeyecektim, arkadaşlarımız gizli işsizliğin açık işsizliğe dönüşmesini ifade ettiler, teknolojik işsizlikten bahsettiler. Üzerinde durmayacaktım ama siz de “Bilgi toplumu olmamızdan ötürü yaşadığımız bir istihdam, üretim kopukluğu var.” dediniz. O bakımdan birkaç söz söyleme ihtiyacı duydum. Tabii, bilgi toplumu olabilmek de böyle değerlendiresek hiç gam yemeyeceğiz. Siz gerçi “Bunun üzerinde takılıp kalmamız lazım, çare arıyoruz.” dediniz ama biz bilgi toplumu olanların bizi ithalat yoluyla intikal eden mallarının sıkıntısını çekiyoruz üretimimizde. Dolayısıyla bilgi toplumu olduğumuzu söyleyemeyiz, keşke öyle olsa. Bilgi toplumu olarak sağlanan zenginleşme bunun dışında kalan kesimlerin zararlarını veya hayat şartlarını tanzime fırsat veriyor, biz de o da yok. Dolayısıyla gizli işsizliğin açık işsizliğe dönüşmesi ilave bir olumsuzluğu gösteriyor Türkiye’de. Gizli işsiz olarak bile yerinde muhafaza edememiş durumunu. Teknolojik işsizlik tabii çok önemli ama pamuk toplayan makineyi devreye soktuğumuz zaman onun açığa çıkaracağı işsize tabii razı olacağız. Ama o işsizliğe ne yapacağımıza dair de önümüzde çalışmalarımız olması lazım. Ben daha önceki bütçelerde de söyledim, bu Bakanlığımız bu kadar yükün altında olayların gerisinden koşup bir yerlerden tedavi etmeye çalışan bir bakanlık görüntüsü veriyor şeylere. Ama işsizliğin genel olarak önleneneğine dair ilave bir şeyler geliştirmemiz gerekiyor. Hükûmet olarak diyemeyiz ki “Yüzde 3 kalkınmayı hedef aldık, işte onun sağladığı kadarıyla telafi edilir.” ve bununla bir şey olmayacağını biliyoruz. Dolayısıyla bizim üretime katılamayan veya çeşitli sebeplerden üretim dışı kalmış insanlarımızın tekrar üretime katılması için bu Bakanlığın veya Hükûmetin ayrı bir birim oluşturarak bu işin üzerinde ayrıca durması gerekir diye düşünüyorum. Bu anlamda, birkaç katkı sağlayayım dedim.

Teşekkür ediyorum efendim.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANİ ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Sayın Başkanım, buna bir şey ilave edebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANİ ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Hocam, söylediğiniz şeye katılıyorum ve bu maksatla da bu sorunun da aslında 1 kişinin, 2 kişinin, bir partinin filan politika üretmesiyle artık çözümünün mümkün olmadığını hep beraber görmemiz gerektiğini ifade ediyorum. Bu maksatla ben istihdam politikalarının geliştirilmesiyle ilgili bir danışma kurulu oluşturdum şimdi. Buna dayalı olarak ulusal düzeyde bir kongre hazırlığı yapacağız ve bizim bu istihdam sorununu ulusal düzeyde konuşup ve politika geliştirmemiz gerektiği kanaatindeyim, öyle bir hazırlığım var.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Hamzaçebi, çok kısa olmak üzere son söz milletvekilinindir, yalnız bundan sonra sadece tek kişiye söz vereceğim.

Buyurun Hamzaçebi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, ekonomiye yönelik olarak bir değerlendirme yaptığı için söz alma ihtiyacı duydum. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçesini değerlendirirken doğal olarak ekonomik politikalara ilişkin değerlendirmeleri biraz konu dışında bıraktık. Daha çok Bakanlığın görev alanına yoğunlaştık. Ancak Sayın Bakan, hem konuşmasında hem son açıklamalarında büyümeyle istihdam arasındaki ilişkinin koptuğunu, dolayısıyla büyümenin istihdam yaratmamasını, yaratamamasının normal olduğunu söyledi. Bundan çıkan sonuç işsizliğin çözümü konusunda Hükûmetin bir çaresinin, çözümünün olmadığını. Ama asıl söyleyecek olduğum bu değil. Sayın Bakan, mevcut durumu veri alıyor. Mevcut durumda Türkiye’de 2000’den sonra büyüme var, ancak bu büyüme istihdam yaratmıyor. Ama bunun neden istihdam yaratmadığı üzerinde Sayın Bakan durmuş değil. Örneğin kur seviyesinin Türkiye’nin istihdamına nasıl etki ettiğini değerlendirmiş değil. Belki buralara da girmiş olsaydı Sayın Bakan mevcut durumu veri almayacaktı.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, kurum bütçeleriyle ilgili görüşmeler böylece tamamlanmıştır. Sayın Bakanımıza, katkıda bulunan değerli üyelerimize teşekkür ediyorum.

Şimdi bütçelerin oylamasına geçiyoruz.

(Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Mesleki Yeterlilik Kurumu 2010 yılı bütçeleri ile 2008 yılı kesin hesapları okundu, oylandı, kabul edildi.)

Değerli üyeler, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Mesleki Yeterlilik Kurumu bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir.

Hayırlı olsun.

Oturumumuza saat 17.00’ye kadar ara veriyoruz.

Kapanma Saati: 16.18

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 40

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.15

BAŞKAN : Mehmet Mustafa AÇIKALIN (Sivas)

BAŞKAN VEKİLİ : Recai BERBER (Manisa)

SÖZCÜ : Hasan Fehmi KINAY (Kütahya)

KÂTİP : Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

0

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, Değerli Dışişleri Bakanımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli bürokratları, basınımızın ve televizyonlarımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. 14'üncü Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Bugün gündemimizin ikinci kısmında yer alan Dışişleri Bakanlığı bütçesinin görüşmelerine başlıyoruz.

Şimdi, konuşmasını yapmak üzere Dışişleri Bakanımıza söz veriyorum.

Buyurun Sayın Bakan.

DIŞİŞLERİ BAKANI AHMET DAVUTOĞLU – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bakanlığımın 2010 Mali Yılı Bütçe Tasarısı'nın Komisyonunuzda görüşülmesi vesilesiyle huzurunuzda bulunmaktayım. Bu çerçevede dış politika gündemimizdeki temel meseleler ve bu bağlamda izlediğimiz politikalar hakkındaki değerlendirmelerimi sizlerle paylaşacağım. Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Komisyonunuz dış politikamız açısından nihai meşruiyet kaynağı ve denetim mercisidir. O bakımdan, bu vesileyle takip etmekte olduğumuz dış politikanın temel ilkelerini, bu dış politika çerçevesinde yürüttüğümüz çalışmaların tek tek alt başlıklar altında da genel akışıyla ilgili bilgi arz edeceğim.

Öncelikle, hangi uluslararası konjonktürde Türk dış politikası seyretmektedir? Bunun tanımlanmasında büyük bir fayda mülahaza ediyorum. Bildiğiniz gibi uluslararası konjonktür son yirmi yıl içinde çok dinamik bir seyir takip ediyor. 1989 yılında Berlin Duvarı'nın çöküşüyle birlikte soğuk savaş dönemi son buldu ve 1989'dan 2009'a kadar geçen yirmi yıllık süre içinde uluslararası konjonktür son derece dinamik bir seyir takip etti, soğuk savaşın statik şartları değişti, soğuk savaş içindeki kutuplaşmalar, soğuk savaş içindeki küresel ve bölgesel tavır alışlar, farklı cephelerde yer alışlar önemli ölçüde geçerliliğini kaybetti.

Bu yirmi yıllık döneme baktığımızda uluslararası yapıda çok ciddi değişimlerin yaşandığını gözliyoruz. Üç ana çerçevede bu değişimlerin bizi etkilemesi, bölgemizi ve Türk dış politikasını etkilemesi açısından öncelikle bu çerçeveleri biraz daha açmakta fayda mülahaza ediyorum.

Uluslararası siyasal düzen son yirmi yıl içinde çift kutuplu yapıdan ve bu statik yapılanmadan sonra çok dinamik bir seyir takip etti ve yeni bir uluslararası siyasal düzen konusunda birtakım beklentiler ortaya çıktı. Mesela Birleşmiş Milletler sisteminin tekrar gözden geçirilmesi, reform çabaları ele alındı ancak şu ana kadar yirmi yıl içinde bu çabaların nihai hâle geldiğini söyleyebilmemiz çok güç.

Uluslar arası siyasal düzende ortaya çıkan bu dinamik tablo birçok bölgesel alanda yeni risk alanları ortaya çıkardı. Yani çift kutuplu yapı dağıldıkça özellikle bu çift kutuplu yapının bulunduğu coğrafyalarda önemli jeopolitik boşluk alanları doğdu, jeoekonomik geçiş hatları üzerinde ciddi boşluk alanları söz konusu oldu ve değişik kültürel grupların karşı karşıya geldiği ülkelerde ya da bölgelerde yeni yüzleşmeler söz konusu oldu.

Bu dönemde, özellikle 90'lı yıllarda bu hat üzerinde ortaya çıkan krizler maalesef tam ve nihai bir çözüme kavuşturulmadan dondurulmuş problemler olarak bize intikal etti. Özellikle Balkanlarda, Kafkaslarda, Orta Doğu'da birçok kriz, soğuk savaş sonrası ortaya çıkan kriz nihai çözüme kavuşturulmadan hâlâ günümüze kadar ulaştı. Bugün Balkanlarda, Bosna-Hersek'teki gelişmeler, Kosova'daki gelişmeler ele alındığında, Kafkaslarda Karabağ meselesi, Abhazya, Osetya konuları ele alındığında, Orta Doğu'da Orta Doğu barış süreci, Filistin bağlamındaki gelişmeler, Irak bağlamındaki gelişmeler ele alındığında bu son yirmi yıl içinde birçok konunun, uluslararası siyasal düzen tarafından ele alınarak çözüme kavuşturulması beklenen konunun hâlâ askıda olduğunu gözliyoruz. Bunlar bizim açımızdan son derece önemli konular çünkü bütün bu coğrafya Türkiye'nin doğrudan ilgisinin olduğu, doğrudan sorumluluklarının olduğu bir coğrafyayı oluşturuyor. 2000'li yıllarda bu donmuş krizlere birtakım değişik yöntemlerle çözüm arayışlarına gidildi ancak hâlâ bu revizyon çalışmaları nihai aşamaya ulaşamadı. Çarpıcı bir örneğini yine Dayton Anlaşması çerçevesinde son dönemde ortaya konan revizyon çabaları ya da Minsk Grubunun yürüttüğü faaliyetler gösterilebilir. Irak'ta ise bu belirsizlik süreci bu sefer bir savaş üzerinden bir şekilde sonuçlandırılmaya çalışıldı ama hâlâ Irak'ta ve Orta Doğu'da çok ciddi belirsizlik alanları söz konusu.

İkinci olarak, küresel ekonomik düzende, aynen siyasal düzen gibi, çok ciddi çalkalanmalar yaşandı. 90'lı yıllarda bölgesel ve ulusal nitelikte ekonomik krizler -Doğu Asya'daki kriz, Rusya'daki kriz gibi- geçen sene küresel ekonomik kriz hâline dönüştü ve bu krizden hemen hemen bütün ülkeler bir şekilde etkilendi.

Üçüncü olarak "küresel kültürel düzen" diyebileceğimiz sosyal kültürel ilişkiler, küresel alanda seyreden ilişkilerde de işte medeniyetler çatışması tezinden başlayan, bugüne kadar gelen doğu-batı ilişkilerinde ortaya çıktığı öne sürülen gerilim alanları hepimizce malum.

Şimdi, bütün bu küresel ölçekli gerilimlere ve bunun bölgesel yansımalarına ülkemizin tepkisi açısından bakıldığında Türkiye gerçekten bütün bu gelişmelerin tam da merkezinde olan bir ülke. Öyle bir coğrafyada bulunuyoruz ki bu coğrafya Afro-Avrasya ana kıtasının optimum merkezi. Avrupa ve Asya'da da topraklarımız var, çok ciddi bağlantılarımız var, Afrika'yla komşu niteliğinde bir ülkeyiz. Aynı zamanda hem Avrupa ülkesi hem Asya ülkesi hem Afrika'ya komşu olmak dışında Balkan ülkesiyiz, Kafkas ülkesiyiz hatta Hazar Havzası ülkesiyiz, Orta Doğu ülkesiyiz, Karadeniz ülkesiyiz, Akdeniz, Körfez ve Hazar ve Orta Asya'ya doğrudan irtibatlarımız var. Böylesi bir coğrafyada yer aldığınızda etrafınızdaki bu ölçekteki krizleri doğru ele almak ve vizyoner bir yaklaşımla bunları dış politika uygulamasına yansıtacak büyük bir önem taşıyor. Ayrıca sadece coğrafi etki alanları itibarıyla değil tarihî sorumluluk alanları itibarıyla da

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 41

Türkiye önemli sorumluluklar üstlenmiş durumda. Orta Asya'da Kuzey Afganistan'dan Sancak'a kadar, Bosna'ya kadar uzanan bölgede hemen hemen bütün topluluklarının, Orta Afrika'ya kadar giden bölgede bütün toplulukların, bütün ülkelerin Türkiye'den bir şekilde beklentileri var. Tarihî olarak beklentileri var çünkü bunların çoğuyla biz akrabalık ilişkileri içinde olmuşuz. Ekonomik olarak beklentileri var, siyasi olarak beklentileri var çünkü bu ülkelerin çoğu için Türkiye vaktinde hami olmuş, şimdi de problemlerle karşılaştıklarında kol kanat germe sorumluluğu olan büyük bir ülke. Biz kendi içimizde ne kadar tartışırsak tartışalım, ne tür farklı görüşlere sahip olursak olalım dışarıdan Türkiye'ye bakıldığında böylesi bir imajla bakılıyor. Bu bizim için bir onur vesilesidir. Bunun hakkını vermek, bunun gereğini yapmak her hükümet gibi bizim Hükümetimizin de görevidir. Bu gereklilik bizim için hem bir ahlaki sorumluluktur ama aynı zamanda ulusal çıkarlarımızın korunabilmesi için Türkiye'nin Anadolu coğrafyasında istikrarlı, müreffeh, çağdaş bir ülke olarak bekası için bütün bu sorun alanlarıyla bizim doğrudan ilgilenmemiz gerekiyor. Hiçbir sorun alanını kendi başına bırakamayız. Hiçbir konuda "Bekleyelim görelim, başka ülkeler ne tavır alıyor ondan sonra biz tavır alalım." diyemeyiz. O bakımdan biz dış politikamızı vizyoner bir strateji ve aksiyoner bir uygulama olarak tanımlıyoruz. Hemen hemen her konuyla ilgili bir vizyonumuz olacak, bu vizyon içinde olayları değerlendireceğiz, krizlerin küçük konjonktürel çalkalanmaların esiri olmayacağız, o vizyon içinde krizlere yaklaşacağız ve o vizyonu gerçekleştirmek için ortada hiçbir kriz olmasa bile sürekli aktif bir dış politika takip edeceğiz. Vizyondan kastımız, bugünkü konjonktürle sınırlı olmayan, geleceği inşa eden bir bakış açısı; aksiyoner tutumdan kastımız da reaktif bir tavır sergilemeksizin krizlere tepki gösteren bir ülke vasfı taşımaksızın her konuda aksiyoner bir Türk görüşünü, bir Türkiye görüşünü ortaya koymak. Bizim temelde takip ettiğimiz dış politika perspektifi budur. Bunun için son dönemlerde ortaya konan eksen tartışmalarını ve benzeri tartışmaları son derece anlamsız, gereksiz ve art niyetli olarak görüyoruz. Türkiye'nin eksenini Ankara eksenidir. Türkiye kendi coğrafyasının ve kendi tarihinin ekseninin gerekliliğini yapar.

Bunu uygularken bu kriz alanlarına tepkimiz ne oldu vizyoner olarak baktığımızda? Birincisi, siyasal anlamda yaşanan, biraz önce bahsettiğimiz krizlere dönük olarak Türkiye son yıllarda takip ettiği aktif diplomasi ile bütün bu kriz alanlarında bir şekilde aktif roller üstlendi. Her şeyden önce Birleşmiş Milletler reformu ve uluslararası düzen bağlamında Türkiye ilk defa uzun yıllardan sonra, çeyrek asırdan sonra Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi üyesi oldu geçen sene ve bu sene biz Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi üyesi olarak bütün oturmelerde ve bütün konularda son derece aktif bir tavır sergiledik. Benim Bakanlığım döneminde 3 kez bizzat toplantılara katılmak üzere New York'a gittim, bir ay da dönem başkanlığı üstlendik. Dönem başkanlığımızda bütün tarafların takdirini toplayan çok başarılı bir dönem başkanlığı oldu haziran ayı içinde. Önemli olan Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi üyeliği değil sadece, bu üyeliğe nasıl geldiğimiz. Biz Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi üyeliğini alırken yüz elli bir ülkenin desteği ile bunu aldık yani yüz elli bir ülke, ki bunlar -hani eksen tartışması yapıldığı için söylüyorum- eğer eksen doğru olmuş olsaydı belki elli-altmış oy alırdık, eksen batı olmuş olsaydı sadece veya belli bir coğrafya olmuş olsaydı, güney, kuzey, oylarımız şu veya bu şekilde seksen-doksanla sınırlı olabilirdi ama kırk sekiz yıl aradan sonra yüz elli bir oy almak demek Latin Amerika'dan Pasifiklere, Güney Afrika'dan Baltık sahillerine kadar bütün ülkelerden oy almışsınız demektir. Bu, Birleşmiş Milletler tarihi açısından rekor oylardan biridir. Biz bununla gurur duyuyoruz. Bu, Türk diplomasisinin, Türkiye'nin artan etkisini gösteriyor.

Bu Güvenlik Konseyi üyeliğimiz çerçevesinde yapılan çalışmalarda da -kırk sekiz yıl sonra üye olduk- dediğim gibi hemen hemen her komisyonda aktif roller üstleniyoruz. Sadece bizimle ilgili olan konulara, yakın bölgemizdeki konulara değil, iklim değişikliğinde enerji politikalarına kadar, Afrika'daki açlık problemlerinden Pasifik Adalarındaki bazı kriz alanlarına kadar her alanda Türkiye Birleşmiş Milletlerde aktif bir politika takip ediyor ve bunun neticelerini de görmeye başladık.

Bölgesel alanlara geldiğimizde, biz çevremizdeki bölgelere dönük olarak belli bir vizyonla yaklaşıyoruz. Her şeyden önce, seneler önce de çok açık bir şekilde beyan ettiğimiz gibi Türkiye'nin etrafını, çevresini bir istikrar kuşağına dönüştürmek konusunda kararlıyız. İstikrar kuşağına dönüştürebilmek için çevrenizi öncelikle komşularımızla ilişkilerimizi doğru zeminde tanzim etmemiz gerekiyordu. Bunun için Türkiye komşu ülkelerle sıfır problem ilişkisi etrafında son altı yıl içinde çok ciddi mesafeler aldı. Bugün şunu çok açık yüreklilikle söyleyebiliriz ki: Bırakın kısa dönemi, orta dönemde dahi, hatta uzun dönemde dahi Türkiye ile herhangi bir komşusu arasında büyük ölçekli bir savaş, kriz değil, küçük ölçekli bir tansiyon yükselmesi bile beklenmiyor. Bu ekonomimiz için çok önemlidir, bu uluslararası itibarımız için çok önemlidir. Eğer komşularınızdan herhangi biriyle ya da birkaçıyla sıkıntı yaşıyorsanız dış yatırım gelmez. O ülke bir krize veya herhangi bir bölgesel krizin parçası olacaksa o ülkeye duyulan güven azalır. Şu anda hiçbir uluslararası göstergede Türkiye'nin komşu ülkelerle yakın çevresinde bir siyasal kriz yaşayacağı beklentisi yoktur.

Bununla kalmadık, Bakanlığımızın ilk gününde bir basın toplantısında altını çizdiğimiz gibi sadece sıfır problem ilişkisi değil, komşularımızla maksimum iş birliği ve mutlak ekonomik entegrasyonu hedefliyoruz. Bunun için daha önce bölgemizde hiç denetlenmiş bir mekanizmayı devreye soktuk: Yüksek düzeyli stratejik iş birliği mekanizması. Suriye'yle ve Irak'la gerçekleştirdik. Bu mekanizmaya göre Türkiye ve Suriye tarafından, Türkiye ve Irak tarafından veya muhatap olan... Yakın dönemde bunu Rusya'yla da gerçekleştireceğiz, Yunanistan'a da benzer bir teklifimiz oldu, onlar üzerinde de duruyoruz. Bunu yaygınlaştırmayı da düşünüyoruz bütün komşu ülkelere. Her iki taraftan onar veya on iki -duruma göre- ıracı bakanın katıldığı Bakanlar Konseyi çalışmalarının yapılmasından sonra iki ülke liderleriyle, başbakanları başkanlığında ortak kabine toplantısında bu ülkeler, komşu ülkeler arasında ekonomik iş birliğinin ötesinde ekonomik entegrasyona dönük altyapının kurulması. Nihayet, sadece bir örnek olarak, bu konuya tekrar geleceğim Irak meselesine ama burada bu mekanizmanın müşahhas örneği olması bakımından 15 Ekimde Sayın Başbakanımızla Irak'a gittiğimizde, bildiğiniz gibi, enerjiden ulaştırmaya, sağlıktan tarıma, ticaretten ekonomik reformlara ve bölgesel kalkınma projelerine kadar kırk sekiz anlaşma imzaladık. Bu, son yedi yıl içinde Irak'a -başbakan düzeyinde ziyaretler çok azdır zaten güvenlik gerekçeleri vesaire- 2-3 bakanla birlikte ziyaret daha da azdır, hele hele yoktur. Türkiye'nin Irak'a Sayın Başbakanın başkanlığında 10 bakanla gidişi her şeyden önce komşularına bakışının çok müşahhas bir yansıması oldu. Önümüzdeki

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 42

dönemde Bakanlar Konseyi toplantısını Suriye'yle yaptık, aralık ayında da Sayın Başbakanımızın ziyaretiyle benzer bir ortak kabine toplantısını Suriye'de gerçekleştireceğiz. Prensipte Rusya'yla da anlaştık, önümüzdeki aylarda Bakanlar Konseyi toplantısı yapacağız, sonra da başbakanlar başkanlığında gerçekleştireceğiz. Benzer mekanizmaları, söylediğim gibi diğer komşu ülkelere de yayma düşüncesindeyiz.

Bu sadece komşularla kurduğunuz bu istikrar havzası yetmez. Eğer, komşularınızın bir ötesindeki bölgelerle, o bölgelerin problemleriyle ilgilenmezseniz yine benzer risklerle komşuların üzerine kalabilirsiniz, çünkü, bizim sınırlarımızın hiç birisi, İran sınırı hariç, tarihin uzun testlerinden geçmiş, böyle statik, key sınırlar, doğal sınırlar değil. Komşuluk ilişkilerinin yoğun olduğu, akrabalık ilişkilerinin, bağlantıların yoğun olduğu, coğrafyanın geçişken olduğu sınırlar. Biz bu sınırları ancak ve ancak sınır ötesindeki komşularımızla yakın iş birliği içinde sağlam ve muhkem hâlde tutabiliriz.

Sonraki diğer havzalarla ilgili olarak da, Kafkaslar, Balkanlar ve Orta Doğu'yla çok net tanımladığımız ve her zeminde tekrar ettiğimiz belli ilkeler etrafında dış politika yürütüyoruz. Bu ilkeler temelde dört ana esasa dayanıyor: Birincisi herkes için güvenlik. Komşu bölgelerde öylesine yeni bir düzen ortaya çıksın ki, bu bölgelerde olan ülkelerden hiç birisi, bu bölgelerde yaşayan toplumlardan, topluluklardan, dinî etnik gruplardan hiç birisi kendisini güvenlik riski altında hissetmesin. Herkesin güvenliği bir diğerine eşit olsun. Iraklı bir Sünnî'nin Iraklı bir Şii'yle, bir Arap'ın bir Yahudi'yle, Hristiyan'la, Filistinlinin İsrail, bunlar arasında bir güvenlik farkı oluşmasın. Herkes için hürriyet ve güvenlik, özgürlük ve güvenlik, insan için aynen ekmek, su gibi bir ihtiyaçtır. Herkes bir diğerinin özgürlük ve güvenlik alanlarına saygılı olmalı.

İkincisi, üst düzey siyasi diyalog. Şu anda bizim Balkanlarda, Kafkaslarda, Orta Doğu'da bütün ülkelerle üst düzey siyasi diyalogumuz var. Mesela 90'lı yıllarda çok ciddi sıkıntılar yaşadığımız, Bosna Hersek dolayısıyla sıkıntılar yaşadığımız Sırbistan'la son beş ay içinde benim bir dış ziyaretim oldu, Sırbistan Dışişleri Bakanı geldi ve Sayın Cumhurbaşkanımız ekim ayında Sırbistan'a gitti ve Türkiye, Sırbistan ve Bosna Hersek arasında bir ayda iki kere toplanan Dışişleri Bakanları üçlü mekanizması kurduk. Bu, on yıl önce tahayyül bile edilemeyecek bir şeydi, hatta birkaç yıl önce. Türk, Sırp ve Boşnak bakanlar bir mekanizmayla bölgesel sorunları konuşacaklar.

Benzer şekilde Kafkaslarda Kafkasya İstikrar İşbirliği Projesi geliştirdik. Orta Doğu'da, Irak içinde değişik etnik mezhebi gruplar arasında birçok ulusal uzlaşma faaliyetleri içinde yer aldık, Lübnan'da cumhurbaşkanlığı krizinden, şu son hükûmetin oluşumu esnasında da son derece aktif roller üstlendik, taraflar arasında Lübnan'da istikrarın temini... Lübnan bizim sınır komşumuz değil, Filistin sınır komşumuz değil ama bütün bölgelerde Türkiye'ye dönük olarak büyük bir beklenti var. Aynı şekilde Bosna sınır komşumuz değil, ama biz onlara sadece sınır komşumuz gibi bakmıyoruz, sınır komşusunun da ötesinde, kaderimizin, geleceğimizin, tarihimizin, kültürümüzün ortak olduğu komşular olarak, akrabalar olarak bakıyoruz. Dolayısıyla, üst düzey siyasi diyalogu muhafaza edeceğiz.

Üçüncü önemli ilke, bu bölgelerde ekonomik entegrasyon ve karşılıklı bağımlılık. Bölgelerde barışı ancak ve ancak ekonomik karşılıklı bağımlılık kurarsanız tesis edebilirsiniz. Avrupa Birliği bunun güzel bir örneğidir. Bütün son iki üç yüz yıl karşılıklı birbirleriyle çatışan, çarpışan Fransa, Almanya ve Avrupa ülkelerinin çoğu ancak ve ancak ekonomik işbirliği alanı kurduktan sonra kalıcı bir barış tesis edebildiler. Biz, bölgemizdeki, çevre bölgelerdeki bütün ekonomik inisiyatiflerde yer alacağız, alıyoruz, onları yönetiyoruz, yönlendirmeye çalışıyoruz. Bunun için Körfez İşbirliği Konseyiyle stratejik işbirliği kurduk. Bunun için birçok ekonomi projesine, mesela Güneydoğu Avrupa Ülkeleri İşbirliği Zirvesinin Dönem Başkanlığı, yani Balkan Ülkeleri Dönem Başkanlığı bu sene Türkiye'de. Bunun için SİKA Avrupa Konseyi ve Asya Güvenlik İşbirliği Mekanizmasının önümüzdeki dönem, dönem başkanlığını biz üstleneceğiz.

Dördüncü olarak da kültürel uyum ve karşılıklı saygı. Orta Doğu, Balkanlar ve Kafkaslar tarih boyunca çok kültürlü olmuşlardır. Tarih boyunca buranın şehirleri hiçbir zaman tek bir etnisiteye, tek bir mezhebe, tek bir dine ait olmamış, insanlar yan yana, iç içe yaşamışlar. Bağdat için de bu böyledir, Musul için de böyledir, Tiflis için de, Batum için de, ya da Saraybosna için, Üsküp için de bu böyledir. Biz, bölgede etnik ve mezhebi grupların, dinî grupların birbirlerini dışladıkları, şehir hayatında birbirlerinden koptukları bir bölgesel barış ve bölgesel çatışma alanı değil, aksine onların iç içe yaşadıkları, bir barış ve karşılıklı saygı içinde yaşadıkları bir düzen düşünüyoruz.

Bu dört ilke etrafında çevremizdeki bölgelere bakıyoruz ve bu krizi, mümkün olduğu kadar bu bölgemizdeki belirsizlikleri kontrol altına almaya çalışıyoruz. Bu konularla ilgili biraz daha biraz sonra detaya gireceğim ama uluslararası siyasi düzen konusunda ve bu siyasi düzensizliğin ve krizin bölgelere yansımaları konusunda Türkiye aktif bir tutum sergilemektedir ve sergilemeye devam edecek. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi elimiz bunun bir işaretidir.

Ekonomik düzen konusunda, Türkiye artık edilgen bir ekonomik aktör olmaktan süratle çıkıyor. Satın alma gücü paritesi itibarıyla 1 trilyon dolara yaklaşan bir ekonomimiz var. 340 milyar doları geçen sene aşan bir dış ticaret hacmimiz var. Avrupa'nın altıncı, dünyanın on altıncı büyük ekonomisiyiz. Biz, sadece güçlü güvenlik yapıyla, etkin diplomasiyle ayakta duramayız, etkin olamayız. Mutlaka ekonomik alt yapımızın güçlü olması lazım. Bugün uluslararası ekonomik düzende bunun karşılığı 90'lı yıllarda G-8'di. Yani, soğuk brighton vus sisteminden ekonomide çıkıp, soğuk savaş sonrası döneme geçerken G-8 yapılanmasıyla bunu aşmaya çalıştı merkezi büyük ekonomik güçler. Ama, zamanla G-8 yapılanmasının yetersizliği ortaya çıktı, çünkü G-8 yapılanması, aynen Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyindeki 5 daimi üye gibi, o üst idareci, üst küresel güçlerle diğer dünya güçleri arasındaki açığı gittikçe açmaya başlamıştı ve uluslararası ekonomik düzende sadece etkinlik, sadece verimlilik ya da kapital birikim önemli değil, adil bir ekonomik düzenin kurulması da önemli. Dağıtımı esas alan bir ekonomik düzenin kurulması da önemli. Afrika'da insanlar açlık içindeyken, kuzeyde büyük bir refahın yaşanıyor olması sürdürülebilir bir ekonomik düzen değil. Son ekonomik kriz bunu çok açık bir şekilde gösterdi ve Türkiye, son ekonomik krizden sonra çok aktif bir rol üstlendi. Şu anda yeni uluslararası finansal ve ekonomik mimarinin zeminini artık G-8 değil daha çok G-20 oluşturuyor. Çünkü, G-20'de sadece önemli küresel ekonomik aktörler değil, bölgesel ve yarı küresel diyebileceğimiz ölçekteki aktörler de rol almaya başladı ve Türkiye G-20 üyesidir. G-20 toplantılarına aktif olarak katılıyor ve G-20'de sadece Türkiye kendini temsil etmiyor, çok çarpıcı bir Türkiye'nin beklentileri göstermesi bakımından Tanzanya Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanımızı ziyaretinde Sayın

Tutanak Müdürlüğü

Sayfa : 43

Bu çerçevede Kıbrıs sorunu da kısaca değinmek istiyorum. Türkiye'nin Kıbrıs sorunu bakişi çok açık ve nettir. Biz, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin iyi niyet misyonu çerçevesinde Birleşmiş Milletler parametrelerine uygun

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 44

şekilde siyasi eşitliğe, iki kesimliliğe, eşit statüde iki kurucu devlete ve Türkiye'nin etkin ve fiili garantisine dayalı bir çözüm istiyoruz. Türkiye bu konudaki iyi niyetini göstermiştir. Bu perspektifte yapılacak çalışmaları da sürdürmeye karardır. Bu konularda başta Cumhurbaşkanı Sayın Talat olmak üzere bütün Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki liderlerle, önemli kanaat önderleriyle devamlı temas halindeyiz ve önümüzdeki dönemde bu konuda ciddi bir uluslararası inisiyatifin ortaya konması için de başta Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri olmak üzere bütün taraflarla yoğun bir şekilde, tempolu bir şekilde çalışmaları sürdürüyoruz. Burada bir hususu daha vurgulamakta fayda mülhaza ediyorum. Son yıllarda en çok üzerinde durulan bir husustur, Türkiye, 2004'te, biliyorsunuz Annan planı çerçevesinde yürütülen müzakerelere çok ciddi destek verdi ve barış isteğini çok açık bir şekilde ortaya koydu. Maalesef, Türkiye'nin bu barış perspektifi, Kıbrıs Rum yönetimi tarafından Türkiye'nin ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin bu barış perspektifi yeterli mukabeleyi görmedi. Ancak, ondan sonra takip ettiğimiz etkin diplomasiyle Türkiye değişik taraflarla, ülkelerle yürüttüğü temaslar neticesinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin yurt dışı temsilciliklerini 18'e kadar çıkardık. Son dört sene içinde birçok ülkede dış temsilcilik açıldı, şu anda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin dış temsilciliklerinin sayısı 18'dir. Bu dış temsilcilikler, Türkiye'nin Kıbrıs konusundaki aktif politikasının önemli sonuçlarından biridir. Bizim için Kıbrıs Türkünün varlığının, hukukunun, hürriyetinin ve geleceğinin teminat altına alınması ve doğu Akdeniz'de kalıcı bir barışın ihdas edilmesi Kıbrıs politikamız açısından elzemdir. Bu perspektifte Kıbrıs'tan Balkanlara yönelik politikamızda bir Yunanistan'la ilişkilerimize baktığımızda da, komşu ülkelerle yürüttüğümüz bu yakın işbirliğine dayalı perspektif Yunanistan için de geçerlidir. Son on yıl içinde Türkiye-Yunanistan ilişkileri çok pozitif yönde seyretmiştir. İki komşu ülkenin daha sağlam, daha ortak çıkara dayalı ilişkiler geliştirmesi bakımından önemli mesafeler alınmıştır. Burada Türkiye için ulusal çıkarları göz önünde bulunduran, Yunanistan'daki soydaşlarımızın hak ve hukukunu koruyan ve Yunanistan'la bu çerçevede bu temeller üzerinde sağlam bir komşuluk ilişkisi geliştirmesi dış politika önceliklerimizin başında gelir. Yakın dönemde Başbakan ve Dışişleri Bakanı seçimlerden sonra Sayın Papandreu, bildiğiniz gibi ülkemize geldi, bendenizle ve Sayın Başbakanımızla görüşmeler yaptı. Son derece verimli geçen görüşmeler sonrasında Sayın Başbakanımız Sayın Papandreu'ya 30 Ekim 2009 tarihli bir mektupla bizim Türk-Yunan ilişkilerine bakışımızın perspektifini ortaya koyan bir davette bulundu. Bu çerçevede Türk-Yunan ilişkilerinin önümüzdeki dönemde daha sağlam zeminde seyredeceğine inanıyoruz.

Balkanlarla ilgili biraz önce üzerinde durdum. Bosna Hersek'teki gelişmeler son dönemde uluslar arası toplumun büyük dikkatini çekiyor, çünkü Bosna Hersek'te Dayton Anlaşmasının revizyonu sürecinde Butmir Süreci adı verilen yeni bir süreç başladı. Biz, Bosna Hersek'in sınır bütünlüğünü korumuş şekilde güçlü devlet yapısıyla Avrupa Birliği'ne ve NATO'ya entegrasyona önem veriyoruz ve bu güçlü devlet yapısının etnik barışı sağlayacak şekilde tahkim edilmesine önem veriyoruz. Bu çerçevede son bir ay içinde çalışmalarımızı yoğunlaştırdık. Türkiye-Sırbistan-Bosna Hersek üçlü diyalog süreci dışında İslam Konferansı Örgütü Bosna Hersek Temas Grubunu bir ayda iki kez topladık. Ben, yine, Saraybosna'ya bir ziyarette bulunarak bütün taraflarla görüşmeler gerçekleştirdim. Bu şekilde Bosna Hersek'e dönük desteğimiz her zaman devam edecek.

Kosova'nın uluslar arası toplumla bütünleşmesi yönündeki çabalara güçlü destek verdik, vermeye devam edeceğiz. Makedonya, Kosova ve Bosna Hersek'in Avrupa Birliği ve NATO'ya Avrupa Atlantik kurumlarına entegrasyonuna büyük önem veriyoruz.

Anavutluk'la ilişkilerimiz yoğun şekilde gelişiyor ve bütün Balkanları kuşatan Bulgaristan, Romanya'yı da içine alan kapsamlı bir proje olan Güneydoğu Avrupa Ülkeleri Zirvesine de dönem başkanlığını üstlenmiş durumdayız.

Avrupa Birliği ve Balkanlar dışında Avrupa içindeki ikili ilişkilerle de temaslarımız son derece iyi seyrediyor. Şu anda 18,2 milyar dolarlık uluslararası yatırımın yüzde 70'ten fazlası Türkiye'ye Avrupa ülkelerinden geliyor. Bu ülkeler nezdindeki en önemli üzerinde durduğumuz hususlardan biri de, Avrupa ülkelerinde yaşayan vatandaşlarımızın bu ülkelerdeki kültürel varlıklarını güçlü şekilde koruması, müreffeh ve onurlu bir hayatın onlar açısından sağlanmasını temin etmektir.

Yine bu bağlamda, Türkiye'nin gelenekselleşmiş, kurumsallaşmış en önemli dış politika ilişkilerinden birini de Amerika Birleşik Devletleri'yle olan ilişkilerimiz temin ediyor. Son soğuk savaş sonrasında Amerika Birleşik Devletleri'yle olan ilişkilerimiz bütün bu kriz alanlarına yayılacak şekilde çeşitlenmiş ve değişik alanlarda farklı boyutlar takip etmiştir. Irak, Afganistan, Balkanlar, Orta Doğu, Kafkaslar, Orta Asya, Doğu Akdeniz, bütün bu bölgelerde Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri'nin ortak müttefik olma anlayışına dayanan son derece güçlü bir işbirliği alanı mevcuttur.

Amerika'daki yönetim değişikliğinden sonra Başkan Obama liderliğindeki yeni Amerika Birleşik Devletleri yönetimiyle birçok konuda, çok taraflı diplomasi konularında benzer yaklaşımlara sahibiz. Orta Doğu meselesine yaklaşımda da son derece önemli değişim gözölüyoruz Amerikan yönetimi açısından. Bu çerçevede Dışişleri Bakanı Clinton 7 Mart tarihinde ülkemizi ziyaret etti, ABD Başkanı Sayın Obama da ilk deniz aşırı ikili resmî ziyaretini 5-7 Nisan tarihlerinde ülkemize gerçekleştirdi. Ben de 4 Haziranda Amerika Birleşik Devletleri'ne ikili bir ziyarette bulundum, önümüzdeki dönemde Sayın Başbakanımız da Washington'a bir ziyarette bulunacaklar. Bu, Sayın Obama'nın Türkiye ziyareti esnasında vurguladıkları Model Ortaklık kavramının içinin doldurulması gerektiğini düşünüyoruz. Türk-Amerikan ilişkileri sadece güvenlik eksenli ilişkiler olamaz ve karşılıklı mutabakatla ekonomik, ticari ve yatırım boyutlarını da içeren daha kapsamlı bir işbirliğinin oluşması için Amerika Birleşik Devletleri'yle temaslarımız bundan sonra da yoğunlaştırılarak sürecek.

Bu temaslarımızın sadece Amerika Birleşik Devletleri'yle ilgili olarak değil, gerek Amerika Birleşik Devletleri gerek Avrupa gerekse Orta Doğu bölgesine dönük temaslarımızda en önemli unsurlardan birisi terörle mücadele konusudur. Biz, terörle mücadele konusunda uluslar arası bir taahhüdün ortaya konmasını ve bu taahhüt çerçevesinde her alanda teröre karşı güçlü bir mücadele sergilenmesine özel önem veriyoruz. Onun için Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 1373 sayılı kararı, Türkiye'nin terörizmle mücadele konusunu öteden beri savunduğu hususları uluslar arası toplumun temel normları hâline getirmiştir. 2010 yılında Türkiye, söz konusu kararla kurulan Terörle Mücadele Komitesinin

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 45

başkanlığını da üstlenecektir. Bu yönde başta ülkemizi etkileyen PKK terörüne karşı verilecek mücadelede olmak üzere terörün uluslararası bir tehdit olmaktan çıkarılmasına yönelik faaliyetlerimizi artıracaktır. PKK'ya dönük olarak gerek Avrupa içinde Avrupa ülkeleriyle yürüttüğümüz temaslarda gerek Amerika Birleşik Devletleri'yle yürüttüğümüz temaslarda her zaman bu terör faaliyetinin, Türkiye'ye karşı olan bu terör faaliyetinin lojistik desteğinin kesilmesi, etki alanının daraltılması ve zamanında tümüyle tasfiye edilmesi konusunda etkin bir diplomasi yürüttük ve yürütmeye devam edeceğiz. Bu, Orta Doğu'da Irak'la, Suriye'yle, İran'la yürüttüğümüz diplomatik temaslarda da ana konulardan biri olmuştur ve olmaya da devam edecektir. Son olarak Sayın Beşir Atalay'ın eşgüdümünde yürütülen özgürlüklerin genişletilmesiyle ilgili süreçle bu diplomasi arasında bir bütünlük vardır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye için biraz önce vurguladığım çerçevede en önemli dış politika alanlarından birini de Orta Doğu oluşturmaktadır. Biz, Filistin-İsrail ihtilafı konusunda iki devletli çözümü destekleyen, bu çözüm konusunda aktif rol üstlenen bir ülkeyiz. Türkiye için Filistin konusu herhangi bir uluslararası ihtilaf konusu değildir. Bu bölgeye dönük olarak çok yakın kültürel, tarihî bağlarımız var. O sebeple, Gazze'de geçen yıl yaşanan gelişmelere, Türkiye bu bölgeye yönelik olan ahlaki sorumluluğunun bir gereği olarak sert tepki göstermiştir, benzer gelişmeler karşısında da sessiz kalmayacaktır.

Yine yakın dönemde Kudüs'te ve Haremi Şerif'te yaşanan olaylar karşısında da aktif bir tavır sergiledik, ama Türkiye'nin geçen sene Suriye ve İsrail arasında yürüttüğü dolaylı görüşmeler de göz önünde alındığında ve bunlar bir perspektif içinde bir araya getirildiğinde, biraz önce konuşmamın başında vurguladığım dört temel prensibi gerçekleştirme hedefi esastır. Herkes için güvenlik, siyasi diyalog, ekonomik karşılıklı bağımlılık ve kültürel uyum ve saygı. Biz, Orta Doğu barış sürecinin bu yönde seyretmesini arzu ediyoruz, bunun için de Filistinli gruplar arasındaki uzlaşmazlıkların çözülmesinde aktif rol aldık, almaya devam edeceğiz, El Fetih ile Hamas arasında.

İsrail-Filistin ihtilafında üzerimize düşen her türlü sorumluluğun gereğini yapmaya hazırız. Özellikle Suriye-İsrail dolaylı görüşmelerinin yeniden başlatılması konusunda da bundan sonra da aktif tutumumuzu sürdüreceğiz.

Irak konusu Orta Doğu'yu da doğrudan etkileyen son derece önemli bir konudur, çünkü Irak, bütün özellikleri itibarıyla ele aldığınızda küçük bir Orta Doğu niteliği taşımaktadır. Orta Doğu'daki bütün etnik ve mezhebi gruplar Irak'ta mevcuttur. Bu sebeple eğer Irak sorunu doğru bir şekilde ele alınmaz ve Irak istikrara kavuşturulamazsa, Orta Doğu'da barış tesis edilemez. Bu perspektifle biz, Irak'a dönük olarak hem Irak merkezi hükûmetiyle ilişkilerimizi derinleştirdik, yoğunlaştırdık, kapsamını genişlettik hem de Irak'taki bütün dost ve kardeş topluluklarla ilişkilerimizi güçlendirerek sürdürdük. Sayın Başbakanımızın son Bağdat ziyareti sonrasında ben de Basra, Musul ve Erbil'i kapsayan bir ziyarette bulundum. Bütün bu ziyaretlerle hedefimiz, Türkiye'yle Irak arasındaki entegrasyonu güçlendirmek, Irak'ın, önümüzdeki dönemde Irak'ta gerçekleştirilecek olan seçimlerden daha güçlü bir demokrasiyle, daha istikrarlı bir yapıyla çıkmasını temin etmektir.

Irak'ta yine bizim önem verdiğimiz konuların başında gelen Kerkük konusunda da tutumumuz net ve açıktır. Biz, Kerkük'te bütün etnik grupların uzlaşmasına dayalı özel statülü bir bölge oluşmasının Irak'taki iç barışın sağlanması açısından önemli olduğunu düşünüyoruz, bu noktadaki desteğimizi de sürdüreceğiz.

Suriye ile ilişkilerimizden biraz önce bahsettim. Biz, sadece kendi aramızdaki komşularımızla olan ilişkilerimize önem vermiyoruz, komşularımız arasındaki ilişkilerin de iyi düzeyde seyretmesine büyük önem veriyoruz, çünkü komşular arasındaki ihtilafın çevreye yayılması çok muhtemeldir.

Son olarak 12 Ağustos'ta Bağdat'ta meydana gelen bombalı saldırılardan sonra Suriye'yle Irak arasında yaşanan gerilimde Türkiye aktif rol üstlenmiştir ve bu gerilimin azaltılabilmesi için hem Bağdat hem Şam nezdinde yoğun bir diplomasiyle bu gerilimlerin kontrol altına alınması konusunda ciddi çaba sağlamıştır.

Bölgedeki uluslararası örgütlerle olan iş birliğimiz gittikçe artmaktadır. Türkiye'yle Arap Birliği arasında Türk-Arap İşbirliği Forumu oluşturulmuştur; Türkiye'yle Körfez İşbirliği Konseyi arasında da Türkiye Körfez İşbirliği Konseyi Stratejik İşbirliği Mekanizması geliştirilmiştir, bu mekanizma, Körfez İşbirliği Konseyinin herhangi bir ülkeyle kurduğu tek mekanizmadır.

İran'la ilişkilerimizde son yıllarda çok önemli pozitif gelişmeler yaşanmaktadır. Ekonomik ilişkilerimiz hızla geliyor ve İran'ın başta nükleer programla ilgili uluslararası toplumla yaşanan sıkıntıları olmak üzere bütün İran'la ilgili diplomatik konularda da Türkiye elinden gelen barışçı katkıyı yapmaya kararlıdır.

Afganistan'da çok yoğun bir faaliyet gösteriyoruz. Afganistan'a dönük olarak Afganistan'ın yeniden imarı çerçevesinde 200 milyon dolarlık bir paket geliştirdik ve bunu büyük ölçüde gerçekleştirdik. Bugün Türkiye'nin Afganistan'da yaptığı, inşa ettiği okullarda yaklaşık 40 bin öğrenci eğitim görmektedir. Bizim inşa ettiğimiz hastanelerde, sağlık ocaklarında, bu, sadece bir bölgeye münhasır değil, bütün sağlık ocaklarında yılda 1 milyonu aşkın hasta tedavi görmektedir. Benim haziran ayında Afganistan'a yaptığım ziyarette sadece Kabil değil, Vardak, Cevizcan, Mezari Şerif, Belh gibi bütün bu kuzey Afganistan'da bizimle tarihî bağları olan bölgeleri ziyaret ettim ve bu bölgelerdeki her türlü istikrar çalışmasına da katkıda bulunmaya devam edeceğiz.

Afganistan ile Pakistan arasında üçlü bir mekanizmayı kurmamız, aslında hem Afganistan hem de Pakistan'la kurduğumuz o yoğun dostluk ilişkisinin bir gereğidir. Biz, hem Afganistan'ı hem Pakistan'ı Türkiye'nin en kadim dostları olarak görüyoruz ve Afganistan'la Pakistan arasında sınır boylarında yaşanan terör olayları dolayısıyla ortaya çıkan gerginliğin aşılması için Türkiye iki kardeş arasında yapılması gereken ne gerekiyorsa onu yapmaya hazırdır, aynen Irak ile Suriye arasında olduğu gibi. Biz, bu tür üçlü mekanizmalarla çevremizde kalıcı bir barışı ihdas edeceğiz. Yarından sonra da Hamit Karzai'nin göreve başlaması vesilesiyle tekrar Afganistan'a bir ziyarette bulunacağım.

Bu arada Pakistan'ın istikrarı için de Pakistan'ın Dostları Grubunun fiili yürütümünü yaptık, son toplantısına ev sahipliği yaptık, Sayın Başbakanımız da Pakistan'a giderek Pakistan'daki bütün taraflarla görüşüp Pakistan'ın istikrarı için neler yapılabileceğini ele aldı.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 46

Bu bölgede yine Hindistan'la ilişkilerimizi geliştiriyoruz. Sayın Başbakanımızın geçen seneki ziyaretinden sonra büyük bir Asya gücü olan Hindistan'la ve yine büyük bir Asya gücü olan Çin'le olan temaslarımızda da önemli gelişmeler sağlandı.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine bizim tarihî ve coğrafi bağlarımız itibarıyla son derece önemli olan bir başka bölgeyle, yani Karadeniz ve Kafkasya ülkeleriyle olan ilişkilerimize de kısaca değinmek istiyorum.

Rusya Federasyonu'yla son dönemde sağlam temellerde ilişkiler geliştirdik. Sayın Cumhurbaşkanımızın Rusya ziyaretinde, bu sene içinde "çok boyutlu güçlendirilmiş ortaklık" kavramı çerçevesinde Rusya ile ilişkilerimizi daha geniş alana yaydık ve yeni mekanizmalarla bu ilişkileri takviye ettik.

2008 yılında Rusya ile toplam ticaretimiz 38 milyar dolara ulaştı. Türk yatırımlarının Rusya'daki tutarı 6 milyar dolar, müteahhitlik şirketlerimizin Rusya'da aldığı toplam taahhütler ise 30 milyar doları aştı. Rusya, şu anda Türkiye'deki en önemli kaynaklardan turizmde de birinci sırayı aldı. Türkiye-Rusya ilişkileri ağustos ayında Sayın Putin'in Ankara'ya yaptığı ziyarette imzalanan 20 anlaşmayla daha da tahkim edildi ve biraz önce zikrettiğim gibi yüksek iş birliği...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakan, buyurun, ilave süre veriyorum.

DIŞİŞLERİ BAKANI AHMET DAVUTOĞLU (Devamla) – Kusura bakmazsanız, tamamlamaya çalışıyorum biraz hızlı bir şekilde. Çok teşekkür ederim bu müsamahanız için.

Bu yolla Türkiye çok önemli ve tarihî bir komşusu olan Rusya ile de ilişkilerini geliştirmeyi sürdürecektir.

Ukrayna ve Moldova... Ukrayna bizim için Karadeniz'deki en önemli pivot stratejik ortaklarımızın başında gelmektedir. Moldova ise hem yoğun ilişkilerimizin olduğu hem de akrabalık ilişkileriyle bağlı olduğumuz soydaşlarımızın olduğu önemli bir dost ve komşu ülkedir, onlarla ilişkilerimizi de geliştiriyoruz.

Güney Kafkasya politikamız ise aynen Orta Doğu ve Balkanlar gibi bahsettiğim dört temel ilkeye dayanmaktadır. Biz, Güney Kafkasya'da kalıcı ve kapsamlı bir normalleşmeyi gerçekleştirmek istiyoruz. Abhazya, Osetya, Karabağ, bütün bu sorunları da içine alacak şekilde Kafkas bölgesinin tekrar bir istikrar, refah, karşılıklı saygı alanı hâline dönüşmesine büyük önem veriyoruz. Onun için geçen sene Gürcistan ile Rusya Federasyonu arasında yaşanan krizin çözümünde aktif bir rol üstlendik ve Kafkasya İşbirliği Platformu'nu hayata geçirilmesi için de, o dönem gündeme getirdiğimiz bu Platform'un hayata geçirilmesi için de hâlâ çabalarımızı yoğun şekilde sürdürüyoruz.

Güney Kafkasya'daki statü, şu anki geçerli olan statü hiçbir tarafın menfaatine değildir ve sürdürülebilir bir statü değildir. Biz bu statünün Azerbaycan'ın işgal altındaki topraklarının işgalden kurtarılması ve Azerbaycan-Ermenistan ihtilafına kalıcı bir çözüm bulunması, Türkiye-Ermenistan ilişkilerinin normalleştirilmesi ve Gürcistan'ın toprak bütünlüğü içinde Abhazya ve Osetya problemlerinin aşılabilesine dayalı kapsamlı bir normalleşme politikasının, stratejisinin gerekli olduğunu düşünüyoruz.

Bu perspektif sebebiyle Türkiye ile Ermenistan arasında son dönemde imzalanan protokolleri imzalama sürecinde... Bu konuda da zaten Büyük Millet Meclisimize kapsamlı bir bilgi arz etmiştik. 10 Ekimde Zürih'te Ermenistan Dışişleri Bakanı Nalbantyan'la imzaladığımız protokollerin temel hedefi de bu kapsamlı normalleşme yönünde ciddi bir sürecin, ivmenin kazandırılmasıdır.

Biz bu Ermenistan ile Türkiye arasındaki normalleşmenin ancak ve ancak Ermenistan-Azerbaycan ilişkilerinin normalleşmesi suretiyle gerçekleştirebileceğine, kalıcı olabileceğine inanıyoruz. Nitekim Türkiye'nin Ermenistan'la yürüttüğü bu süreç içinde Azerbaycan-Ermenistan ihtilafının çözümü konusunda da Minsk Grubu'nun yürüttüğü süreçte ciddi bir ivme kazanmıştır. Son altı yedi ay içinde iki ülkenin liderleri 7 kez bir araya geldiler. Önümüzdeki dönemde tekrar bir araya gelecekler. Son bir yıl içinde 7 kez, son beş altı ay içinde 5 kez bir araya gelindi.

Teknik çalışmalara da hız kazandırıldı. Ümit ediyoruz ki bu yolla biz Kafkasya'da kalıcı ve kapsamlı bir barışı gerçekleştirmek bakımından öncü bir rol üstleniriz.

Nihai hedefimiz Türkiye-Ermenistan ilişkilerinin iki ulus devleti olarak normalleşmesi, karşı sınırlara karşılıklı saygı ve iyi komşuluk ilişkilerine dayalı bir ilişkinin geliştirilmesi, Türk-Ermeni ilişkilerinin tarihî önyargılardan arındırılarak adil bir hafızaya dayalı bir şekilde yeniden ihdas edilmesi ve asılsız soykırım iddialarının önünün kesilmesi, engellenmesi ve Türk ve Ermeni toplulukları arasında yeni bir dönemin başlatılması, bu çerçevede tarih komisyonunun kurulması ve üçüncü olarak da Azeri-Ermeni ihtilafına kalıcı bir çözüm bulunması. Bu yönde çabalarımızı artırarak sürdüreceğiz.

Azerbaycan'la ilişkilerimiz bizim için sadece Kafkaslarda değil, bütün dış politikamızdaki en önemli stratejik eksen oluşturmaktadır ve bu Azerbaycan'la ilişkilerimizi de derinleştirerek sürdürmeye devam edeceğiz.

Orta Asya cumhuriyetleriyle, çok tarihî bağlarımız olan Orta Asya cumhuriyetleriyle ilişkilerimize büyük bir önem veriyoruz. Yakın dönemde, ekim ayı başında Nahçıvan'da "Türk Dili Konuşan Ülkeler Devlet Başkanları Zirvesi" yapıldı ve bu zirvede Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyinin kurulmasına ve bunun sekreteryaasının İstanbul'da kurulmasına karar verildi. Bu çok önemli bir adımdır. Bizim için Orta Asya tarihî ve coğrafi irtibatlarımızın çok güçlü olduğu ve bundan sonra da stratejik olarak en büyük önemi taşıyan bölgelerden birini oluşturmaktadır.

Bu sene Türkiye CICA'nın, yani Asya'da İşbirliği ve Güven Artırıcı Önlemler Konferansının dönem başkanlığını üstleniyor. Bu dönem başkanlığı döneminde de Türkiye'nin Orta Asya'ya dönük çalışmalarında yeni bir ivme söz konusu olacaktır.

Kazakistan Cumhurbaşkanı Sayın Nursultan Nazarbayev geçtiğimiz ay içinde Türkiye'ye ziyaret etti ve stratejik ortaklık anlaşması imzaladı. Bu stratejik ortaklık anlaşmasıyla Orta Asya cumhuriyetlerinde akdedilen en kapsamlı iş birliği anlaşması hayata geçirilmiş oldu.

TİKA, bir başka vesileyle mutlaka Komisyonumuzun bilgilerine sunulacaktır. Orta Asya başta olmak üzere bütün bu coğrafyalarda yoğun bir çalışma temposu içindedir ve Türk kültür varlıklarının korunması konusunda da artan bir hızla Dışişleri Bakanlığımız ile koordinasyon hâlinde çalışmalarını yürütecektir, yürütmektedir.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 47

Doğu Asya Pasifik Bölgesi'nde, başta Çin, Malezya, Yeni Zelanda, Filipinler, Singapur, Vietnam gibi önemli ülkeler olmak üzere, bu ülkelerle ikili ilişkileri geliştiriyoruz, yakın dönemde Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliğine (ASEAN) gözlemci olabilmek üzere bazı temasları başlattık.

Ayrıca 2010 yılı Türkiye'de "Japonya Yılı" olarak kutlanacak.

Kore Savaşı'nın 60'ıncı yılı dolayısıyla da Güney Kore ile kapsamlı bir faaliyetler silsilesi programı üzerinde çalışıyoruz.

Nihai olarak açılım politikalarımıza dayalı yeni bölgeler olarak iki bölgeyi özellikle zikretmek istiyorum. Bu, Afrika ve Latin Amerika Bölgesi.

Afrika ülkeleriyle ilişkilerimiz gittikçe artan bir tempoda yürümektedir. Türkiye maalesef soğuk savaş dönemi şartlarında Afrika ile olan ilişkileri son derece minimum düzeyde yürütmek durumunda kalmıştı. Ancak soğuk savaş sonrasında çıkan yeni konjonktür ve Türkiye'nin artan diplomatik etkinliği Afrika'da bize yepyeni bir ufuk açtı. Geçen sene İstanbul'da Türkiye-Afrika İşbirliği Zirvesi yapıldı ve bu zirveden sonra, bu zirve paralelinde yaptığımız çalışmalarla bu sene 9, gelecek sene de 5 yeni büyükelçiliğin Afrika'da kurulmasına karar verdik. Tanzanya Büyükelçiliğimiz açıldı, temmuz ayında da Fildişi Sahili, Kamerun, Mali, Nijer, Uganda, Angola, Madagaskar ve Gana'ya büyükelçi tayinlerimizi yaptık. Büyükelçilerimiz bu ülkelerde büyükelçilik açma çalışmalarını sürdürüyorlar.

Latin Amerika da coğrafya olarak bize uzak olmakla birlikte son derece yükselen bir önemli eksenidir. Burada da iki büyükelçiliğe yeni tayinler yaptık, yeni büyükelçilik açtık. Birisi Peru, diğeri Kolombiya.

Brezilya ile ilişkilerimiz "Medeniyetler İttifakı" çerçevesinde nisan ayında yapılacak zirveyle daha büyük bir ivme kazanacak. Bu büyük, kapsamlı alanlara Türkiye bundan sonra daha artan bir tempoyla girecek.

Önemli olan dış politikamızın bu yoğunlukta girmesi değil, Türk iş adamlarının, Türk aydınlarının bu bölgelere ilgilerinin artmasıdır. Biz önümüzdeki dönemde Afrika ve Latin Amerika'da çok güçlü bir zemin elde edeceğimize mutlak güvülle bakıyoruz.

Son olarak bu çerçevede çok taraflı zeminlerdeki çalışmalarımıza değinmek istiyorum. Biraz önce bahsetmiştim, soğuk savaştan bugüne intikal eden en önemli kurumsal ilişkimiz NATO ile olan ilişkimizdir. Elli yedi yıldır NATO üyesiyiz ve NATO'nun uluslararası güvenliğin teminatı bakımından en önemli kurumsal yapı olduğuna inanıyoruz. Bu çerçevede NATO'nun önümüzdeki dönemde daha etkin bir rol üstlenebilmesi için geliştirdiği yeni stratejik konseptiyle ilgili çalışmalara aktif olarak katılıyoruz. Bu çalışmalarda bir emekli büyükelçimiz akil adamlar heyetinde bulunmaktadır. Bu yeni stratejik konseptin Türkiye'nin ulusal çıkarlarıyla uyumlu olması yönünde gayret göstermeye devam edeceğiz.

Ayrıca çevre sorunları başta olmak üzere diğer uluslararası alanlara ilgilimiz son dönemde artmıştır. Ağustos ayında Kyoto Protokolü'ne taraf olduk. Mart ayında 5. Dünya Su Formunu gerçekleştirdik. Ayrıca Nabucco Boru Hattı Projesi başta olmak üzere birçok enerji projelerini bu dönemde başlattık. Bundan sonra da Türkiye uluslararası enerji, çevre, güvenlik, iklim değişikliği gibi konularda aktivitesini sürdürecektir.

Değerli milletvekilleri, bütün bu perspektifte dış politika çalışmalarımızı ele aldığımızda Türkiye'nin artan diplomasi etkinliği dışında Bakanlığımızın temposunda ortaya çıkan artış dolayısıyla yepyeni alanlara yönelme ihtiyacımız da söz konusudur. Bunların başında kamu diplomasisi geliyor. Bakanlığımız bünyesinde son dönemde Türkiye'nin dışarıda tanıtımı bağlamında atılacak adımlar çerçevesinde kamu diplomasisi alanına özel bir önem veriyoruz.

Ayrıca Bakanlığımızın insan kaynakları itibarıyla güçlendirilmesi büyük önem taşıyor. Çünkü bu yeni şartlara intibak edebilmek, birçok uluslararası örgüt de bölgede etkin faaliyet gösterebilmek için Bakanlığımızın bütçesinin ve insan kaynaklarının sizin de takdirlerinizle giderek artmasında büyük bir önem var.

Sadece bir rakam olarak zikretmek isterim, 2008 yılı sonunda, yani geçen sene 171 olan dış temsilcilik sayımız bu sene sonunda 199'a çıkmaktadır. Yani artış yüzde 16. Afrika'da 15, Kafkasya, Orta Asya'da 6, Kuzey Amerika'da 3, Güney Amerika'da 3, Orta Doğu'da ise 1 yeni dış temsilcilik açıyoruz, toplam 28. Daha önce son bir yıl içinde fiilen açtığımız temsilcilikler de buna eklendiğinde 33 yeni dış temsilciliklerimiz açılıyor. Bunun ortaya çıkardığı insan kaynağı talebini, bunun ortaya çıkardığı yeni personel ihtiyacını, yeni bütçe kaynağı ihtiyaçlarını takdir edeceğinizi düşünüyorum.

Gerçekten Dışişleri Bakanlığı mensuplarımız dünyanın her köşesinde büyük bir özveriyle Türkiye'nin bu artan dış politika etkinliğini daha da üst seviyelere çıkarabilmek için ciddi bir çaba içindedir.

Biz gerek insan kaynağımızın zenginleştirilmesinde gerekse mekânların fiziki ve teknolojik altyapısının değiştirilmesi için kapsamlı bir çalışma içindeyiz. Bütün büyükelçiliklerimizin Türkiye'ye yakışır bir yapıda olması, Türkiye'ye yakışır bir donanımda olması hepimizin temel arzusudur. Önemli büyükelçilik merkezlerini bundan sonra tekrar gözden geçirerek binaların yenilenmesine gayret edeceğiz.

Sayın Başkan, sabrınızı zorlamışsam kusura bakmayınız. Çok teşekkür ederim.

Sonuç itibarıyla Bakanlığımın 2010 mali yılı bütçesi 920 milyon 137 bin Türk lirası olarak onayınıza sunulmuş bulunmaktadır.

Tabii Türkiye'nin içinden geçtiği ekonomik krizi ve sair bütün bunları göz önünde bulundurmakla birlikte, aslında bundan sonra da bu bütçenin daha da artarak, dış politika tempomuza uygun bir şekilde artarak Dışişleri Bakanlığımızın imkânlarının genişletilmesi konusunu takdirlerinize yine sunuyorum.

1995 yılında genel bütçeye oranı binde 8,7 olan Bakanlığımızın bütçesi on beş yılda artması beklenirken maalesef binde 3,3'e bugün tekabül etmektedir. Bu bakımdan bütçe tavan ödeneğimizin siz saygıdeğer Komisyon üyelerine özetlemeye çalıştığım çerçevede küresel ve bölgesel planda dış politikada üstlendiğimiz rol ve belirlediğimiz hedeflerle uyumlu olmadığını yüksek takdirlerinize sunuyorum. Bundan sonra bu konuda hem Hükûmetimiz olarak hem Meclisimiz olarak Türk dış politikasının artan etkinliğine paralel bir şekilde bu bütçenin, 2010 yılı bütçesinin tarafınızca onaylanmasını diliyorum ve bu 2010 yılı bütçesinin ülkemiz için hayırlı olması temennisiyle, heyetinize, yüksek heyetinize Bakanlığım ve Hükûmetimiz adına saygılar sunuyorum.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 48

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Değerli Komisyon üyeleri, bu kapsamlı sunumu dolayısıyla Sayın Bakana tekrar teşekkür ediyor ve müzakereleri açıyorum.

İlk sözü Sayın Onur Öymen'e veriyorum.

Buyurun Sayın Öymen.

ONUR ÖYMEN (Bursa) – Çok teşekkür ediyorum.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Sayın Başkan, bir usul olarak önce Komisyon üyelerine söz veriyordunuz.

BAŞKAN – Şimdi, bakınız, Dışişleri Bakanlığı bütçesinde bugüne kadar müzakerelerimizde istisnai olarak Dışişleri Bakanlığı kökenli üyelerimize, Komisyon dışındaki üyelerimize milletvekili arkadaşlarımız sıralarını veriyorlar.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Sayın Başkan, Adalet Bakanlığı bütçesi görüşülürken de yaptınız. O zaman ben de hukukçu olarak Adalet Bakanlığı bütçesinde...

BAŞKAN - O sebeple sayın üyelerimize söz veriyoruz.

Buyurun Sayın Öymen.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Doğru bir davranış değil. Bunu söylüyorum.

ONUR ÖYMEN (Bursa) – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, Plan ve Bütçe Komisyonunun çok değerli üyeleri, Dışişleri Bakanlığının güzide mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biz dış işleri konularını, dış politika konularını iç politikanın tamamen dışında düşünüyoruz, millî meseleler olarak düşünüyoruz ve hiçbir sözümüz dış politikayla ilgili iç politika düşüncesinden hareket etmiyor. Hükûmetin başarısını diliyoruz. Çünkü Hükûmette kim olursa olsun hükûmetin başarısı Türkiye'nin başarısıdır.

Ümit ediyoruz ki Sayın Bakanın biraz önce Komisyona ifade ettiği görüşler hayata geçirilir, bu temenniler gerçekleşir ve Türkiye bütün bu alanlarda başarılı sonuçlar alır.

Yalnız bu vesileyle sonundan başlamama müsaade ederseniz, bu kadar kapsamlı hedeflerin yerine getirilmesi bu kadar kısıtlı bir bütçeyle nasıl olacaktır? Yani diğer bakanlıkların bütçesi artırılırken Dışişleri Bakanlığının bütçesinin bu kadar azaltılmasının sebebi acaba nedir? Hükûmet, Sayın Bakanın bu konuda dile getirdiği yüksek hedefleri paylaşmadığı için mi böyledir? Başka taraflara kaynak bulunurken Dışişlerine niye kaynak bulunamıyor? Yani bu yeni büyükelçilikler açılması, yeni atılımlar, yeni hedefler kaynak olmadan biraz zor gerçekleştirilir. Temenniden ibaret kalabilir. Onun için benim temennim, Sayın Bakan önerme de Plan ve Bütçe Komisyonun Dışişleri Bakanlığı bütçesini yükseltmesidir.

Sayın Bakan daha önce olduğu gibi bu toplantıda sözlerinizi büyük bir nezaketle açıkladınız. Zaten sizden de bunu bekliyorduk. Dışişleri Bakanlığında işgal ettiğiniz görev de bunu gerektiriyor. Onun için sizi tekrar kutluyorum, size teşekkür ediyorum. Bunun tek istisnası var, eksenle ilgili tartışmaların art niyetli olduğunu söylediniz. Biz bu tartışmaları yapıyoruz ama hiç de art niyetli değiliz. Yalnız biz yapmıyoruz, dünya basınında bildiğiniz gibi bu konuda endişeler içeren pek çok yayın yapılıyor, pek çok makale yayınlanıyor. Bu eksen tartışmaları gerçekten ciddi bir konudur, üzerine eğilmenizi tavsiye ederim. Haklı olabilir haksız olabilir, sizin başka bir perspektifiniz olabilir ama bizim gözlüğümüzle baktığınız zaman burada ciddi bir kaygımız var. Bunun başlıca sebebi Türkiye değildir. Şimdi Sayın Bakan anlattı, komşu ülkelerle sağladığımız gelişmeler, 9 bakanla gittiğimiz toplantılar, yaptığımız anlaşmalar, çok güzel şeyler. Keşke bunu sürdürebilsek ve bunu daha da ileri götürebilsek.

Ama aynı boyutta gelişmeleri Batı ülkeleriyle göremiyoruz. Batı ülkeleriyle, bu çapta temaslar yapıldığını, vize muafiyet anlaşmaları imzalandığını, stratejik anlaşmalar imzalandığını pek çok Avrupa ülkesiyle pek göremiyoruz. Bunun başlıca sorumlusu Türkiye değildir. Maalesef bazı Avrupa ülkeleri Türkiye'yi bilinçli olarak Avrupa'dan uzaklaştırmaya çalışıyorlar. Fransa Cumhurbaşkanı'nın sözleri var, "Türkiye hiçbir zaman Avrupa Birliğine üye olmamalıdır, çünkü Avrupa ülkesi değildir, Asya ülkesidir." diyor. Şimdi karşımızda bu zihniyette insanlar var ve bunların bu yaklaşımları, Alman Başbakanının politikalarını biliyoruz, Avusturya'nın, bazı başka ülkelerin politikalarını biliyoruz, çok dostumuz olmasına rağmen Avrupa'da, üye olabilmek için bütün ülkelerin desteğine ihtiyacımız olduğu için, bu gibi olumsuz davranışları çok kaygı verici buluyoruz ve âdeta kendi elleriyle Türkiye'yi Avrupa'dan bir Orta Doğu devleti olmaya doğru itiyorlar.

Bu bizi çok kaygılandırıyor. Çünkü bu sadece ekonomik ilişkiler, siyasi ilişkiler bağlamında bir mesele değildir, bunun arkasında bir değerler sistemi yatıyor. Biz cumhuriyeti kurarken Atatürk'ün sözüyle hatırlatayım, şu felsefeyi benimsedik, Atatürk diyordu ki: "Kültürler farklıdır ama medeniyet tektir ve biz bu medeniyetin parçasıyız."

Şimdi, medeniyet tekse, bizim medeniyetler kavramını benimsememiz, şimdiye kadar seksen beş yıldır izlediğimiz politikalarla örtüşmüyor ve "medeniyetler ittifakı" diyoruz, Sayın Bakanın konuşmasında çok açık bir şekilde ifade edilmiş, Batı medeniyetiyle İslam ülkeleri arasındaki bağları güçlendirmek için bu medeniyetler ittifakı sistemi kuruldu, Birleşmiş Milletler de destekleri filan. Eğer öyleyse karşımızdaki İspanya, masaya oturan İspanya Başbakanı Zapatero belli ki Batı medeniyetini temsil ediyor. Bunun karşısında oturan Sayın Başbakanımız acaba hangi medeniyeti temsil ediyor? Biz artık Batı medeniyetinin bir parçası olmaktan vazgeçtik de İslam ülkelerinin biz sözcüsü gibi masaya oturuyoruz. Bunlar kaygı verici gelişmelerdir.

İkincisi, değerler sisteminden bahsediyoruz. Batı'nın değerler sisteminde ne var? Demokrasi var, insan hakları var, kadın erkek eşitliği var, basın hürriyeti var, ifade hürriyeti var, laiklik var, yargı bağımsızlığı var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Öymen, ilave süre veriyorum efendim.

ONUR ÖYMEN (Devamla) – Özür dilerim.

Bütün bu alanlarda maalesef uluslararası kuruluşların istatistiklerini okursanız, Türkiye geriye gidiyor.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 49

Bütün bu alanlarda Sayın Bakandan rica ediyoruz, bir kere daha değerlendirsın, bu konudaki kaygılarımızı ve sanki böyle bir mesele hiç yokmuş gibi ortaya atılmasını.

Ermenistan'la ilişkiler konusunda söylediklerimizi söyledik. Baskılara direnebilecek... Bize çeşitli kaynaklardan gelen bilgilere göre üzerimizde büyük baskılar olacak. Özellikle nisan ayı yaklaştığında bu protokollerin olduğu gibi Karabağ konusunda ilerleme olmasa da onaylanması için büyük baskılar yapılacaktır. Bunu Sayın Bakan gayet iyi biliyor. Bu baskılara direnmek için biz size destek sözü veriyoruz, yeter ki siz de direnin.

Kıbrıs konusunda ciddi kaygılarımız var. Çünkü bizim son nokta olarak kabul ettiğimiz Kofi Annan Planı'nı Kıbrıslı Rum Lider "ölmüştür" diye ilan etti. Kofi Annan Planı ölmüşse, ondan bizim için daha iyi bir planı acaba kabul etmeye hazır mı olacaklar bunlar?

Birer cümleyle söylüyorum Sayın Başkan.

Avrupa Birliği konusunda ciddi kaygılarımız var. Çünkü yalnız fikir olarak değil, uygulamada engelleniyoruz. Avrupa Birliği'nin Kıbrıs dolayısıyla dondurduğu 8 başlığa ilaveten Fransa tek başına beş müzakere başlığını dondurdu ve bunun gerekçesini de "Bu başlıklar Türkiye'yi tam üyeliğe götürür." diye ilan etti. Türkiye'nin bir eksikliğinden değil. Ama Fransa, Türkiye üye olmasın diye beş başlığı dondurdu.

Şimdi, bu başlıkların açılması için Türkiye ne gibi gayret sarf ediyor? Bizden başka bütün aday ülkelerin vatandaşlarına vize muafiyeti tanındı Avrupa ülkelerine seyahatte, bu önümüzdeki yılın ocak ayında itibaren Sırbistan, Karadağ ve Makedonya'ya da tanınacak, yılın ortasından itibaren de Bosna-Hersek ve Arnavutluk'a tanınacak. Türkiye için tanınmıyor. Biz hepsinden daha ilerideyiz müzakere sürecinde, onların vatandaşlarına tanınıyor bizimkine tanınmıyor. Çeşitli bahaneler var biliyoruz ama bu konuyu mutlaka çözmek lazım, bedelini Türk vatandaşları ödüyor.

Bunun dışındaki konular hakkında da söyleyeceklerimiz var ama size insani boyutuyla önem taşıyan bir meseleyi hatırlatayım. Sayın Bakan söz vermişti bu Abhazya ve Osetya konusunda, özellikle orada yaşayan insanlarımızın, Türkiye'deki vatandaşlarımızın oraya serbestçe seyahat edebilmeleri için uçak ve gemi seferleri düzenlenmesi. Öyle anlaşıyor ki bu çabalarımız sonuç vermedi. Diplomaların eşitliği konusu var, bu çifte vatandaşlık konuları var. Tavsiye ediyorum, mümkünse eğer bu konulara lütfen daha yakından eğilelim ve bir sonuç elde etmeye çalışalım.

İran ve Orta Doğu konusunda birer cümle söyleyeceğim.

İran konusunda kamuoyuna yaptığımız açıklamalarla bizim NATO'da savunduğumuz resmî görüşler örtüşmüyor. Kamuoyuna yaptığımız açıklamalarda elinde nükleer silah olan ülkeler İran'a karışmasın diyoruz, NATO'da tersini söylüyoruz. İsrail'in nükleer silahları meselesi halledilmeden İran'ın halledilemez diyoruz, NATO'da tersini söylüyoruz veya buna değinmiyoruz. Yani bunlara biraz dikkat etmekte fayda var, bir ülkenin bir politikası olur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ONUR ÖYMEN (Devamla) – Sayın Başkan, bitiriyorum.

Şimdi, burada Filistin meselesi son derece önem taşıyor. Mahmut Abbas'ın görevi bırakma ihtimali var. Çok kuvvetli bir ihtimal. Bu konuda açıklamalar var. Sayın Bakanın konuşmasında yok belki daha sonraki bir gelişme olduğu için. Buna özen göstermemiz gerekiyor. Aksi taktirde Filistin'in bir iç çalkantıya sürüklenmesi bize çok zarar verir ve Suriye Devlet Başkanı diyor ki İsrail ile ilişkileri geliştirin ki bizimle İsrail arasında arabuluculuk yapın. Hâlbuki biz İsrail'i eleştirmekte haklıyız tabii yaptıklarını ama İsrail ile ilişkilerimizi büsbütün soğutursak, büsbütün suçlayıcı bir üslupla konuşursak, o zaman bu arabuluculuk şansımızı kaçıracağız. İsrail Cumhurbaşkanı, Başbakanı "Artık Türkiye'yi arabulucu olarak istemiyoruz." dedi.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakana başarılar diliyorum, arkadaşlarımıza başarılar diliyorum.

Sayın Bakanın en büyük şansı böyle güzide bir ekiple çalışmasıdır. Onun için dikkat ediyorsanız biz şimdiye kadar her konuda, her şeyi eleştirdik ama Dışişleri Bakanlığını eleştirmedik.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Öymen.

Sayın Bölükbaşı, buyurun efendim.

AHMET DENİZ BÖLÜKBAŞI (Ankara) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Dışişleri Bakanlığımız bütçesinin hayırlı olması temennisiyle Sayın Bakanı, Komisyonun değerli üyelerini ve Dışişleri Bakanlığımızın değerli mensuplarını en derin saygılarımla selamlıyorum.

Sayın Bakan uzun konuşmasında dış politika konusunda çok pembe bir tablo çizdiler. Tabii bu pembe tablo hayalî başarı hikâyeleriyle bezenmiş bize göre sanal bir tablodur. Benim önümdeki beş dakikalık kısa süre içinde Sayın Bakanın uzun konuşmasında üzerinde önemle durduğu ve 118 sayfalık Dışişleri Bakanlığı bütçesiyle ilgili broşür kitapçıkta 6 sayfayla en uzun şekilde yer alan Ermenistan'la ilişkilere değinmek istiyorum. Bunun bir sebebi de Sayın Bakanımız 22 Ekim günü Mecliste bu konuda bilgi verirken bendeniz bir yurt dışı toplantı dolayısıyla bulunamamıştım. Orada kendisiyle paylaşamadığım bazı düşüncelerimi bu vesileyle paylaşmak isterim.

Sayın Bakan o gün beni çok şaşırtan, bilgilerimi acaba doğru mudur diye teyit etme ihtiyacını duyduğum bir çerçeve çizdiler ve Viyana antlaşmalar hukukundan, devletlerin halefiyeti hukukunun temel ilkelerinden bahsettiler ve "Sınır belirleyen antlaşmaların rejimler ve devletlerin niteliği değişse bile değişmeyeceğini, o bakımdan 1921 Kars Antlaşmasına protokolle açıkça atıfta bulunulmamış olmasının hiçbir önemi olmadığını, kaldı ki 21 Aralık 1991 yılında Ermenistan'ın da dâhil olduğu Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin ardılı ülkelerin Almatı'da bir araya gelerek Sovyetler Birliğinin yaptığı her anlaşma bizi bağlar." dediklerini söylediler.

Şimdi, Sayın Bakan, eğer bu dediğiniz doğru olmuş olsaydı 1992 yılından bu yana biz neden Ermenistan'la yapılan görüşmelerde sınırların açıkça tanınması gerektiği konusunda ısrarlı olduk? Eğer bu otomatik sonuç doğursaydı,

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 50

sınır anlaşmaları bütün ardılı ülkeleri bağlar, sizin dediğiniz gibi bir uluslararası hukuk normu olsaydı neden böyle bir protokolda sınır konusuna yer vermek gerekirdi? Neden böyle dolaylı bir uluslararası anlaşmalarda tanımlandığı şekliyle “tanırlar” ifadesinin açıkça Kars Anlaşması’nı istihdaf ettiğini söylemek konusunda sizin çaba göstermeniz neden gerekli hâle gelirdi?

Sayın Bakanım, Viyana anlaşmalar hukuku ve halefiyet hukuku sizin dediğiniz gibi değildir. Bazı ilkelerini de koydunuz ama sınır açıkça tanınır, zımnen tanınmaz. Sınır anlaşmaları da otomatik sonuç doğurmaz. Bunların ardıl ülkeler tarafından teyit edilmesi gerekir. Nitekim SSCB dağıldıktan sonra biz Karadeniz’e ilişkin deniz yetki alanları anlaşmalarının ardıl ülkelerce geçerli olduğunu nota teatisi yoluyla teyit ettirdik. Dediğiniz gibi olsaydı buna da ihtiyaç olmazdı. O dönemde de Ermenistan’a bunu teklif ettik fakat Ermenistan yanaşmadı.

Efendim, bu konuda ikinci belki üzerinde durulması gereken husus, bunun onay süreci. Şimdi diyorsunuz ki: “Biz 3 Nisanda protokollerini parafe ettik. Bunu Türk kamuoyundan ve Türkiye Büyük Millet Meclisinden sakladık. 31 Ağustosta da imza ettik. Şimdi takdir yüce Meclisindir. Eğer yüce Meclis bunu onaylamazsa Türkiye’yi bağlayan bir şey yoktur.”

Şimdi, tabii, uluslararası ilişkilerde asgari ciddiyetin bir icabı olması gerekir. Hükûmetiniz döneminde maalesef bazı konular bir anlaşmalar mezarlığı olmuştur. Kıbrıs Ek Protokolü’nü imzaladınız, Meclise dahi sevk etmediniz. Irak’la Terörle Mücadelede İşbirliği Anlaşması’nı imzaladınız. Türkiye’nin müdahale hakkını Irak’ın iznine bağlayan bir hükmü içeren bu anlaşmayı sonra Başbakanlıktan geri çekmek durumunda kaldınız. Şimdi imzaladığınız anlaşmada bu yönde bir hüküm olduğunu zannetmiyorum. Yarım yamalak bir anlaşma imzaladınız.

Şimdi, bu Ermenistan protokollerini de... “Yüce Mecliste biz bunu oyalarız. Çözümlemeden biz bunu yürürlüğe sokmayız.” diyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET DENİZ BÖLÜKBAŞI (Devamla) - Teşekkür ederim efendim.

Şimdi, 31 Ağustos günü bu imzadan sonra yapılan açıklamada her iki taraf anayasal ve yasal prosedürlerine uygun biçimde onay işlemlerinin zamanlıca ilerlemesi için çaba göstereceklerdir. Şimdi madem siz bunu Dağlık Karabağ ve Ermeni işgalinin sona ermesine bağlayacaktınız da herhâlde beş ay içinde bu sorunun o kapsamda çözüleceğini ümit etmiyordunuz. Neden böyle bir zamanlıca ilerletilmesi diye bir taahhüt altına girdiniz? Bu da tabii cari sualdir.

Efendim, bir diğer husus da, Bakanlıktaki atamalarla ilgilidir. Ona da kısaca değinmek istiyorum. Şimdi, Dışişleri Bakanlığında, geçmişte dışarıdan büyükelçi atamaları yapıldığı çok istisnai hâllerde doğrudur. Bu, olağanüstü yönetim dönemlerinde ve sonrasında olmuştur. Belli merkezlere, KKTC gibi, oranın ekonomik ve mali altyapısının güçlendirilmesi amacıyla olmuştur ama ilk defa bir hükûmet bir kararnameyle dışarıdan 2 büyükelçi sizin zamanınızda atamıştır. Tabii, ben bu değerli büyükelçilerinin vasıflarını ve sizin bu atamanızda bu vasıflarının ne derecede etkili olduğunu bilmiyorum. Ama Vatikan’a atanan öğretim üyesi büyükelçimizin bir tarikat bağlantısı olduğu söyleniyor. Böyle bir bağlantı var mıdır Sayın Bakan? Sizin atamanızda bunun etkisi olmuş mudur? Nairobi’ye atanan Büyükelçimiz bir müsteşar idi. Müsteşarlıktan alınması karşılığında bir teselli mükafatı gibi görüldüğü söyleniyor. Bunu da sormak isterim.

Sözlerime son vermeden önce, geçtiğimiz günlerde İçişleri Bakanlığı bütçesi burada tartışılırken ben bu son PKK açılımıyla ilgili Sayın İçişleri Bakanımıza bazı eleştiriler yöneltmiştim. Ben ayrıldıktan sonra söz alan Komisyonumuzun değerli bir AKP’li üyesi -zabıtlardan okumak istiyorum- aynen şunları söylemiştir, Dışişlerini de ilzam ettiği için okuyorum: “Bunun dışında Sayın Başkan, yani burada bilhassa konuşma tarzları, buradaki yani alaylı, bilhassa Türkçesini de bilmiyorum, “monşer” dedikleri diplomat mı nedir, o tip şu an milletvekiliği yapan arkadaşlarımız gelip burada alaycı şekilde konuşamazlar. Her şeyi söylemeye kimsenin hakkı yoktur.” Şimdi Sayın Eyüp Ayar, bilmiyorum, buradalar mı? Sayın Ayar, bu monşer takıntınızın nedenini bilmiyorum. Monşer kelimesinin anlamını da bilmediğinizi kendiniz ifade ediyorsunuz ama bakın, bugün monşerlerin bütçesi görüşülüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayın efendim.

AHMET DENİZ BÖLÜKBAŞI (Devamla) - Monşerler burada. Yani muvazzaf monşer ile emekli monşer ayrımı yaptığınızı zannetmiyorum. Bizler de buradayız, muvazzafalar da burada. Bu takıntınız, bu kompleksiniz bir aşağılama amaçlı kullandığınız, yüklediğiniz anlamdan anlaşılıyor, sebebini bilmiyoruz ama burada Sayın Bakan da AKP’li monşerlerin oluşturduğu Bakanlığın başındadır. Bir derdinizin varsa burada söyleyin, hep birlikte tartışalım.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Özçelik, buyurun.

OSMAN ÖZÇELİK (Siirt) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlar, dış ilişkilerimizin değerli bürokratları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanımızın gerçekten aktif bir dış politika izlediğini görüyoruz. Türkiye’nin dış ilişkilerinde ciddi bir hareketlilik var.

Ben, ağırlıklı olarak, Avrupa Birliği sürecinde Hükûmetimizin ve dış ilişkilerimizin, neredeyse rölantiye alınan ilişkilerin daha da hızlandırılması gereğine vurgu yapmak gereğini ifade ediyorum.

Türkiye’nin Avrupa Birliği üyesi olması karşısında duran iki grup var, toplumsal grup var diyebiliriz. Bunlardan bir bölümü doğrudan Avrupa Birliği üyeliğine karşı olanlardır ki Avrupa Birliğini emperyalist bir grup olarak görürler ve Türkiye ile ilişkilerinde Türkiye’nin aleyhine gelişecek ekonomik ve sosyal ilişkilerden çekindiklerini ifade ederler, bu emperyalist grupla ilişki kurmamasını savunurlar. Bunlar genellikle kendilerini sosyalist veya komünist olarak ifade eden gruplardır.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 51

Bir başka grup da doğrudan karşı olmamakla birlikte, aslında, Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğini destekliyor gibi görünmesine rağmen, alttan alta Türkiye'nin Avrupa Birliğiyle ilişkilerinin dondurulması, hatta bu birliğe karşı bir tutum gösterirler. Bunların da çoğu kendilerini milliyetçi, ulusalcı, bir bölümü de militarist anlayışta olan gruplardır.

Türkiye'nin Avrupa Birliğini savunanlar gerçek demokrasiden, barıştan, insan haklarından yana geniş halk kitleleridir. Türkiye'de mevcut statükonun değişmesi, şeffaflığın sağlanması ve statükonun değişimiyle birlikte özgürlükçü bir anlayışın gelişmesinden yana olan insanlardır Avrupa Birliğini savunanlar.

Karşı duranların bir bölümü, tabii, statükonun değişmesi hâlinde konumlarını kaybetme kaygısı taşımaktadırlar ve bu nedenle sürekli engel çıkarmak ve Hükümetin de bu eleştiriler karşısında biraz da duraklamasını, duraksamasını sağlayan bir gruptur.

Tavsiyemiz, Dışişlerimizin ve AKP'nin, AK PARTİ'nin bu ikircimli tutumundan vazgeçmesidir ve net, açık bir şekilde sürecin en hızlı şekilde gelişmesi konusunda çaba sarf etmesini bekliyoruz.

Avrupa Birliği, Türkiye'nin dünyayla entegrasyonunu, çağdaş, modern, eksiksiz bir demokrasiye kavuşmasını, ekonomik refah düzeyini, refah toplumunu yaratması bakımından önemli bir kurum, önemli bir birlik olduğunu düşünüyoruz. Bu konudaki tereddütlerin giderilmesi gerekir diye düşünüyoruz.

Türkiye'nin Ermenistan ile ilişkilerinin belli bir düzene, belli bir iyi ilişkiler düzeyine gelmiş olmasından duyduğumuz sevinçli olumlu ifade etmek istiyoruz.

Türkiye, artık, komşularıyla kavgalı, komşularını düşman gören bir devlet olmaktan çıkmalıdır. Komşularıyla barış içinde yaşamasını bilen ve geçmişte yaşanan olumsuzluklarıyla da yüzleşebilen, gerekirse bunların telafisi için gerekli çabaları göstermesi gerektiğine inanıyorum.

Kuzey Irak ile Türkiye'nin, Kuzey Irak federe Kürt bölgesiyle ilişkilerinde Türkiye'nin olumlu bir noktaya gitmesini olumlu karşıladığımızı ifade etmek istiyorum.

AK PARTİ'nin daha önceki konumu bu ilişkilerin sağlıklı gelişmesini önlemişti. Çok da çirkin ifadeler de kullanıldı Kuzey Irak federe Kürt bölgesi yöneticilerini aşağılayan, devletin, AK PARTİ'nin en ileri noktalarında, sorumluluk noktalarında bulunan insanlar tarafından. Bunu tekrarlamak istemiyorum. Bir yarayı kaşımanın hiçbir yararı yok. Gerçeğin görülmüş olmasından duyduğumuz sevinçli ifade etmek istiyorum.

Kuzey Irak'ta bir federe Kürt bölgesi vardır ve artık, Türkiye'nin en yakın, çok genişçe sınırları olan bir komşusudur. Tarihten gelen iyi kültürel, ortak kültürel değerler vardır, kardeşlik duyguları vardır. Birlikte Türkiye'nin ekonomisi açısından, Türkiye'nin bu bölgeyle olan ilişkilerinin Türkiye'nin de yararına olacağı çok açıktır. Tabii ki onların da ihtiyacı var. Onların da Türkiye'yle iyi ilişkiler içinde olma talepleri çok açık ortadadır.

Tabii, bu ilişkilerin sadece Kandil'in boşaltılması, PKK'nın ortadan kaldırılması üzerine kurulu bir ilişki olmaktan çıkarılması lazım. Kandil'in boşaltılması, PKK'nın silahlı mücadeleden vazgeçmesi, Kuzey Irak federe Kürt bölgesine yapılacak diplomatik baskılarla olmayacağı çok açıktır. Burada Türkiye'nin demokratikleşmesi, Türkiye'nin, insan haklarını güvence altına alan ve Kürt gerçekliğini demokratik yollardan, asıl şimdi de işte ilk adımları atılan demokratikleşme sürecinin geliştirilmesiyle mümkün olacağının bilinmesi gerekir.

Kuzey Irak bölgesi yönetiminin de, eskiden olduğu gibi, silahla Kandil'de bir korucu görevi üstlenmeyecekleri çok açıktır, böyle bir beklenti içinde olmamak lazım. Şiddetle bu sorun çözülmemiştir. Otuz yıldır yanlış politikalar güdülmüştür. Bu sorunun çözümü barışçıl yollarla mümkündür, demokrasinin geliştirilmesiyle mümkündür, insan haklarının güvenceye alınmasıyla mümkündür. Buna dikkat çekilmesini istiyorum.

Türkiye'den bölgeye giden, Kuzey Irak'ta yatırım yapan binlerce iş adamı var ve milyarlarca dolara varan bir iş hacmi çıkmıştır.

Yine, enerji kaynaklarıyla ilgili çok ciddi bir potansiyel vardır. Türkiye'nin bundan doğru yararlanması gerekiyor. Düşmanca ilişkiler yerine kardeşçe, dostça ilişkilerin geliştirilmesi hem Kuzey Irak Kürt federe bölge yönetiminin hem Türkiye'nin lehine olacağını düşünüyorum.

Türkiye'nin Suriye ve İran ile ilişkilerinde de, bilindiği gibi, Türkiye'nin dışında Irak, İran ve Suriye'de de Kürtler yaşamakta. Daha önceki Türkiye'nin devlet politikaları bu üç ülke arasındaki ilişkiler daha ziyade Kürtlerin taleplerinin nasıl bastırılacağı üzerinde şekilleniyordu, bundan vazgeçilmesi lazım. Türkiye'deki Kürtlerin demokrasi içinde kendi kültürü, kendi diliyle yaşayabileceği demokratik bir ortamın yaratılmasıyla sorunun çözüleceği çok açıktır. İran'da da benzer bir gelişme mümkündür. Irak'ta zaten kısmi olarak önemli ölçüde bu sorun çözüm noktasına gitmiştir.

Kürtlerin özgürce yaşama taleplerinin demokrasiyle, Kürtlerin yaşadığı bütün bölgelerde, bütün ülkelerde demokrasi içinde çözülmesi için Türkiye'nin çaba göstermesi lazım.

Kürtler ile Türkler bin yıldır birlikte yaşıyorlar. İki halkın düşman olması için hiçbir neden yok. Tam aksine, tarih boyunca birlikte yaşama iradelerini ortaya koymuşlardır. Ta Malazgirt'ten, Çanakkale'den ve günümüze kadar birlikte yaşama arzusu çok güçlüdür.

Türkiye sınırları dışında kalan Kürtlerin de Türkiye'ye, Türk halkına büyük bir dostluk ve derin kardeşlik duygularıyla bağlı olduğunun bilinmesi lazım. Halklar arasında hiçbir düşmanlığı gerektiren hiçbir şey yoktur. Bugüne kadarki çatışma varsa, çelişki varsa, daha ziyade resmî anlayıştan kaynaklı, yanlış devlet politikalarından kaynaklı çelişkiler ve çatışmalar vardı. Bunların giderilmesi mümkündür, elimizdedir. AK PARTİ'nin böyle bir yola girmiş olmasını görüyoruz ve destekliyoruz bu girişimi. Umuyoruz ki bu anlayış devam eder, gelişerek devam eder ve Türkiye'nin üniter yapısı içinde, barış içinde, eşit koşullarda huzurlu birlikte yaşama arzumuz, rüyamız gerçekleşir.

Yine, Irak'ta ve İran'daki Kürtlerin de kendi devletlerindeki diğer halklarla yine barış içinde yaşamalarını sağlayacak Türkiye'ye görevler düşüyor. Böyle bir girişimlerin doğru olacağına inanıyoruz.

Dışişleri Bakanlığımızın bütçesinin hayırlı olmasını diliyoruz, destek vereceğimizi ifade ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Özçelik.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 52

Sayın Pazarcı, buyurun efendim.

HÜSEYİN PAZARCI (Balıkesir) – Çok teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli Dışişleri mensupları ve öteki bürokrat arkadaşlarımız ve basın mensupları; ilk önce dış politika, Dışişleri bütçesi vesilesiyle şuna değinmek istiyorum: Biz, bazı endişeler taşıyoruz Türk dış politikasının ileriye yönelik gelişmeleriyle ilgili olarak. Bunlar özellikle Kıbrıs ve Ermenistan ile yapılan anlaşmalar konusunda.

Sayın Bakan Kıbrıs'la ilgili Türk tezinin ne olduğunu gayet iyi ifade ettiler. Bunları sağlayabildiğimiz takdirde tabii ki sorunumuz pek olmayacak gibi görünüyor. Ancak Sayın Bakanım, bu çerçevede baktığımız zaman karşı tarafın böyle anladığından çok şüphe ediyorum. Çünkü bugüne kadar basına yansıyan verilerden gördüğümüz kadarıyla karşı taraf birtakım kavramlar, terimler üzerinde oynamak suretiyle özellikle iki kurucu devletten oluşan yeni bir ortaklık üzerinde hemfikir olarak görünmüyor ve dolayısıyla bunun ayrıca Avrupa Birliği müktesebatı çerçevesinde birincil hukuk şeklinde değerlendirilmesini de sağlayabilmek için Avrupa Birliği nezdindeki hâlihazır müktesebatın kendilerince Yunanistan ve Kıbrıs Rum yönetimi dâhil birlikte değiştirilmesi gibi bazı durumların ortaya çıkması gerekmektedir. Dolayısıyla bu endişemizin yerinde olduğunu düşünüyorum ve bu görüşlerimizi size, Bakanlığınıza daha da dikkat edilmesi bakımından ifade etmek istiyorum.

İkincisi: Ermenistan'la yapılan protokoller çerçevesinde bazı hukuk ilkelerinin lehimize şeklinde değerlendirilmesi söz konusu olaksa da bunlar teyit edilmediği takdirde yanlış anlamalara veyahut da karşı tarafın iddialarına bir değer verilip o iddianın kabulü şeklinde değerlendirilmesi söz konusudur. Dolayısıyla bu çerçevede de tek taraflı olarak bütün ifadelerinizde sık sık bizim tezimizin ne olduğunu özellikle üzerinde durulan Moskova ve Kars antlaşmalarının geçerliliğinin sınır bakımından teyidini yapmak çok önem taşımaktadır. Eğer farklı görüşler ortaya çıkarsa bu yapılan antlaşmaların terimleriyle ilgili yorumlarda ya bir sonuç alınamayacaktır veyahut da bir kayba uğradığımız sonuç gibi durumla karşı karşıya kalacağız endişesini taşıyorum.

Bunları söyledikten sonra, Sayın Bakan, özellikle bir iki hukuki konuya değinmek istiyorum. Siz dediniz ki Dışişlerinin bütçesi ve dışişleri, dış politika sadece Dışişleri Bakanlığında yapılmaz, diğer bakanlıklarda da yapılır ve saydınız. Ancak bunlardan örneğin, bir tanesi, en azından benim gördüğüm kadar, atlandığı için dikkatinize sunmak istiyorum. Adalet Bakanlığının çıkardığı bazı yasalar, örneğin, Türk Ceza Kanunu, yeni Türk Ceza Kanunu. Hâlihazırda yeni Türk Ceza Kanunu'nun ikinci kitabın birinci kısmında soykırım ve insanlığa karşı suçları yurtdışında ister yabancılar veya ister Türkler işlesinler, Türkiye'de yargı tarafından yargılanabileceğini öngörüyor. Burada bir supap, emniyet supabı devreye sokulmuş. "Bu çerçevede özellikle Türkiye'de yargılama yapılması Adalet Bakanının talebine bağlıdır." denmiş. Ancak Sayın Bakan, Adalet Bakanının talebi her zaman supap oluşturabilecek durumda değil. Örneğin, son El Beşir olayı ortaya koymuştur ki Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin yedinci bölümü çerçevesinde bütün üye devletleri bağlayıcı nitelikte bir karar çıkarsa Türkiye'nin kendi iç sisteminde o zaman bu yargılamayı Bakanın talebinin de o Birleşmiş Milletler kararı yönünde değerlendirerek bunu yaptırması gibi bir durum söz konusu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Pazarcı, ilave süre veriyorum.

Buyurun efendim.

HÜSEYİN PAZARCI (Devamla) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ama şimdi bu durum ortada olmasa bile, Güvenlik Konseyi kararları vesaire olmasa bile, Türkiye bu kabul ettiği kendi Ceza Yasası aracılığıyla yabancıları yurt dışında, Türkiye'yle hiçbir ilişkisi olmadığı konularda dahi, bu tür suçları işlemesi durumunda yargı yetkisini elinde tuttuğunu ifade etmektedir. Bu, dünyada belirli akımlardan bir tanesidir. İlk İsrail tarafından devreye sokulmuştur. Soykırım suçlarını Arjantin'de, şurada, burada işleyen kişileri yakalayıp İsrail'de yargılayabilme amacıyla bu biraz daha genişletilmiştir. Belçika, örneğin, böyle bir yetkiyi kendi mahkemelerine tanıma yoluna gitmiştir. Ama Belçika'nın önüne öyle sorunlar gelmeye başlamıştır ki bin pişman hâle gelmiştir. Örneğin, bir Lübnanlı avukat, İsrail'in Lübnan'da yaptığı bazı operasyonlar çerçevesinde Belçika'da dava açılması yoluna gitmiştir ve İsrail Başbakanının nasıl yargılanacağını ve yargılanmamasından, tabii, siyaseten, dış politika açısından büyük sorunlar yaşamışlardır. Hâlihazırda görevde dokunulmazlığı vardır gibi bir gerekçeyle bırakmışlardır.

Ama ben size örneğin bir başka bir şeyi söyleyeyim: Hâlihazırda bazı barolar -hatırladığım kadarıyla İstanbul Barosu da bunların içindedir- Amerikan Başkanı -artık görevde de değil- Bush konusunda uluslararası ceza mahkemesine dava açılması yönünde bazı başvuruları düzenleme gibi çalışmalar yapmaktadırlar.

Şimdi, dolayısıyla eğer böyle bir yasa bu genişlikte, Türkiye'yle hiçbir ilgisi olmayan, insani taraftan kabul edilmeyecek ama hiçbir ilgisi olmayan konuda Türk yargı yetkisinin kullanılması yoluna gidilirse bizi büyük sorunlarla, siyasi sorunlarla, El Beşir olayından sonraki başka durumlarla da karşı karşıya bırakacaktır. Dolayısıyla dış politika sadece Dışişleri Bakanlığı tarafından yapılmaz, Hükûmetçe yapılır. Bunun hesaba katılmasının çok gerekli olduğunu düşünüyorum ve bu çerçevede Sayın Başbakanımız da, örneğin, El Beşir'le ilgili belki bir gerekçe bulmak için, Müslümanların soykırım yapmayacağını söyledi. İşte, sözü edilen zemin kayması böyle ortaya çıkmaktadır. Dış politikamızın buna da yer vermemesi çok büyük önem taşımaktadır.

Bunun dışında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayın efendim.

HÜSEYİN PAZARCI (Devamla) – Bir dakika rica edeceğim Sayın Başkan, bir küçük noktaya daha değineceğim.

Son zamanlarda Adalet Bakanlığı yeni bir hükümlü ve tutukluların ziyaret edilmeleri hakkında yönetmelik değişikliğine gitti ve bu çerçevede daha önce bizim mevzuatımızda kabul edilmeyen bir şeyi kabul etti. Çifte uyruklu kişilerin, çift tabiiyetli kişilerin -burada bazı şeyler de koymuş yine, karşılıklı aranabileceği gibi ama aranır dahi diye kesin söylemiyor- hem Türk vatandaşı hem de bir başka devletin vatandaşıysa onun konsolosu tarafından ziyaret

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 53

edilmesine izin verilmesini öngörüyor. Bu, uluslararası hukukta çift tabiiyet konusundaki genel uygulamaya çok ters düşen bir veridir. Çift tabiiyette daima devletler kendi tabiiyetlerinin geçerliliğini kabul ederler, öbür devletin tabiiyetini değil ve ona göre işlem yaparlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HÜSEYİN PAZARCI (Devamlı) – Eğer bu yola gidersek, böyle bir yol açarsak, bu, bizim kendi sistemimizde birçok yabancı devletin değişik vesilelerle müdahalesi şeklinde de ortaya çıkmaya başlayacaktır. Düşünün ki siyasi nitelikli veyahut da bilmem terör suçuyla ilgili çift tabiiyetli, bir tabiiyeti de Türk olan bir vatandaşımıza ilişkin olarak yabancı başkonsolosluk mensupları başlıyorlar ziyaret edip müdahale etmeye. Buna çok dikkat etmemiz gerektiğini ve Bakanlığımızın özellikle bu çerçevede gerekli girişimleri yapmasının uygun olacağını bildirmek isterim.

Saygılarımla.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Pazarci.

Sayın Elekdağ, buyurun efendim.

ŞÜKRÜ MUSTAFA ELEKDAĞ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, ben Sayın Dışişleri Bakanımızı dikkatle ve zevkle dinledim. Dış politikamıza yeni ve taze bir hava ve üslup getirdiği tartışma götürmez. Görüşlerini jeopolitik ve jeostratejik bilgiyle yaldızlayarak tarih perspektifinden sunması açıklamalarını ilginç ve anlamlı kılıyor.

Bakanımızın dinamizmine de doğrusu diyecek yok, maşallah cıva gibi. Göz açıp kapayıncaya kadar birkaç ülkeyi ziyaret edip birkaç anlaşma imzalıyor.

TV’de mikrofonlar arkasında muzip görüntüsü de benimle karizmasına katkıda bulunuyor.

Bütün bunlar pozitif unsurlar değerli arkadaşlarım. Fakat Sayın Bakanın bazı politika uygulamalarıyla sorunlarım var.

Sayın Bakanımıza ben dört soru tevcih edeceğim Sayın Başkanımız müsaadenizle, müsamahanıza güveniyorum. Bunlardan bir tanesi, Cumhurbaşkanımızın Paris ziyaretidir; ikincisi, Avrupa Birliği kararlarıdır; üçüncüsü, Ermenistan’la imzalanan protokollerdir; dördüncüsü de terörle mücadele stratejisidir.

Şimdi birinci sorum: Fransa’daki “Türk Mevsimi” faaliyetleri çerçevesinde yapılan sergi açılışı için Paris’e giden Sayın Cumhurbaşkanımıza karşı yapılan saygısızlık Fransız gazetelerine de yansdı bildiğiniz gibi.

“Türk Mevsimi”, Fransa’nın eski Cumhurbaşkanı Jacques Chirac tarafından 2006 yılında kararlaştırılan ve Türkiye’nin Fransa’da daha iyi tanıtılmasını öngören ve bir yıla yakın bir süre devam edecek çok sayıda kültürel etkinliği kapsıyor değerli arkadaşlarım.

Sayın Cumhurbaşkanımız, bu etkinlikleri başlatmak üzere Paris’te Grand Palais müzesindeki “Bizans’tan İstanbul’a: İki Kıtanın Limanı” adlı sergiyi açmak üzere refikalarıyla birlikte Paris’e gittiler. Programa göre, serginin Fransa Cumhurbaşkanı Sarkozy ile birlikte açılması ve dolaşılması öngörülmüyordu. Ancak Cumhurbaşkanı Sarkozy, ülkemize karşı alerjisini ortaya koymak için sergi ziyaretini bir fırsat olarak değerlendirdi ve Türkiye Cumhurbaşkanına karşı son derece nezaketsiz ve kaba bir şekilde hareket etti.

Sarkozy, sergi açılışında Cumhurbaşkanımız Abdullah Gül’ü ağzında sakız çiğneyerek karşıladı. Sakız çiğnediğinin fark edilmesine özen gösterdi. Muhteşem sanat eserleriyle dolu muazzam sergide ilgisiz tavırlarla sadece on iki dakika kaldı ve ayrıldı. Oradaki bazı diğer resmî şahıs bana on dört dakika olduğunu söylediler, bazıları da on dört-on dört buçuk dakika dediler. Çıkışta mutut olduğu üzere resmî deftere anlamlı bir şeyler yazması ve imzalaması gerekiyordu. Fakat Sarkozy, sinirlenmiş gibi gösterişli hareketler yaparak deftere hiçbir şey yazmadı, sadece imzasını attı.

Bunun dışında, bilinçli olarak yapılan başka kabalıklar ve nezaketsizlikler de var.

Fransa Uluslararası İlişkiler Enstitüsü tarafından Sayın Gül’e verilen yemeğe hiçbir bakan katılmamış, tasavvur edebiliyor musunuz, hiçbir bakan katılmıyor Cumhurbaşkanımızın konuşma yaptığı, bulunduğu yemeğe.

Eyfel Kulesi kirmızı beyaz ampullerle donatılmış ama ay yıldız resmedilmemiş.

Şimdi, ağzında çiklet çiğneyerek, konuğu olan Devlet Başkanını aklınca küçük düşürmeye yeltenen Sarkozy’nin utanç verici filmini Paris’e gittiğimde bana İnternet’ten izlettiler, hayretler içinde kaldım. Sizlere verdiğim bu bilgileri konuştuğum birçok insan orada teyit etti.

Şimdi, bu olaylar Fransa gibi bir devlete yakışmıyor. Sarkozy’i adabımuâşeret kaidelerine saygısızlığı ve terbiyesizliğiyle hem Fransa Cumhurbaşkanlığı makamını hem de Fransa’yı küçük düşürüyor, Cumhurbaşkanımızı küçük düşürmüyor, kendini küçük düşürüyor.

Burada önemli bir noktanın altını çizmek istiyorum, Sarkozy’nin Türkiye’ye karşı izlediği onur kırıcı, istiskal edici, küçümseyici, hiçe sayıcı söylem, tutum ve davranışları bir süredir devam ediyor.

Türk Hükümeti Sarkozy’nin bu davranışlarına maalesef pasif kaldı, tabiri caizse onları yalayıp yuttu. Bu teslimiyet ve duyarsızlık Sarkozy’nin daha da şımarmasına yol açtı. Eğer Türkiye zamanında bir tavır koyabilseydi, Sayın Cumhurbaşkanı Gül böyle yakışıksız durumlarla karşılaşmazdı.

Bu bakımdan, Sayın Bakan, Cumhurbaşkanımıza reva görülen bu ağır muameleden sonra hiçbir şey olmamış gibi koşa koşa Paris’e gitmemeniz gerekirdi, bir tavır koymanız gerekirdi. Yaptığınız bence son derece yanlış olmuştur. Paris’e gitmeyerek ve Cumhurbaşkanımıza yapılan saygısızlığın yakışıksızlığını gerekli şekilde dile getirerek tavır koymanız gerekirdi. Ne için gittiniz? Cumhurbaşkanımıza yaptıkları saygısızlığa teşekkür etmek için mi? Yoksa orada gidip onlardan hesap mı sordunuz? Bu uyarılarımdan sonra ne yapmayı düşünüyorsunuz Sayın Bakan, bunu çok merak ediyorum.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 54

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Sayın Elekdağ, siz de davetliydiniz niye katılmadınız heyete son dakikada? Katılsaydınız görürdünüz. Şu anlattıklarınızı ben şaşırarak dinledim. Ben o heyetin içindeydim, CHP son dakikada sizleri çekti. Sayın Kürşad Tüzmen vardı...

ŞÜKRÜ MUSTAFA ELEKDAĞ (Devamla) – Susar mısınız lütfen!

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Hayır...

ŞÜKRÜ MUSTAFA ELEKDAĞ (Devamla) – Sayın Kaplan, lütfen susar mısınız?

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Nezaketen diyorsunuz ki...

ŞÜKRÜ MUSTAFA ELEKDAĞ (Devamla) – Ben sizi dikkatle dinleyeceğim, onun için karışmayın lütfen.

BAŞKAN – Sayın Kaplan, söz vereceğim size.

ŞÜKRÜ MUSTAFA ELEKDAĞ (Devamla) – Hiç alakası yok söylediğiniz şeylerin. Söyledikleriniz tamamen anlamsız şeyler.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Cumhurbaşkanına siz önce saygı duyacaksınız, sonra başkalarından bekleyeceksiniz. Saygı göstermiyorsunuz, boykot ediyorsunuz, gelmiyorsunuz, gelmeden, görmeden konuşuyorsunuz burada. Ben anlatacağım tabii orada ne olup ne olmadığını.

BAŞKAN – Lütfen devam edin efendim, buyurun.

ŞÜKRÜ MUSTAFA ELEKDAĞ (Devamla) – Ne alakası var bununla?

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Aynen öyle.

ŞÜKRÜ MUSTAFA ELEKDAĞ (Devamla) – Sayın Bakan, benim ikinci sorum: Avrupa Birliği kararlarından katılım sözcüğünün çıkarılmasının etkisidir.

Sayın Bakan, bildiğiniz gibi, Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine karşı olanlar, bir süredir Türkiye'nin Avrupa Birliğinden dışlanmasını öngören bir hukuki ve siyasi duvarı peyderpey örüyorlar. Bu amaçla, hem 2007 hem 2008'de dışişleri bakanlarından oluşan Genel İşler Konseyi ile Devlet ve Hükûmet Başkanları Zirvesi tarafından kabul edilen kararlarda, Avrupa Birliğinin Türkiye ile yürüttüğü müzakerelerin tam üyelik amacına yönelik olduğunu vurgulayan "katılım" kelimesi çıkarılmıştır. Söz konusu karar metinlerinden "katılım" kelimesi çıkarıldığı zaman Avrupa Birliğinin Türkiye ile hangi amaçla müzakere ettiği karanlıkta kalmaktadır. Kısacası Avrupa Birliğinin en yüksek organları tarafından alınan bu kararlar Avrupa Birliğinin Türkiye ile yaptığı müzakerelerin katılımı, yani, üyelik amacını gütmeyi anlamını taşıyor ve Türkiye'yi başka belirsiz bir hedefe yönlendiriyor Sayın Bakanımız.

Benim sağlam kaynaklardan aldığım bilgiler Sayın Bakan, Fransa'nın 2007 ve 2008'de yapmış olduğu gibi, bu yıl da, Devlet ve Hükûmet Başkanları Zirvesi kararından "katılım" kelimesinin çıkarılmasını ısrarla önerdiği yolundadır. Bu önerinin kabul edilmemesi için bir üye devletin dahi hayır demesi yeterlidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Elekdağ, ilave süre veriyorum, buyurun.

ŞÜKRÜ MUSTAFA ELEKDAĞ (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

Benim kanım Avrupa Birliği topluluklarının en yüksek organı tarafından üç kere peş peşe Türkiye'nin üyeliğinin reddi konusunda karar alındığı takdirde artık Türkiye'ye Avrupa Birliği kapısının kapanması yolunun açılması demektir. Bunun hafife alınması da çok gülünç bir saflık olur. Her ne kadar Avrupa Birliğinin en yüksek organlarının kararlarının bu şekilde alınmasında Fransa rol oynamışsa da, Avrupa Birliğinin diğer yirmi altı ülkesinin de hiçbir ciddi direnç göstermeden Fransa'nın önerilerini desteklemiş olmaları, önemle değerlendirilmesi gereken bir husustur Sayın Bakan.

Şimdi, Avrupa Birliği üyelerinden Türkiye'nin üyeliğini kuvvetle desteklediklerini sürekli olarak açıklayan İngiltere, İsveç, İspanya, İtalya ve Portekiz gibi ülkelerden sadece bir tanesi dahi bu öneriye karşı çıkmış olsaydı, bu şekilde bir kararın kabul edilmesi mümkün olmazdı. Şimdi, bu sene, bu üyelerden hangisini acaba ikna ettiniz Sayın Bakan, bunu sormak istiyorum? Bir tanesi hayır dese, bizi destekleyen yirmi yedi ülkeden bir tanesi yok mu? Bunu diplomasimizle neden sağlayamıyoruz? O bakımdan bu sene Sayın Bakan bunu Dışişlerimizden bekliyoruz. Türkiye diplomasisini seferber etmeli ve hiç olmazsa bir üyenin Türkiye'nin üyeliği için konuşmasını sağlamalı ve bu karar önlenmeli Sayın Bakan. Teşekkür ediyorum, bu konudaki görüşlerinizi bekliyoruz Sayın Bakan.

Üçüncü sorum, Ermenistan'la imzalanan protokoller. Sayın Bakan, Hükûmetiniz Zürih'te Ermenistan'la imzalanan protokollerin Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından onaylanması ve dolayısıyla sınırın açılması ile Karabağ sorununun halli arasında bir bağlantı kurmuş bulunuyor. Başbakanımız Azerbaycan Parlamentosunda yaptığı konuşmada aynen şu ifadelerde bulundu: "Türkiye sınırı ne için kapattı? Karabağ işgal edildiği için. Bu itibarla Karabağ sorunu çözümlenmeden sınır açılmaz." Oysa, Sayın Bakanım, Karabağ sorununun çözümlenmesi çok uzak bir olasılık. Sorunla ilgilenen Minsk Grubunun son zamanlarda çözüm arama çabalarını yoğunlaştırdığı ve bunun olumlu gelişmelere yol açacağı şeklindeki açıklamalara inanmak, takdir edersiniz, aşırı saflık olur.

Rusya, Kafkasya'daki son kalesi olan Ermenistan'ın Batı'ya kaymasını engellemek için Karabağ sorununun çözülmesini istemez. Çünkü Karabağ çözümsüz kaldıkça, çözüm kilidinin Moskova'nın elinde olduğunu bilen Ermenistan da Rusya'dan kopamaz. Rusya'nın liderlerinin hesabı bu. Yani, Karabağ sorununun çözülebileceği tarih hakkında akıllı başında kimse ciddi bir açıklama yapamaz. Hal böyle olunca Sayın Başbakanın Azerbaycan Parlamentosunda verdiği şeref sözü, protokollerin onaylanmasını balığın kavağa çıkacağı bir zamana ertelemiş olmuyor mu? Bu açıdan protokollerin Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edilmesine acele bir hareket olmadı mı Sayın Bakanımız? Ermenistan tarafından gelen açıklamalarda sınırın açılmasının protokolde Türkiye'nin bir yükümlülüğü olarak yer aldığı, evet, aynen böyle söylüyorlar, sınırın açılması protokolde yer alıyor, Türkiye'nin yükümlülüğüdür diyorlar. Buna mukabil Karabağ sorununun çözümü hususunda Ermenistan'ın protokollerde bir taahhüdünün bulunmadığını belirtiyorlar. Türkiye sınırı aşmadığı takdirde protokollerin feshine gidileceğini belirterek Ankara üzerinde akıllarınca baskı yapmaya çalışıyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 55

ŞÜKRÜ MUSTAFA ELEKDAĞ (Devamla) – Şimdi, Ermenistan Cumhurbaşkanı Sarkisyan ve Dışişleri Bakanı Nalbantyan protokollerin ön şartsız imzalandığını, Ermenistan'ın Karabağ sorununun halledilmesi hususunda hiçbir yükümlülüğü olmadığını ısrarla belirtiyorlar, bu konuda sürekli açıklamalar yapıyorlar. Sayın Bakan, siz ve Sayın Başbakan ise Ermenistan'ın bu hususta söz verdiğini ve yükümlülüğünün kesin olduğunu söylüyorsunuz ve buna inanıyorsunuz. Yani, Sarkisyan ve Nalbantyan açıkça yalan mı söylüyorlar? Yalan söylüyorlarsa o zaman onlarla bu iş birliğinin normalizasyonu nasıl yürüteceğiz? Bu kadar tartışmalı bir konuyu protokollere kaydederek Ermeni tarafını bağlamamış olmakla büyük bir hata yapıldığını kabul ediyor musunuz?

Sayın Bakanım protokollerin merkezî sıkletini tarih komisyonu oluşturulması teşkil ediyor. Bu konuda ben yaptığım katkıları burada belirtmeyeceğim, zamanımız olduğunu zannetmiyorum ama protokol metninde tarih komisyonunun görevi gayet muğlak bir şekilde yer almış, komisyonun esas görevinin 1915 olaylarını su yüzüne çıkarmak olduğunu protokol metnine kaydettirememişiz.

Zorlukları biliyor fakat, Zürih'te atılan imzaların mürekkebi kurumadan bu boşluğu şimdi hem Sarkisyan hem de Nalbantyan istismar ediyor. Tarih komisyonunun görevinin 1915 olaylarını incelemek olmadığını iddia ediyorlar. Yapılan hatanın ciddi olduğunu kabul ediyor musunuz? Bu durumun ne gibi gelişmelere yol açabileceği hususunda değerlendirme yapıldı mı Bakanlığımızda? Yakında 24 Nisan ve soykırım baskısı tekrar başlayacak. Ermeni diasporası temsilciler meclisinden Türkiye aleyhine soykırım kararı çıkartmak için kolları sıvayacak. Türkiye Erivan'dan bu duruma mâni olmasını isteyince alınacak yanıt belli, Ermeni liderler diyecekler ki, Türkiye'nin soykırım suçu işlediğinin tüm dünya tarafından kabul edilmesine yönelik faaliyetlerimizden biz feragat edemeyiz, bu girişimlerden vazgeçmek hususunda Türkiye'ye verilmiş bir sözümüz yok diyecekler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Elekdağ, lütfen tamamlayın efendim.

ŞÜKRÜ MUSTAFA ELEKDAĞ (Devamla) – Bu koşullarda Türkiye ile Ermenistan arasında normalizasyon sürecinin işlemesi mümkün mü Sayın Bakan?

Çok süratle gidiyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, protokollerde önemli bazı hatalar daha var, bunları anlatmaya zamanımız yetmiyor, fakat, Türkiye Moskova ve Kars Anlaşmaları'nın geçerliliklerini protokol metnlerinde belirtmemiş olması dolayısıyla çok ciddi sakıncalar ortaya çıkmış durumda. Bunlardan bir tanesi Nahcivan üzerindeki söz hakkımızdan feragat ettiğimiz gibi bir sonucun ortaya çıkması. Fakat, en önemlisi şu: Kars Anlaşması'nın 15 inci maddesi de zafiyet içine düşüyor. Bakın Kars Anlaşması'nın 15'inci maddesi şöyle değerli arkadaşlarım, okuyorum: Bağlı taraflardan her biri, akit taraflardan her biri, iş bu anlaşmanın imzalanmasından hemen sonra –anlaşmanın imzalanması 1921- Kafkas cephesindeki savaş nedeniyle işlenen cinayet ve cürümler için öteki taraf uyrukları yararına tam bir genel af ilan etmeyi yükümlenirler. Görüyor musunuz? Bu maddeyle Ermenistan Türkiye'yi soykırım veya herhangi başka bir suçla itham etmemeyi kabul etmiş. Türkiye'nin böylesine önemli bir hükümden feragat eder duruma getirilmesi akla ihanet değil mi Sayın Bakan?

Sayın Başkanım, eğer müsamaha ederseniz, terörle mücadele stratejisi hakkında da bir açıklama yapmak istiyorum.

BAŞKAN – Çok kısa olmak üzere buyurun efendim.

ŞÜKRÜ MUSTAFA ELEKDAĞ (Devamla) – Çok teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Bakanım, Türkiye devasa ve gittikçe ağırlaşan bir sorunla karşı karşıya. Kürtçülük fitnesi ve PKK sorunu Türkiye'nin ayağında bir prangadır, bunlar böyle açıklanıyor, tamamen doğrudur. Bundan kurtulmadan Türkiye ekonomik ve sosyal alanlarda ciddi bir atılım yapamaz. Bu alanda gerçekleştirilmesi gereken ilk hedeflerden biri de, Kuzey Irak'ta yuvalanmış olan PKK unsurlarına silah bıraktırmaktır. Bu hedef Türkiye'nin karşılaştığı PKK terörünün tasfiyesinde kritik bir önem taşımaktadır. Bu konularda mutabıkız. Ancak, kanımızca, bu hedeflerin gerçekleştirilmesinde yanlış bir strateji izleniyor, yanlış bir girişim, yanlış bir zamanda yapılıyor. Zira, hükümetinizin PKK ile mücadele stratejisi, PKK'yı tasfiye etme politikasından ayrılarak, terör örgütüyle veya onun temsilcileriyle uzlaşma aramaya yönelmiş bulunmaktadır. Böyle bir strateji, zamanlaması ve içeriği açısından şu dört nedenle temelden yanlıştır:

1.) Bugün, gerek dünya gerekse bölge koşulları Türkiye'nin PKK ile mücadelesi için eskisine nispetle gayet olumlu bir siyasi ortam yaratıyor. Önceki dönemlerde Türkiye terörle mücadele gayretlerini sekteye uğratan bunaltıcı dış baskılara maruz kalmıştı, bugün ise, Amerika'nın Irak'taki askerî varlığını kayda değer biçimde azaltmayı öngören kararı nedeniyle uluslararası konjonktürün ve bölgesel dengelerin çarpıcı şekilde Türkiye lehine döndüğü görülüyor. En önemlisi ise, Amerika'nın yaşamsal çıkarlarının bulunduğu Orta Doğu jeopolitik ekseninde Türkiye'nin yumuşak ve sert güç yeteneklerinden kendi yetersizliklerini telafi için yararlanma ihtiyacını duymasındır. Bunlar aşağı yukarı sizin de ifadeleriniz Sayın Bakan.

2) Bunun ötesinde, bölgesel siyasi dinamikler, PKK'yı yalnızlığa iten ve güç aldığı kaynakları kurutan bir doğrultuda gelişiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ŞÜKRÜ MUSTAFA ELEKDAĞ (Devamla) – Örgüt de bunun farkında olduğundan moral, zafiyet sürecinin eşğine gelmiştir. Ancak Türk Hükümetinin uzlaşma havasına girmesi PKK'nın direncini güçlendirmekte ve müzakereye oturuncaya kadar kuyruğu dik tutma inancı örgütte hâkim olmaktadır.

3) Bunlara ilaveten Türk Silahlı Kuvvetleri bugün tüm gücünü ve enerjisini PKK ile mücadeleye yöneltebileceği koşullardan yararlanmaktadır. Soğuk savaş döneminde ve onu izleyen yıllarda tehdit algılamaları ve değerlendirmeleri Türkiye'nin kuzeyden, batıdan, güneyden, doğudan tehditle karşılaştığı şeklindedir. Bunlara ilaveten bir de iç tehdit mevcuttu. Günümüzde ise sözünü ettiğim tehditlerin bazıları kaybolmuştur, bazıları ise potansiyel nitelik kazanmıştır.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 56

Buna mukabil iç tehdit tehlikeli boyuttaki dış unsurlarıyla birlikte muaccel bir nitelik yansıtıyor. Yani, Sayın Bakanım, Türkiye'yi içeriden ve dışarıdan kısıp içine alan PKK terörü ülkemizin ulusal toprak bütünlüğünü hedef alan yegâne muaccel tehdittir ve bugün Türk Silahlı Kuvvetlerinin esas mücadele alanı PKK terörünün iç ve dış boyutlarıdır. Yani, bugünün koşullarında Türk Silahlı Kuvvetleri her zamankinden daha fazla gücünü ve enerjisini PKK terörüne odaklamak imkanına sahiptir.

Şimdi buraya kadar belirtmiş olduğum üç nedenden dolayısıyla Erdoğan Hükümetinin, Hükümetinizin teröre tasfiye stratejisinden uzaklaşarak, PKK ile uzlaşma eğilimine girmesi makul ve savunulabilir bir hareket hattı değildir. Çünkü son yirmi beş yıl zarfında Türkiye PKK ile mücadelede hiçbir zaman bu kadar müsait bir ortamdan yararlanamamıştı. Bu bakımdan Türk Hükümeti eğer Kuzey Irak'taki PKK unsurlarının silah bırakmak için Türkiye'nin kapısını çalmasını istiyorsa...

BAŞKAN – Sayın Elekdağ, lütfen tamamlayın efendim.

ŞÜKRÜ MUSTAFA ELEKDAĞ (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

...o zaman Hükümet stratejisi terörle uzlaşmaya değil, terörü tasfiyeye odaklanmalıdır.

Sayın Başkan bitiriyorum, topluyorum şimdi.

Esasen böyle bir stratejinin izlenmesini gerektiren bir dördüncü neden daha mevcuttur. Bu da Amerikalı strateji uzmanlarının “Çatışma Tuzağı” dedikleri olaydır. Bir çatışma ortamında saldırganla veya terör odağıyla uzlaşma arandığı takdirde sonuçta “Çatışma Tuzağı Sendromu” ile karşılaşılması kaçınılmaz olmaktadır. Yani, uzlaşma kısa süreli olmakta, çatışma belirli fasıllarla tekrar tekrar patlak vermektedir.

“Çatışma Tuzağı” kavramını geliştiren Paul Collier ve Nicholas Sambanis adlı Amerikalı akademisyenler 1945'ten bu yana dünyada cereyan eden 125 çatışmayı incelemiş ve şu iki sonucu saptamışlardır.

Çatışmanın bir tarafın kesinkes bir mağlubiyetiyle sona erdiği hallerde gerçekleştirilen uzlaşma uzun ömürlü olmaktadır.

Buna mukabil tarafların uzlaşma aramaları sonucunda sağlanan barış ise çoğu zaman kısa süreli olmakta ve “Çatışma Tuzağı” süreciyle karşılaşmaktadır. Bu durumda taraflardan biri biraz dinlenip, toparlandıktan sonra tekrar çatışmayı başlatmaktadır ve barış-savaş dönemleri birbirini takip etmektedir.

Bu izahatımızdan çıkan sonuç şudur Sayın Bakan: Son yirmi beş yıl zarfında Türkiye PKK'yla mücadelede hiçbir zaman bu kadar olumlu koşullardan yararlanmamıştır. Bu durumda, Türkiye, Kuzey Irak'taki terör unsurlarının silah bırakmasını istiyorsa, stratejisini terörle uzlaşmaya değil, terörü tasfiyeye odaklanmalıdır.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Günel, buyurun.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Dışişlerinin değerli bürokratları, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum, Sayın Bakana da hayırlı olsun diyorum baştan.

Sayın Bakanım, değerli büyükelçilerimiz ve diğer arkadaşlarım yorumda bulundular. Ben, biraz daha işin felsefi boyutuyla, sizin tabirinizle, stratejik derinliğiyle ilgili bazı tespitler yapıp, bazı dış politikamızın genel çerçevesini sorgulamada bulunmak istiyorum.

Siz öncelikle Avrupa Birliğiyle başladınız, sadece orada söylediğiniz cümleyi söyleyip, bir tespit yapacağım.

“Tekrarlamak isterim hedefimiz tam üyeliktir, başka hiçbir seçeneği değil kabul etmemiz, değerlendirmeye almamız dahi mümkün değildir.” Konuşmanızdaki cümle. Bunun üzerine şimdi başka bir tespit okuyup, sonra size değerlendirmelerinizi soracağım.

“Avrupa Birliği Türkiye'nin üyelik müracaatından bu yana son derece soğukkanlı bir tercih ile Türkiye'yi bünyesine almaksızın ve tam olarak reddetmeksizin bir bekleme sürecinde tutma tavrını sürdürmüştür. Bu bekleme sürecini mümkün olan en uzun zamana yayarak ilişkileri askıda tutan özel bir statü oluşturmaya yönelik Avrupa Birliği rasyonel bir diplomasinin aktörü olarak Türkiye'nin tam üyeliğinin doğuracağı riskleri üstlenmeksizin, Türkiye'nin dışlanmasının doğurabileceği riskleri bertaraf etmeye çalışmaktadır. Yani, kendisi açısından öyle bir optimum çözüm arayışı içindedir ki, bu optimum çözümün getirdiği konjonktürde Türkiye'den en büyük tavizleri alıp, en az ödemeyi yapmak mümkün olabilsin. Bunun da en pratik formülü, Türkiye'ye bağlamakla birlikte Avrupa Birliğini serbest ve esnek bırakan bir özel statü oluşturulması ya da bekleme sürecinin mümkün olduğunca uzatılmasıdır. Özel statü için uygun bir araç olan Gümrük Birliği devreye sokularak Türkiye kısa bir süre için tatmin edilmiştir.” Buradan geçiyorum. Gümrük Birliğinin bu çerçevede Türkiye'ye bir araç olarak sunulduğunu ama genişlemede yer alınmadığını söyleyip tekrar devam ediyorum. “Gümrük Birliği sürecinin en tehlikeli yanı da budur. Türkiye kendi iç ve dış parametrelerini Avrupa'ya uyarlarken, Avrupa Türkiye'nin Birlik ile ilişkilerinde tam anlamıyla karar bağımsızlığına sahip olmaktadır. Avrupa Birliğinin her karar öncesinde Yunan vetosu yoluyla Türkiye'den taviz koparma şansı mevcutken, Türkiye'nin Avrupa Birliğine ya da bu birlik üyesi ülkelere karşı herhangi bir yaptırımını devreye sokma hakkı bulunmamaktadır. Bu ilişki biçimindeki belirsizliğin sürmesi, Türkiye'nin uluslararası ekonomik tercihlerini ciddi bir şekilde sınırlayacak ve gittikçe Avrupa'ya ortak değil, bağımlı bir ekonomik yapılanma oluşturacaktır.”

Sayın Bakanım gülümsüyor, çünkü kendi kitabının Avrupa Birliğiyle ilgili kısımlarını okuyorum. Buna katılıyoruz, okuduk, yanlış olmasın diye üzerinden bakarak okudum Sayın Bakanım, yani, belki arada özetlersek atlarız diye. Şimdi, böyle bir ortamda, hâlâ tam hedefimiz Avrupa Birliğine tüm üyeliktir diyor musunuz? Eğer bunları bize dayatır, almazlar ise... Ki yirmi yedinin içinde olmadığımızı siz yazmışsınız, yirmi sekizincide de bizim bir işimiz yok. Gümrük Birliğinden çıkmayı düşünüyor musunuz? Alternatifimiz nedir? Üçüncü ülkelerle yaptığımız ekonomik anlaşmalara, en son

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 57

söylediğiniz cümle anlamında, nasıl karşılık vereceğiz? Acaba bir hazırlık var da siz usulen bize söylemiyorsunuz, Avrupa Birliğini de kırmayalım, reformlar da yapılıyor, ilerleme raporu var mı diyorsunuz? Onu merak ediyorum.

Şimdi, diğer bir tespitim... Sayın Bakanım, bu kitabınızda çok güzel tespitler vardı, ben 2001 yılında alıp okumuşum, altını çizdiğim yerler var, biraz da hocalık sıfatıyla bir şeyler size soracağım, danışacağım, anlayamadığım yerler olabilir.

Sayın Bakanım, stratejik zihniyet ile kültürel kimlik başlıklı bölümünüzde çok güzel tespitler var. Toplumun stratejik zihniyetinin içinde kültürel, psikolojik, dinî ve sosyal değer dünyasını da barındıran tarihî birikim ile bu birikimin oluştuğu ve yansıdığı coğrafi hayat alanının ortak ürünü olan bir bilincin, o toplumun dünya üzerindeki yerine bakış tarzını belirlemesinin ürünü olduğunu söylüyorsunuz. Buna göre zihniyet ile strateji arasındaki ilişkinin coğrafi verilere dayalı mekân algılaması ile tarih bilincine dayalı zaman algılamasının keşişim alanında ortaya çıkacağını söylüyorsunuz, güzel. Şimdi, farklı stratejik açıları olabilir diyorsunuz. Ama kitabın önceki kısımlarında da, sonraki kısımlarında da, ben dikkatlice incelemiştim, bu notlarım eskiden kalma, ama şu anda bakıyorum tekrar, burada, hiç millet kavramını kullanmamışsınız, sürekli toplum diyorsunuz. Stratejik derinlikten bahsediyorsunuz ama hep toplum. Bir yerde millet demişsiniz, onda da Türk milleti kavramı yok. Millet kavramını kullanarak burada şöyle diyorsunuz: Millet ezeli bir siyasi birlik ya da kısmen değişebilir bir insan topluluğu olmaktan çok, istikrarlı bir tarih sürecinin ürünü olan ve uzun tarih dilimleri içinde oluşan bir birliktelik olarak kabul edersek, stratejik zihniyet aynı zamanda bir kimlik bilincinin tarihî süreç içinde biçimlenmesinin ve yeniden şekillenmesinin sonucunda ortaya çıkar ve geçici siyasi dalgalanmanın ötesinde süreklilik arz eder. Çok güzel. Tespit doğru. Tamamıyla katılıyorum. Ama bu zihniyetin sürekliliğine örnek olarak Kutsal Roma Germen İmparatorluğunu verirken 9'uncu ve 19'uncu Yüzyıllar arası süreçten bahsediyorsunuz. Aynı uzun süreçten yine Rus Çarlığı ve SSCB için bahsediyorsunuz ama kendi tarihimizden örnek verirken bu süreci sadece Osmanlı'dan başlatıyorsunuz. Gösteririm Sayın Bakanım, hepsinin altı çizilidir. Hadi Ortaasya'daki Türk devletlerini vazgeçtik, ön Türkleri de bıraktık, ama Selçuklu Devletini dikkate almadan bir stratejik zihniyetten, Türk stratejik zihniyetinden bahsedilebilir mi Sayın Bakanım.

Şimdi, burada kimlik, zaman, mekân bilincinin tarih birikimi ve cari gerçeklikler çerçevesinde yeniden kurulmasının tarih içinde var oluşun ve insanlık birikimine katkıda bulunabilmenin olmazsa olmaz şartı olduğunu söylüyorsunuz, diğer taraftan bu var oluş iddiasını Söğüt civarındaki bir Türkmen beyliğine addediyorsunuz, sadece bu oradan başlayan bir süreç midir? Ben sizin satırlarınızı okuyorum, Söğüt civarındaki Türkmen beyliği, sizin kelimelerinizle okuyorum. Şimdi burada Ergenekon'dan çıkışı vazgeçtik, o artık sulandırıldı birtakım şeylerle, Ergenekon adını artık kullanamaz olduk, Göktürk Devletini, Orhun Kitabelerini, Karahanlıları hepsini unuttum, İslamiyetin kabulünden sonraki gelişmeleri de unuttum, Kaşgarlı Mahmut'u, Hoca Ahmet Yesevi'yi dışarıda bırakarak biz nasıl bir kimlik inşasından bahsedeceğiz, nasıl bir stratejik derinliğe sahip olacağız Sayın Bakan. Böyle bir şekilde incelediğimiz zaman, maalesef, tam tersine, Sayın Bakanımız burada bir millet kimliğini aslında tanımlama olarak işaret ederken kendisi ısrarla toplum diyor ve bu stratejik zihniyetin kökenini ve sürekliliğini maalesef göz ardı ediyor.

Bunları niye söylüyorsunuz diyeceksiniz. İşte, burada Sayın Bakanımın söylediği güç parametrelerindeki değişiklik stratejik zihniyetle radikal bir kırılma yaşayarak kimlik bilincini yıpratın toplumların tarihî var oluşlarını tehlikeye atacağını söylüyor, ama bunu yaptığımız zaman işte kimlik bilincinde gerçek kırılmaya yol açmış oluyoruz.

Başka bir bölümden bahsetmek istiyorum. Stratejik planlama ve siyasi irade kısmında da çok güzel tespitleri var Sayın Bakanımın. Taktik nitelikli adımların stratejik bir yöneliş içinde bir araya getirilememiş olması zamanla stratejik yönelişin anlamını ve çapını önemli ölçüde değişikliğe uğrattır çünkü bu adımları atan diplomatlar kendi taktik adımlarını stratejik hedefler olarak görmeye başladılar. Kendi birliğinin yürüttüğü bir muhabereyi savaşın tüm stratejisi olarak değerlendiren bir subay, ordunun nihai savaş ile ilgili stratejisi üzerinde ne derece yanlış bir yönlendirmeye yol açarsa, kendi taktik tercihini ülkenin dış politika ekseninin merkezî hâline getirmeye çalışan bir diplomat da o derece ciddi yanlışlıklara sahip olabilir. Bunu deminki sözlerinizle birleştiriyorum. Eğer Osmanlı'dan başlatırsanız stratejik derinliği, o zaman bu yaptığımız yeni şeyde de, yeni Osmanlıcılıkla birleştiririz. Sizin söylemiş olduğunuz, ki çok güzel tespitleriniz var diğer bölümlerde. Türkiye için bir yakın kara havzası, yakın deniz havzası, yakın kıta havzası öneren biri olarak o stratejik derinliğe bugünkü uygulamalarımızın maalesef uymadığını düşünüyorum. Tek taraflı olarak gidiyor.

Bir tespitinizi daha söyleyeceğim son olarak, oradan da değerlendirmemi yapacağım. Başkanım müsaade ederseniz belgeli okuyorum. Bakın, herhangi bir şey yok, hem de Sayın Bakanımızın kitabından alıntılarla güzel bir şey yaratıyoruz.

Şimdi diyor ki Sayın Bakan: Siyasi irade yetersizliği dolayısıyla dış siyasetini konjonktürel dalgalanmaların akışına bırakan ve zamanlama kabiliyetini kaybeden ülkeler ise başkaları tarafından belirlenmiş gündemlere gösterilen anlık tepkilerin oluşturduğu karmaşık ve çelişik bir tablonun eseri olurlar. Bu tür ülkelerin siyasi elitinin ne çıkış noktalarıyla ilgili bir birimleri ne de varış noktalarıyla ilgili bir ufukları vardır. Atak ve belirleyici değil, savunmacı ve tepkicidirler. Çözüm için ben varım ataklığında değil, bunalımlarda ben yoktum savunmasına dayalı bir psikoloji içerisinde bulunurlar. Ne kadar anlamlı geliyor değil mi arkadaşlar. Bugünkü konumumuza uygun bir şekilde. Satrancın taşlarını yönlendiren bir oyuncu mu, yoksa bir satranç taşı mı oldukları konusunda gizli bir kimlik çelişkisi yaşarlar. Oyunu yönlendiren bir satranç oyuncusu olarak atabilecekleri adımların sonuçlarından tedirgin, başkalarının oyunlarında taş olmaktan rahatsızdırlar. Şimdi, son bir şeyle tamamlayacağım.

Değerli arkadaşlarım, Sayın Bakanım sonuna doğru diyor ki...

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Alaattin Bey alıntı yapınca kızıyordunuz.

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Alaattin Bey yaptığı alıntıyı getirsin bana gösterson. Bakın, kitap da burada, hepsi elimde, fotokopiler de çizili. Sayın Bakan da kafa sallıyor. Siz durun, karışmayın şimdi, aramıza girmeyin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – İlave süre veriyorum, lütfen tamamlayın.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 58

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Şimdi, Sayın Bakanım son olarak burada çok güzel bir tespitte bulunuyor. Kendi tarih ve coğrafyalarının engin ufkunda vakur, hesaplı ve huzurlu bir yürüyüşe çıkmaktansan, başkalarının strateji gölgelerinde yalpalamayı tercih ederler. Onlar için tarihin birikimi değil, faturası, coğrafyanın stratejik potansiyeli ve zenginliği değil, büyük oyunların oyunlarına sunacak kozları vardır.

Vallahi, bence, bu o gün değil, bugün yazılmış olsa çok daha durumumuza uygun bir değerlendirme diye düşünüyorum Sayın Bakanım. Maalesef, siz güzel şeyler yazmışsınız, ama, bugün uygulama şansınız... Belki real politik, biraz da siz işin teorisinden pratiğine geçince biraz daha diplomatik mi davranmak gerekiyor, sayın arkadaşlarımdan burada özür diliyorum ama biraz daha belki akademisyenken daha rahat yazılabiliyor mu? Yoksa hâlâ bunları çelişkili buluyor musunuz? Gerçekten de, Sayın Bakanım diyor ki, bu Türkiye'nin stratejik yönelişindeki en önemli şeyler insan unsurudur diyor.

Bununla bitirmek istiyorum Başkanım, cümlemi toparlıyorum. Bir ülkenin stratejik açılımındaki en hassas ve en önemli unsur sistemin merkezindeki siyasi iradeyle, toplumun donanımlı sivil insan unsuru arasındaki meşruiyet ilişkisidir. İnsan unsuru ile siyasi sistem arasındaki meşruiyet ilişkisinin en önemli boyutu ise güven unsurudur. Stratejik güç, o gücü uygulayacak millete güven ile gerçek hüviyetini kazanır. Yani, dört dörtlük yine katılıyorum ama şu anda Türk milletinin içine düştüğü durumu, kurumlar arası çatışmaları, bugün yaşanan gerilimleri, açıklanmayan, henüz içeriği belli olmayan açılımları ve demokratikleşme paketi diye sizin de Avrupa Birliği'nin kriterlerinde uyum, gelişme raporunda yaptık diye metnin içinde var, konuşma metnine koymamışsınız ama geniş metinde var, sizi bağlamıyor olsa da. Şimdi bunlara baktığınız zaman, ben, maalesef, o milletle, onu uygulayacak olan, strateji uygulayacak olan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen Sayın Günal.

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Teşekkür ederim Başkanım, bitiriyorum.

...insan unsuruyla güven unsurunun kaybolduğunu düşünüyorum.

Şimdi, burada Sayın Bakanım, toparlayarak, size... Şimdi böyle bir meşruiyet ilişkisinin olması ve millete güven olması için öncelikle o milletin adını tam olarak birkaç defa söyleyip, bu demin söylediğim anlamda tarihî bir stratejik derin kazandırılmak gerekmez mi? Ben tek tek taradım. Şimdi, acaba bu şekilde, geçen Sayın Cumhurbaşkanının konuşmasına da baktık, 22 defa farklılık, 8 defa çeşitlilik var, bir defa Türk milleti dedi açılımla ilgili konuşurken, o da, cumhuriyeti kuran iradeye refere ederken Türk milleti kavramı geçti. Hepsini tek tek ben akademisyen titizliğiyle çizip, sayıyorum. Arkadaşlar şey yaparsa gösterebilirim. Hadi burada siz bu var oluşun tarih, coğrafya, kültür kökenlerini ihmal ettik, böyle bir ortamda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Günal, lütfen tamamlayın.

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Söylediğime şaşırmayın efendim, Osmanlı'dan başlayınca...

Sorumu soruyorum, bitirdim. Böyle bir ortamda, gerçekten de kimlik bilincimiz, sizin söylediğiniz kırılma yaşanmış olmuyor mu, böyle bir geniş stratejik derinlikle bakmak gerekirken, Avrupa Birliği'nin dayatmalarına, Amerika'nın birtakım dayatmalarına, Başkan Obama'nın bize söylediklerine bakarak, eğer başkalarının oyunlarında biz mi rol alacağız, satrancı biz mi yönlendireceğiz? Gerçekten de buraya baktığımız zaman uygulanan bu politika, bence stratejik olarak derin değil, tam tersine sığ olan bir politikadır, tarih, coğrafya, kimlik bilincinden, yani, millet bilincinden yoksun, ümmetçi ya da yeni Osmanlıcı bir yaklaşımla ancak ve ancak Türklüğü dışlayarak bir stratejik derinlik sağlanamaz diye düşünüyorum. Olsa olsa başkalarının stratejik derinliğine sahip oyunlarında bir taktik olabilir, o da yanlış ve aceleyle uygulanan bir taktiktir. İnşallah kitabınızdaki konulara tekrar döner, onları uygulama alanına alırsınız, biz de size teşekkürlerimizi sunarız.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli üyeler saat 20.00'ye kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.33

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.24

BAŞKAN : Mehmet Mustafa AÇIKALIN (Sivas)

BAŞKAN VEKİLİ : Recai BERBER (Manisa)

SÖZCÜ : Hasan Fehmi KİNAY (Kütahya)

KÂTİP : Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli üyeler, 14'üncü Birleşimin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Sayın Kaplan, buyurun efendim.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, Dışişleri Bakanlığının değerli temsilcileri; bugün Dışişleri Bakanlığı bütçesini görüşüyoruz. Ancak, kabul edelim ki, küresel krize rağmen, Türkiye'nin, bulunduğu coğrafyada değil dünyada önemi hızla artan ve yukarı doğru bir ivme, bir konjonktür çizen bir ülke konumunda Dışişleri Bakanlığımızın çaba ve gayretleriyle beraber dünya gündemini belirleyen çabaları, özellikle İstanbul'da dünya çapında organizasyonlara ev sahipliğiyle bu hak edilen yeri sağlamıştır. Bu nedenle bütün camianın bütün fertlerine teşekkür ediyorum, önemsiyorum.

Çok önemli bir dış politika çizgisinin hayata geçirildiğini görüyorum. Ben bu konuda cesur olmak gerektiğini... Ne eksen kaymasında bir Türkiye söz konusu. Çünkü Avrupa Birliği sürecinde mecrasını bulmuş bir su gibi artık geri dönüşü olmayan bir yola girdiğinin farkındadır. Merkel ve Sarkozy gibi bazı siyasi liderlerin negatif yaklaşımları da

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 59

Türkiye'yi bu haklı, doğru olan çizgisinden alamayacaktır. Çünkü burada bir sınavla Avrupa karşı karşıyadır; Hristiyan kulübü müdür, değil midir? Aslında tartışmanın ana düğüm noktası bu ve Orta Doğu'da, Asya'da gelişecek demokratikleşme ve hukuk devletinin tek örnek ülkesi olarak Türkiye bir istikrar adası olarak gelişecek. Bunun için de iç barışını gerçekleştirmesi ve demokrasisi çok önemlidir. Bu husus Türkiye'nin yabancılar ve devletler karşısındaki güvenini tesis edecek en önemli gelişmelerden birisi olacaktır.

Bunun niye önemi vardır? Çünkü Türkiye yirmi beş yıldır-otuz yıldır bir çatışma sürecini yaşıyor. "Düşük yoğunluklu çatışma" deniliyor Genelkurmay literatüründe. Ancak, şurada bir gerçek var ki, çatıştığınız bir başka ülke değil, farklı bir dinin mensubu değil, farklı bir ırkın mensubu değil, kendi ülkende kendi vatandaşlarıyla çatıştığınız zaman bu çatışma sürecinin çözülme dinamiklerini, iyi koordinatlarını yakalayıp bunu çabuk bir süreçte bitirmek gerekiyor. 99-2005 arası bu fırsat kaçırılmıştır. Çatışmanın olmadığı bir ortamda kalıcı bir çözüme dönüştürülemedi. Bu açıdan bu yöndeki adımların Türkiye'deki 72 milyon insanımızın kardeşlik ve birlikte yaşam arzusunun temeli olduğunu düşünüyor ve bu konudaki gelişmelerin sevindirici olduğunu söylemek istiyorum. İnşallah Türkiye en kısa zamanda bunu sağlayacaktır.

Komşu ülkelerle iyi ilişkiler... Biz Suriye'yle o sınırları çizmedik. Tarihte geldiler dayattılar bize, akrabaları, kardeşleri ayırdılar. En basiti kendi örneğimidir. Sınırın karşısında amcam ile halam kalmıştır, bu tarafta biz kalmışız ve bir türlü orayı hudut olarak kabul edemedik. Kürtçe de, Arapça da aynı şeyleri söyledik: "Hattın altı-hattın üstü. Binhat-serhat. Tahthat, fokhat." Aynı. Bakın, hiçbir şekilde kabullenemedik. Bugün bunu, bu sınırları aşip tekrardan birlikte diyalogu geliştiren bir konuma getirmek çok önemlidir. Nereden nereye geldik. Orduları yıkmak gerekmiyor Suriye sınırını açmak için. Gördük o günleri. Suriye'deki sorunlarımızdan hangi noktaya geldik. Irak'la da, umuyorum ki, yakında daha hızlı bir şekilde bu sağlanır. Sayın Bakanımızın heyetiyle Irak'ı, özellikle Kuzey Irak'taki Kürt bölgesel yönetimini ziyaretlerini fevkalade gecikmiş, önemli bir ziyaret olarak görüyoruz. Stratejiktir, siyasidir, ekonomiktir, ticaridir, birçok boyutu vardır.

Burada ben şunu ifade etmek istiyorum ki, bu çok önemli. Avrupa Birliği sürecinde bir rolanti durumu, bir vitesi küçültme durumu var. Bunun karşısında bir atak geliştirmek gerekiyor. Ben bu yönüyle Fransa'daki "Türkiye Mevsimi" gibi büyük bir organizasyonun ilk defa yapıldığını görüyorum -uluslararası hukukçu olarak çok gezen bir insan olarak bunu ifade edeyim- ve takdirle karşıladım. Ve gerçekten -Sayın Cumhurbaşkanıyla ben de o gezide bulundum- o gezide Başbakan Fillon'un katıldığı, işadamlarımızın katıldığı, Cumhuriyet Senatosu Başkanı -Türkiye'ye gelmişti- bütün heyetiyle, Meclis Başkanıyla, bütün bunlarda, yemekte, her şeyiyle mükemmel... Sarkozy istemeye istemeye müzenin açılışına gelmiştir ve Cumhurbaşkanıyla da görüşmüştür. İstemeye istemeye diyorum. Bu bir çalışmanın, çabanın sonucudur.

Burada Cumhurbaşkanımıza karşı kullanacağımız davranış biçiminin... Ülkemizi temsil ediyor, Anayasa'ya göre seçilmiş. Onda çok dikkatli ve hassas davranmak gerektiğini bence en iyi bilecek olanlar diplomasiden gelen arkadaşlarımız olması lazım. "Ekselans" adabının da bir asgari riayeti vardır. Beğenmediğiniz fikirdeki bir partideki bir cumhurbaşkanına o partinin cumhurbaşkanı gibi davranma hakkı, hududu ne bir partide ne bir vatandaşta asla olmamalı, Türkiye'yi temsil ediyor ve bugüne kadar bu yanlış yaklaşımın boykotların, davranışların Türkiye'ye de zarar verdiğini düşünüyorum. Biz de zaman zaman aynı boykotu... Boykot bize şöyle oldu: Dış ilişkilerde, gezilerde olmadığımız zaman, olursak maraza çıkarırız diye bakıldı bize. Oysaki biz gördük ki orada olduğumuz zaman farklı bir ses ve renk olarak çok daha Türkiye'yi temsilin oturduğunu gördüm.

Ben burada Sarkozy'nin Carla Bruni'yi oraya getirmemesini, sakız çiğnemesini, şusunu, busunu, davranış biçimini, onu çok iyi bilen medyasının bile Berlin Duvarı'ndaki ben de çekiç attım hikâyesine kadar onunla ti geçen bir Fransız medyası varken daha bizim heyetimiz gitmeden Paris'e, Le Monde gazetesinde "En alt karşılama yapıldı." diye geçti. O zaman en alt karşılama ile en üst karşılamanın sınırı nedir, bilmiyorum ki. Yani Meclis Başkanı, Cumhuriyet Senatosu Başkanı, Başbakan ve Cumhurbaşkanıyla da bir öğle iş yemeği ve bir müze açılışı. Evet, Sayın Sarkozy Le Pen'den oy almış, onun desteğiyle seçilmiş bir cumhurbaşkanıdır. Bunu hiç kimse unutmamalı, Le Pen gibi bir ırkçı Eyfel Kulesi'nin önünde tek eylem koyan gruptur. Bunu da görmek gerekiyor. Eyfel Kulesi'nin beyaz ve kırmızı ışıklarla boyanmasını protesto eden gruptu ki bu tür bir durumda bizim orada çok ciddi bir çalışmayla... Özellikle şunu belirtiyim ki: "Türkiye Mevsimi" ismi de çok güzel, basarak söylüyorum "Türkiye Mevsimi"nde Nazım Hikmet'ten Yılmaz Güney'in filmlerine birçok renklerin, kültürlerin, birçok şehirde, dört yüz şehirde sergilenmesinin Türkiye'ye çok şey kazandırdığını düşünüyorum ve ben orada Sayın Cumhurbaşkanımıza hiç de protokol ve diplomasi adabıyla belki daha fazla zaman ayırabilirdi ama siyaset ve tarih insanları her zaman yüz yüze ve karşı karşıya getirir. Türkiye 72 milyon nüfuslu bir ülkedir, Avrupa Birliğine girdiği zaman oradaki dengelerin nasıl değişeceğinin de çok iyi farkındalar Sayın Merkel ile Sayın Sarkozy. Bu ikisi de Türkiye'nin Avrupa dengelerini değiştirebileceğinin farkındalar. Bu açıdan ben biraz daha nezaket, biraz daha saygının öncelikle kendi yurttaşlarından gelmesi gerektiğini düşünen birisiyim.

Ben burada iki önemli noktayı belirterek geçmek istiyorum. Dışişlerimizin çabalarını biliyorum ancak bir şeye dikkat etmek gerekiyor, bu da çok önemli. Son iki üç gündür Meclisimizde soykırım yok etmek, yok ederek sorun çözmek, kıtal, katliam ve örneklemelerle isim verilerek, "Dersim" denilerek yapılan tartışmaların uluslararası ilişkilerde Türkiye'yi en çok zora sokacak sorun olduğunu burada altını çizmek istiyorum. Katliam talepleri, soykırım insanlık suçudur ki El Beşir konuşuluyorsa soykırımı Türkiye Cumhuriyeti Meclisinin kürsüsünde istemenin hakkının ve fikrinin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASİP KAPLAN (Devamlı) - ...olmadığını söylüyorum uluslararası bir hukukçu olarak. Büyük Millet Meclisinin kürsüsü milletin kürsüsü, bu kürsüde soykırım, kendi vatandaşlarının bir fikrini savunmak fikir değildir, şiddeti istemek, şiddeti teşvik etmek, konjonktür iyiydi haydi ordularımız yallah, vur, kır, öldür, bitir. O kadar kolaysa otuz senedir kardeşim yönetimdeyiniz, iktidardınız, geldiniz geçtiniz, yapaydınız, yapamadınız, olmuyor demek. Olmuyor çünkü kendi yurttaşlarıyla kavga etmek, kendi kardeşinle kavga etmek o kadar kolay bir olay değil. Onun için çok soğukkanlı olmamız lazım. Birilerinin iştahını kabartabilir, nasıl Türkiye'yi karıştırırız, nasıl birbirine kırdırırız, nasıl yeşil hatlar çizeriz, nasıl

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 60

Birleşmiş Milletleri devreye koyarız, nasıl Yugoslavya örneğinde olduğu gibi uluslararası güçleri oraya yığarız, bunun hesabını yapmak isteyenler de olacaktır. O zaman hepimizin buna karşı çok uyanık olması gerekiyor.

Benim burada bu tehlikeye dikkat çekmek istememin nedeni şu: Ben üç dört gündür Mecliste son derece rahatsızlık duyuyorum. Çünkü hayatımda burada emekli bir diplomat arkadaşla, hiçbirine asla saygısızlık yapmadım çünkü Dışişleri camiasıyla ben on beş yirmi sene Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde her gün beraber oldum, karşılıklı oldum, bir gün olsun ne bir saygısızlık benden, ne arkadaşlarımdan oldu. Ama kürsüde, burada, ben çok kibarca uyardım, burada daha önce konuşmalar oldu. Yok ederek sorun çözme mantığı olmaz. Berlin Duvarı'nın arkasında soğuk harp dönemini yaşıyoruz.

Şimdi, bunun tekrar tekrar dile getirilmesi Dışişleri camiamızı son derece rahatsız edecektir. Bir taraftan Ermenistan sorununu konuşuyoruz, bir taraftan Kıbrıs'ı konuşuyoruz, bir taraftan bu iç sorunlarla bunları getirdiğimiz zaman bu güzel gelişmelerin önüne bir tıkaç getiririz, Türkiye'nin bundan hiçbir faydası yoktur.

Ben, burada bir iki üç nokta var... Son zamanlarda Türkiye'de 12 Eylül nedeniyle siyasi ilticacıların...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASİP KAPLAN (Devamla) – Bitiriyorum Başkanım.

...Türkiye'ye dönme talepleri var. Sağcı, solcu 12 Eylül darbesiyle çok ciddi bir talep çok fazla gelmeye başladı herkesimden, yani ben bir tek kesim söylemiyorum ama sorun yaşıyorlar, vatandaşlıktan atılmışlar, alınmamışlar, gelseler askerlik yapacaklar, yaşları geçmiş, elli altmış yaşın üstündeler, böyle bir sorun var. Bu konuda ilginizi, Dışişleri Bakanlığının ilgisini istiyorum. Bir de cari transferlerde bir gizli rakamı var, açıklanamıyor, 1 milyon 787 bin, bir de yurt dışına transferle ilgili bir rakam var, 239 milyon. Ben, tabii orada "Hassasiyet nedeniyle açıklanamıyor." diyor, herhâlde sivil toplum örgütlerine, derneklere falan yapılan harcamalardır. İlk defa Dışişlerinde bir gizli rakamla karşılaştım. Zaten örtülü ödenek vardı ama bu da böyle bir rakam olarak duruyor.

Ben burada şunu son olarak ifade etmek istiyorum: Avrupa Birliği konusunda çok ciddi bir atak başlatılması gerektiğini düşünüyorum. Mecliste bu konuda tüm parti gruplarının oluşacağı bir çalışma grubunun oluşturulması gerekiyor. Şu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde iki üç tane protokolü imzalamıyoruz, yani gerçekten çok gerekli mi, onu öğrenmek istiyorum. Bir de, Başbakanlık yayını, ilerleme raporlarına bakıyorum bir noktada duruyor yani bir noktaya geliyor ve duruyor. Bu konularda birlikte ne yapılabilir, önümüzdeki dönem bir atak nasıl geliştirilebilir, bunun üzerinde bir çalışma yapılması gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Badak, buyurun.

SADIK BADAK (Antalya) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Dışişleri Bakanlığı bürokratları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, ülkemizin son dönemde benimsediği merkez ülke politikalarına daha güçlü bir vizyon kazandırdınız ve daha etkin uygulamalarla ülkemizin dünya politikalarında giderek daha fazla yer etmesini sağladınız. Bu çabalarınız sebebiyle şahsınıza ve çalışma arkadaşlarınıza hem bir milletvekili olarak hem bir vatandaş olarak teşekkür ediyorum. Efendim, siz de biliyorsunuz, 12 Eylül tarihinde İspanya'nın Zaragoza kentinde yapılan toplantıda World EXPO 2016'nın Antalya'da yapılması yüz ülkenin oy birliğiyle kabul edildi. Bu çalışmanın ön hazırlık döneminde hem sizin bizzat yaptığınız katkılara hem özellikle Lahey, Madrid ve Paris elçiliklerimize ayrıca Antalya Milletvekili olarak teşekkür ediyorum.

Tabii, 2016'ya uzanan süreçte Dışişleri Bakanlığının gerek yurt içinde yapacağımız hazırlık çalışmalarında gerek yurt dışındaki teşkilatları vasıtasıyla gerek ülkelerin buraya davet edilmesi gerek bu çalışmanı tanıtılması konusunda göstereceği yüksek gayretten son derece eminiz. Bununla beraber özellikle müşahhas iki tane önümüzde organizasyon var, birisi Şangay 2010 World EXPO, yine Bakanlığınız tarafından koordine ediliyor, diğeri Yeosu, Güney Kore'de 2012'de yapılacak çalışma. Oralarda da World EXPO 2016 Antalya çalışmasının tanıtılması için Türk standartlarında gerekli desteğin verilmesini temenni etmekteyim.

Sayın Bakanım, Antalya'nın Bakanlığınızın yapmakta olduğu etkin çalışmalarındaki bir rolünü dikkatinize sunmak istiyorum. Bu yıl Antalya'ya 6 cumhurbaşkanı veya devlet başkanı düzeyinde temsilci gelmiş bulunuyor. 30 civarında başbakan, 50'ye yakın büyükelçi ve çok sayıda yabancı bakan. Bunlar her ne kadar kısa veya uzun süreli tatil amacıyla gelseler de geliş veya dönüş günlerinde her hâlükârda, biraz da bizim ülkemizin makamlarının talebine bağlı olarak resmî görüşmeler yapmakta ve yapabilmekteler. Antalya'nın bu özelliğinin önümüzdeki yıllarda daha da artacağı malumdur. Bu sebeple, İzmir ve İstanbul'da olduğu gibi Bakanlığınızın Antalya'da bir daimî temsilcilik, büyükelçi düzeyinde bir temsilcilik açmasını dikkatinize sunuyorum ve talep ediyorum. Eğer bu Bakanlığınızca olumlu değerlendirildiği takdirde Antalya Valiliği hükümet konağı içerisinde bir çalışma mekânı temin edebilecektir. Valimizin, eğer gerekliyse, bu konuda yazılı başvurusu da mümkündür. Biz de yazılı başvuruda bulunabiliriz. Bu konudaki olumlu değerlendirmelerinizi beklediğimi ifade ediyorum.

Tekrar Bakanlık bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum. Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Badak.

Sayın Kutluata, buyurun.

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli komisyon üyelerimiz, Dışişleri Bakanlığımızın değerli mensupları, değerli basın mensupları; hepinize iyi akşamlar diliyorum.

Sayın Bakan konuşmanızı dikkatle dinledim. Bu konuşmayı Dışişleri Bakanı sıfatıyla değil de bu sahada yetişmiş bir öğretim üyesi olarak bir konferansta yapmış olsaydınız gerçekten tartışılması gereken, üzerinde durulması

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 61

gereken birçok nokta var diye daha çok ilgiyle izleyeceğimi ifade etmeliyim. Çünkü burada siz her cümlelerinizi bitirdikten sonra ben sonuçları üzerinde düşünmek zorunda kaldım. Nitekim, size eski tecrübeli bir politikamız “Çok güzel şeyler söylüyorsunuz veya yazıyorsunuz ama sakın bunları Türkiye’ye uygulamayın.” diye bir esprili ifade kullanmıştı. Biraz önce Mehmet Günel Bey de ifadelerle bunların uygulanması ve böyle bir stratejik derinlik anlayışının Türkiye’yle ilgili birtakım iddiaları taşıması gerektiğini, stratejik üstünlük ve derinlik için elimizdeki imkân, vasıta ve üstünlüklerden vazgeçilmemesi gerektiği anlamında sözler ifade etti. O bakımdan, ben bunu bir beyin jimnastiği olarak çok daha samimi tartışmalara fırsat verir diye düşündüm.

Bahsettiniz, gerçekten güzel şeyler söylediniz, çift kutuplu dünyanın arkasından uluslararası düzenin çözmesi beklenen sorunların yerinde durduğunu, çözülmediğini, teşebbüs edilmediğini ama bizim komşularımızdan başlayarak çözmekte olduğumuzu, komşularımızın ötesindeki onların diğer sınırlarıyla ilgili problemlerle ilgilenmek zorunda olduğumuzu ve dünyanın birçok yerinde birçok konuyla ilgilendiğimizi ifade ettiniz. Bunları bir vizyoner yaklaşım olarak değerlendirdiniz. G20’de oluşumuzu, Tanzanya örneğiyle mazlum dünyanın orada temsilcisi görüntüsü kazandığına varıncaya kadar ifadelerde bulundunuz. Tabii, ben bunları evet yani değerlendirmeye çalışırken birkaç nokta tespit ettim ki size sonları sormak zorundayım. Dolayısıyla, fikir jimnastiği noktasında uzun süre tartışılmalarında bunların yarar olduğunu, bir anlamda ispata yarar mı diye ben de yine bu anlamda birkaç şeyi ifade etmek istiyorum.

Sayın Bakan, sıfır sorun meselesi birincisi, yani bir ülke bir başka ülkeyle, sadece bir ülkeyle değil, birçok ülkeyle birdenbire sıfır sorun kararı alıyor ve her şey sıfır soruna indirgeniyor. Şimdi, o zaman biz komşularımıza bugüne kadar haksızlık mı ettik? Cumhuriyet kurulduğu günden beri ciddi sorun alanları vardı. Benim kendimi hiç yetkili kabul etmediğim bir alandır dış ilişkiler konusu ama sıfır sorun denildiği zaman bilmiyorum muyuz yani uluslararası ilişkilerde sorunlar müzakerelerle niye bu kadar uzun süredir çözülüyor, ortada sorun var çözülmeye çalışılıyor, ama sıfır sorun dediğimiz andan itibaren öyle geliyor ki tek taraflı olarak “Biz razıyız.” demiş olma gibi bir sonuç çıkıyor buradan. Hani bir yerde “Şöyle bir sonuç aldık.” dersiniz, bunu anlarız ama sıfır sorun diye bir politikamız var, şimdi bu sıfır sorun politikası bu milletlerarası ilişkiler olduğuna göre, geleceğimizle ilgili ilişkiler olduğuna göre burada sıfır sorun hatırına biz eğer taviz veren taraf olursak karşı taraf size demeyecek ki yarın: “Siz şu noktada nezaket göstermişsiniz.” O kazandığı zeminden hareket ediyor. Burada, sizi, politikalarınızı veya Hükümetin politikasını değerlendirenler bu endişede haksız mıdır? Sıfır sorun diye bir yaklaşım ve doğrudan doğruya bizim verişimizle ilgili birtakım sıfıra gitme görüntüleri, arkadan ne kazandığımızı çok derin izahlarla kabul ettirme gayretleri. Bilemiyorum bunu en iyi hariciyecilerimiz, sizler değerlendireceksiniz ama bu sıfır sorun yaklaşımı gerçekten biraz dış ilişkilerde nasıl oluyor diye beni düşündürüyor.

Şimdi, bir başka konu Sayın Bakanım: Model ortaklıktan, Obama’nın Türkiye Büyük Millet Meclisinde sözünü ettiği model ortaklıktan söz ederken dediniz ki: “İçini dolduracağız.” “Geliştireceğiz” demek istediniz. Şimdi, Obama’nın Türkiye Büyük Millet Meclisindeki konuşmasında, bir vesileyle konuşmasına temas etmişim, tekrar dönmeyi arzu etmiyorum ama orada bize birtakım şeyler sıralandı ve şimdi onların uygulamada olduğunu görüyoruz. Ama öyle anlaşılıyor ki şimdi o güne kadar stratejik ortaklık denilirken, stratejik hedefleri ve menfaatleri olan bir süper gücün istikametinde ilişkiler verimli olmuştur. Bizim açımızdan sonuçlar tartışılır vaziyetteyken şimdi bunun adına dönüp model ortaklık demek sizin de içinin doldurulmaya çalışıldığını söylemeniz sanki bundan böyle bize söylenenler yerine getirilecek, aynen Mecliste satır başlarını Amerika Birleşik Devletleri Başkanının söylediği gibi, sonra ortaya çıkan sonuca ve tabloya göre “Model ortaklık işte böyle olur” denilecek gibi bir algılama içine düşüyoruz, bizleri rahatlatın lütfen.

Bir başka husus Sayın Bakan: Sizin son Irak’ın kuzeyindeki ziyaretinizde Barzani’nin sizin için sarf ettiği “Yaptığınızı kimse, başkaları yüz yılda yapamazdı.” meselesi, ifadesi var. Siz ne yaptınız ki Barzani bu kadar memnun kaldı? Hükümetin her vesileyle, tabii daha önceden de ama Irak işgali bu dönemde olduğu için işgalden sonra Hükümetin her vesileyle Irak’ın bütünlüğüne vurgu yaptığını biliyoruz. Bunlar hâlâ devam ederken şimdi Kuzey Irak’ta bir yeni devletin oluşumu, bizi ilgilendiren yönüyle de oluşan devletin doğu kesiminin oluşturulduğu ifade edilirken sizin orada bulunmanız, Türkiye adına bulunmanız Türkiye’nin bu işe destek verdiğinden başka bir şey ifade etmez gibi görünüyor. Nitekim, bunu da bu Barzani kendisi ifade etmiştir. O bakımdan, burada böyle bir görüntü diyemiyorum ama atılan bu adımların Türkiye açısından mahzurları hesap ediliyor mu? “Irak’ın toprak bütünlüğünü koruyacağız ve korutacağız, bundan vazgeçemeyiz.” deniniz, Türkiye’de şu anda yürütülen “süreç” adı altında, özellikle tırnak içinde söylüyorum, “paket” denilse benim endişelerim farklı olacak ama “süreç” denildiği için, yürütülen süreçte “Türkiye’nin üniter yapısından biz taviz verir miyiz?” şeklindeki Hükümet ifadesiyle “Irak’ın bütünlüğünden vazgeçer miyiz?” şeklindeki ifade ve Kuzey Irak’ta olup bitenler bizi üniter devlet konusundaki teminat anlamına gelen ifadelerin sözde kalacağı anlamına, düşüncesine iterse biz haksız mıyız Sayın Bakan?

Bir başka nokta: Dağlık Karabağ’dan Ermenistan çıkmadan kapının açılmayacağı meselesi idi. Şimdi, evet böyledir, reyonlarla yetinmeyeceğiz, Dağlık Karabağ’dan çıkmadan kapı açılmayacak, hatta protokoller Meclise getirilmeyecek der misiniz, diyebilir misiniz? Böyle bir teminatı millete yeniden verseniz iyi olur diye düşünüyorum.

Şöyle bir şey ben şahsen söyledim. En az ya da hiç iddiasız konuşmam gereken bir sahadır dış ilişkiler konusu, o ihtiyatla soruyorum: Bu süreçte, Ermenistan’la ilişkiler sürecinde Sayın Başbakanın ifadesi, Azerbaycan’daki ifadesi de, Parlamentodaki ifadesi, “Karabağ’dan çıkmadan biz adım atmıyoruz veya garantisi bizim.” şeklindeydi. Sonradan ifadelerde gördüğüm kadarıyla “Ermenistan razı olmadan biz bir adım atmıyoruz”a dönmüştü. Baştan şart belliydi, sonra şartta bir değişiklik var. “Bu durumda Azerbaycan razı olmadan biz adım atmıyoruz.” deniliyor. “Karabağ’dan çıkmadan” şartından sonra bu ifade kullanılıyor. Azerbaycan süper güçlerin etkisiyle razı edilirse veya bükülürse diye bir kapı açık mı bırakılıyor yoksa gerçekten “Karabağ’dan çıkmadan” sözünün arkasında duruyor muyuz? Bu konularda açıklamalar yaparsanız biz sizin bu geniş vizyonlu olmaya çalışan açıklamalarınızın inşallah iyi sonuçlar verir temennisini tekrarlayacağız ama bunların da, bu ilk görüntüler, ilk adımlar olduğu için endişelerimizi artıran hususlar olduğunu ifade etmiş olacağız. Ben onun dışında eğer fırsat...

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 62

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MÜNİR KUTLUATA (Devamla) – ...olursa size başka bir zeminde, böyle olmuyorsa Sayın Bakan, bu görüşlerinizi hangi güçlü hükûmet döneminde daha iyi uygularsınız? Dış ilişkilerde daha dik duran bir hükûmetle yeniden bu görüşlerinizi gözden geçirir misiniz diye bir dost ortamı sohbet oluşursa sormak isterim efendim.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Kutluata.

Sayın Ayar, sizin herhâlde çok kısa bir açıklamanız olacaktı, buyurun.

EYÜP AYAR (Kocaeli) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekili arkadaşlarım; Sayın Deniz Bölükbaşı'nın ismini zikrederek sataşması üzerine kısa bir söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlarım.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Sataşmadı, cevap verdi Sayın Başkanım.

EYÜP AYAR (Devamla) – Ben de cevap olsun diye veya bir açıklama diyelim buna, bir açıklığa kavuşturalım.

İçişleri Bakanlığının bütçesini burada görüşüyorduk, tabii güncel konu olan demokratik açılım, işte Millî Birlik Projesi, genelde bu konular üzerinde söz alındı ama bazı muhalefet milletvekilleri burada bu konuları dile getirirken ortaya konulmuş gerçekten çok samimi gayretler var yani Türkiye'nin en önemli sorunları, demokratik standartlarını yükseltmek, Türkiye'deki bireylerin hak ve özgürlükleri ve bu özgürlüklerin önündeki engelleri kaldırmak, daha da önemlisi terörle mücadelede terörü bitirmek veya minimize etmek konularında, çok ciddi konularda burada bütün milletvekilleri görüşlerini ortaya koyuyor. Ancak bazı muhalefet milletvekilleri gerçekten buradaki konuşmalarında bizlere hakaret etti, yani yapılan işi bir ihanet projesi olarak, ne bileyim, bizleri bölücü olarak, işte “Bayrağa saygıları azaldı.” gibi imalarda bulunarak burada hakaret ettiler ve ben Başkandan söz alarak, ikili bir ortamda hiç kimse bana kalkıp da “Sen vatan hainisin, sen bölücüsün, sen bayrağı az seviyorsun, sen rejime düşmansız, sen Türkiye'nin üniter yapısını bozacaksın diyemez; derse, en sert tepkiyi gösteririm.” dedim. Ama burada bazı monşer tipli milletvekilleri konuşmalarında bize hakaret edip çekip gidiyorlardı. Benim söylemiş olduğum buydu. Şimdi, o anda zaten monşer aklıma geldi ama monşer gerçekten bir yabancı kelime, tam anlamını da bilmiyordum, sözlük anlamını bilmiyordum.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Azizim demek, azizim!

EYÜP AYAR (Devamla) - Şimdi burada baktım hitap olarak “azizim”, ama sıfat olarak da “Batı medeniyeti özentisi içerisinde olan.” diyor ama benim anladığım monşer dediğin elit, seçkin, kendini her şeyi bildiğini zanneden ve olayları karşısındakini küçümseyen, konuşurken...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Bakan, siz mi cevap vereceksiniz yoksa o mu versin?

BAŞKAN – Tamamlasın lütfen, arkadaşımız tamamlasın, tamamını bitirsin sözünün.

EYÜP AYAR (Devamla) – Dinleyin.

...karşısındakini küçümser tavırlarla yani hak tabiriyle böyle tuzu kuru kimse gelip burada konuşmasını yapar, çeker gider. Benim bu sözümle beraber konuşmamda kesinlikle Dışişleri Bakanlığının ne içeride ne dışarıda hiçbir mensubunu kastetmediğim gibi bunlar aklıma dahi gelmedi. Bunları kesinlikle tenzih ediyorum. Benim Dışişleriyle, Dışişlerinde çalışanlarla ilgili herhangi bir böyle bir kastım veya onlara hakaret, böyle bir şey asla söz konusu değildir. Benim söylemek istediğim özellikle budur. Bunu açıklamak için söz aldım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Ayar, sağ olun.

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya) – Deniz Bey burada olmadığı için kısa bir...

BAŞKAN – Efendim, şimdi Deniz Bey'e hitaben yapmadı, kendi görüşlerini açıklamış oldu. Yani herhangi bir...

TUĞRUL YEMİŞÇİ (İzmir) – Başkanım, milletvekili arkadaşımız burada konuşurken buranın adabına uygun olmayan şekilde gülenler var, kendini tutamayan varsa burada bulunmasın.

BAŞKAN – Tabii ben buradan göremediğim için... Arkadaşlardan eğer salonun adabına uymak istemeyen varsa lütfen dışarı çıksınlar, dışarıda bulunsunlar.

Şimdi, Sayın Kutluata, bir tartışmaya zemin...

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya) – Hayır, hayır, efendim, şimdi...

BAŞKAN – Yani kendilerinin neyi kastettiğini açıkladılar, yani bunu tekrar tekrar...

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya) – Deniz Bey'i kastediyor ama gene Deniz Bey'in dediği gibi...

EYÜP AYAR (Kocaeli) – Bunu Deniz Bey'in üzerine almasına gerek yok. Ben burada isim zikretmedim, ben ismini vermedim Deniz Bey'in.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Kötü bir şey değilse Deniz Bey niye alınıyor?

BAŞKAN – Sayın Hocam, nasıl olsa Bakanlığımız, Sayın Bakanımız da bu konuda görüşünü söyler. Siz diyorsunuz ya Sayın Bakan herhâlde cevap verir.

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya) – Bir hariciyeciye bu anlamda “monşer” demek için Hükûmet sırasında oturmaması lazım diye bir ısrarınız varsa o da ayrı bir şey ama bu tabir gerçekten bizim bu camiayı incitiyor, bunları kullanmaması lazım.

BAŞKAN – Evet, onu kastetmediğini de söylüyor zaten.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, bununla ilgili bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN – Bununla ilgili?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Tavzih etmek maksadıyla.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Milletvekilimiz bu konuşmasını yaptıktan sonra komisyondan ayrıldığı için benim söylediğim bir söz vardı, tutanaklara da geçen, bu “monşer” ifadesine karşılık olarak, ben burada hazır Sayın Dışişleri Bakanımız ve Değerli Milletvekilimiz de buradayken o sözü tekrar etmek istiyordum. Şimdi, tabii “monşer” diyerek böyle alaycı ve küçümseyici bir

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 63

tavırla veya eleştirir bir tarzda eleştirdiğimiz kişiler bu ülkeye yıllarca şerefle, onurla hizmet etmiş şu anda görevde veya emekli büyükelçiler. Biz önce bu büyükelçilerle gurur duymamız lazım. Şunu ifade ediyorum ve görevleri sırasında çoğu zaman teröristlerin ve başta Ermeni Asala terör örgütünün saldırılarıyla pek çoğu şehit olmuş ve yaralanmışlardır. Sayın Milletvekilimizin o gün "monşer" diyerek saldırdığı büyükelçilerden birisi de Sayın Deniz Bölükbaşı'dır, kendisi de Atina'da Ermeni teröristler tarafından saldırıya uğrayarak yaralanmıştır. Tabii, bu durumları bilerek de sözlerimizi daha özenli sarf etmemiz gerekir. Bu "monşer" sözüne Sayın Bakanın burada açıklık getirmesini -yani bu eleştirileri- ben lütfen istihram ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Akçay, ben teşekkür ederim.

Arkadaşımız daha çok da kendi sözlerine açıklık getirdi, tutanaklarda da var bu. Dolayısıyla, evet, bu tartışmayı lütfen...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Uzatmasak iyi olacak, gülünç duruma düştük.

BAŞKAN - Sayın Kutluata, herhalde gerek yok değil mi? Peki.

Sayın Osman Kaptan, buyurun.

OSMAN KAPTAN (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli arkadaşlarım, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; biraz önce Sayın Hasip Kaplan -şimdi kendisi yok ama- "Son üç, dört gündür Parlamentoda çok tam anlamıyla da şey yapamıyorum ama vurma, kırma, yok etme üzerinde Dersim konularından konuşmalar yapıldı." dedi. Şimdi sayın arkadaşlar, bu konuda eğer Onur Bey kastediliyorsa, Onur Bey zaten değişik basın organları aracılığıyla "O konuda kırılan, incinen, yanlış anlayan insanlarımız varsa onlardan kaç defa özür diliyorum." dedi. Yine ayın 13'ündeki Genel Kuruldaki Oturumda Genel Başkanımız Sayın Deniz Baykal bu Dersim konusunda aynen şunu söylemiştir: "O acıları yaşayan insanların duygularına, hassasiyetlerine saygı gösteriyorum ve onları hiçbir zaman siyasi bir çekişme konusu hâline getirilmemesinin olağanüstü önem taşıdığını bir kez daha ifade etmek istiyorum, artık yüzümüzü geleceğe yöneltmeliyiz." diye bu konularda gerekli açıklamayı yapmıştır. Onu söyleyerek...

HASAN ANGI (Konya) – Gündemi kim getirdi? İktidar getirmede mi?

OSMAN KAPTAN (Devamla) – Biz "İktidar getirdiniz." demedik herhalde, siz dinlemiyorsunuz Sayın Vekilim ya.

Şimdi, Sayın Bakanım, sizin konuşmanızın on ikinci sayfasında da var. Obama buraya geldiği zaman Mecliste yaptığı konuşmada da bunu söyledi. Şimdi model ortaklıktan söz ediliyor, Müdür Bey de aynı konudan burada söz etti, konuşmanızda siz de burada söz ettiniz. Şimdi ben Sayın Bakan, Bush zamanında bu stratejik ortaklığı galiba, öyle deniyordu ve bu stratejik ortaklık geçen dönemde bir Orta Doğu Projesinden, eş başkanlıktan bahsediliyordu, hatta Rice, Orta Doğu'nun sınırlarının değişeceği konusunda o zaman Dışişleri Bakanı iken böyle keskin açıklamalarda bulunuyordu. Şimdi Obama döneminde ben kesinlikle Amerika'yla bir ittifak yapılmasında, bir ortaklık kurulmaması yanlış birisi değilim yani elbette ki bunun yapılması gerekir ancak model ortaklık konusunun ne olduğunun yeterince açıklığa kavuştuğu kanısında değilim. Yani bu, geçmişteki stratejik ortaklıkla aynı anlamı mı, aynı içeriği mi taşıyor? Obama 7-8 Nisanda Türkiye'ye geldiğinde malum Meclisimizde de konuştu. Mecliste sözcükler kelimesi kelimesine aynı olmayabilir cümleler ama, benim anlayabildiğim kadarıyla; Kuzey Irak'la ilişkilerinizi iyileştirin, Ermenistan'la ilişkilerinizi iyileştirin, Kürtlerin azınlık haklarını verin, Ruhban okulunu açın gibi konuşmasının içinde belli şeyler vardı. Şimdi bundan sonra da Sayın Cumhurbaşkanımız Erivan'a gitti. Millî Eğitim Bakanı o zamanki geçmiş dönem Millî Eğitim Bakanı Sayın Hüseyin Çelik Ruhban okulunun açılacağından söz edildi yani burada sanki bir Büyük Millet Meclisinde Obama'nın konuştuğundan sonra orada söylenenler yerine getirilme olayı mı? Yani model ortaklık demek Amerika ne derse onu yaparız demek mi? Model ortaklıkta Dağlık Karabağ'dan Ermeniler çekilmeden sınır kapımızın açılması Azerbaycan'la aramızı açar diyememek mi? Anlamında birtakım şeyler sorulmak istenebilir ve bu konuda özellikle PKK silah bırakmadan bu bir yaklaşım Türkiye'den beklenmesinin de kamuoyunda rahatsızlık yaratacağı ifade edilmiyor mu? Yani bu model ortaklık tek taraflı mı yoksa karşılıklı mütalaa edilerek bir ortaklık stratejisi mi oluşturuluyor? Bunu sormak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz Sayın Kaptan.

Sayın Demir buyurun.

OSMAN DEMİR (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, komisyonumuzun değerli üyeleri ve değerli bürokrat arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Ben konuşmamı ekonomik gelişmelerle siyasi gelişmelerin iç içeliği üzerinde duracağım.

Sayın Bakanım, evvela sunuşunuz gerçekten harikaydı, vizyon verici ve heyecan doğurucu bir sunuş. Sahaya baktığımızda da kısa süre içerisinde Türkiye'nin daha önce komşularıyla kavgalı bir pozisyondan bugünkü konuma gelmesi hakikaten son derece memnuniyet verici. Baktığımız zaman daha önceleri, işte Türkiye üç tarafı denizlerle dört tarafı düşmanlarla çevrili bir ülke, böyle algılıyorduk. Bütün konuştuğumuzda iki kişi bir araya geldiğinde "Ya bizim düşmanımız çok." diyorduk hep, işte "Biz şöyle olmalıyız böyle olmalıyız." Bu düşmanlar nasıl birden dost oldu doğrusu ben de algılamakta biraz sorun yaşıyorum onu da ifade edeyim. Ama bunları tabii biraz yorumlarken bir imparatorluk...

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) - Acele etmemek lazım, biraz beklemek lazım.

OSMAN DEMİR (Devamla) - ...geleneğinden geliyor olmamızın çok önemli olduğunu da düşünüyorum. Bakıyorsanız Türkiye kendine özgü yapısıyla dünyada eşi olmayan bir ülke. Nedir o? Bakıyorsanız demokrasiyle idare ediliyor ve nüfusunun yüzde 99'u Müslüman. Nüfusunun yüzde 99'u Müslüman olup demokrasiyle yönetilen bir ikinci ülke bildiğim kadarıyla yok. Böyle bir ülke. Bulunduğu coğrafya itibarıyla doğu, batı, güney, kuzey ekseninde jeopolitik konumu son derece stratejik olan bir ülke. Şimdi bu ülke niye bütün komşularıyla kavgalı bir hâle getirilmiş? Onu da bir türlü anlayamıyorum. Yani herhalde diyorum bu geçmişteki bizim de imparatorluk geleneğinden geliyor olmamız bazılarını

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 64

endişeye sevk etmiş olmalı diye düşünüyorum yani bir potansiyeli var Türkiye'nin. Geçmişte koca bir coğrafyayı barış içerisinde yaşatmış Türkiye, bugün bakıyorsunuz kendinden korkar hâle geldiği dönemler olmuş. Türkiye böyle olamaz.

Şimdi, ekonomiyle siyasal ilişkilerin iç içeliğine baktığımız zaman Avrupa Birliği iyi bir örnek. Avrupa kendi içerisinde daha önce otuz yıl savaşları, yüz yıl savaşları gibi savaşlar yaşamış, bir anlamda kendini kırıp geçirmiş. Sonra en kanlı bıçaklı olan iki ülke Fransa, Almanya demişler "Ne çıkacak bu kavgadan savaşın, gelin kaynaklarımızı ortak kullanarak ekonomik çıkarlarımızı artıralım, dostluğumuzu geliştirelim." Tabii bunlara daha başka ülkeler de katılarak, işte Avrupa Birliği kademe kademe ilk altı, ilk sanırım dokuz, ilk on iki, on beş, yirmi yedi bugün ülke potansiyeline ulaşmışlar. Ama ilk çıkış noktasına bakıyorsunuz barışı sağlamaya yönelik ekonomik ilişkiler öne çıkıyor. Eğer ülkeler karşılıklı olarak birbirinden menfaat elde ediyorsa, ekonomik çıkarları varsa ister istemez bunlar siyaseten de dost olmak, sosyal olarak da ilişkilerini geliştirmek durumunda kalıyorlar. Belki burada şu söylenebilir: Ya Avrupa Birliğine baktığımız zaman Avrupa ülkelerinin tamamı Hristiyan ülkeler. Dolayısıyla bunların birbirleriyle olan her ülkenin vatandaşlarını sosyal kaynaşması daha kolay olabilir denebilir ama Türkiye'nin geçmişine baktığımızda Türkiye'nin içerisinde yani "Bir imparatorluk geleneği" diye ifade ettim, geçmişimize baktığımızda Müslüman var, Hristiyan var, Yahudi var, dinsiz var yani her türlü millet ve inanç yapısı var. Böyle bir birikimden geliyoruz. Bu anlamda baktığımızda, şimdi Avrupa birliği bizi alır mı almaz mı? Yani Türkiye'nin evvela bu konuda benim acizane kanaatim hiçbir endişesi yok. Yani "Biz girmeyelim, çünkü biz Müslüman bir ükeyiz." diye bir endişesi yok Türkiye'nin. Evvela Türkiye, yani iki güreşçi düşündüğümüz zaman birisi mindere çıkmayı çok istiyorsa mutlaka güçlü olduğuna güveniyordur. Ben Türkiye'nin hiçbir zaman zayıf olduğunu düşünmedim yani bizim gerek tarihi birikimimizin gerek inanç yapımızın gerek kültürel değerlerimizin son derece güçlü olduğunu düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

OSMAN DEMİR (Devamla) – O yüzden Avrupa Birliğinin içine girdiğimizde bizim kültür değerlerimiz kayıplar, kayboluruz, eririz, böyle bir endişesi Türkiye'nin olmadığını düşünüyorum.

Bir de Sayın Bakanım, milletlerin -insanlar için de öyle olduğunu düşünüyorum milletler için de- tarihin ve talihin güldüğü zamanlar olur. Ben Türkiye'nin yüzüne gülünen tarih ve talihin Sovyetler Birliği'nin dağılması olarak görüyorum. Sovyetler Birliği dağıldığı zaman bizim etki alanımız hayal edemeyeceğimiz kadar genişledi. Daha önceleri dünyadaki gelişmenin temel dinamiği iki güçlü rejim vardı kapitalist rejim, sosyalist rejim. Bu iki rejim yönetimleri altındaki toplulukları ve ülkeleri daha mutlu, daha müreffeh etmek için birbirleriyle yarış halindeydiler. Ama Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra artık Türkiye'nin aşılabileceği, etki edebileceği, ekonomik ilişkilerini siyasal ilişkilerini geliştirebileceği alan genişlediği gibi, artık dünyanın problemlerine de daha önce sosyalist blok kendi sorunlarını kendi içinde, kapitalist blok kendi sorunları kendi içinde çözmenin ötesine geçildi. Bugün dünyanın neresinde artık bir sorun, bir problem yaşanırsa her kim o sorunun çözümüne ne katkı yapabiliyorsa onun için çaba harcıyor. Bu anlamda baktığımız zaman da Türkiye'ye ciddi bir rol düşüyor. Sizin de bu vizyonla olaylara baktığınızı düşünüyorum, buna da inanıyorum ve gerçekten gerek bölgesel barışa gerekse küresel barışa Dışişleri Bakanlığımız olarak ve Türkiye'nin artık devlete verilen vizyon itibarıyla büyük katkılar yaptığını görüyorum ve bunun gelecekte de artarak devam edeceğine inanıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlar mısınız.

OSMAN DEMİR (Devamla) – Şimdi Türkiye'nin geçmişteki dış ticaretine baktığımız zaman Avrupa Birliği, ilk göze çarpan o ama bugün bakıyorsunuz komşu ülkelerle dış ticaretimiz gittikçe artıyor, Kuzey Afrika'yla olan dış ticaretimiz gittikçe artıyor. Daha önce Almanya birinci sıradaydı bizim dış ticaret partnerimiz olarak, bugün bakıyorsunuz hiç tahmin edemediğimiz şekilde Rusya Federasyonu birinci sıraya geçmiş.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) - Doğal gaz alıyoruz.

OSMAN DEMİR (Devamla) – Öyle veya böyle yani neticede mal da ithal ediyor olsanız, doğal gaz, petrol de ithal ediyor olsanız kimse size zorla satmıyor, karşılıklı menfaate dayalıdır bu ilişkiler. Velhasıl o noktayı çok önemsiyorum. Nedir o? Talih ve tarih Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla Türkiye'nin yüzüne gülmüştür. Artık inşallah biz kimsenin kesinlikle ne toprağında, ne malında, ne mülkünde herhangi bir emperyalist emelimiz yok. Karşılıklı çıkara dayalı, karşılıklı ekonomik ve siyasal ilişkilerimizi geliştirmeye dayalı bir birliktelik düşüncemiz var. Zaten sizin buradaki saydığınız dört madde de son derece anlamlı. İşte herkes için güvenlik, üst düzey siyasi diyalog, ekonomik entegrasyon ve karşılıklı bağımlılık, kültürel uyum ve karşılıklı saygı dediğimiz bu dört madde hakikaten sanki Avrupa Birliği'nin kuruluşunda bana şeyi hatırlattı, büyük pazarın avantajlarından yararlanma, Avrupa'nın iç kavgalarına son verme, iki kutuplu bir dünyada Avrupa'yı etkin hâle getirme, eriyip yok olmasını önleme, onları hatırlattı bana. Son derece manalı buluyorum Sayın Bakanım.

Sayın Başkanım ben biraz da şu küresel krizde olan siyasi ilişkilere küresel barış, küresel ekonomik kriz kısa çok kısa dokunmak istiyorum.

Sayın Bakanım, bir küresel kriz yaşıyoruz. Şimdi bu küresel krizin açıklamasında sürekli, işte Amerika'daki Mortgage kredilerinin geri dönmesinde yaşanan tıkanıklık ve türev ürünlerde artış, bu iki faktöre bağlıyorlar ekonomistler, ben de ekonomistim ama ben ikna olamıyorum bu açıklamayla. İki şeye bağlıyorlar "Uzun vadeli konut kredilerinin geri dönmesinde problem yaşandı ve türev ürünler alabildiğine genişledi." Diyorlar. Şimdi Allah aşkına yani uzun vadeli konut kredileri sadece bu zaman mı geri dönmesinde problem ilk defa mı yaşıyor? Hayır. Geçmiş yıllarda da oldu bu, çok eskilere giderse yine benzer olaylar görülür. Sonra türev ürünler. İlk defa mı genişliyor? Hayır. Sürekli genişleme halinde. Çok eskilere dayanan bunların tarihi var. O yüzden diyorum ki, aslında küresel krizin temelindeki faktör dünya barışının sarsılmış olmasıdır. Nereden kaynaklanıyor mu? 11 Eylül 2001'de ikiz kulelere o malum uçaklar saldırdığında Amerika'nın dış politikası birden değişti. Amerika artık "Terörü kaynağında imha etme" diye bir politikaya geçti. Şimdi kimin nerede? "Kaynağında, harekete geçmeden" diyor. Nereden biliyorsun harekete geçmeden terörist olup olmadığını? "Ben seni

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 65

terörist zannediyorum.” diyorsun öldürüyorsun. Saldırıyorsun, geliyorsun bağımsız bir ülkeyi işgal ediyorsun. İşte “Terör burada yuvalanıyor.” diye. Bunlar dünyanın gözü önünde oluyor. Şimdi hangi bağımsız ülke şunu düşünmez ki: Bugün Irak’ın başına gelen yarın benim de başıma gelebilir. Dolayısıyla dünyada artık ülkelerin özellikle güçlü, süper güçlere karşı güveni sarsılmıştır, başta Amerika olmak üzere. Bu çok ciddi bir sarsıntıdır. Ne yaptı bir çok ülkede artık, Amerikan Dolarını rezerv para tutmak yerine euro’yu, altını rezerv para tutmaya başladı. Bu kez dünyadaki dolarlar Amerika’ya geri dönmeye başladı. Faiz oranları doğal olarak düştü, konut kredileri arttı yani demek istediğim şu: Benim kanaatim o dur ki, 29 Buhranının gerekçesi birinci dünya savaşıdır, onun ertesinde gelen büyük bir buhrandır. Benim kanaatim o dur ki, bu da öyle konut kredilerin geri dönmesinde tıkanma türev ürünlerin genişlemesiyle açıklanabilecek büyüklükte bir kriz değildir, onun ötesinde çok daha büyük bir krizdir. O yüzden ciddi bir şok olarak dünyadaki güven verici önlemlerin azalmasını, savaş tehlikelerinin artmasını görüyorum, ama Türkiye bu oyunun bozulmasında ki, Amerikan Halkı da bunu görmüş olmalı ki Obama’yı seçti. Yani Bush döneminin dış siyaseti birden Obama’yla beraber değişti. Daha barışçı bir dış siyaset şimdi görüyoruz. Örneğin Bush döneminde Guantanamo üssündeki tutukluların hâlleri gösterilirdi ekranlarda, şimdi olay kapandı yani Obama’yla beraber daha barışçı bir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Demir...

OSMAN DEMİR (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

...Amerikan dış politikası görüyoruz. Bu anlamda Türkiye’nin de gerek bölgesel barışa gerekse küresel barışa büyük katkılar yaptığından memnuniyet duyuyorum çünkü bunun aynı zamanda küresel krizin aşılmasında da en büyük faktör olacağına inanıyorum.

Ben hepinize saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum, Bakanlığımızın bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ayhan buyurun.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, komisyonun değerli üyeleri, değerli bürokrat ve basın mensupları hepinize saygılar sunuyorum.

Türkiye Cumhuriyeti kuruluşundan bu yana Mustafa Kemal Atatürk’ün “Yurtta sulh” ilkesi doğrultusunda barışçı, gerçekte ve tutarlı bir dış politika izlemiştir. Türkiye, demokratik ve laik siyasal sistemi, dinamik ekonomisi ve çağdaşlığıyla kültürel kimliğiyle bağdaştıran, geleneğiyle kendi bölgesinde ve ötesinde güvenlik ve istikrar üreten bir ülke olmuştur. Türk dış politikası geleneksel olarak ülke güvenliğinin sağlanmasını ulusal çıkarların tarihten gelen ve geleceğe uzanan bir perspektif içinde korunup ilerletilmesini, dost ve müttefikler edinilmesini, Türkiye’nin çağdaş dünya içinde yerinin korunmasını ve güçlendirilmesini hedeflemiş, bütün bu hedefleri başta komşuları olmak üzere bütün ülkelerle iyi ilişkiler ve iş birliğinin tesisi, uluslararası barış, istikrar, güvenlik ve refaha katkıda bulunması yoluyla gerçekleştirmeyi ilke edinmiştir. Ancak maalesef, son dönemde dünya siyasetinde kültür ve din farklarını ön plana çıkarmak suretiyle yeni dengeler oluşturma arayışları başlamıştır. AKP Hükümeti tarafından transatlantik bağlarına atfedilen özel önemin de bir sonucu olarak bu konjonktürde sadece sonuç odaklı, pragmatik, basiretsiz ve teslimiyetçi bir dış politika izlenmektedir bize göre.

AB üyeliği istikametinde kararlılıkla yürümekte olduğu söylenirken, müzakerelerin ilerlemesinin hâlen Kıbrıs’ın feda edilmesi şartına bağlı olduğu izlenmektedir. Bu konuda bir açılım yapılmadan müzakere başlıklarında bir ilerleme kaydedilmesi ve başlıkların kapatılmasının mümkün olmadığı söyleniyor. Kıbrıs konusunda ise Avrupa Birliği dayatmasıyla bulunmaya çalışılan çözüm ve müzakere edilen hususlar maalesef kamuoyundan saklanmaktadır. Benzer bir şekilde Ermenistan ile imzalanan protokol Türk dış politikasında tarihsel bir sapmaya da işaret etmektedir.

AKP iktidara geldikten sonra hiç şüphe yok ki, Türk dış politikasında önemli değişiklikler olmuştur. Türkiye eski itibarını ve gücünü kaybetmiştir, Avrupa’nın en küçük ve güçsüz devletlerinden Slovakya bile Parlamentosundan sözde Ermeni soykırım paketini geçirerek Türkiye aleyhinde karar almıştır. Bunu diğer Avrupa ülkeleri takip etmiştir. Bu AKP iktidarı döneminde Türk düşmanlığı hem içeride hem de dışarıda artmış her yerde Türk düşmanları itibar görmüştür. Türkiye’de “Etnik azınlık” lafları edilmiş ve herkes Türklük’ten kaçır olmuştur. AB ilerleme raporunda Kürt açılımı yer almıştır.

AKP Hükümeti dış politikası ABD Başkanı Obama’yı bile ikna edememiştir. Avrupa Parlamentosunda Türkiye aşağılanmış, Kıbrıs’ta Türk düşmanı Rumlar ve Talat itibar görmüş, Türkiye’ye küfreden ve PKK’yı besleyen Barzani tanınır olmuş, buna mukabil Azerbaycan denen can dost bir ülke üzölmüş ve kızdırılmış dostlar kaybedilmiştir. Yanlış anlama duygusuyla bile baktığımızda Sayın Bakan bizim Bayrağımızın Azerbaycan’a, onuruna emanet edildiğine dair benzer sözleri sarf etmiştir ama Türkiye’de Bursa’da stadın önündeki Azerbaycan Bayrağının kimin onuruna emanet edildiğini Hükümet söylememiş, kabullenememiştir.

Pragmatik teslimiyetçilik NATO Genel Sekreterliği politikasında da Türkiye’yi hezimete uğratmış, “Rasmusen Müslüman’lardan özür dileyebilecekmiş, Roj TV kapatılacakmış, Türkiye’ye genel sekreter yardımcılığı verilecek.” diye yalancı vaatlere kanılmış, Türk Milleti kandırılmıştır. Bunların hiçbirisi olmamış ve AKP dış politikaları yine çuvallamıştır.

Türk Cumhurbaşkanı Avrupa Parlamentosunda bir tabureye oturtulsa, ülkenin üniversitelerinde Ermeni konferansı düzenlenirse, Türk Devleti tarafından Türk düşmanları itibar görür ve Cumhurbaşkanı bunların ayağına giderse o ülke itibar görür mü? Hep aşağılanır, dostunu düşmanını bilmeyene kim saygı gösterir? AKP dış politikası gerçekten her fırsatta itibar ve zemin kaybettirmektedir.

Birkaç gün önce Sayın Unakıtan’a bir başka arkadaşımız “Sizleri gerçekten arıyoruz.” diye bir sözde ifadede bulundu, latife yaptı. Aynı şeyi ben de söyledim “Sayın Bakan gerçekten biz de sizleri çok arıyoruz.” diye Sayın Unakıtan’a söyledim. Şunun için dedim: Sizin zamanınızda hakikaten kamu maliyesi berbat, hele şimdiki Bakan zamanında hepten

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 66

berbatlaştı, gerçekten kamu finansmanı dengesinin durumu gerçekten berbat. O anlamda da inşallah size böyle bir şey deme fırsatımız olmaz, bunu ifade etmek istiyorum.

Bir diğer husus, sanıyorum şu, sizin yazdığınız bir kitaptan, yanılıyorsam lütfen söyleyin, bu çatışmalar sonucunda Azerbaycan'ın yaklaşık beşte 1'inin Ermeni işgali altına girmiş olması Türkiye'nin soğuk savaş sonrası dönemde karşı karşıya kaldığı en önemli stratejik kayıptır. Şimdi bununla yaptıklarınızı mukayese ettiğimizde arada bana göre çok büyük tezatın olduğunu düşünüyorum Sayın Bakanım. Konuşmalarınızdan çıkardığım birkaç notu da şey yaparsam, Türkiye'nin ekonomik krizde çok önemli ve aktif rol aldığını söylediniz. Aldı da ne oldu, Türkiye'nin hâli meydanda, işsizlik meydanda, büyüme, daralma meydanda, dış ticareti meydanda yani bütün ekonomik göstergeler meydanda. Bu aktif rol almadan Türkiye'nin ne gibi kendi avantajları oldu ve çevresindeki ülkelere de ne gibi avantajlar sağladı bu aktif rol almada? Bunu çok merak ediyorum.

Bir diğer husus, G-20'de biraz önce siz konuşmanızın başlangıcında ifade ettiniz, diğer ülkeleri de G-20'de temsil etme görevinin olduğunu. Acaba biz ne sağlayabiliriz, ne yapabiliriz? Onu da çok merak ediyorum onlar sizden ne gibi bir beklenti içinde oldular? Onu öğrendiğimiz zaman biz de hadiseyi daha net anlamış oluruz.

Bir diğer hadise, bu Avrupa Birliği'ne hakikaten ne zaman gireceğiz? Yani bunun takribi bir süresi olmalı yani tamam şu yıl demek istemiyoruz ama şöyle bir şey olabilir, şu zaman olabilir, bu zaman olabilir, üç aşağı beş yukarı bir şey söylenebilir. Böyle bir şey var mı? O da aslında belki AKP'nin ifadesiyle dinamik bir süreç denilebilir, devam ediyor, açılım gibi ona da böyle bir önem verilebilir. Bunu sormak istiyorum.

Bir de siz, bu son Kuzey Irak ziyaretinizde, gerçi arkadaşlarımız Barzani'nin size ne söylediğini söylediler ama, Barzani'nin PKK için ne dediğini sizden öğrenmek istiyorum, bu da benim için önemli. Yani gittiniz, görüştünüz, bu kadar hadise var o acaba o size neler söyledi?

Diğer hadise bu açılım konusunda, son zamanlarda özellikle de bütün devlet projesi olduğunu, herkesin bunun altında imzası olduğunu, gerçek ıslak imza mı değil mi o da tartışılır ama, her Sayın Bakana aşağı yukarı konuşma aldığı müddetçe soruyorum. Gerçekten bu devlet projesinin Dışişleri olarak neresinde bir ıslak imza var mı, yok mu? Böyle bir şey var mı? Alınan kararların altında kimlerin imzası var? Ben merak ediyorum, her gelen Bakana da elimden geldiğince burada fırsat buldukça sormaya çalışıyorum. Bunun da bir açıklığa kavuşturulması lazım.

Bunun dışında, bir husus daha var, şimdi siz de arkadaşlarımız da şey yaptılar, Sayın Başbakan da sık sık tekrar ediyor, ekonomi-siyaset ilişkisine, ekonomik gelişmeler iyi olduğu zaman siyasetin de iyi olacağını, siyasi gelişmelerin de iyi olduğu zaman ekonominin de birbirini karşılıklı etkileyeceği. Bu, gerçekten doğru bunun aksini söylemek mümkün değil. Ben şu anda Türkiye'deki ekonomik gelişmeleri gördükçe zaten yani başka bir yaklaşıma gerek yok, genel bir genellemeyle dikkate aldığınızda iç ve dış siyasi gelişmelerin de fevkalade kötü olduğunu söylemek yanlış olmaz diye düşünüyorum, herhalde böyle bir şey olabilir.

Şimdilik söyleyeceklerim bu kadar.

Teşekkür ederim Sayın Başkan, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ayhan.

Değerli arkadaşlar, müzakereler sona ermiştir.

Sualler için uygun görürseniz yeni bir fasıl açmayalım, esasen konuşmaların içerisinde sualler mevcuttu.

Sayın Bakanımıza hem suallere cevap vermek hem de bu konuyla alakalı görüş ve değerlendirmede bulunmak üzere yirmi dakika süre verelim.

Sayın Bakanım, suallere yazılı da cevap verme hakkınız bulunduğunu hatırlatarak sürenizi başlatıyorum.

Buyurun.

SORULAR VE CEVAPLAR

DIŞİŞLERİ BAKANI AHMET DAVUTOĞLU – Sayın Başkan, değerli komisyon, üyeleri değerli milletvekilleri; ben her şeyden önce teşekkürlerimi ifade etmek istiyorum. Gerçekten Türk dış politikası üzerine son derece verimli bir tartışmanın seyrettiği, bizim dış politika perspektifimizi anlatma imkânı bulduğumuz, değerli komisyon üyelerinin bu perspektif çerçevesinde eleştirilerini dinleme imkânı bulduğumuz, katkılarını dinleme imkânı bulduğumuz çok iyi bir oturum gerçekleşti, hatta benim Bakan ve Dış Politika Baş Danışmanı olmadan önce de yazmış olduğum kitaba yapılan atıflarla da gerçekten entelektüel zenginliği olan bir oturum oldu. O bakımdan da bütün bu atıflar, bütün bu eleştiriler için teşekkür ediyorum. Tabii yüce Meclisimizin değerli üyeleri her zaman bana, Hükümetimizin diğer üyelerine ve Dışişleri Bakanlığımızın yetkilerine bu soruları sorma hakları vardır. Bizim de kendi perspektifimizden Türkiye'nin imkânları çerçevesinde yürütmeye çalıştığımız dış politikayı izah etme sorumluluğumuz vardır. Ancak şunu ifade isterim, çok güzel de ifadeler serdedildiği için yürüyen dış politikamızla ilgili birçok üyemiz tarafından, muhalefete mensup üyelerimiz tarafından da ben bunu bir kadirşinaslık olarak gördüğüm için teşekkür ediyorum. Bu olumlu görülen dış politika gelişmeleri AK PARTİ hükümetlerinin siyasi istikrarı içinde gerçekleşen ve Dışişleri Bakanlığımızın her bir kademesinde görev yapan değerli Hariciye mensuplarımızla, emekleriyle birlikte gerçekleşen bir sonuçtur.

Siyasi irade her şeyden önce belirleyicidir ve bu siyasi iradeyi hayata geçirenler de devletimizin, Hükümetimizin kurumlarıdır. Bu bakımdan, ben hem Dışişleri Bakanı olarak hem Hükümetimizin perspektifi olarak bütün bu emek veren devlet yetkililerine emekleri dolayısıyla teşekkürü bir borç olarak görmek gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi birçok konu geçti. Ben mümkün olduğu kadar burada çok -Sayın Münir Kutluata'nın ifadesiyle- bir beyin jimnastiği de yapıldığı için yazılı olmaktan daha çok buradaki ortama uygun düşecek şekilde sözlü olarak da bu soruları cevaplandırmaya çalışacağım çünkü birbirimizden istifade etmek önemli. Onun için, konu başlıkları itibarıyla gideceğim ama yeri geldikçe de soruyu yöneltene ya da eleştiri yöneltene değerli milletvekillerine atıfta bulunmaya çalışacağım.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 97

Öncelikle, Sayın Onur Öymen'in, Dışışleri Bakanlığımızın daha fazla bütçeye ihtiyacı olduğu konusundaki tespiti için kendilerine teşekkür ediyorum. İnşallah, bundan sonra bütçe imkânları çerçevesinde bu faaliyetleri daha iyi yürütebilmek için daha fazla imkâna sahip olacağız.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Sayın Bakan, önce ben sordum, ihtiyaç...

DIŞİŞLERİ BAKANI AHMET DAVUTOĞLU (Devamla) – Peki, çok teşekkür ederim, size de çok teşekkür ederim. Muhalefetimizden bu olumlu katkılar gelince muhakkak bu da göz önüne alınacaktır.

Ancak bir hususu da vurgulamak isterim; genel bütçe içindeki seyri ben orada vurguladım ancak nominal olarak Dışışleri Bakanlığımızın bütçesi düzenli olarak artmaktadır Türkiye'nin imkânlarına paralel olarak. 2007 yılında 690 milyon 636 bin Türk lirasıydı. 2008'de 707 milyon, 2009'da 802 milyon, 2010'da 920 milyon. Yine Sayın Öymen burada olmadığı için, hani "AK PARTİ hükümetleri döneminde bir düşüş trendi va." İfadesi, bu anlamda tabii doğru değil. Bizim bundan sonra da bu dış politika hedeflerini gerçekleştirmek için bütçe imkânlarını en geniş ölçüde değerlendirme imkânına sahip olacağımızı ümit ediyorum. AK PARTİ hükümetleri de her zaman dış politikamıza bu anlamda gerekli kaynağı ayırmakta tereddüt göstermemişlerdir.

Birinci olarak üzerinde durmak istediğim konu, bu eksen tartışmasıyla ilgili. Yine Sayın Öymen, bu tartışmada benim ifademe, benim konuşmamdaki ifademe atfıla art niyetli gördüğümü... Evet, art niyetli görüyorum, bunu açık bir şekilde tekrar ifade etmek istiyorum. Ama bununla kastettiğim Türkiye içindeki tartışma değil. Dikkat ederseniz, bu tartışma önce dışarıda bazı mahfillerde başlıyor. Daha önce de Türkiye'yi değişik vesilelerle tenkit eden, neredeyse Türkiye'yi tenkidi kendisine böyle bir misyon şeklinde benimsemiş olan bazı yazarlar, Amerikalı bazı yazarlar, Avrupalı, uluslararası alandaki bazı yazarlar. İsimlerini burada zikrederek şey yapmak istemiyorum, isimleri bizce mahfuzdur ama isteyen arkadaşlara bu yazarları veririm, kimler yayınlamıştır bu yayınları. Bunlar aynı zamanda geçmişte Türkiye'nin tam tersi istikamette tenkitleri için de zemin hazırlamış yazarlardır. Bazı düşünce kuruluşları bu tartışmaları başlattılar. Ondan sonra Türkiye içine yansıdı. Benim kastettiğim art niyetli tavır, Türkiye'nin artan dış politika etkisini sınırlamaya dönük, bu dış politika etkisi konusunda şüphe uyandırmaya dönük bazı dış yayınlardır. İçeride bu tabii bu belli bir akis uyandırdı.

Şimdi, size sadece şunu arz etmek istiyorum. Uzağa gitmeyelim, yani ekim-kasım-aralık ayında dış politika performansımıza bir bakalım. Eksen tartışması şuradan olur: Ya dış politikada bir şey vardır, yani bir fluluk vardır, böyle bir fluluk söz konusu değil, bizim hedeflerimiz belli. Demin söylediğim gibi, Türkiye'nin dış politikası her zaman Ankara eksenine dayanacaktır, başka da bir eksen kabul etmemiz söz konusu değil. Ya da kapsam itibarıyla bu tenkit gelebilir. Şimdi ekim-kasım-aralık ayında Türkiye Güneydoğu Avrupa Ülkeleri Zirvesine ev sahipliği yaptı. Ekim 8. Bu Güneydoğu Avrupa ülkeleri, yani doğu değil, Avrupa ülkeleri.

Efendim, önümüzdeki dönemde yani kasım ayı başında ben AGİT zirvesine Dışışleri Bakanları toplantısına katılacağım, oradan NATO'ya, NATO Dışışleri bakanları toplantısına geçeceğiz, oradan da Sayın Başbakanımızla Amerika Birleşik Devletleri'ne gideceğiz. AGİT, Güneydoğu Avrupa Ülkeleri Zirvesi, NATO, Amerika Birleşik Devletleri ziyareti.

Dün İspanya'daydık. Önümüzdeki şubat ayında Türkiye-İspanya zirvesi yapılacaktır. Bugün Sayın Başbakanımız İtalya'da. İtalyan Cumhurbaşkanı Türkiye'de. Yarın da ben Türk-İtalyan Forumuna İtalyan Dışışleri bakanlarıyla ev sahipliği yapacağız. Bu Dışışleri bakanları ziyaretlerini saymıyorum.

İngiliz Dışışleri Bakanı son iki üç ay içerisinde Türkiye'ye üç dört kere geldi.

Fransa'yla... Sayın Elekdağ'ın eleştirdiği ama bence Fransa Devlet Başkanından bağımsız olarak bizim için önemli bir ülkedir ve bizim Fransız toplumuna, Fransız kamuoyuna, Fransız devletin diğer yetkililerine ve bütün hepsine hitap etme zorunluluğumuz vardır. Biz onların imajlarını değiştirme yükümlülüğüne sahibiz. Onun için Fransa'da "Türkiye mevsimi" doğru bir tercihtir ve son derece etkili olmuştur. Bu konularda herhangi bir taviz de söz konusu değildir. Biz, ne Avrupa'ya ne Amerika'ya ne Orta Doğu'ya ne Orta Asya'ya, herhangi bir yere küsme lüksüne sahip olan bir ülke değiliz. Aksine, kendimizi anlatacağız, her yerde anlatacağız. Dinlemeyenleri, anlamak istemeyenler anlayınca kadar anlatacağız, bıkmadan usanmadan. O bakımdan, bunların hepsini bir fırsat olarak telakki ediyoruz.

Yine Hollanda'ya, birçok ülkeye ziyaretlerimiz oldu. Tabii bunun yanında Türkiye tek boyutlu bir ülke değil. Tek eksenli bir coğrafyaya da sahip değil. Yani Türkiye sadece... Yani bazı ülkeler vardır -ben bunu bir vesileyle izah etmeye çalışmıştım- küçük ölçekli ülkelerdir. Zaten tek bir bölgeye aittirler veya tek bir bölgenin de sınırlı bir alanına. Ülke ismi vererek kimseyi rencide etmek istemiyorum. Onlar isteseler de birçok eksenle, birçok bölgede politika yapamazlar, isteseler de kendileri eksen oluşturamaz. Bazı ülkeler de vardır bölge ülkeleridir, bir bölgeye aittirler. Bazı ülkeler küresel güçlerdir, dünyanın her yerinde faaliyet göstermek zorundadırlar. Türkiye ölçeğindeki ülkeler ise ne bölge ülkeleri kadar dar ne de küresel güçler ölçeğinde her yerde imkânları nispetinde çalışabilecek bir durumda. Türkiye arada bir kategori. Birçok bölgede, birçok kıtada aynı anda dış politika geliştirmek zorundayız. Bir yabancı Dışışleri Bakanına şöyle bir ifade de bulunmuştum: "Ben sabahleyin Dışışleri Bakanlığında ekibimle birlikte saat 9'da, 8'de çalışmaya başladığımda 1.000 kilometrekarelik bir daire çizseniz, 1.000 kilometrekare çapında bir daire çizseniz 25 ülke düşüyor, 3 bin kilometre çizerseniz 75 ülke düşüyor. O sabah Türk Dışışleri Bakanlığı sorumluluğu, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanının sorumluluğu, tabii Hükümetin bir bütün olarak ve diplomatlarımızın sorumluluğu, o 75 ülkenin her birinde olan biteni sabahleyin gözden geçirmektir." Çünkü onların her birisiyle bizim bir işimiz var. Emin olun, o yetmiş beş ülkenin her birisi bizden bir şey bekliyor ve oradaki her kriz bizi etkileyecek.

Şimdi bizim şunu deme lüksümüz var mı? "Bizim eksenimiz Batı. Dolayısıyla, Yemen'de ne olmuş ilgilenemeyebiliriz. İran'a... İran'da ne olursa olsun biraz erteleyebiliriz..." Bunu deme lüksümüz yok, tersi de yok. Zaten böyle bir şey de söz konusu değil. Demin söylediğim Avrupa ve Amerika trafiğine paralel olarak hiçbirisini aksatmadan bu dönemde iki ay içinde Azerbaycan'a da ziyaretler yapıldı -Azerbaycan'a son üç dört ay içinde 4 kere gittim- Gürcistan'a da yapıldı, Orta Doğu'da Irak'la ve Suriye'yle yüksek düzeyli stratejik iş birliği şeyleri de yapıldı. Afganistan'a, Pakistan'a da

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 68

gidildi, gidilecek de. Bundan sonra Türkiye'nin standardı yükselmiştir. Bundan sonra Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığının koltuğunda oturan kim olursa olsun, bakış açısını, radarlarını bütün dünyaya açmak durumundadır. Bizimle ilgili niye eksen tartışması çıkıyorlar? Çünkü bizim tek bir yere odaklanmamızı istiyorlar? Çünkü bizim krizlere odaklanmamızı istiyorlar, ufkumuzun tek bir yere sınırlanmasını istiyorlar.

İşte, onun için, gerek bizim dış politika takvimine bakınız, gerek takip ettiğimiz dış politika önceliklerine bakınız, son derece dengeli bir şekilde, bütün bölgelerle aynı oranda ilgilendiğimizi ve belli bir uyum ve ritim içinde bu ilgimizi sürdürdüğümüzü görürsünüz. Bundan da Türkiye vazgeçemez. Bu bizim için bir tercih meselesi değil, bir zorunluluk. Türkiye Cumhuriyeti toprakları üzerinde oturan bir devlet, bekası için çevresindeki her şeyle ilgilenecek, çevresindeki her toplumla ilgilenecek. Komşumuz Ermenistan'ıysa Ermenistan'la da ilgileneceğiz. Azerbaycan, zaten bu anlamda ilgilenmemizin ötesinde manevi bir sorumluluk olarak zaten beraber olduğumuz ülkeler.

Onun için, biz komşu ülkeler politikası uygularken "sıfır sorun"dan kastım Sayın Kutluata, ben ütöpik bir insan değilim, bir bilim adamı olarak da hiçbir şeyin sıfırına inmeyeceğini biliriz. Mesela, "İşkenceye sıfır tolerans." dediğimiz de kastettiğimiz şey nedir? Bir idealdir. Olabilir, tek tük hatalı davranışlar olabilir. Sıfır sorundan bizim kastettiğimiz şey, bir vizyondur.

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya) – Burada hiç tolerans olmayacak da Sayın Bakan.

DİŞİŞLERİ BAKANI AHMET DAVUTOĞLU (Devamla) – Müsaade buyurursanız, Gazi Mustafa Kemal Atatürk, "Yurtta sulh cihanda sulh" derken gerçekten bir cennet mi tasavvur ediyordu? Yani öyle bir dünya olacak ki herkes herkesle sulh içinde... Bunu onca savaş yaşamış Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün böyle ütöpik olacağını düşünür müsünüz? O kadar savaş yaşamış, o kadar badirenin içinden geçmiş bir büyük devlet adamı niye böyle söylüyor? Çünkü bir ufuk gösteriyor.

Bu şu demek değil: Yine Atatürk'ün ifadesiyle "Yurtta sulh ve çevremizde sulh" derken, herkese taviz vererek sulh kuralım mı demek istedi? Hayır. Bu bir vizyondur, bir hedeftir. Evet, biz sıfır sorun olmayacağını biliyoruz. Kardeşler arasında bile ne kadar problem çıkacağını da farkındayız. Ama yapmak istediğimiz şey, kısa dönemde, yarın ben sabah kalktığımda herhangi bir komşu ülkeyle büyük bir kriz yaşamayacağımı bilmeliyim veya Türk iş adamları yarın iş planlamalarını yaparken "Şu komşu ülkeyle bir kriz yaşayabilir Türkiye, benim ülkem, dolayısıyla buraya yatırım yapmayayım." dememeli. Bir Türk entelektüeli o ülkeye giderken o ülkenin insanlarını potansiyel düşman gibi görmemeli veya o ülkenin insanları Türkiye'ye gelirken veya Türkiye üzerinde, "Vaktinde bunlar bize şöyle bir hâkimiyet kurmuşlardı, şöyle yapmışlardı." gibi bir ön yargıyla gelmemeli. Öyle bir güven ortamı oluşmalı ki insanlarla akli olarak konuşun, rasyonel olarak konuşun, ön yargılarla, dürtülerle konuşmayalım. Kastettiğimiz şey bu.

Şimdi, eksen ve komşu ülkelerle sıfır politikalarında perspektifimiz bu. Buradan hareketle çok üzerinde durulduğu için Ermenistan meselesine, Ermenistan'la protokoller ve Azerbaycan meselesine biraz daha girmek istiyorum.

Şimdi, Sayın Bölükbaşı gitti, keşke burada olsaydı, konuşabilseydik çünkü kendisi de uluslararası hukuku son derece iyi bilir ve sırf bu özelliği dolayısıyla AK PARTİ hükümetleri döneminde de, kendi daha önceki siyasi eğilimleri bilindiği hâlde, bazı müzakerelerde yetkili kılınmıştır. Yani AK PARTİ hükümetlerinin hiçbir Hariciye mensubuna özel bir tutumu olmamıştır, hiç kimseye de bu anlamda -biraz önce tartışmalar sürdüğü için o konuya girmek istemiyorum- öyle, rencide edici bir tutum içinde olmamıştır. Kastedilen bazı tavırlardaki yanlışlıklarsa, bu toplumsal algıyla ilgili bir olaydır. Yoksa bizim Bakanlığımız mensuplarının hepsinin son derece özerkli ve onurlu bir mücadeleyi yürüttüklerini, bir çaba içinde olduklarını hepimiz biliriz ve bunlara sahip çıkmak görevimiz var.

Şimdi Sayın Bölükbaşı dedi ki: "Ben araştırdım ve şey yok, hani bu ardıl devletlerin sorumlulukları yok." Bakın, Viyana Antlaşmalar Hukuku Sözleşmesi'nin "Şartların esaslı şekilde değişmesi" başlıklı 62'nci maddesinin 2/a paragrafı – İngilizcesini okumuyorum- bir antlaşmanın devletler arasında sınır tesis etmesi hâlinde şartlarda meydana gelen esaslı değişikliğe, antlaşmayı sona erdirmek ve ondan çekinmek için başvurulamayacağını öngörür. Yani esaslı değişiklik şeyiyle dahi sınırların değişmesi üzerine başvuruda bulunulamaz.

Yine Viyana Devletlerin Antlaşmalarına Ardıl Olması Sözleşmesi 34'üncü madde: "Önceki devletin devam edip etmemesine bakılmaksızın bir devletin bölümü veya bölümlerinin bir veya daha fazla devlet oluşturmak üzere ayrılması durumunda –yani Sovyetler Birliği'nden Ermenistan'ın çıkması gibi, ayrılması gibi- önceki devletin bütün topraklarında ayrılma tarihinde geçerli olan herhangi bir anlaşma her bir ardıl devlet bakımından geçerliliğini korur. Önceki devletin topraklarının bir bölümünde ayrılma tarihinde geçerli olan herhangi bir antlaşma sadece bu topraklarda ardıl olan devlet bakımından da geçerliliğini korur." Daha açık nasıl bir hüküm ifade edelim?

Bizim bütün bu müzakerelerle yapmak istediğimiz şey ne?

Bir: Türkiye-Ermenistan sınırını karşılıklı olarak tanımak suretiyle bütün sınırlarımızda Lozan Antlaşması'yla tahkim edilen sınırlarımızda, Sovyetler Birliği'nden sonra ortaya çıkan yeni durumu da göz önünde bulundurularak, bu sınırların tahkimi ve uluslararası hukuk açısından herhangi bir tartışma dışına çıkılmasını temin etmek. Bunun da Türkiye'nin Ermenistan ilişkileriyle ilgili bütün bu protokollerde çok açık bir şekilde -o protokoller ben gerek sayın muhalefet liderlerimizle görüştüğüm zaman arz ettim, gerek diğer zaten herkesin elinde olduğu için- mevcut sınırı çok açık bir şekilde tanımlamıştır bu protokollerde.

Nihayet, bakın Ermenistan Başbakanı Sarkisyan'ın Başbakan Sarkisyan'ın ifadesi: Ermenistan Cumhuriyeti'nin Sovyet Ermenistan döneminden miras kalan sınırlarını fiilen ve hukuken tanıdığını söylemiştir daha müzakereler, yani bizim protokollerin ilanını müteakip. Bu düzeyde çok sayıda açıklama da yapılmıştır. Çok açık bir şekilde de "Mevcut sınır tanınıyor." diyor. Bununla ilgili Türkiye'nin çıkarlarını göz ardı edecek hiçbir durum söz konusu değildir.

Yine ikinci hedefimiz, Türk ve Ermeni toplulukları arasında, dünyanın nerelerinde yaşıyor olurlarsa olsunlar, adil hafızaya dayalı yeni bir ilişki biçiminin doğmasına çaba sarf etmek. Nihayet, yürütülen şey bir müzakeredir. Tabii ki karşılıklı tarafların pozisyonları olur. O müzakere içinde elde etmek istenen en maksimum şeyi elde etmek isterseniz karşı

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 69

taraf da elde etmek isteyecektir. Önemli olan, nihayetinde sizin öngördüğünüz hedeflere ulaşıp ulaşılmaması. Biz, Türkiye-Ermenistan devletlerini iki ulus devlet olarak yan yana yaşayabileceği ve tanınmış sınırlarda yaşayabileceği bir zemin bu protokollerle oluşturulmuştur diyoruz.

Yine Türk ve Ermeni toplulukları nerede yaşıyor olurlarsa olsunlar bu protokollerle -ortak tarih komisyonu da dâhil- değişik mekanizmalarla daha önce edilenin aksine bunların tartışmalı konular olduğu ve tartışılarak bir ortak adil hafızaya ulaşılabileceği konusunda ciddi bir çerçeve oluşmuştur.

Karabağ meselesine gelince: Şimdi, evet, Sayın Ayhan, o kitapta ben onu söyledim ve aynen inanıyorum. Cumhuriyet döneminden beri bizim kaybettiğimiz önemli stratejik şeylerden biridir Ermenistan karşısında Azerbaycan topraklarının yüzde 20'sinin kaybedilmesi. Onun için uğraşıyoruz. Bunu kaybeden biz miyiz? Hangi dönemdeyse onlara bunu sormanız lazım. Niye biz bu çabayı gösteriyoruz? On yedi yıldır bu statüko değişmiyor. Bakın, Azerbaycan'ın topraklarını korumak bizim gibi, kendi toprağımız gibi azizdir. Ben Azerbaycanlı yetkililerle görüştüğümde açık açık ifade ettim, buna da samimi olarak şey yapıyorum. On yedi yıldır statüko orada korunuyor. Bu statüko bizim lehimize mi, soralım. Lehimize ise devam etsin ve biz belli taşları oynatmazsak hiçbir ülkenin, başka bir ülkenin bu statükoyu değiştirme niyeti de yok. Aksi takdirde on yedi yıldır Minsk süreci bir şey üretti.

Dağlık Karabağ'dan ya da Laçın'den, Kelbecer'den, Ağdam'dan, Füzili'den, bütün bu rayonlardan 1993'te 1 yaşında çıkan çocuk şu anda 18 yaşında. Orada 1 milyon çıkan kaçkınların çoğu şu anda doğal süreçle maalesef bu dünyadan terki diyor eyledi. Bu statüko bir on sene daha devam etse, hiç dokunmazsak, tamam biz Ermenileri cezalandırmış olacağız sınırı kapatmakla ama öbür tarafta da ciddi şekilde Azerbaycan topraklarında bu statüko yerleşecek.

Şimdi bizim yapmamız gereken ne? Ya oturacağız bekleyeceğiz, birileri karar verene kadar o statüko sürecek. 93'te kaybedilen ve bence de büyük kayıp olan... Demin, Sayın Antalya Milletvekilimiz Mehmet Bey'in... Oradaki, kitaptaki her şeyi tekrar tekrar burada okuyup altına imza atarım, ona biraz geleceğim. Biz o stratejik kaybı geri kazanmaya çalışıyoruz. Bütün çabamız, diplomatik yollarla Kafkaslarda taşları öylesine yeniden oynatalım ki hem Türkiye-Ermenistan ilişkileri normale dönsün ve yurt dışında birilerinin bizim üzerimizde sürekli bir Demokles kılıcı gibi tutmaya çalıştığı bir konu gündemimizden düşsün hem de Azerbaycan'la Ermenistan arasında öylesine bir barış ortamı doğuralım ki buna doğru ilişkileri yönlendirelim ki Azerbaycan topraklarındaki işgalin kalkmasının önünü açacak bir süreç yaşansın. Son bir senede on altı sene içinde olmayan kadar 7 kere iki lider niçin bir araya gelir? Son beş ay içinde 5 kere. Ne değişti? Değişen tek şey, Türkiye'nin sadece Ermenistan protokollerini imzalamak suretiyle değil, yürüttüğü yoğun uluslararası kampanyayla her dış politika toplantısının ilk maddelerinden biri hâline getirdik Karabağ'ı.

Şimdi, Sayın Obama'nın ziyaretiyle ilgili şeyler söyleniyor. Ona Amerika Birleşik Devletleri bağlamında gireceğim. Ama şu bir bütündür; sanki bütün bu süreç Obama'nın Türkiye Büyük Millet Meclisinde yaptığı konuşmadan sonra, hele bir değerli üyemiz, "Ondan sonra Cumhurbaşkanımız Ermenistan'a gitti." dediler. Bu tarih şaşmaz. Cumhurbaşkanımız Ermenistan'a geçen sene gitti. O zaman daha Obama Devlet Başkanı değildi. Bu süreç başladığında, Türkiye ile Ermenistan arasında bizim dönemden önce de görüşmeler başladığında... 2000'li yıllara kadar gider bu, bizim dönemde artmıştır, yani 2005... Yine Sayın Elekdag'ın çok ciddi katkılarıyla, 2005'teki bütün muhalefet partilerimizin katkılarıyla ortak tarih komisyonu konusunda Meclisimizin aldığı karardan sonra hızlanmıştır bu süreç. O karara istinaden bu arabuluculuk şeyleri başlamıştır. O zamanlar Obama senatör bile değildi.

Şimdi, biz de maalesef şu psikoloji çok yanlış: "Herhangi bir şeyi yaparsak bunun arkasında dış bir mihrak var ya da o dış mihrakın dışına çıkarsak eksen mi kayıyor, nereye gidiyoruz?" Ben size şunu temin ederim: Daha önceki Türkiye Cumhuriyeti hükümetleri gibi ve daha önceki Hariciyecilerimiz gibi Türkiye Cumhuriyeti hükümetleri kararlarını Ankara'da alırlar ve ben Dışişleri Bakanı olarak herhangi bir dış gündemin bize dayatıldığı iddiasını gerçekten büyük bir hicapla karşılarım. Bu, doğru bir şey değil. Niçin değişti?

Peki, Sayın Obama buraya geldiğinde Sayın Başbakanımızın ve Sayın Cumhurbaşkanımızın resmî görüşmelerde açıkları ilk konu neydi biliyor musunuz? Ne model ortaklık, ne şu ne bu ne diğerleri. Karabağ'dı. Ondan sonraki son bir yıl içindeki bütün uluslararası görüşmelerde Azerbaycan kadar, belki ondan daha fazla Karabağ konusunu gündemde tutan bizim Hükümetimiz olmuştur. Tutmaya da devam edecek çünkü biz bunu haksız bir durum olarak görüyoruz. Bu konuda son dönemde ivme kazanmışsa ve belli konularda ilerlemeler sağlanmışsa ilk defa, on yedi yılda ilk defa ekim ayı başında Laçın koridoruna bir heyet giderek teknik incelemeler yapmışsa bunun kendi başına olduğunu düşünmek mümkün değil. Niye geçen sene yapılmadı, niye daha önceki seneler olmadı? Çünkü bizim Kafkasya'da istikrarlı ve ilkeli bir şekilde yürüttüğümüz bir dış politika var ve bu dış politika sürecek.

Yine Sayın Öymen sordu ve gitti, "Abhazyadaki akraba topluluklarla ilişkilerimiz, vatandaşlarımızın durumu..." Soğuk savaş sonrasında Gürcistan'da çıkan bu kriz, yani Gürcistan'daki Gürcistan-Abhazy bunalımından bu yana ilk defa bir Türk yetkili benim Gürcistan ziyaretimi müteakip Abhazyaya gitmiştir ve doğrudan onlarla temas ederek onların sorunlarıyla ilgilenmiştir. Büyükelçimiz Müsteşar Yardımcımız Sayın Ünal Çeviköz. İlk defa. Ve bunu da Gürcistan'ı rencide etmeden yapmışızdır çünkü bizim hiçbir gizli gündemimiz yok. Ne meselemiz Gürcistan'ı bölmek ne de meselemiz Gürcistan'a herhangi bir ülke adına başka bir topluluğa baskı yapmak. Abhazy kökenli Türk bizim vatandaşlarımızın sayısı Abhazyadan daha fazladır. Tabii ki biz Kafkasya'daki her etnik grupla ilgilenmeye devam edeceğiz. Onların tarihi bizim tarihimizdir, onların kardeşlikleri, dostlukları bizim kardeşliğimiz ve dostluğumuzdur. Gürcüler ile Abazaların arasında bulunmaya çalışacağız, Azeriler ile Ermenilerin de başka topluluklarında ve orada, o barış ortamını sağladığımızda biz sırtımızı Asya'ya doğru, derinliğine doğru ve oradan da Orta Asya'ya doğru öylesine dayamış olacağız ki Avrupa ufkunu çok daha güçlü bir şekilde görebileceğiz.

Atif yapmadı arkadaşlar o bölümde ama, kitapta benim kullandığım bir kıyas var. Türkiye coğrafyasında olan bir ülke Asya'ya doğru yayı ne kadar gererse Avrupa'ya doğru o kadar oku hızlı fırlatabilir. Bizim coğrafyamız bu.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 70

Asya'ya doğru yayı gereceğiz. Asya'nın her yerinde olacağız, Orta Doğu'nun her yerinde olacağız ama nihai perspektif itibarıyla Avrupa Birliğinden de kopmayacağız ve bunları, bütün bunları ortak bir resmin içinde göreceğiz.

Onun için, buradan Avrupa Birliğine geçmek gerekirse, evet, Sayın Mehmet Bey vurguladı, orada onunla ilgili aldığım notu da atıfla söyleyeyim, Sayın Mehmet Günal'ın vurgusuna. Kitaptan alıntı yaptı, doğru. Tabii ben o kitabı yazdığım da sadece bir akademisyendim ve herhangi bir pratik dış politika tecrübem yoktu. Oturdum, bir Türk aydınına düşen sorumluluk bilinciyle bu ülkenin, bu milletin geleceğine dönük olarak nasıl bir strateji uygulanırsa faydalı olur diye üzerime düşeni yapmaya çalıştım. O kitabı yazdığım da profesör de olmuştum. Yani bir unvan almak niyetiyle de yazmadım, tamamıyla bir perspektif içinde yazdım. Mümkün olsa keşke, ilk fırsatta da dönüp geride bıraktığım projeleri tamamlamak istiyorum. Yani bu konuda da akademik kimliğimle ilgili kendi içimde belli hedeflerim var, "sıfır sorun" gibi benim de onlarca kitap hedefim var, gerçekleşir gerçekleşmez. O kitaptaki her konunun altına imzamı atarım demin söylediğim hususlar da dâhil. Ama bir husus, Avrupa Birliği perspektifi konusunda. Evet, ben orada gümrük birliğini eleştirmiştim çünkü gümrük birliğini kısmi özel statü olarak görmüştüm. Tam üyelik perspektifi olmadan gümrük birliğinin yapılmasının sakıncalar doğuracağını düşünüyordum o zaman ve hâlâ da düşünürüm. Eğer o zaman yetkim olsaydı, ben gümrük birliği öncesinde tam üyelik müzakerelerinin en kısa zamanda, en seri şekilde yapılmasını düşünürdüm. Yarım üyelik olmaz.

Ama gümrük birliğinin Türkiye'ye kazanımları da olmuştur şimdi değerlendirdiğimizde. Kastettiğimde tam budur. Evet, ben bunları söyledim. Niye? Ve buradaki ifademde şunu söyledim -kimse yanlış anlamasın- "Tam üyelik hedefimizdir, başka alternatif düşünmüyoruz." dedim. "Başka alternatif düşünmüyoruz"dan kasıt, "Başka dış politika alternatifimiz yok." demek değildir. "Başka alternatif düşünmüyoruz"dan kasıt, tam da o kitapta söylediğimdir, hiçbir özel statü düşünmüyoruz. Kimse bize statü biçemez, Türkiye Cumhuriyeti kendi statüsünü kendisi biçer. Bizim Avrupa Birliğiyle ilgili statümüz de tam üyeliktir.

Ama niçin bugün Avrupa Birliğindeki en muhalif Türk aleyhtarları bile Türkiye'nin stratejik ağırlığını kabul etmek zorunda kalıyor? Neden, Sayın Sarkozy Şam'a gittiğinde özel ricayla bizim de oraya gelip Orta Doğu sürecine katkıda bulunmamız ricasında bulunuyor? Çünkü Türkiye'nin diğer bölgelerde artan ağırlığı, diğer bölgelerdeki alternatif dış politika oluşumları içinde aktif üstlendiği roller, Türkiye'nin Suriye'yle, Irak'la, İran'la, Rusya'yla Afrika'ya açılımları ile ortaya koyduğu performans bugün Avrupa Birliğinde en muhaliflerimizi bile Türkiye'nin, Türkiyesiz bir Avrupa'nın tam stratejik bir eksen oluşturamayacağı kanaatine getirmiştir.

Şunu demiyorum; Türkiye'ye muhalefet etmeye devam edecekler, hatta bizi daha da fazla kızdırarak bizim bu süreçten kopmamızı da isteyecek olabilirler. Ama zihinlerdeki temel korku, Türkiye'nin içinde olduğu bir Avrupa Birliğinde Türklerin o Avrupa Parlamentosunda, Avrupa Komisyonunda, Avrupa'nın bütün kurumlarında taşıyacağı ağırlıktır. Biz bundan vazgeçecek değiliz. Hedefimiz tam üyelik ve bunun gereği için hem içerideki reformları yapacağız bütün fasıllarda, önümüze ne engel çıkarsa da bunları temin edeceğiz.

Şimdi, bu çok gündeme gelen "Türkiye taviz mi veriyoruz sıfır sorun konusunda ve Avrupa Birliği konusunda." Bir tek taviz söylensin, yani Türkiye'nin ulusal çıkarlarından şu taviz verildi de Avrupa Birliğinde karşılığında şu ilerleme sağlandı... 2004 Aralık zirvesinde...

Bir de o kitaptaki farkı şu: Ben o kitabı yazdığım da Türkiye daha aday ülke bile değildi, o bölümü yazdığım da. Yani katılım şeyleri almış değildi. Tam da ben onları almamız için hamle yapmamız gerekir diye bütün bunları yazdım. Tenkit ettiğim, Avrupa Birliğinin bizi sürüncemede tutmasıydı ve maalesef, içerideki bazı çevrelerinde, neredeyse gizli bir anlaşmayla, Türkiye'deki Avrupa Birliği karşıtlarıyla Avrupa'daki Türkiye karşıtları birlikte Türkiye bir müddet burada kalsın diye bir genel psikoloji içindeydiler o yıllarda. 2004'te o dönemin yine AK PARTİ Hükûmetinin uyguladığı politikalarla bu belirsizlik kalktı. Türkiye net olarak tavrını... Şu anda Türkiye katılım müzakereleri içinde.

Burada Sayın Elekdag'a da bir şey söylemek istiyorum: Lütfen, 2008 Avrupa Birliği zirvesinin kapanış bildirisini okuyunuz. Orada açık bir şekilde "accession" ifadesi vardır. Çünkü o müzakereleri o zaman Başbakan Başdanışmanı olarak, Fransızların bu tutumu karşısında o müzakereleri bizzat ben takip ettim ve "accession" ifadesi girmiştir, "katılım" ifadesi. Müzakere belgesine atıf da girmiştir.

Ayrıca Avrupa Birliği sürecini doğru okumak lazım. Türkiye'nin çok dostu olabilir. Nasıl o dostlar Fransa'nın bir talebini bloke edebilirlerse tek başına Fransa da onların getirdiği teklifleri bloke edebilir. Yani bu, bir tarafın tek başına yapabileceği bir şey değil ama biz bu konularda Türkiye'nin ilkesel tutumunu sürdürmeye devam edeceğiz. "Accession" konusunu da yani "katılım" ifadesi geçen sene de girdi, bundan sonra da girmesi için bütün tedbirleri alacağız.

Amerika Birleşik Devletleri'yle ilgili olarak veya oraya geçmeden Kıbrıs konusunda... Türkiye'nin Kıbrıs konusunda takip ettiği dış politika açık ve net. Biz Kıbrıs'ın, Türkiye'nin stratejik çıkarları açısından, Türkiye'nin doğu Akdeniz politikası açısından, Kıbrıs üzerinde yaşayan soydaşlarımızın hak ve şeyleri açısından en önemli stratejik meselelerden biri olarak görürüz ve bu konuda tavizkâr bir tutum takınmamız da söz konusu değildir. Ama bu söylemi ürettikten sonra eğer biz gerekli dış politika hamlelerini yapamazsak bir müddet sonra Kıbrıs'ta ciddi şekilde alan kaybetmeye başlarız. Eğer 2004'te Türkiye Kıbrıs konusunda müzakere iradesi gösterip o Annan Barış Planı'nı kabul edip karşı taraf reddetmemiş olsaydı şu anda Kıbrıs konusu da dâhil birçok konuda ne kadar büyük problemlerle karşı karşıya kalacağımızı, size özellikle bu işlerin içinde buluna gelmiş...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Onları reddetsin diye mi yaptık Sayın Bakan?

DIŞİŞLERİ BAKANI AHMET DAVUTOĞLU (Devamla) – Hayır, şuna biz inanıyoruz: Eğer o şekliyle uygulansaydı, Türkiye'nin stratejik çıkarlarını koruyordu. Türkiye'nin garantörlüğünü de koruyordu. Yani demin söylediğim ve Sayın Pazarcı'nın doğru politika diye teyit ettiği ana unsurlar Annan Planı'nın unsurlarıdır: Siyasi eşitlik, iki kesimlilik, iki kurucu devlet ve Türkiye'nin fiilî ve etkin garantörlüğü Annan Planı'nın içinde mevcuttur. Bu konuda hiç tereddüt yok. Kabul edilmiş olsaydı da biz ciddi şekilde biz kazanım temin edecektik, reddedilmiş olsaydı da. O konuda bir tereddüt yok.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 71

Ondan sonra da niçin dış temsilciliği Kıbrıs'ın on sekize kadar çıktı eğer biz orada taviz verdiysek. Yurt dışı temsilciliği Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin on sekiz ve bunların yaklaşık on tanesi son üç yıl içinde gerçekleşti ve bundan sonra da bunun daha da artması için elimizden geleni yapacağız. Bu noktada kimsenin tereddüdü olmaması iktiza eder.

Amerika Birleşik Devletleri, model ortaklık, içini dolduralım... "İçini dolduralım" derken, yani, bunu biz Türkiye'nin en saygın ve Türk toplumunun gerçekten süzüle süzüle buraya gelmiş, kimimiz milletvekili, kimimiz diplomat, kimimiz bakan olarak burada bulunan insanlar olarak birbirimizi doğru anlamamız lazım. Kastettiğimiz şudur: Türk Amerikan ilişkileri soğuk savaş döneminde NATO bağlamında ve iki kutuplu dünyanın realiteleriyle şekillenen ilişkilerdi, kurumsallaşmış ilişkilerdi. Soğuk savaş sonrasında bu ilişkiler değişik konjonktürel etkilerle farklı bir seyir takip etti. Ama, Türkiye açısından, Türk Amerikan ilişkileri, Türk dış politikası açısından en önemli dış politika ilişkilerinden biridir, ilişki alanlarından biridir. Bunun yeni bir tanıma, yani soğuk savaş sonrası dönemde oturarak ciddi şekilde bütün bu ilişkilerin muhtevası yeniden tanımlanmış, çok kuvvetli ifadelerle bu ortaya konmuş değil. Değişik açıklamalar var, değişik metinler ortaya kondu.

Şimdi bizim bu yolla yapmak istediğimiz, Türk Amerikan ilişkilerinin sadece güvenlik eksenine dayalı bir ilişki olmaktan çıkarmak. Yani sadece askerî ilişkilere dayalı bir ilişki olmaktan çıkarmak, ekonomik boyutunu, özellikle ekonomik boyutunu takviye edecek şekilde bu ilişkilere yeni bir perspektif kazandırmak. Amerika'da 3 Haziran'da ATC Kongresinde yaptığım konuşmada da Türkiye açısından bu ilişkinin nereye oturduğunu tanımlamaya çalışmıştım. Biz bekleyemeyiz başkası bu tanıma yapsın diye. Biz bu tanıma yapacağız, birlikte yapacağız. İki ülke olarak oturup bunları konuşacağız. Dünyanın hangi gündem maddesi... Şimdi, biz, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi üyesiyiz, Amerika daimî üye, biz G20 üyesiyiz, Amerika da G20 üyesi, biz NATO üyesiyiz, Amerika da NATO üyesi. Ortak o kadar çok alanımız var ki. Bir keresinde Sayın Clinton'la konuşurken daha önce, o zamanki Dışişleri Bakanımız, şimdi Cumhurbaşkanımız, Rice'la konuşurken benzer bir şey geçmişti. Bir Amerikalı yetkili alsın, en önemli on temel konusunu yazsın, bir de bir Türk yetkili alsın yazsın, bunların hepsi hemen hemen benzer ve aynı çıkacak. Irak, Afganistan, Kafkasya'da, NATO güvenliği, Orta Doğu meselesi, Balkanlar. Şimdi, küresel bir güçle gittikçe yükselen bir profili olan ve bölgesel güç olmaktan çıkarak birçok bölgede aynı anda güç uygulayabilen bir ülke konumuna gelen Türkiye arasında tabii ki ciddi bir iş birliği alanı doğacak ve bu iş birliği tabii ki birlikte tanımlanacak, yeniden yorumlanacak. Bunu biz Rusya'yla da yapıyoruz. Rusya'yla da çok taraflı stratejik iş birliği diyoruz. Her bir ülkeyle biz ilişkilerimizi yeniden tanımlamaya çalışıyoruz. Suriye'yle yüksek düzeyde stratejik iş birliği diyoruz. Bunun karstı Suriye ile birlikte diyelim ki bir başka aleyhine bir şey yapmak mı? Değil. Bütün bu ilişkilerimizi belli bir eksene, doğru bir zemine tekrar oturtacağız. Ama, hiçbir zaman Türkiye bu tanımlamalarda edilgen bir durumda olmayacak, hiçbir zaman edilgen olmayacağız. Kimse bize herhangi bir tanıma şu veya bu şekilde dayatamaz. Ancak, tabii ki karşılıklı müzakerelerle, bütün bunlar birlikte şekillendirilir. Dünyada yalnız başına yaşamıyoruz ve tek başına da bizim taleplerimizle şekillenmiyor olaylar. Birçok aktörün olduğu bir dünyada herkes bu ilişkiler üzerinden kendi stratejik hedefini gerçekleştirmeye çalışıyor, yüzde 100 gerçekleştirmeye şansı da yok. Ama öylesine bir seyir içinde olacaksınız ki gerçekleştirmeye oranınız gittikçe artacak. Biz bunun olacağını düşünüyoruz. Gerçekleştirme oranınız artarak Türkiye şu anda bulunduğundan çok daha iyi bir düzeye gelecek.

Yine Sayın Öymen bahsetmişti, gitti maalesef, bu İran NATO konusunda, nükleer program konusunda, NATO'yla çelişki, böyle bir şey söz konusu değil. Yani gerçekten NATO'da ne İsrail veya bölgedeki nükleer silahlar NATO konusunun gündemine girer ne de NATO'da böyle bir deklarasyon söz konusudur. Bizim nükleer program konusunda, aynen diğer konular gibi ilkel bir politikamız var.

Bu ilke dört şeye dayanır: Bir, nükleer teknoloji elde etmek her ülkenin en doğal hakkıdır, barışçıl nükleer teknoloji elde etmek. Buna sınırlama getirilemez, Uluslararası Atom Enerjisi Kurumuyla iş birliği hâlinde, çünkü bu doğal gaz değil, petrol değil, bir topraktan çıkmıyor. Teknoloji herkesin malıdır. Kimse bunun monopolisini, tekeline eline alamaz. Türkiye de elde edebilir, başka ülkeler de elde eder.

İki, Türkiye, nükleer silahlara dünyanın neresinde olursa olsun karşıdır. Kim neyi tanımlarsa tanımlasın, Türkiye'nin politikası budur. Bir insan olarak, bir Türk aydını olarak, dünya aydını olarak nükleer silahların herhangi bir yerde, herhangi bir zeminde savunmasını yapmadım, Dışişleri Bakanlığı olarak yapmayız, nükleer silahlara karşıyız. Nükleer silahlar, işte -Nagazaki'de, Hiroşima'da oldu- doğurduğu sonuçlar belli olan şeylerdir.

Daha özele inelim üçüncü bir ilke olarak, bölgemizde nükleer silah istemiyoruz. Orta Doğu Bölgesi kimin elinde olursa olsun, nükleer silahla, zaten yeteri kadar tansiyonu yükselmiş bölge, benim biraz önce anlattığım tabloyla karşılaştırıldığında bizim vizyonumuzla nükleer silahların Orta Doğuda varlığı birbirleriyle çelişkili şeylerdir.

Dört, herhangi bir problem varsa bu konuda, herhangi bir ülkeyle bunun çözüm yolu sadece ve sadece diplomasidir, askerî tehdit ya da daha başka yaptırımlar değil. Bu bizim ulusal çıkarlarımızı etkiler. Biz bölgemizde askerî tansiyon istemiyoruz. NATO'da da bunu söyleriz, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinde de bunu söyleriz -Sayın Başbakanımız da söylemiştir- İran'da da bunu söyleriz, İsrail'de de bunu söyleriz, dünyanın neresine gidersek gidelim bu ilkel politikamızı sürdürürüz. Çünkü bu bölgenin geleceğinden biz sorumluyuz. Bizim çocuklarımızı, torunlarımızı ilgilendiriyor. Hâlâ Çernobil'deki nükleer kaza sebebiyle bile Samsun ve civarında daha çok kanser vakasına rastlanıyorsa, biz torunlarımızı düşünmek zorundayız. Ulusal çıkarlarımız yanında insani olarak da bunu düşünmek durumundayız. Bunun için de gerekli tedbirleri almak durumundayız. Bu, zaten, uluslararası hukuk bağlamında NPT kurallarıdır, bunlar herkesin uyması gereken kurallar.

Irak konusunda, özellikle Kuzey Irak seyahatimizle ilgili tevcih edilen sualler. Biz Irak Savaşının çıktığı ilk günden itibaren bugüne kadar Irak konusunda da aynı ilkeleri, belli ilkeleri dile getirdik ve bu ilkeleri tavizsiz bir şekilde uyguladık. Neydi bu ilkeler? Irak'ın toprak bütünlüğünü koruyacağız. Irak'taki bütün etnik, mezhebi grupların, dinî grupların barış içinde yaşamasına önem veriyoruz. Çünkü bütün bunlar bizim akrabalarımızdır. Irak'taki Türkmen de, Irak'taki Arap da, Irak'taki Kürt de, Irak'taki Şii de, Irak'taki Sünni'de, Irak'taki Şebek de hepsi bizim akraba topluluklarımızdır. Bu

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 72

insanların hepsi etnik kökenlerine, mezhebi kökenlerine bakmaksızın Kut'ül Amare'de benim dedemle, sizin dedelerinizle birlikte İngilizlere karşı savaşmışlardır. Bu insanların hepsi Basra'da bizim yanımızda olmuşlardır. Çok güzel bir şey söyledi, zannederim Hasip Beydi. Aramıza bu sınırları biz koymadık. Ne Suriye'yle, ne Irak'la ne de diğer komşularımızla. Tabii bu sınırları değiştirelim anlamına gelmiyor. Ama her zaman söylediğim bir husus, biz bu sınırları, aynen Avrupa Birliğinde olduğu gibi, anlamsız hâle getirmeliyiz. Akrabaları akrabalarla, kardeşleri kardeşlerle buluşturmalıyız. Onun için Suriye ile vizeleri kaldırdık, onun için Ürdün'le kaldırdık, şimdi Azerbaycan'la kaldırıyoruz. Onun için Irak'la güvenlik şartları oluştuğunda kaldıracağız.

Ben Erbil'e gittim diye Irak'ın toprak bütünlüğünü ihlal etmişsem, önce buna Irak Merkezî Hükûmetinin isyan etmesi lazım. On beş gün önce Irak'taydık o ziyaretten, Sayın Maliki ile Sayın Başbakanımız ve heyetlerimiz kırk sekiz anlaşmaya imza atıldılar ve biz orada Sayın Maliki ile de benim gezimi konuştuk. Ben Basra'ya indiğimde -ki, o da sembolik olarak önemlidir- Basra'ya indim, Erbil'e gittim, Musul'a gittim, Sayın Maliki'ye telefon ettim, "ülkenize geldim misafirinizim ve şu şehirlerinize gideceğim." "Bütün Irak toprakları sizin topraklarınızdır istediğiniz şekilde gidebilirsiniz." dedi, ve bunu, Irak'ta bu seyahati yapabilecek olan tek ülke Türkiye'dir, Türk Dışişleri Bakanındır. Neden? Çünkü bizim Irak'a dönük olarak ne kadar samimi bir politika takip ettiğimizi en iyi Irak Merkezî Hükûmeti bilir ve Basra'ya inen ilk Dışişleri Bakanı da bendim, Sayın Dış Ticaretten Sorumlu Devlet Bakanımızla birlikte ilk inen bakanlar olarak, Musul'a inen ilk yabancı Dışişleri Bakanı da bendim, hatta teşekkür ettiler ilk inen yabancı dışişleri bakanı diye. Musul Valisine dedim: "Teşekkürünüzü memnuniyetle alıyorum ama ben yabancı değilim." Ondan sonra özür diledi. Ben sizdenim. Evet, biz o topraklarıdanız. O topraklardan olduğumuz kadar Kafkasya'danız, o Kafkaslar'dan olduğu kadar Balkanlar'danız, Sancak'tanız, Bosna'danız, her yerdeniz.

Buradan atıfta bulunmak istiyorum, millet kavramı vesaire üzerine söyledikleri. Ben kendisine kitaptan okuyacaktım ama gitti, zaten gösterdim, Selçuklu'ya atıfları, Gazneli'lere, diğer bütün atıfları kitapta anlattım, Orta Asya bölümünü maalesef okuyamamış Mehmet Bey, sadece kitabın giriş bölümünü okuma imkânı bulmuş, onun için Osmanlı referansına atıf var. Bizim Anadolu topraklarında yaşayan her bir vatandaşımızın katıldığı, içinde olduğu tarihi bir formasyon olarak bir ortak kaderimiz var, ortak milletimiz var. Bunun için de Balkan muhaceretinden gelenler ve Anadolu'ya sığınanlar vardır, benim gibi ataları Türkmen boyu olarak Anadolu'ya gelenler vardır, asırlarca burada yaşamış Kürtler vardır, Gürcüler vardır, herkes vardır. Bizim şeyimiz şu, buradan bir noktayı da açıklığa kavuşturmak isterim: Sayın Onur Öymen'in medeniyetler ittifakı konusundaki şeyi. Biz bunu, birisi Batı birisi İslam medeniyeti diye iki kutup olarak bir araya geldiği için ittifak kurulmadı ve oturduklarında da Sayın Zapatero ve Sayın Başbakanımız Erdoğan karşılıklı iki heyet gibi oturmuyorlar, ikisi birlikte yan yana oturuyorlar. Çünkü bizim medeniyet anlayışımızda da Orta Asya'dan Viyana'ya kadar uzanan kuşakta, Hindistan'dan Kuzey Afrika'ya Fas'a kadar giden kuşaktaki bütün kadim medeniyetlerle hemhâl olmuş, o kadim medeniyetlerden bir şeyler almış, bir şeyler vermiş ve o topraklar üzerinde belki de bütün o kadim kültürün en güzel şehirlerini kurmuş, bunun içinde Kaşgarlı Mahmut da vardır, Ahmet Yesevi de vardır, Mevlânâ da vardır, Mostar'daki Balagay tekkesi de vardır, Bektâşi geleneği de vardır, bütün bunları biz ortak kaderimiz, ortak tarihimiz olarak görürsek yine kitapta atıfta bulunduğumuz şey. Hem vatandaşız biz, hem tarihdaşız. Bütün o tarihi birlikte şekillendirdik ve şimdi onun üzerinde yeni bir ufuk çizmemiz lazım. Bizim millet kavramımız kuşatıcı olmalı, bizim ülke kavramımız kuşatıcı olmalı.

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya) – Bizim millet kavramımız dışlayıcı mı Sayın Bakan?

DIŞİŞLERİ BAKANI AHMET DAVUTOĞLU (Devamla) – Hayır değil. Ben kendimi izah ediyorum, yani sizinki dışlayıcı demiyorum. Ama...

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya) – Bizimki olmamalı da, onu söylüyorum.

DIŞİŞLERİ BAKANI AHMET DAVUTOĞLU (Devamla) – Hayır, hayır, ben kendi kitaptaki atfımı açıklıyorum, size hiçbir şey yok, Mehmet Bey'e de –Mehmet Bey'e akademik hayattan da tanışıyorum- yok. Öyle herhangi bir itham etmek kastıyla değil... Ben kendimi anlatıyorum. Yoksa herkesin mutlaka dışlayıcı olmayan bir yaklaşımı var. Benim millet anlayışım bütün o şeyi barındırır. Buradan medeniyetler ittifakı şeyine bakışımız, tam da bizim yürüteceğimiz bir projedir bu. Çünkü, Hindistan'da Babür medeniyetini kuran, Tac Mahal'i kuran da biziz, Türk milletidir, Saraybosna şehrini Boşnaklarla birlikte kuran da biziz, Mısır'da her bir sokağa kendi mimarimizin damgasını vuran da biziz, Kırım'da Ak Mescidi kuran da biziz. Bunların hepsi bizim şeyimizin parçası. Mardin de bizim kadim kültürümüzün parçasıdır, Diyarbakır'daki Ulucami de. Şimdi bütün bu medeniyetleri, yani Hint'i, Orta Asya'yı, İran'ı, Mısır'ı, Batı medeniyetini, Avrupa'yı en içten etkileyen ve onunla etkilenmiş olan da biziz. Modernleşmemiz Avrupa tarihinin parçasıdır. Bütün bunları biz kendimiz harmanlamışsak niye herhangi bir şeyi dışlamış olalım? İşte bunun için o Medeniyetler İttifakı Projesi'nin içindeyiz, yoksa birini karşı tarafa aldığımız için değil.

Son, G20'deki rolümüz konusunda bir soru vardı, zannediyorum Sayın Ayhan'dan yine. Son katıldığım bir toplantıdan şey yapayım: Malezya'da D8 toplantısına katıldık. Orada da diğer altı üye Türkiye ve Endonezya'ya dönük olarak dediler ki, D8 küresel bir ekonomik örgüttür, ancak bunun en fazla etkilediği yer G20 politikalarıdır. Ne olur siz bizim adımıza Türkiye ve Endonezya olarak D8'in içinde olan iki olarak G20'de birlikte çalışalım ve finansal, oluşmakta olan uluslararası finansal mimaride bizim görüşlerimizi yansıtacak çalışmalarda bulunalım ve bunlarda bulunduk. Yani G20 toplantısında Sayın Başbakanımız Afrika'daki açlık konusunu ele aldı. Dünyadaki gelir adaletsizliğinin nasıl büyük yıklılara yol açtığını ele aldı.

Bakin, eğer Amerika Birleşik Devletleri küresel güç -değil mi- G20'yi de o götürüyor. Amerika Birleşik Devletlerinde ne kadar evsiz olduğunu bilir misiniz? 30 milyon. Ne kadar insanın devlet tarafından işsizlik parasıyla yaşadığını biliyor musunuz? Nüfusunun önemli bir kısmı. Yani bir ülkenin herhangi bir uluslararası zeminde barıştan bahsetmesi için ülkesinin içindeki her türlü asayiş problemini çözmesi mi gerekir? Ya da herhangi bir yerde adaletten bahsetmesi için illa kendi içinde bütün gelir dağılımı problemlerini çözmesi mi gerekir? Bunlar bir ideolojik olarak, bir

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 73

ütopya herkes hayal eder, ama, bunlar... Bir anlamda biz cenneti yeryüzüne indiremeyiz. Bütün bunlar, bütün bu problemler de olacak, adaletsizler... Bizim meselemiz bunları minimize edecek tedbirleri almak. Bunları mümkün olduğu kadar, ülkemizde, bölgelerimizde, dünya sathında bunların tesirini yok edecek tedbirler almak.

Tekrar, ben, bütün katkılar için teşekkür ediyorum. Özellikle de naçizane o zaman bir akademisyen olarak kaleme aldığım kitaba bu kadar çok atıf yapılmış olmasından da büyük mutluluk duyuyorum. Hiçbir resmî vasfın olmadığı bir zeminde buradaki heyetten isteyen arkadaşların katılımıyla o kitabın, o kitap veya başka entelektüel konularda her zaman beyin jimlastığı yapmaya da, Sayın Kutluata'nın dediği gibi her zaman hazırım, memnuniyetle, çay içer, sohbet eder, bunları da konuşuruz.

Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, son söz milletvekilinindir, yalnız tek kişiye söz vereceğim. Söze uygun olarak, ilk defa söz isteyen Sayın HÜSEYİN PAZARCI (Balıkesir) – Sayın Başkan, ben son sözü söylemekten ziyade bir yanlış anlamayı da düzeltmek için söz aldım. Sayın Bakanımızın doğru olabileceğini kabul ettiğim, tasvip ettiğim sözü, Kıbrıs'ta eşit statüde iki kurucu devleti haiz yeni bir ortaklık kurulmasını kastettim ve benim kanaatime göre Annan Planı, özellikle eşit statüde iki kurucu devleti haiz bir çözüm önerdiği kanısında değilim. Dolayısıyla bu yanlış anlamayı düzeltmek istiyorum. Dediğim budur.

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Ben Sayın Bakana, sunumu ve açıklamaları için teşekkür ediyorum, görüşmelerde burada olmadım, Genel Kuruldaki bir kanun teklifinin üzerinde grup adına konuşma zorunluluğum nedeniyle. O nedenle özür diliyorum.

Söz alma ihtiyacım şuradan kaynaklanıyor: Biraz önce Sayın Bakan, konuşmanızda “Benim millet anlayışım kapsayıcıdır.” şeklinde bir tanım yaptınız, doğru bir tanım, güzel bir tanım. Yalnız birçok unsur saydınız ama, konuşmanızın genel havasından ben şöyle bir izlenim aldım, yani “bu topraklardan yaşayan herkes” derken birçok Türkiye Cumhuriyeti vatandaşını saydınız etnik kökenlerine atıfta bulunarak, ama bu topraklarda yaşayan Rumlar var, Ermeniler var, bunları dışlama niyetiniz olduğunu söylemiyorum ama sözlerinizde bu kısmı eksik kaldı, onları da herhâlde saymakta yarar var. Onlar da Türkiye Cumhuriyeti...

DIŞİŞLERİ BAKANI AHMET DAVUTOĞLU (Devamla) – Düzeltirim o zaman sehven.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Bir de Annan Planı'yla ilgili olarak, tabii ki Sayın Elekdag, sizler, diğer Dışişleri mensupları çok daha iyi değerlendirecektir, “Sizin sunumunuzda bahsettiğiniz ilkelerin hepsinin Annan Planı'nda olduğuna emin misiniz?” diye sormam çok yakışık almayacak ama, o zamanki tartışmalar sanki Annan Planı eğer kabul edilseydi, iki bölgeyle dayalı bir devlet, iki egemen devletten oluşan iki federal yapı olmayacaktı, yani bölgeler kayacaktı sanki. Yani, Türk nüfusa mahsus bir bölge olmayacak şeklinde bir tartışma üzerine bir bilgi üzerine yürümüştü bütün o tartışmalar. Yanlış mı hatırlıyorum? Yanlış mı biliyorum veya Annan Planı kabul edilmediyse eğer biz şimdi yeni şartlarla şu modeli sunuyoruz mu diyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kutluata, buyurun.

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya) – Sayın Bakan, tekrar teşekkür ediyorum. Ama bu son konuşmanızda açıkçası çok gittim geldim, yani, hakikaten üslubunuz, tarzınız, müdahale etmeye fırsat vermiyor, o bakımdan teşekkür ediyorum, ama birkaç şeyi söyleme ihtiyacı içindeyim. Çünkü sizden daha objektif değerlendirmeleri beklediğim için gittim geldim.

Şimdi, model ortaklık konusunu burada Obama ilk defa kullandığı içindir problem, yoksa daha önceki zeminlerde konuşulmuş, tartışılmış bir şey görüşülüyor deyip de dile gelmiş değil. Bir de Obama konusundaki sıkıntı bana göre, beni en çok rahatsız eden şey, diğer günlerde üç günlüğüne beş yedi arasında burada olmasına rağmen, Meclisin çalışma günü dışında özel olarak toplanılmasıdır. Bu büyük devletin dayatmasıdır falan, onların içine hiç girmeyeceğim. Ama buna rağmen, orada Kürt meselesi, Ermeni meselesi, model ortaklık falan bir şeyleri dizdirip, arkadan seçimden çıkmış bir iktidar olarak, iktidar partisinin ve bir miktar da oy kaybetmiş bir iktidar olarak aman ekonomiye yüklenecek falan diye Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi olarak da bizim bir yıldır uğraştığımız konulara bakacak derken, bu işlere hükümetin öncelik vermesi, büyük bir üst üste geliş var burada. Bunu “bühtan” diye değerlendirmeniz doğru değil, burada bühtan yok. Bu tefavuk desek orada olumlu bir anlam var, burada bir şey var. Dolayısıyla kastettiğimiz budur, ama esas zorluk özel gündemle toplanılmış olması ve bunları dinlemiş olmamızdır.

Şimdi, sıfır sorunda hedeftir sıfır sorun tamam buna bir şey demiyorum. Ama biz masaya oturur oturulmaz sorumluların oradan kalktığını görüyoruz. Orada tek taraflı kayıplar konusunda endişe ifade ediyoruz. Yoksa hedef olarak sorunların asgariye indirilmesi çok doğru değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MÜNİR KUTLUATA (Devamla) - Her şeyi diplomasiyle çözmek doğrudur, ama diplomasiyle çözeceğimizi iddia ettiğimiz ve uğraştığımız konular askerî müdahaleyle ortaya çıkmış konulardır çoğu, birkaç sene öncelik Irak'a yapılan askerî müdahaleyle. Dolayısıyla güç olmadan diplomasinin iyi niyetten öteye gitmediğini siz bizden daha iyi biliyor olmanız gerekir. Onun için, yani, nihai gücü muhafaza etmeden ben dünya barışını bozma gücü olmayanların -bozmamak şartıyla- dünya barışına pek hizmet edebileceklerini düşünmüyorum. Bu bir tavsiyeden, niyetten ibaret kalır. Onun için dünya barışı bozulmasın, ama güç muhafaza edilsin, o çok önemli bir şey. Fakat, esas, şu söylediğiniz, bir üyemizin “Bu sınırları biz çizmedik.” lafının sizin de çok hoşunuza gitmiş olmasıdır. Bu sınırları biz çizmedik ise, bugün Türkiye için kullandığımız ifadelerde de yarın Türkiye'nin içindeki sınırları biz çizmeyeceğiz diye...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 74

BAŞKAN – Buyurun.

MÜNİR KUTLUATA (Devamla) – ... bir şeyi getirebilir Sayın Bakan. Onun için, bakın, “tarihdaşız, yurttaşız” bunlar güzel ifadeler. Ama biz bu toprakları vatan edinmiş bir milletiz Sayın Bakan. Her kim geldi ise bize bir sebepten, eklendiyse onu kendimizden kabul etmiş bir milletiz. Bizim şimdi tarihte müştereklik, vatanda müştereklik, bilmem neler... Yani ayrı düşünüp birleştirici noktalar aramak yerine bu vatani tartışmasız kılsak ve vaktiyle aramıza sınırlar çizdilerse bundan sonra da sınır çizecek yapılaşmaların lafını etmesek iyi değil mi? Bu zemini Hükümet oluştursa, yazık değil mi? Söylemek istediğimiz budur. Bu konuda çok ciddi hassasiyet bekliyoruz.

Ben, nihai olarak konuşmalarınızı değerlendirirken bunlarda bir kasıt olmadığını, ama bu anlayış meselesinde bazı farklı noktalar bulunduğunu, ama akademisyen olarak yaptığınız yaklaşımların devlet sorumluluğundayken gözden geçirilmesi gerektiğini tekrar ifade ediyorum ve teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun.

HALİL AYDOĞAN (Afyonkarahisar) – Sayın Bakanım, dış politikayla ilgili derin çalışmalar ve geniş açıklamalar nedeniyle size teşekkür ederek başlamak istiyorum.

AK PARTİ'nin dış politikalarının basiretsiz ve teslimiyetçi olmadığı sizin bu açıklamalarınızla bir kez daha anlaşılmış olmak gerekir diye düşünüyorum. Böyle bir suçlamayı kabul etmemizin mümkün olmadığını düşünüyorum. Komisyon üyelerimizin de kendi fikirlerini ve eleştirilerini söylerken biraz daha üsluba dikkat etmeleri gerektiğini söylüyorum. Bütçeleriniz hayırlı olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum, sağ olun var olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Elekdağ, buyurun.

ŞÜKRÜ MUSTAFA ELEKDAĞ (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, verdiğiniz izahat için çok teşekkür ediyoruz, sağ olun, birçok konularda bizi aydınlattınız. Ben iki noktaya değineceğim.

Bunlardan bir tanesi sizin Erbil ziyaretinizdir. Şimdi Sayın Babacan, 2008 başlarında zannediyorum, kendisi Dışişleri Bakanıken Irak'a gitti ve Hoşyar Zebari'ye dört noktalık bir talep verdi Barzani'ye ulaştırması için. Bu dört nokta şuydu: Birinci nokta PKK terör örgütü olarak ilan edilmeli Kuzey Irak Kürt yönetimi tarafından, ikincisi, örgütün elebaşları Türkiye'ye teslim edilmeli, üçüncüsü PKK'nın siyasi büroları kapatılmalı, kampları tecrit edilmeli, dördüncü nokta da lojistik desteğin kesilmesi idi. Şimdi, o zamandan bu zamana Barzani kesinlikle bu konularda kılını kıpırdatmadı, hiçbir şekilde bu söylenenleri umursamadı. Türkiye'ye karşı -insaflı olmak lazım ama- yani kedinin fareyle oynar gibi oynadı. Arkadan Aktütün, Bayraktepe olayı oldu, ama biz yalvar yakar olmakta devam ettik. Şimdi ben onun için şunu anlayamıyorum Sayın Bakan: Siz Barzani'nin ayağına niçin gittiniz bütün bu taleplerimiz yerine getirilmeden? Ben bunu bir türlü anlayamıyorum. O bakımdan bu Erbil seyahati çok başarı olarak ilan edildi de onun için sormak istiyorum bilhassa.

Şimdi, bakınız, Irak'la 2007 yılında imza edilen bir terörle mücadele anlaşması var. Bu anlaşmayı önleyen Barzani'dir, Barzani'nin yönetimidir. Bu da herhâlde bu şekilde gerçekleştirilmedi, o kırk sekiz anlaşma arasında bu da yok. Yani, onun için, Erbil ziyaretinden acaba ne elde ettiniz, ben bunu son derece merak ediyorum.

Şimdi, biz, tabiatıyla iftihar ediyoruz, Türkiye'nin güçlü olmasını istiyoruz, başarılı olmasını istiyoruz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ŞÜKRÜ MUSTAFA ELEKDAĞ (Devamla) – Ama “Nerede böyle Türkiye?” diye ben kendi kendime soruyorum. Yani siz oraya gittiniz, oraya gitmeden önce, benim kanımca, sizin, Sayın Babacan'ın bulunmuş olduğu dört talebi elde etmeniz lazımdı, ondan sonra gitmeniz gerekirdi. Siz bunların hiçbirini elde etmeden oraya gittiniz. Bu nasıl bir başarı oluyor? Ben, doğrusu, bunu anlayamıyorum.

Söylediğim gibi, eleştirilerde Sayın Bakan insaflı olmak lazım, makul olmak lazım, yoksa o eleştirilerin hiçbir etkisi olmaz. Değerli arkadaşımın söylediği gibi aynı zamanda, üslupta da muhakkak ki özenli olmak lazım. Fakat, gerçekten, ben bu konuyu herhangi bir şekilde anlayamadım. Bu birincisi.

İkincisi, şu Ermenistan meselesi. Size bir hayli soru sordum, cevaplarını alamadım. Şimdi, fakat, bu Ermenistan konusunda şöyle bir durum var: Yani hesabı yaparken ister istemez ileriye biraz görmek lazım ve şunu sormak lazım: Acaba ben bu taşı oynatabilir miyim? Siz taş oynatmaktan bahsediyorsunuz ya o oynatılacak taş da Karabağ sorunudur. O Karabağ sorununda bizim elimizde değil o taşı oynatmak. O taşı oynatırsa ancak Moskova oynatır. Onun da oynatmamasının sebeplerini zatîalınıza izah ettim biraz önce.

Şimdi o bakımdan iki süreç koyuyoruz ortaya. Birinci uzlaşma süreci Türkiye-Ermenistan uzlaşmasıdır. İkinci süreç Ermenistan- Azerbaycan uzlaşmasıdır. Fakat bu iki süreç de Karabağ'a bağlı ve Karabağ'ı biz etkileyemiyoruz yani burada bir sakatlık var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

DIŞİŞLERİ BAKANI AHMET DAVUTOĞLU – Unutmuş olduğum son derece yapıcı bir katkı vardı, onu söyleyeyim. Bir de Sayın Elekdağ'la ilgili, beklediği açıklamayla ilgili bir şey söylemek istiyorum.

Sayın Sadık Badak'ın, Antalya Milletvekilimiz, Antalya EXPO 2016 konusunda tekliflerini çok ciddiyetle ele alıyoruz. Onları zaten takip ettiğimiz bir konuydu. EXPO 2016 hayırlı olsun. Ancak belki de bunu daha erkene alma ihtimali üzerine dün İspanya'da bazı görüşmeler yaptık. 2014 olabilir mi onun üzerinde çalışıyoruz. Özellikle Antalya'da daimi bir temsilciliğimizin bulunması fikri de son derece güzel bir fikir çünkü Antalya son dönemde turizm diplomasisi diyebileceğimiz yeni bir diplomasiye öncülük ediyor. Onu da Bakanlığımızın imkânları ölçüsünde inşallah ele alacağız.

Sayın Elekdağ'ın üzerinde durduğu özellikle Kuzey Irak seyahatiyle ilgili olarak, doğrusu Sayın Babacan'ın seyahatinde bu dört maddenin gündeme getirildiğini nasıl elde ettiler bilmiyorum. Basına yansıyan haberler. O ziyarette ben

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 17.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 75

de vardım. Tabii ki bizim terör faaliyetleri konusunda sadece Kuzey Irak'tan değil, sadece Hoşyar Zebari Irak Dışışleri Bakanı olarak değil, Irak merkezî hükûmetinden ve Irak'taki bütün yetkililerden taleplerimiz olmuştur ve bu taleplerimiz belli ölçülerde de gerçekleştiği için daha sonra Türk-Irak ilişkileri yepyeni bir eksene oturmuştur. O bakımdan bu taleplerin karşılıksız kaldığını düşünmek doğru değil.

Bizim Erbil'e gitmemizle ilgili olarak da benim elimde bir liste var, kendilerine daha sonra arz ederim. Kaç bölgeyle hiç ilgisi olmayan kaç Dışışleri Bakanı'nın Erbil'e gitmiş olduğunu bir bilseniz; kaç uluslararası heyetin. yirmiye yakın ülkenin Erbil'le temaslar içinde olduğunu. Türkiye bu anlamda Musul'la, Basra'yla, Erbil arasında bir fark görmüyor. Bu etkimizi de sürdüreceğiz. Irak'ın her yerinde, her toplulukla bizim ilişkilerimiz olacak, aynı diğer ülkeler gibi. Onların hepsi bizim için kardeş topluluklardır.

Karabağ konusunda ise kendimizi bu kadar şey görmeyelim. Türkiye Kafkasya'daki dengelerde de etkili olmuştur, oluyor, olacaktır. Yani "Türkiye'nin bu konuda gücü yok, efendim başka ülkeler mutlak söz sahibi." dediğimiz anda zaten herhangi bir politika geliştirme şansına sahip olmayız. Hele hele bunu bir tek ülkeye bağladığınız zaman bekleyip o ülkenin ne yapacağını beklemekten başka çaresiz bir görüntü olur. Hayır, biz bütün bu çevre bölgelerde Karabağ konusu da dâhil olmak üzere elimizden gelen katkıyı yapacağız. Ayrıca "Son kırk sekiz anlaşma içinde Terörle Mücadele Anlaşması yok." dediniz, hayır var.

ŞÜKRÜ MUSTAFA ELEKDAĞ (İstanbul) – 4'üncü madde sağlandı mı?

DIŞİŞLERİ BAKANI AHMET DAVUTOĞLU (Devamla) – 4'üncü maddeyle ilgili, sadece onunla ilgili başka unsurlar da ihtiva edecek şekilde Terörle Mücadele Anlaşması sağlandı.

ŞÜKRÜ MUSTAFA ELEKDAĞ (İstanbul) – Sıcak takip konusu Sayın Bakanım?

DIŞİŞLERİ BAKANI AHMET DAVUTOĞLU (Devamla) – Bunu en iyi siz bilirsiniz Sayın Elekdağ. Bu konuda uluslararası haklar bakımından o derece tahkim edilmiş haklarımız var ki tartışma bile götürmeyecek hususlardır bunlar. Terörle Mücadele Anlaşması imzalandı.

Sayın Kutluata'nın sınır meselesi, bu sınırlar bizim İstiklal Harbimizle, mücadelelerle elde ettiğimiz sınırlar. Kastettiğimiz, bu sınırların iç hatlara doğru nerede durduğu değil, bu sınırların barışçıl yollarla toplumları, ülkeleri birbirinden ayıran sınırlar değil, onları birleştiren sınırlar hâline dönüşmesi. Yoksa biz uluslararası hukuk bağlamında bütün bu sınırlara saygılıyız ve Türkiye Cumhuriyeti sınırlarını da kimsenin değiştirmesine izin vermeyiz. Bunun açıklanmasında fayda var.

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya) – Sayın Bakan, onu demedim. Bizim dışımızda çizildiğine göre bu sınırlar Türkiye'nin içine yeni sınırlar çizmeyi düşünen tartışmalara izin vermeyin.

DIŞİŞLERİ BAKANI AHMET DAVUTOĞLU (Devamla) – Ona kimse cüret bile edemez. O konuda sizin de söylediğiniz gibi yumuşak veya sert unsurlar, diplomasi ve askerî unsurlar o kadar muhkemdir ki Türkiye'nin kimsenin zihninin ucundan bile o geçemez.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Dışışleri Bakanlığı bütçesi ve kesin hesabıyla ilgili görüşmelerimiz böylece tamamlanmıştır. Sayın Bakanımıza ve katkı veren değerli üyelerimize teşekkür ediyorum. Oylamaya geçiyorum.

Dışışleri Bakanlığı bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Dışışleri Bakanlığı 2010 yılı bütçesi ile 2008 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Böylece Dışışleri Bakanlığı bütçesi ve kesin hesabı kabul edilmiştir. Hayırlı olmasını diliyoruz.

Yarın gündemimiz saat 11.00'de başlayacaktır.

Kapanma Saati: 22.37